

Jaarstukken 2013

Colofon

De Jaarstukken 2013 is een uitgave van de gemeente Renkum

Vormgeving
Stafbureau

Druk
Huisdrukkerij gemeente Renkum

Oplage
84 exemplaren

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Deel I Jaarverslag	9
Programmaverantwoording	11
Programma 01 Werk & inkomen	12
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	19
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	36
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid	42
Programma 05 Veiligheid	56
Programma 06 Verkeer	59
Programma 07 Sport, kunst & cultuur	65
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	73
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie	77
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	80
Paragrafen	83
Paragraaf 1 Lokale heffingen	83
Paragraaf 2 Weerstandvermogen en risicobeheersing	89
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	93
Paragraaf 4 Financiering	100
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	102
Paragraaf 6 Verbonden partijen	110
Paragraaf 7 Grondbeleid	115
Paragraaf 8 Subsidies	119
Deel II Jaarrekening	125
Opzet van de jaarrekening	127
Programma 01 Werk & inkomen	129
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	134
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	140
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid	142
Programma 05 Veiligheid	146
Programma 06 Verkeer	147
Programma 07 Sport, kunst & cultuur	149
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	151
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie	153
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	156
Resultaatbepaling	159
Inleiding	159
Gerealiseerd resultaat van baten en lasten	159
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	159
Gerealiseerd resultaat	160
Analyse rekeningresultaat 2013	160
Resultaatbestemming- en besteding	161
Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien	162
Begrotingsrechtmatigheid	162
Incidentele baten en lasten	163
Balans per 31 december 2013	165
Waarderingsgrondslagen 2013	166
Toelichting op de balans	168
Immateriële vaste activa	168
Materiële vaste activa	168
Financiële vaste activa	171
Vorraden	172
Vorderingen	175
Liquide middelen	176
Overlopende vlottende activa	177
Eigen vermogen	177
Reserves	177

Voorzieningen	187
Langlopende schulden	190
Kortlopende schulden	190
Overlopende passiva	191
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	193
Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	194
Deel III Bijlagen	197
Bijlage 1 Productenrekening	199
Bijlage 2 Weerstandscapaciteit en Risico's	200
Bijlage 3 Financiering	212
Bijlage 4 Kredieten	215
Bijlage 5 Baten en lasten per kostensoort	220
Bijlage 6 Welk beleid is voor handen?	224
Bijlage 7 Specifieke uitkeringen (SiSa)	229
Vaststelling Jaarstukken 2013	232

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2013. Met deze stukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het in 2013 gerealiseerde beleid. Uw raad kan op grond van de jaarstukken beoordelen of het college in overeenstemming met de in de begroting gestelde kaders heeft geopereerd. Daarnaast dienen de jaarstukken ter beoordeling van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer en beleid. De jaarstukken vervullen dus een rol bij de verantwoording en controle.

De indeling van dit document is identiek aan de Begroting 2013. Aansluiting tussen begroting en jaarstukken is namelijk belangrijk voor het inzicht. Het jaarverslag in deze jaarstukken is de tegenhanger van de beleidsbegroting en de jaarrekening is dat van de financiële begroting uit de Begroting 2013.

Deel I Het jaarverslag

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit de volgende verplicht voorgeschreven onderdelen:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

Bij de beleidsmatige informatie die is opgenomen in deze onderdelen van de jaarstukken gaat het om een verantwoording van de beleidsvoornemens die waren opgenomen in de Begroting 2013. De doelstellingen en effectindicatoren in het jaarverslag zijn afkomstig uit het coalitieakkoord 2010-2014 en de uitwerking daarvan in het meerjarenbeleidsplan.

Deel II De jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2013. De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting.

Resultaat 2013

In de najaarsnota 2013 is een nadelig resultaat van € 257.000 (incl. grondexploitatie) geprognosticeerd. Rekeninghoudend met nog aanwezige stelposten, verwachtten wij een nadelig resultaat van € 204.000. Dit bestond uit een nadeel van € 138.000 voor de gemeentelijke exploitatie en een nadeel van € 66.000 binnen de grondexploitatie.

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting	Begroot na wijziging	Jaarstukken	Vershil
01 Werk & inkomen	-3.368	-3.782	-3.677	105
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-8.967	-9.149	-9.048	102
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-2.112	-2.189	-2.227	-39
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.467	-2.444	-2.244	201
05 Veiligheid	-2.900	-2.909	-2.849	60
06 Verkeer	-3.756	-3.800	-3.838	-38
07 Sport, kunst & cultuur	-3.892	-3.957	-3.944	12
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-448	-443	-423	20
09 Burger, bestuur & organisatie	-3.725	-4.184	-4.325	-142
Totaal programma's	-31.634	-32.857	-32.575	282
Algemene dekkingsmiddelen	31.720	32.600	32.453	-147
Totaal resultaat	85	-257	-122	134

In deel II van deze jaarstukken zijn de afwijkingen ten opzichte van de najaarsnota 2013 nader toegelicht. In het volgende overzicht is de samenstelling van het rekeningsaldo ten opzichte van de begroting 2013 kort samengevat. Daarbij is aangegeven:

- welk programma en product het betreft;
- een korte omschrijving van de reden van het voordeel (+) of nadeel (-);
- of het een incidenteel of structureel resultaat betreft. Wanneer sprake is van een structureel resultaat in de jaarrekening, zal hier in de Voorjaarsnota 2014 op worden teruggekomen;

Alleen de grote afwijkingen (> € 25.000 per product) zijn vermeld. Verschuivingen van budgetten tussen producten of programma's zijn buiten beschouwing gelaten.

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc/ str.	Gemeld in*
1. Werk en inkomen				
A. Arbeidsparticipatie	Kinderopvang (€ 23.000): De uitvoering van de wet basisvoorziening kinderopvang is bijna volledig overgedragen aan de Belastingdienst. Een klein budget resteert voor een bijdrage naast de vergoeding van de Belastingdienst. Hierbij worden de draagkrachtregels van de bijzondere bijstand gehanteerd. Door de toegenomen werkloosheid hebben minder mensen een bijdrage aangevraagd.	23	inc	jrk
A. Arbeidsparticipatie	WSW (€ 68.000): de begrote bijdrage in het eventuele exploitatietekort van Permar WS is nagenoeg niet benodigd geweest, aangezien er over 2013 geen exploitatietekort is.	68	inc	jrk
A. Arbeidsparticipatie	Dit betreffen de lasten van juridische ondersteuning t.b.v. de (vervolg) rechtszaak tegen het ministerie over het instellen van de voorzienig WIW/ID. De bestuursrechter heeft de gemeente in 2013 gedeeltelijk in het gelijk gesteld bij het door de gemeente ingestelde beroep. Het ministerie is echter tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan.	-22	inc	jrk
B. Inburgering en integratie	De afwikkeling van de wet inburgering en de 'pardon' regeling leidde voor onze gemeente tot een voordeel. In eerste instantie gingen we er vanuit dat het geld in 2013 zou vrijvallen. Uiteindelijk kwam de beschikking van het rijk eerder, waardoor de afwikkeling in de jaarstukken 2012 is verwerkt. Dit betekende dat een voordeel in de jaarrekening 2012 en een nadeel in de voorjaarsnota 2013 gemeld moest worden.	-375	inc	vjn
D. Inkomensvoorziening	In de begroting 2013 zijn wij er vanuit gegaan dat de uitgaven binnen de inkomensvoorziening de rijksbijdrage met € 320.000 zou overstijgen. In de voorjaarsnota is de verwachte gemeentelijke bijdrage bijgesteld tot het maximale eigen risico van 10% (toen € 651.000). In de najaarsnota is, als gevolg van een stijging van de rijksbijdrage en de laatste prognose van de uitgaven, de gemeentelijke bijdrage bijgesteld naar € 276.000. In de jaarstukken blijkt de rijksbijdrage uiteindelijk met € 329.000 te zijn overschreden, waarmee we nagenoeg uitkomen op de oorspronkelijke raming in de begroting.	-9	inc	vjn/njn
E. Minimabeleid	Bijzondere bijstand: Er is sprake van een sterke stijging van het aantal verstrekkingen bijzondere bijstand dit jaar. Deze stijging houdt met name verband met de toename van het aantal verstrekkingen bijzondere bijstand voor beheerskosten (bewindvoering) en woonkosten boven de maximale huurgrens. In de voorjaarsnota gingen wij uit van een toename van € 100.000. In de jaarrekening is dit bedrag teruggebracht tot € 89.000.	-89	inc	vjn/jrk
E. Minimabeleid	Schuldhulpverlening: Sinds 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. Met ingang van 1 januari 2013 voert de gemeente zelf de regie over de integrale schuldhulpverlening. De gemeente kiest voor het behouden van de poortwachtersfunctie, maar het zogenaamde 'technische gedeelte' (schuldbepalen en budgetbeheer) zal worden uitbesteed. Voor de toename van het aantal hulpvragen, de kosten van de inhuur van extern gekwalificeerd personeel en de kosten van het aanbestedingstraject is in de voorjaarsnota een bedrag van € 50.000 aangevraagd. In de jaarstukken is een aanvullend voordeel van € 35.000 gerapporteerd binnen het minimabeleid.	-15	inc	vjn/njn
Totaal programma 1		-419		
2. Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
A. Lokaal gezondheidsbeleid	In de voorbereiding op toekomstige taakstelling(en) op de jeugdzorg is nu al een besparing 'behaald'. De opvoedingsondersteuning is vormgegeven op basis van de methodiek gemeentelijke netwerkstrategie in combinatie met de inzet van de methodiek Triple P. De producten homestart, doorstart en samen starten zijn niet meer ingezet in 2013.	55	inc	jrk

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc/ str.	Gemeld in*
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	Multi-problem gezinnen: In 2011 en 2012 is er vanuit de AWBZ pakketmaatregel volledige dekking gevonden voor de ondersteuning van het traject Multi-problem gezinnen. De verwachte lasten 2013 zijn € 83.000. € 40.000 hiervan kan worden gedekt uit het budget invoering AWBZ transitie. De resterende € 43.000 geeft een nadeel.	-44	inc	vjn
K. Lokaal educatieve agenda	In 2014 zal worden gestart met initiatieven in het kader van de bibliotheek op school. Ons college verwachtte deze kosten in 2013. Dat is voornamelijk de reden dat er een voordeel op dit product is ontstaan. Daarnaast worden in het kader van het Cultuurmenu onderwijsprojecten ontwikkeld. Deze zijn nog niet allemaal afgerond.	38	inc	jrk
N. Leerlingenvervoer	Over de hoogte van diverse rekeningen van externe partijen die het leerlingenvervoer voor ons uitvoeren is een dispuut ontstaan dat terug te voeren is naar midden 2012. Er is in 2013 uitvoerig overleg geweest over de afwikkeling van deze facturen, en dat heeft (naar nu bekend) geleid tot bijstelling van het gefactureerde bedrag tot en met schooljaar 2012-2013. Er vinden nog overleggen plaats betreffende een eventuele correctie over de periode augustus 2013 tot en met december 2013.	-26	inc	jrk
Totaal programma 2		23		
3. Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen				
D. Grondexploitatie	Van een aantal projecten dorpsvernieuwingen is op de balans een boekwaarde opgenomen omdat de verwachting is dat deze kosten te verhalen zijn bij de initiatiefnemer. Voor een aantal projecten (Stenenkruis, ten Bohmer, van de Bovenkamp, dorpsplein Wolfheze) zijn de kosten niet verhaalbaar en in de najaarsnota afgeboekt.	-66	inc	njn
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	De legesopbrengsten zijn dit jaar € 39.000 lager dan verwacht. Dit is voor € 25.000 toe te schrijven aan een bouwproject in Wolfheze waarvoor de vergunning - tegen de verwachting in, maar op verzoek van de aanvrager - niet in 2013 is afgegeven. Daarnaast hebben wij - als gevolg van een uitspraak van de rechter - een bedrag van € 16.800 terug moeten betalen over in 2009 opgelegde leges.	-40	inc	jrk
Totaal programma 3		-106		
4. Milieu, natuur & duurzaamheid				
A. Milieu en duurzaamheid	In 2013 is de aandacht met name uitgegaan naar het opstellen van het milieubeleid en -programma. De uitvoering (met een financieel effect) hiervan is hierdoor minder aan bod gekomen (m.n. op de onderdelen duurzaam Renkum en onderzoek e.d.).	44	inc	jrk
D. Riolering en water	Het Rioolrecht is dekkend voor de kosten van riolering en water, straatreiniging (50%) en kwijtscheldingen. Het voordeel heeft betrekking op inflatie, n.l. verschil rekenrente 3% en werkelijke rente 0,1%).	144	inc	jrk
Totaal programma 4		188		
5. Veiligheid				
A. Toezicht en handhaving	Drank en horecatoezicht kopen wij in bij de gemeente Arnhem. Door aanloopproblemen konden zij pas vanaf september toezichtcapaciteit leveren. Daardoor hebben zij slechts 30% van de geplande controles uit kunnen voeren. Dit heeft tot een voordeel van € 10.000 geleid. Verder is er een voordeel van € 17.000 mbt extra baten als gevolg van opgelegde dwangsommen.	37	inc	jrk
Totaal programma 5		37		
6. Verkeer				
D. Wegen, straten en pleinen	Het nadeel heeft grotendeels te maken met het stroomverbruik van de openbare verlichting. We zijn nog met de energieleverancier en netwerkbeheerder in gesprek over juiste aansluitlijsten en meterstanden. Het overige deel betreft een optelling van meerdere kleinere nadelen.	-46	inc	jrk
D. Wegen, straten en pleinen	In de najaarsnota is als gevolg van schade en onderhoud aan de openbare verlichting een nadeel van € 35.000 gemeld.	-35	inc	njn
Totaal programma 6		-81		
7. Sport, kunst & cultuur				

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc/ str.	Gemeld in*
E. Sportaccommodaties	In de najaarsnota is een nadeel van € 55.000 gemeld mbt de taakstelling. Uiteindelijk is in het laatste kwartaal nog een bedrag van € 9.000 extra ontvangen betreffende een teruggaaf BTW.	-46	inc	njn/jrk
Totaal programma 7		-46		
9. Burger, bestuur & organisatie				
B. Dienstverlening	Geprognoseerde aantallen rijbewijzen zijn achtergebleven door minder aanvragen (€ 17.000) mede omdat de leeftijdskeuring vanaf 01-01-2014 van 70 naar 75 jaar is gegaan. Velen hebben daardoor gewacht tot na die tijd. Door vermindering regeldruk vanuit landelijke overheid is het aantal aanvragen uittreksel GBA sterk teruggelopen (€ 17.000) (bijv. bij inschrijving onderwijsinstelling) door actief gevoerde communicatie.	-34	inc	jrk
D. Bestuur en organisatie	In de voorjaarsnota is een structureel nadeel van € 107.000 gemeld. Dit had m.n. te maken met budget tbv ad-hoc werkzaamheden betreffende bv software of licenties (applicatiebeheer € 38.000), groei in mobiel telefoongebruik (€ 23.000) en benodigd budget voor DigiD-audits en basisregistratie-audits (projecten € 30.000). Incidentele nadelen hebben m.n. betrekking op extra inhuur (expertise). In de najaarsnota is een structureel nadeel van € 48.000 mbt ICT gemeld. Dit als gevolg van het vormgeven van het CMS-gedeelte in het product Triple-C van GOV-United v.w.b. het Internet, Intranet, Raadsinformatiesysteem en het antwoordportaal (€ 30.000 extra kosten). Voor de uitwijkingregeling bleek een extra firewall noodzakelijk. Structurele extra kosten € 12.000.	-189	inc (34)/ str (155)	vjn/ njn
D. Bestuur en organisatie	Op het decentraal p-budget is in de najaarsnota een nadeel van ca. € 55.000 gemeld (in 2013-2015). In verband met de stijging van aanvragen uitkeringen WWB is per 1-9-2013 behoefte aan 1 fte extra formatie consultant Inkomen (€ 18.000 in 2013; € 55.000 in 2014 en 2015). Verder bleek in 2013 besparing op formatie, samenhangende met de afschaffing van de bomenverordening, niet mogelijk (€ 30.000).	-55	3x inc	njn
Totaal programma 9		-278		
Algemene dekkingsmiddelen & onvoorzien				
A. Algemene uitkering	Op basis van de meicirculaire is de algemene uitkering verlaagd met € 225.000	-225	inc/str	meicirc.
B. Belastingen	OZB: Door aanpassingen van de WOZ-waarden is in de najaarsnota een hogere OZB opbrengst van € 299.000 gemeld. In de jaarrekening is aanvullend nog een voordeel van € 280.000 verantwoord met betrekking tot afrekeningen over oude belastingjaren en een nadeel van € 35.000 betreffende belastingjaar 2013. Dit nadeel heeft m.n. te maken met leegstand van niet-woningen	544	inc	njn/jrk
B. Belastingen	In de najaarsnota is gemeld dat het aantal overnachtingen in hotels in 2012 fors is gedaald (€ 30.000 nadeel). De raming voor 2013 is hierop aangepast (€ 50.000). Het totale nadeel is € 80.000. Verder is een nadeel van € 14.000 gemeld omdat het aantal honden dat gehouden wordt in de gemeente Renkum afgenomen is.	-94	inc	njn
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	In de voorjaarsnota is een actualisatie doorgevoerd op het financierings- en renteresultaat. Daarbij zijn ook de gehanteerde rentepercentages aangepast. Dit leidde tot een voordeel van € 183.000 voor 2013. In de najaarsnota is aanvullend de rente over het weerstandsvermogen vrijgevallen (€ 185.000). Het resultaat in de jaarrekening bedraagt 33.000 negatief tov de najaarsnota.	335	inc/str	vjn/ njn/ jrk
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	In de raadsbrief van 9 juli 2013 hebben wij aangekondigd dat wij de uitgaven op geplande inkopen en (vervangings)investeringen de resterende maanden van 2013 zullen onderzoeken en taakstellend uitstellen. Hiermee zullen wij een voordeel van € 250.000 realiseren. Dit voordeel is in de najaarsnota ingeboekt op de algemene dekkingsmiddelen. In deze jaarstukken 2013 vertaalt zich dit naar voordelen op diverse producten en een nadeel onder de algemene dekkingsmiddelen.	0	inc	njn/jrk

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc/ str.	Gemeld in*
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Als gevolg van een faillissement is het onzeker of alle openstaande vorderingen voldaan zullen worden. Om dit risico te dekken is de voorziening dubieuze debiteuren verhoogd met € 122.000.	-122	inc	jrk
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	De stelpost onvoorzien heeft per jaareinde een saldo van 44.000 dat vrijvalt ten gunst van het resultaat. In 2013 is een slotuitkering van het Centrum voor automatisering Oost-Nederland ontvangen van € 39.000. De voorziening debiteuren SoZa is verhoogd met 41.000.	42	inc	jrk
Totaal algemene dekkingsmiddelen & onvoorzien		480		
Totaal mutaties t.o.v. begroting toegelicht		-202		
Overige verschillen		18		
Saldo begroot		62		
Totaal jaarrekeningresultaat		-122		

* VJN = Voorjaarnota 2013, NJN = Najaarsnota 2013, JRK = Jaarstukken 2013.

Deel I

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Inleiding

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's. In de programmaverantwoording worden de drie vragen, gesteld in het programmaplan van de begroting, beantwoord maar dan op basis van de realisaties.

De programmaverantwoording biedt daardoor per programma inzicht in:

1. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (Wat hebben we bereikt?);
2. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken (Wat hebben we daarvoor gedaan?);
3. de gerealiseerde baten en lasten (Wat heeft het gekost?). Dit komt per programma terug in de tabel bij punt 3 'Wat heeft het gekost?'. Wanneer in de kolom 'afwijking' een positief getal gemeld wordt, is sprake van een voordeel. Een negatief getal houdt een nadeel in.

Daarnaast wordt in de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen verstrekt en wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien.

Opbouw programmaverantwoording

In de Begroting 2013 zijn per begrotingsproduct doelstellingen en effectindicatoren geformuleerd. In het jaarverslag informeren wij u over de voortgang van de doelstellingen en effectindicatoren.

Bij elk programma wordt allereerst de visie van het programma aangegeven. Vervolgens informeren wij u, waar mogelijk, over de voortgang van de doelstellingen en effectindicatoren. Bij een aantal effectindicatoren wordt verwezen naar een uit te voeren Klanttevredenheidsonderzoek (KTO). De benaming "KTO" is vervallen. In plaats daarvan wordt gesproken over 'waar staat je gemeente/ burgerrollen'. De uitkomsten van dit onderzoek zijn inmiddels bekend. Doordat dit onderzoek qua indeling afwijkt van het KTO in 2008, is een exacte aansluiting met de genoemde effectindicatoren niet mogelijk. Daar waar mogelijk hebben wij (een deel van) de uitkomsten van dit onderzoek gekoppeld aan de doelstellingen in de jaarstukken.

Tevens wordt verantwoording gegeven over de in 2013 geplande activiteiten. Tenslotte wordt in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten gegeven. Een toelichting op de afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten is opgenomen in deel 2, de jaarrekening.

Programma 01 Werk & inkomen

Visie

Zo veel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen. Hierdoor wordt voorkomen dat zij in een sociaal isolement terecht komen en blijft de verzorgingsstaat betaalbaar op een manier die maatschappelijk aanvaardbaar is.

Betaald werk is de beste vorm van sociale zekerheid. Werk is van groot belang voor zowel de individuele mensen als de samenleving als geheel. Het gaat daarbij niet alleen om het verwerven van een inkomen. Werk draagt ook bij aan eigenwaarde en sociale contacten en vermindert de afhankelijkheid. Werk houdt mensen betrokken bij de samenleving. Werk is een voorwaarde voor solidariteit en emancipatie. De ambitie van deze coalitie is zoveel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen.

We willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wwb.

Regionale Sociale visie

Renkum heeft samen met elf andere gemeenten in de regio Arnhem een regionale sociale visie opgesteld. Centraal in deze visie staat de mens en de manier waarop hij of zij de sociale leefomgeving beleeft. Kernbegrippen daarbij zijn eigen kracht, buurtkracht, het dichter bij de burger organiseren van taken en de gemeente als regievoerder.

De komende jaren worden ingrijpende veranderingen in het sociaal domein doorgevoerd. Door de invoering van de Jeugdwet, de Participatiewet, de veranderingen in de WMO en de maatregelen in het passend onderwijs (samen de vier decentralisaties genoemd), krijgen de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid terwijl de beschikbare middelen afnemen.

Voor de uitvoering van participatiewet is gemeente Renkum ook verbonden met Permar Ws en daarmee met de arbeidsmarktregio FoodValley. In de komende jaren wordt duidelijk of Renkum in 2 arbeidsmarktregio's kan blijven deelnemen of dat er een keuze gemaakt moet worden.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Arbeidsparticipatie
- B. Inburgering en integratie
- C. Volwassenen Educatie
- D. Inkomensvoorziening
- E. Minimabeleid

A. Arbeidsparticipatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Het realiseren van een mate van arbeidsparticipatie onder de Renkumse werkzoekende beroepsbevolking die minstens gelijk is aan het landelijk gemiddelde.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal niet-werkende werkzoekenden ligt tenminste op het landelijk gemiddelde. • Ontwikkeling van het klantenbestand inkomensvoorzieningen tenminste op het landelijke gemiddelde voor middelgrote gemeenten.

Voortgang
Het aantal niet-werkende werkzoekenden (nww uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking) over 2013 is fors gestegen ten opzichte van 2012. Landelijk is het percentage van 7,3% eind 2012 gestegen naar 9,7% eind 2013. In de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (regio Arnhem) ligt het percentage eind 2013 op 9,8%. In gemeente Renkum is het nww-percentage gestegen van 5,6% eind 2012 naar 7,6% eind 2013. Dit is een grotere toename dan gemiddeld, maar in totaal nog steeds onder het gemiddelde. In de gemeenten aan onze westzijde, Wageningen, Ede en Barneveld zijn de werkloosheidscijfers lager met

gemiddeld een nww-percentage van 7,7% (bron Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland en FoodValley, UWV december 2013).

In de uitvoeringsnotitie Participatie en re-integratie, vastgesteld in april 2013, hebben wij doelstellingen geformuleerd o.a. over de stijging van het uitkeringsvolume. Doelstelling was een maximale stijging van 5% in 2013 tot maximaal 483 uitkeringen (excl. zak- en kleedgeld). Deze doelstelling hebben wij niet gehaald, ondanks dat wij de doelstelling van uitstroom naar arbeid hebben gehaald waardoor tenminste 30 uitkeringen zijn beëindigd. Het resultaat over 2013 was dat 43 uitkeringen beëindigd konden worden door uitstroom naar arbeid. Het uitkeringsvolume is met name het laatste kwartaal van 2013 toegenomen tot 545 uitkeringen eind december. Er zijn op dit moment nog geen landelijke cijfers voor de vergelijking beschikbaar. Ook de doelstellingen om parttime uitstroom te stimuleren tot minimaal 25% van het aantal uitkeringsdossiers met parttime inkomsten hebben wij niet behaald. Eind december is het resultaat 16,5%. De belangrijkste oorzaak van het niet behalen van de resultaten is de economische crisis die in 2013 voor een grote toename van werkloosheid heeft gezorgd. Dit zien wij ook terug aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt waar het aantal vacatures in 2012 en 2013 de arbeidsmarktregio's Midden-Gelderland en FoodValley is gehalveerd.

Arbeidsmarktbeleid

Het stimuleren om ondernemers direct te betrekken bij het integreren van werk zoeken kwam in 2013 als onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen onder andere tot uitdrukking door de deelname van Permar WS aan de duurzaamheidsmarkt in Renkum afgelopen oktober. Verder is op kleinschalige wijze contact met werkgevers waar mensen werkervaring opdoen of een taalstage volgden. De mogelijkheden van werkgevers om begeleiding en/of betaalde banen te bieden zijn het afgelopen jaar afgenomen. In 2013 is sociale return on investment (SROI) opgenomen in het gemeentelijk inkoopbeleid. SROI was onderdeel van vier inkooptrajecten en leverde directe (tijdelijke) werkgelegenheid op bij de aanleg van riolering en in de thuiszorg.

Herijken participatie-instrumenten

Wij herijken de benodigde participatie-instrumenten continu door een kleinschalige projectmatige aanpak afgestemd op de vraag op de arbeidsmarkt.

In mei 2013 hebben wij het inlooppunt voor werkzoekenden werk@renkum opengesteld voor alle werkzoekenden (zowel WWB-ers als andere werkzoekenden met of zonder uitkering) in Renkum. Dit leidde tot een behoorlijke toename van het aantal bezoekers dat de kwaliteit van de bijeenkomsten niet altijd ten goede kwam. Hier hebben wij het afgelopen kwartaal aangewerkt. In totaal hebben tenminste 117 inwoners werk@renkum bezocht, waaronder ook 63 werkzoekenden zonder een bijstandsuitkering. Tenminste 33 deelnemers van werk&renkum hebben een baan gevonden, waaronder 14 deelnemers zonder een bijstandsuitkering. De deelnemers zonder een bijstandsuitkering geven deze informatie niet allemaal door.

Sinds eind 2011 werken wij met Permar WS samen in het project Post.nl. Mensen doen met behoud van uitkering werkervaring op in een zo regulier mogelijk werkomgeving. Met begeleiding en sollicitatietraining vergroten zij hun kansen op een betaalde baan. In 2012 was Post.nl een succesvol traject met goede uitstroomcijfers, maar in 2013 heeft Post.nl nauwelijks tot uitstroom geleid. Oorzaken zijn onder andere dat Post.nl nauwelijks nog nieuwe medewerkers aannam, de focus van Permar WS op de reorganisatie lag en de economische crisis. Wij passen de trajectorganisatie in 2014 aan om de resultaten weer te verbeteren.

In november 2013 zijn wij opnieuw gestart met de groepsgerichte aanpak "Aan de slag" waar wij de focus binnen een beperkte periode van 3 maanden op een beperkte groep klanten leggen om zo snel mogelijk een resultaat te bereiken. De inzet is gericht op de groep klanten met een middenlange afstand tot de arbeidsmarkt tenminste te begeleiden naar een passende werkervaringsplaats. Er zijn op dit moment nog geen resultaten bekend.

Werkervaringsproject "Groen moet je sociaal doen" voorzag in 2013 nog steeds in een behoefte. Het project realiseert onder andere werkervaringsplaatsen die een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het groenonderhoud. In 2013 zijn 14 nieuwe deelnemers gestart. Als positieve resultaten zijn 8 mensen doorgestroomd naar een ander werkgelegenheidstraject en 5 mensen hebben vanuit het project een betaalde baan gevonden.

Voortgang resultaten re-integratiebeleid

Uitstroom naar werk

In de bovenstaande voortgangstekst staat al dat wij de belangrijkste doelstelling om het uitkeringsvolume binnen een maximale stijging van 5% in 2013 tot maximaal 483 uitkeringen (excl. zak- en kleedgeld) te houden niet gehaald hebben. Het aantal van 43 mensen dat vanuit de uitkering uitstroomde naar werk, lag wel ruim boven de doelstelling van 30 uitkeringsgerechtigden.

Parttime werk

De doelstelling dat 25% van de uitkeringsdossiers parttime arbeid is niet gehaald. In juli lag dit percentage op 15%. Eind december was het resultaat 16,5%. Het parttime werk stagneerde in 2013. Er waren maar beperkt vacatures in onder andere de postbezorging, taxivervoer en thuiszorg waar in 2012 nog tientallen mensen aan de slag konden.

Jongerenproject

Het project 'jongeren leren/werken' is in september 2013 voor twee jaar van start gegaan. In dit project gaat het om begeleiden/ondersteunen van jongeren naar een baan of opleiding en om integrale samenwerking op de beleidsterreinen jongeren, leerplicht, onderwijs, werk&participatie waardoor jongeren elkaar ondersteunen om te gaan leren of werken.

Voor het begeleiden en ondersteunen van jongeren is het project 2GetThere voor een jaar ingezet. 2GetThere levert een nieuwe benaderingswijze en aanpak van jongeren. Belangrijk daarin is het werken met jongeren voor jongeren. Het hoofddoel is dat jongeren weer aangesloten raken op de arbeids- en/of scholingsmarkt. Voor de integrale samenwerking is op 5 september 2013 een startbijeenkomst georganiseerd waar ongeveer 70 personen van diverse maatschappelijke partners aanwezig waren om het manifest "samen kunnen wij meer!" te ondertekenen. In maart 2014 is het eerste evaluatiemoment.

Afbouw gesubsidieerde arbeid

In 2012 zijn wij gestart met een verdere afbouw van de oude gesubsidieerde arbeid (voorheen ID en WIW-banen). Eind december subsidiëren wij nog 5 werknemers. Dit betekent dat er €180.000 aan Participatiebudget vrij is gekomen dat beschikbaar is voor andere doelgroepen.

Ontwikkelingen op de participatieladder

Naast uitstroom naar (parttime) arbeid zijn de positieve ontwikkelingen van mensen in een uitkering op de participatieladder een belangrijk resultaat van re-integratietrajecten. In 2013 hebben 126 mensen een positieve ontwikkeling op de participatieladder laten zien. Doelstelling was dat tenminste 100 mensen dit zouden doen.

Wsw-arbeitsplaatsen

In 2013 is de Wsw-wachlijst van 29 mensen in januari teruggedaan naar 3 mensen in december. Verder zijn er mensen van de wachlijst af door actief wachlijst beheer van Permar, alleen mensen die echt beschikbaar zijn voor een Wsw-baan staan op de wachlijst, verhuizingen enzovoort. In de afgelopen periode hebben nauwelijks nog mensen een Wsw-indicatie aangevraagd, waarschijnlijk door de mogelijke komst van de Participatiewet.

Activering kandidaten Wsw-wachlijst

Kandidaten op de Wsw-wachlijst worden met een zo beperkt mogelijke inzet van het participatiebudget geactiveerd. Begin juli stonden er 12 mensen op de Renkumse wachlijst.

Regionale samenwerking re-integratie en arbeidsmarktbeleid

Renkum werkt samen op het gebied van arbeidsmarktbeleid in de regio Arnhem en de regio FoodValley. Ondanks dat dit een tijdrovende werkwijze is, lijkt dit tot op heden het meest aan te sluiten bij de behoeften van de Renkumse inwoners die door de spreiding van de dorpen op de beide regio's zijn aangewezen.

In beide regio's is het ontwikkelen van plannen voor de uitvoering werkgeversdienstverlening als onderdeel van de Participatiewet in volle gang. In 2014 wordt dit concreter.

In de regio Arnhem hebben wij in 2013 deelgenomen aan de pilot werkgeversdienstverlening. Dit was een leerzaam traject, maar heeft voor Renkum beperkt tot resultaten geleid. Wij herbezinnen ons op (de wijze van) verdere deelname.

Regio FoodValley is in 2013 gestart met een accountteam werkgeversdienstverlening. Uitvoerend is hierin geparticipeerd.

Kinderopvang

Het wetsvoorstel Wijziging Wet kinderopvang regelt onder andere dat de uitvoering van het uitkeren van de vaste voet voor doelgroepouders, nu uitgevoerd door gemeentes en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, in 2013 is dit over gegaan naar de Belastingdienst/Toeslagen. De gehele uitvoering van de kinderopvangtoeslag is daarmee voor rekening van de Belastingdienst/ Toeslagen gekomen. Dit betekent dat deze taak en budget zijn vervallen.

B. Inburgering en integratie

Doelstelling	Effectindicatoren
<ul style="list-style-type: none"> Voor vreemdelingen en asielgerechtigden is sprake van een humaan opvangbeleid. Mensen die hier mogen verblijven dienen snel in te burgeren om volwaardig te kunnen meedoen aan de Renkumse samenleving. In het integratiebeleid is aandacht voor ongelijke behandeling (discriminatiebeleid). 	<p>Voor de jaren 2012 en 2013 slagen respectievelijk 25 en 20 personen nieuw- en oudkomers voor hun inburgeringsexamen.</p> <p>De gemeente heeft alleen nog een taak voor de handhaving van inburgeraars die een gemeentelijk aanbod hebben gehad. Deze groep legt voor eind 2016 examen af.</p> <p>Het aantal klachten blijft laag door voorlichting en preventie activiteiten.</p>

Voortgang	
Zie onderstaande activiteiten	

Inburgering en integratie

Er is een teruglopend (participatie-)budget voor inburgering. In de wet inburgering is bepaald dat 'oude' vergunninghouders nog een gemeentelijk aanbod en programma voor inburgering krijgen. Personen die in 2013 inburgeringsplichtig waren moeten zelf hun scholing regelen en financieren. Zij kunnen gebruik maken van een leenstelsel. Voor asielgerechtigden die moeten inburgeren, gelden dezelfde regels. Omdat asielgerechtigden (nog) niet zelfredzaam zijn en hulp nodig hebben bij hun integratie biedt de gemeente hiervoor wel de faciliteiten. Wij ontvangen van het rijk een budget om de maatschappelijke begeleiding in te kopen.

Taalbegeleiding

Voor mensen met of zonder uitkering blijft taalbeheersing een belangrijke voorwaarde om te kunnen participeren. Ook na het inburgeringsexamen is het taalniveau soms onvoldoende om te kunnen integreren op de arbeidsmarkt. Binnen het participatiebeleid hebben we daarom het taalproject om Wwb-ers met een taalprobleem te begeleiden naar betaald werk of maatschappelijke participatie.

Het project Taalmaatjes werkt ter ondersteuning van 12 personen met een taalprobleem. Vrijwillige taalcoaches van Vluchtelingenwerk begeleiden de mensen op de afgesproken doelen (training spreekvaardigheid, begrijpend lezen, telefonisch contact, taal op de werkvloer, enz.).

Het project fietsles voor allochtone vrouwen is in 2013 uitgevoerd waar een 12-tal allochtone vrouwen aan hebben deelgenomen. Het programma wil de zelfredzaamheid bevorderen en bestaat uit theorielessen (Veilig Verkeer Nederland) en praktijklessen in fietsvaardigheid. Het project is uitgevoerd door Vluchtelingenwerk en ROC Rijn IJssel. Het project werd positief beoordeeld en alle deelnemers hebben het programma afgerond met een certificaat.

In 2013 zijn de volgende resultaten behaald:

Inburgeringsexamen gehaald: 13

Asielgerechtigden gehuisvest en maatschappelijke begeleiding ingezet: 12

Project fietsles voor allochtone vrouwen: 12

Taalverbetering na de inburgering: 8

Taalmaatjes begeleiden mensen met een taalprobleem: 12

Taalproject aantal deelnemers: 24, waarvan een 8-tal deelnemers taaltraining hebben bij een leerwerkplek.

Betaald werk via het taalproject: 3

Preventie en aanpak jeugd en discriminatie

Het project preventie en aanpak jeugd en discriminatie (polarisatie en radicalisering) is in 2013 afgerond. Als vervolg op de Vredesexpress in 2012 heeft art 1 Gelderland Midden (anti discriminatiebureau), op verzoek van de scholen, 10 voorlichtingslessen over ongelijkheid en discriminatie verzorgd. Na de voorlichtingslessen hebben twee jongeren zich gemeld bij het discriminatiebureau om te melden dat zij op school werden gepest. Met de jongeren heeft een gesprek plaatsgevonden waarbij ook leerkracht van school en de ouders betrokken werden en zijn afspraken gemaakt om het probleem op te lossen. Een groep jongeren is in het najaar met een survivaldag mee geweest.

Antidiscriminatiewet

Het uitvoeren van de Antidiscriminatiewet.
Bureau Art 1 Gelderland Midden verzorgt de begeleiding van discriminatie-melders en de registratie van hun klachten. Het aantal meldingen was in 2013 vijf.
Art 1 Gelderland Midden brengt jaarlijks verslag uit aan het college. De gemeente rapporteert aan het ministerie BZK.
De genoemde doelstelling is tegenstrijdig: Wij streven naar het voorkomen van discriminatie door voorlichting en preventie. Tegelijkertijd weten wij dat discriminatie in de samenleving voorkomt en dat het aantal meldingen lager is dan de praktijk.

Realisatie 2013:

Aantal klachtmelding is toegenomen van 5 in 2012 naar 14. Onder de 14 klachten die art 1 Gelderland Midden in behandeling kreeg waren enkele klachten van scholieren over pestgedrag.

C. Volwassenen Educatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Wegwerken van taalachterstand bij volwassenen met een passend onderwijsaanbod in taal en rekenen en de daarbij benodigde digitale vaardigheden.	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal mensen met een taalprobleem dat het onderwijs gaat volgen wordt jaarlijks verhoogd met 5 % t.o.v. het aantal in 2012, 35 personen. Voortgang instroom en uitstroom wordt per kwartaal bijgehouden.

Voortgang	
Zie activiteiten	

Integrale benadering volwasseneneducatie

Algemene volwasseneneducatie is er voor mensen met een lage of afgebroken schoolopleiding. Educatie is gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal, reken- en digitale vaardigheden en het leren van Nederlands als tweede taal.

De wet educatie en beroepsonderwijs, waar volwassenen educatie onder valt, is in 2013 aangepast. Het onderwijs betreft nog uitsluitend taalontwikkeling van volwassenen zonder de inburgeringsplicht.

Voor de inkoop met rijks gelden gelden richtlijnen voor de groeps grootte en de prijs. Rijksmiddelen moeten bij ROC's worden besteed en deze verplichting zal langzaam worden afgebouwd om ook andere marktpartijen met een participatie- aanbod de kans te geven (vanaf 2014).

Educatiemiddelen mogen niet worden ingezet voor de toeleiding en werving van laaggeletterden. Voorlichting en werving wordt door ons meegenomen in de afspraken voor het participatiebeleid. Zo krijgt educatie een passende afstemming met de participatiedoelen en -doelgroepen van de gemeente. Belangrijke focus ligt bij het terugdringen en voorkomen van laaggeletterdheid.

Inburgeringsplichtigen kunnen geen gebruik maken van volwassenen educatie. Zij moeten hun onderwijs zelf bekostigen. Na het behalen van het inburgeringsexamen kan men wel terecht voor een vervolg om het taalniveau te verhogen en/of om zich voor te bereiden op staatsexamen Nt2. Vrijwillige inburgeraars mogen wel gebruik maken van Nt2 lessen.

Inburgeraars die nog moeten alfabetiseren moeten dit ook zelf bekostigen.

Met deze wetswijziging is er veel veranderd op de Renkumse locatie van ROC Rijn IJssel. Met het wegvallen van het cursusaanbod voor maatschappelijke participatie, vrijwilligers en taalmaatjes is het aantal cursisten lager dan voorgaande jaren. Tegelijk neemt ook de instroom van nieuwe inburgeraars af en stromen cursisten uit die het inburgeringsexamen hebben gehaald.

In 2012 lag het aantal cursisten op 80 personen. In 2013 was dit aantal nog 48 dat als volgt was opgebouwd:

- Inburgeringsplichtigen consumentmarkt, 10;
- Inburgeraars met een gemeentelijk aanbod, 18;
- Laaggeletterden op Nt2 basisniveau, 16;
- Laaggeletterden op Nt1 (taal en rekenen), 4.

Acties voor aanpak laaggeletterdheid

In september hebben wij meegedaan aan de landelijke week van de alfabetisering. Georganiseerd werden een workshop om mensen met een taalachterstand te herkennen en door te verwijzen en een workshop over 'eenvoudig communiceren'.

Op 7 december 2013 hebben de gemeente en Renkumse ondernemers zich aangesloten bij een regionaal bondgenootschap in Arnhem om geletterdheid te bevorderen. In het bondgenootschap werken private en publieke organisaties samen. De landelijke stichting Lezen en Schrijven faciliteert de deelnemers van het bondgenootschap.

D. Inkomensvoorziening

Doelstelling	Effectindicatoren
Financiële voorziening voor mensen die (tijdelijk) zonder inkomen rechtmatig in Nederland verblijven, maar (nog) niet in de gelegenheid zijn zelfstandig in de kosten van levensonderhoud te voorzien.	Het volume aan bijstandsuitkeringen wijkt niet significant af van het regionale gemiddelde. Dit wordt afgemeten aan kernkaart gemeenten en de regionale arbeidsmarktmonitor.

Voortgang

Sinds 2009 zien we een gestage landelijke groei van het aantal mensen in de bijstand. In de periode 2009-2011 zagen wij een toename van het bijstandsbestand van 30% in de gemeente Renkum, waarbij de gemiddelde landelijke stijging 20% bedroeg. In 2012 zagen wij dat de gemeente Renkum met een stijging van 5% van het bijstandsbestand meer in de pas liep met de landelijke en regionale trends. We zagen in 2012 namelijk een landelijke stijging van 3% van het bijstandsbestand en in onze regio Gelderland-Midden een stijging van 4% van het bijstandsbestand.

Wegens de verslechterde arbeidsmarkt (daling van het aantal banen en stijging van het aantal WW-uitkeringen) is het aantal bijstandsontvangers landelijk in de eerste helft van 2013 toegenomen met 21.000. Die toename is groter dan die in heel 2012, toen het aantal mensen met bijstand landelijk met 12.000 steeg.

In Renkum zien we dat het bijstandsbestand in heel 2013 eveneens verder is gestegen. Er is sprake van een toename van ons bijstandsbestand van 17% ten opzichte van 2012, ondanks toenemende uitstroomresultaten (instroom in 2013 stijging van 45% t.o.v. 2012 en de stijging van de uitstroom bedraagt 35% t.o.v. 2012).

In lijn met de landelijke ontwikkelingen treft de werkloosheid in Renkum vooral jongeren tot 27 jaar en mensen in de leeftijd tussen de 45 en 55 jaar.

Aanvraag Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) 2013-2015

Eind 2013 is, conform regelgeving van het ministerie SZW, een aanvraag Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) ingediend. Deze aanvraag is voorzien van een verbeterplan. Inmiddels is duidelijk dat de gemeente Renkum over de periode 1 januari 2013 tot en met 31 december 2015 in aanmerking komt voor een MAU-uitkering. Indien onze netto jaarlasten met betrekking tot de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) de eigen bijdrage van de gemeente overstijgen. Onze eigen bijdrage is vastgesteld op 7,5% van de rijksbijdrage. De hoogte van de MAU zal jaarlijks worden vastgesteld aan de hand van ons feitelijke tekort en rekening houdend met de voor ons vastgestelde eigen bijdrage. De drie delen van de MAU-uitkering (2013, 2014 en 2015) worden afzonderlijk uitbetaald en wel vóór 1 april 2015, respectievelijk vóór 1 april 2016 en vóór 1 april 2017.

E. Minimabeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
Voeren van een sociaal rechtvaardig minimabeleid binnen de kaders van de wetgeving met als doelstelling verbetering van maatschappelijke participatie.	Verbeterd gebruik van voorzieningen en regelingen.

Voortgang	
Zie activiteiten	

Schuldhelpverlening

Sinds 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht. De wet verplicht gemeenteraden onder andere om elke vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Het Beleidsplan Integrale Schuldhelpverlening gemeente Renkum 2013-2015 is door uw raad vastgesteld. Met ingang van 1 januari 2013 is de overeenkomst met het BAC opgezegd en voert de gemeente zelf de regie over de integrale schuldhelpverlening. De gemeente kiest voor het behouden van de poortwachtersfunctie (Fase 1 van schuldhelpverlening), maar voor het zogenaamde ‘technische gedeelte’ (Fase 2 van schuldhelpverlening: schuldregelen en budgetbeheer) is in 2013 een aanbestedingsprocedure opgestart. Per 1 januari 2014 wordt fase 2 van schuldhelpverlening uitgevoerd door de Kredietbank Nederland.

RenkumKaart

De RenkumKaart is per 1 januari 2013 ingevoerd. De RenkumKaart wordt gratis verstrekt aan inwoners van de gemeente Renkum met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Over het jaar 2013 is er voor 871 personen, 574 volwassenen en 258 kinderen, een bedrag uit de RenkumKaart regeling betaald. Daarnaast zijn er 39 verzoeken geweest voor de aanvullende bijdrage op grond van het gebruik van de Regiotaxi. In totaal is over 2013 een bedrag voor de RenkumKaart uitbetaald van € 142.000.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	13.931	15.552	15.482	70
Baten	10.321	11.529	11.775	246
Saldo van baten en lasten	-3.610	-4.023	-3.708	316
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	242	241	31	-210
Gerealiseerde resultaat	-3.368	-3.782	-3.677	105

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

Visie

Iedere inwoner van de gemeente Renkum moet een volwaardig burger kunnen zijn. De gemeentelijke overheid heeft hierin een belangrijke taak. Volwaardig burgerschap veronderstelt het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid van iedere burger. Volwaardig burgerschap geldt voor iedereen. Niemand wordt buitengesloten en niemand moet zich buitengesloten voelen.

Het realiseren van kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar onderwijs voor iedereen. Iedereen, jong en oud, moet de kans krijgen om zijn/haar talenten te ontwikkelen en te benutten. Het beschikken over een startkwalificatie is nodig om kans te maken op duurzaam werk. Een leven lang leren.

We willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wmo.

Regionale Sociale visie

Renkum heeft samen met elf andere gemeenten in de regio Arnhem een regionale sociale visie opgesteld. Centraal in deze visie staat de mens en de manier waarop hij of zij de sociale leefomgeving beleeft. Kernbegrippen daarbij zijn eigen kracht, buurtkracht, het dichter bij de burger organiseren van taken en de gemeente als regievoerder.

De komende jaren worden ingrijpende veranderingen in het sociaal domein doorgevoerd. Door de invoering van de Jeugdwet, de Participatiewet, de veranderingen in de WMO en de maatregelen in het passend onderwijs (samen de vier decentralisaties genoemd), krijgen de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid terwijl de beschikbare middelen afnemen. Dit vraagt nieuw sociaal stelsel met ruimte voor verantwoordelijkheidsverschuiving en zelforganisatie. Rol van gemeentelijke regievoering is om dit nieuwe stelsel met een diversiteit aan partijen van bewoners, buurt, professionals en gemeente te initiëren, in praktijk te brengen en te borgen. Daarbij staat de eigen kracht van inwoners en hun eigen netwerk centraal. In plaats van het denken in beperkingen komt meer de nadruk te liggen op wat mensen nog wél kunnen. Dit vraagt om een generalistische benadering waarbij er niemand tevergeefs een vraag stelt en dat iedereen geholpen wordt om zijn weg te vinden naar de juiste plek.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Lokaal gezondheidsbeleid
- B. Maatschappelijk werk
- C. WMO beleid
- D. Sociale samenhang en leefbaarheid
- E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders
- F. Informatie, advies en voorlichting
- G. Mantelzorg & vrijwilligers
- H. Zelfredzaamheid en participatie
- I. Individuele voorzieningen
- J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg
- K. Lokale educatieve agenda
- L. Onderwijshuisvesting
- M. Leerplicht en RMC
- N. Leerlingenvervoer
- O. Peuterspeelzaalwerk
- P. Lokaal jongerenwerk

A. Lokaal gezondheidsbeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
De gemeente zet in op collectieve preventie van gezondheidsproblemen op basis van een drietal	• Tevredenheid van inwoners over de bereikbaarheid en kwaliteit van de

beleidslijnen: <ul style="list-style-type: none"> • preventiebeleid • gezondheidszorg/ zorgvoorzieningenbeleid: signaleren en voorkomen van gaten in de lokale zorgsituatie. Hierbij zal vooral worden gelet op bereikbaarheid, toegankelijkheid en spreiding van zorgvoorzieningen • fysieke woon- en leefomgeving. 	gezondheidszorg minimaal gelijk aan de dorpspiegel 2007 <ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid van inwoners over adequaat aanbod op maat tijdelijke opname (dorpspiegel en ouderenmonitor Hulpverlening Gelderland Midden) minimaal gelijk aan huidige scores • Vermindering aantal risicokinderen jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jaar.
---	---

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • In de dorpspiegel 2011 is aangegeven hoe tevreden men is over de beschikbaarheid van de medische en paramedische voorzieningen. • In de ouderenmonitor • Er is sprake van een vermindering van het aantal risicokinderen, door specifiek het onderscheid te maken tussen kinderen die tijdelijk wonen bij Moviera of een andere jeugdinstelling en overige kinderen in Renkum wonende kinderen.

Gezondheidscentrum Renkum

In de kern Renkum wordt gewerkt aan de realisatie van een eerstelijns gezondheidscentrum. Partijen zijn er in 2013 niet in geslaagd tot een gezamenlijk concept te komen. Eind 2013 hebben de huisartsen aangegeven definitief mee te gaan in het voorliggende plan van huisvesting aan de Groeneweg (GOED). Met het afhaken van de huisartsen komt er een eind het voorliggende plan vanwege het feit dat de ontwikkelaar altijd een heel duidelijk standpunt ingenomen heeft m.b.t. de deelname van huisartsen in een te bouwen gezondheidscentrum: “Zonder huisartsen geen medisch centrum”.

De huisartsen hebben besloten dit samen op te pakken en de overgebleven groep van paramedici willen samenwerken om te komen tot een goed georganiseerde geïntegreerde 1e-lijns gezondheidszorg in Renkum waarbij partijen fysiek in elkaars nabijheid gehuisvest zijn, maar niet onder één dak.

Nota Volksgezondheid

- De pilot ‘gezonde wijk’ is geïntegreerd in de proeftuin Doorwerth: Versterken buurtkracht met behulp van gemeentelijke netwerkstrategie.
- De verbinding van gezondheid met sport wordt uitgevoerd in het nieuw programma waarin de beweegkuur (programma huisartsen) aansluit op de reguliere sport.
- In 2014 zal een voorstel worden gedaan om de termijn van de nota met een jaar te verlengen tot en met 2015.

Voorzieningen gezondheidszorg

In serviceflat de Valkenburcht in Oosterbeek is één vleugel van het gebouw ingericht voor revalidatiezorg.

Lokaal maatwerkdeel volksgezondheid

De stichting Renkum hartveilig ontvangt jaarlijks subsidie voor opleiding en het beheer en onderhoud van AED's.

(Lokaal maatwerkdeel) Jeugdgezondheidszorg

De extra contactmomenten met adolescenten zijn als groeimodel ontwikkeld en ingevoerd. De focus ligt eerst op een contactmoment met alle 15/16 jarigen in het voortgezet onderwijs (VO). In latere projectfasen kunnen daar andere contactmodules en/of doelgroepen aan toegevoegd worden.

B. Maatschappelijk werk

Doelstelling	Effectindicatoren
Een laagdrempelige 1 ^{ste} lijns voorziening voor individuele hulpvragers.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal mensen dat jaarlijks gebruik maakt van maatschappelijk werk. • Een zo kort mogelijke wachttijd (streven is maximaal drie weken).

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Met het samenwerken in de wijk kan meer door het sociale gebiedsteam integraal worden opgelost • Er is geen sprake van een wachtlijst langer dan drie weken.

Algemeen maatschappelijk werk (AMW)

Het AMW heeft als doel om de zelfredzaamheid van de burgers in de samenleving te bevorderen, door hulp te bieden aan burgers die in een (psychosociale) achterstandspositie zijn geraakt of in een achterstandspositie dreigen te geraken. De hulpverlening is gericht op de persoon en diens sociale omgeving (context).

Het algemeen maatschappelijk werk leverde in 2013 een actieve bijdrage aan de eerstelijns sociale zorg en ondersteuning aan burgers in de gemeente op basis van de bakens 'welzijn nieuwe stijl'. De professionals zijn actief betrokken bij de totstandkoming van de gebiedsgerichte wijkaanpak waarin psychosociale hulpverlening en ondersteuning van burgers in de eerstelijns sociale zorg wordt uitgevoerd samen met partners in een netwerk rondom de burger. Uitgangspunt bij de hulpverlening binnen de eerstelijns sociale zorg is het vergroten en stimuleren van de eigen zelfredzaamheid van burgers, het bieden van ondersteuning in het dagelijks functioneren en het bieden van activiteiten op het gebied van ontplooiing en ontwikkeling.

Activiteiten AMW

Het uitvoeren van de taken van Algemeen maatschappelijk werk door het bieden van de volgende vormen van hulpverlening:

1. Individuele hulpverlening op diverse leefgebieden zowel immaterieel als materieel
2. Deelname aan ontwikkeling kleinschalige sociale gebiedsteams en/of woonservicegebied
3. Spreekuren
4. Systeemgerichte hulpverlening
5. Trainingen/Cursussen
6. Nieuwe impuls geven aan het gebruik van video-opnames voor communicatietraining m.b.t. jongeren, ouderen, gezinnen.
7. Casemanagement

Ombuiging 2. Werken vanuit de wijk

Op het gebied van maatschappelijk werk, maar ook op het gebied van welzijnswerk, verwachten wij een ombuiging te kunnen realiseren door middel van een gebiedsgerichte samenhangende aanpak. Op dit moment kan het voorkomen dat meerdere instanties aan het werk zijn bij dezelfde huishoudens, zonder dat zij dit van elkaar weten. Bovendien werken deze instanties niet altijd in de directe nabijheid van een cliënt. Hierdoor kan een drempel voor de cliënt ontstaan om bij de desbetreffende instantie aan te kloppen. Dit kan leiden tot verergering van de problematiek, waardoor de noodzakelijke aanpak kostbaarder wordt. Daarnaast signaleren wij dat problemen bij professionele hulpverleners terechtkomen die ook door niet-professionals kunnen worden opgelost. Wij denken dat een wijkgerichte samenhangende aanpak deze situatie kan verbeteren. Wij denken dan aan de inrichting van gebiedsteams die bestaan uit een combinatie van (geschoolde) vrijwilligers en professionals. Deze wijkteams zijn de "oren en de ogen" in de wijk, waardoor problemen eerder worden gesignaleerd. De signalering en intake voor maatschappelijk werk wordt verzorgd door deze gebiedsteams. Enkelvoudige vragen kunnen direct worden opgelost, of worden doorgeleid naar vrijwilligers. Alleen complexe vragen komen bij professionals terecht. Samenwerking tussen de professionals voorkomt zoveel mogelijk dat meerdere professionals gelijktijdig werken bij een cliënt. Om deze ombuiging te realiseren is het in eerste instantie nodig te investeren in de gebiedsteams. Vervolgens denken wij in 2014 een besparing van € 12.000 en vervolgens vanaf 2015 structureel € 25.000 te kunnen realiseren op het maatschappelijk werk. Dit betreft 7 % van het huidige budget van € 360.000.

Het maatschappelijk werk bereid zich voor op de rol van generalist op gebiedsniveau. Het uitgangspunt is dat zij mensen en hun eigen netwerken in hun kwetsbare positie versterken. Het maatschappelijk werk zal deelnemen aan de gebiedsteams. Veel zaken worden in een vroeg stadium gesignaleerd en direct opgelost door het gebiedsteam, waardoor er minder beroep gedaan zal worden op de specialistische kennis van het maatschappelijk werk.

C. WMO beleid

Doelstelling	Effectindicatoren
Het vergroten van de zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie, eigen (financiële)	<ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners met behoefte aan meer sociale contacten met mensen in de omgeving op

<p>verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van de inwoners van de gemeente Renkum. Door in te zetten op de versterking van de eigen kracht van het individu binnen zijn/haar sociale netwerk en daar waar mogelijk gebruik te maken van netwerken van actief burgerschap (civiel society) worden inwoners gestimuleerd zelf keuzes te maken. Waar dit niet toereikend is, worden de beperkingen van het betreffende individu gecompenseerd zodat hij of zij in staat is volwaardig burger te zijn.</p>	<p>basis van de dorpspiegel afgenomen t.o.v. 2007 (18 %)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scores in benchmark Wmo-beleid minimaal conform het landelijke gemiddelde
--	--

Voortgang	
<p>De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners met behoefte aan meer sociale contacten met mensen in de omgeving op basis van de dorpspiegel 2011 is 20%. • Score in benchmark WMO beleid 2012: de Wmo-thermometer laat zien dat de gemeente Renkum vrijwel gelijk aan het gemiddelde van qua grootte vergelijkbare gemeenten scoort, en vrijwel gelijk aan het gemiddelde van alle gemeenten die aan de benchmark deelnemen.

Kanteling Wmo en Wmo beleidskader

De uitgangspunten van de Visienotitie “Oriëntatie gemeentelijk beleid in relatie tot de uitvoering van de Wmo” zijn in de tweede helft van 2011 over de volle breedte van het Wmo-beleid uitgewerkt, dit heeft geresulteerd in een nieuw vierjarig Wmo-beleidskader.

Speerpunten uit het Wmo-beleidskader zijn:

1. Ombuigingen individuele voorzieningen.
2. Wijkgericht werken.
3. Mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Ad 1. Met ingang van 2012 is een “gekantelde” Wmo-verordening ingegaan. Deze verordening moest in 2012 worden aangepast in verband met de nieuwe aanbestedingsronde voor Hulp bij huishouden. De nieuwe contracten met de zorgaanbieders gingen in per januari 2013, en met ingang van 2013 is ook een nieuwe Wmo-verordening vastgesteld.

Wegens de vele onduidelijkheden over de veranderende wetgeving en nieuwe regels ten aanzien van (onder meer) de Hulp bij Huishouden is besloten de huidige contracten met de Zorgaanbieders te verlengen en door te laten lopen tot 1 januari 2015.

Door de medewerkers van het Zorgloket wordt gewerkt met de methodiek van het keukentafelgesprek.

Leidend bij het bepalen van een passende oplossing voor de beperking die iemand ondervindt bij het deelnemen aan het maatschappelijk verkeer is het te bereiken resultaat. Er zijn in de verordening 8 resultaten benoemd:

- een schoon en leefbaar huis;
- wonen in een geschikt huis;
- beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften;
- beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding;
- het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;
- zich verplaatsen in en om de woning;
- zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel;
- de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten.

Ad 2. Pilotprojecten op het gebied van wijkgericht werken lopen in de kernen Oosterbeek, Doorwerth, Renkum. In Oosterbeek is een pilot gestart rond woonservice gebied Oosterbeek-West.

- buurtsportcoach

In Renkum/ Heelsum is het pilotproject wijk en sport gestart per 1 augustus 2013. In dit kader wordt een buurtsportcoach ingezet, een combinatiefunctionaris die de verbinding legt tussen de sectoren sport / bewegen en Wmo / (gezondheids)zorg.

In Renkum/ Heelsum was begin 2013 al een start gemaakt met de pilot ‘beweegkuur’ met middelen vanuit de landelijke regeling sportimpuls. Dit is een initiatief van het samenwerkingsverband Fysio De Waag, Huisartsenpraktijk Renkum en ‘voeding in de praktijk’ met ondersteuning van stichting OOGG.

De gemeente faciliteert de sport & beweegactiviteiten binnen de pilot Beweegkuur met de inzet van de buurtsportcoach.

De buurtsportcoach heeft goede contacten met de praktijkondersteuners van de huisartsenpraktijken en diverse fysiotherapeuten. Zij verwijzen mensen door naar de buurtsportcoach om samen te kijken naar een passende beweegactiviteit.

In 2013 zijn er 8 activiteiten vanuit de Sportimpuls georganiseerd door de buurtsportcoach. Ook zijn er twee wandelgroepen en een zwemgroep gestart.

Bij de beweegkuur heeft de buurtsportcoach de begeleiding van de 1^e groep deelnemers overgenomen. Bedoeling is deze deelnemers door te laten stromen naar het reguliere sport- en beweegaanbod. In december is de 2^e groep met 23 deelnemers gestart met de Beweegkuur.

- proeftuinen

Ook zijn met ingang van april 2013 twee proeftuinen gestart in het kader van de 4 decentralisaties. De eerste proeftuin wordt uitgevoerd in Doorwerth, en de tweede in Oosterbeek. Uitgangspunt voor beide proeftuinen is om te zien hoe de kracht van de buurt benut kan worden.

Ad 3. Uitvoeringsnotities voor het mantelzorg en voor vrijwilligerswerk zijn door college van B&W vastgesteld februari 2013. In de notities staat beschreven welke speerpunten er zijn voor beide beleidsterreinen in de komende jaren en wat de concrete acties en beoogde resultaten zijn.

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Het verbeteren van de leefbaarheid en het bevorderen van de sociale aandacht voor en door mensen. Kwaliteit, betaalbaarheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van welzijnsactiviteiten staan daarbij voorop.	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheidsmeting in dorpsspiegel • Score leefbaarheid in KTO “burger als onderdaan”, onderdeel sociale veiligheid. Scores op “aandacht gemeente voor verbeteren leefbaarheid en veiligheid”, “betrekken burger bij sociale veiligheid” en “leefbaarheid in de buurt” hoger dan scores in 2008 (respectievelijk 6,0; 5,7 en 7,5)

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<p>In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners de volgende cijfers (op een tienpuntsschaal):</p> <ul style="list-style-type: none"> • er wordt voldoende gedaan aan de leefbaarheid en veiligheid van mijn buurt: 7,0; • de gemeente betreft de buurt voldoende bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid: 6,6; • de gemeente doet een beroep op de buurtbewoners om zelf een bijdrage te leveren aan leefbaarheid en veiligheid: 6,4; • de gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende: 6,4.

Woonservicegebieden

Het wijkpunt in het woonservicegebied Oosterbeek- West is in mei 2013 in de woonzorgcentrum de Sonnenberg geopend. Maatschappelijke partners hebben voor de uitvoering een intentieverklaring ondertekend. De opdracht aan de kwartiermaker was het verbinden van partijen om activiteiten samen met bewoners te ontwikkelen. Dit overeenkomstig de wensen in het programma van eisen voor het woonservicegebied. Vrijwilligers doen mee in het wijkpunt in de functie van gastheer/ gastvrouw. De tweede schil bestaat uit betrokken professionals. Met de methodiek netwerkstrategie worden partijen gestimuleerd te komen tot het nemen van initiatieven. De maatschappelijke partners ondersteunen deze initiatieven en wijkactiviteiten.

Gebiedsgericht werken

Ondersteuning wordt geboden aan kwetsbare burgers door het opzetten en onderhouden van sociale vangnetten als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks de eigen inzet en sociale steun. Wij verwezenlijken sluitende vangnetten en sluitende ketens voor inwoners van 0-100+ jaar door middel van een goed actief en preventief beleid.

Doelen zijn:

- toename zelfredzaamheid en participatie;
- extra aandacht intergenerationele projecten;
- subsidies maatjesprojecten mantelzorg;
- voldoende aanbod respijtzorg.

Toegankelijkheid publieke ruimte

Integraal beleid betekent ook inclusief beleid, zowel fysiek beleid, zoals de inrichting van de openbare ruimte, als het maatschappelijk beleid. Bevorderen dat mensen met beperkingen mee kunnen doen in de gemeente.

Ombuiging 4. Wijk activeren en inspanningen bundelen

Om invulling te geven aan de ombuigingen zijn in november 2013 door het college Nadere Regels eenmalige subsidieverstrekking Sociale samenhang, leefbaarheid en zelfredzame samenleving' vastgesteld. In december 2013 is de ASV voor 2014 vastgesteld door de gemeenteraad.

Met het vaststellen van de Nadere regels is in totaal € 135.000 aan ombuigingen gerealiseerd.

Dorpsplatforms

In 2013 is een voorstel voorbereid om de art.-84 status van de dorpsplatforms af te schaffen, hierbij wordt uitgegaan van een afbouw van subsidie binnen twee jaar (zie ook programma 9).

Ombuiging 5. Maatwerk leveren per dorp

Momenteel zijn er drie locaties waarvoor Solidez subsidie ontvangt, te weten Dorpshuis Oosterbeek, de Hucht in Heelsum/Renkum en de Poort van Doorwerth. Het leveren van maatwerk per dorp kan leiden tot een heroverweging van de functie van de drie dorpshuizen.

In de productafspraken die in 2013 met Solidez gemaakt zijn voor 2014 is op het product Dorpshuizen/ buurtopbouw een besparing gerealiseerd van € 35.000.

Het stimuleren van het in eigen beheer nemen van voorzieningen door inwoners is uitgangspunt.

Aanvullende ombuiging subsidies en bijdragen aan derden (motie ombuigingen)

Voor de uitvoering van ons beleid betalen wij vaak partners om de taken uit te voeren. Dat doen wij in de vorm van subsidie, we kennen hiervoor budgetsubsidies, activiteitsubsidies en incidentele subsidies. De waarderingssubsidie wordt verstrekt ter aanmoediging in het kader van versterking van de civil society. Conform een van de voorstellen van de raadswerkgroep hebben wij de uitvoering van het beleid nogmaals kritisch bekeken. Daaruit volgt een aanvullende taakstelling van € 30.000 op diverse beleidsterreinen. De aanvullende maatregel sluit aan bij ombuigingsvoorstel 4. Voor de invulling van de taakstelling zijn de subsidiecriteria opnieuw vastgesteld.

Zie hiervoor de tekst bij ombuiging 4.

Aanvullende ombuiging Maaltijdservice

De subsidie voor de maaltijdservice aan Solidez is met ingang van 2014 stopgezet.

Solidez heeft dit opgevangen door intern een aantal wijzigingen door te voeren in de organisatie van de dienst.

De service aan de klanten is voortgezet, onafhankelijk van de gemeentelijke subsidie.

Voor de mensen die er gebruik van maken heeft dit geen consequenties gehad. De prijs van de maaltijden is niet gestegen.

Hiermee is een besparing van € 38.000 gerealiseerd.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

Doelstelling	Effectindicatoren
Ondersteuning van ouders bij de opvoeding van hun kinderen (ouders blijven wel verantwoordelijk).	<ul style="list-style-type: none"> • Vermindering aantal cliënten Bureau Jeugdzorg Arnhem vanuit Renkum. • Afname percentage kinderen – 9 mnd – 4 jaar met gezins- en opvoedingsproblemen

	<ul style="list-style-type: none"> Afname percentage kinderen 4 – 23 jaar met indicatie voor gezins- opvoedingsproblemen
--	---

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	

Opvoedingsondersteuning
Bij opvoedingsondersteuning vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) stimuleren we de "eigen kracht", de eigen omgeving" en de positieve competenties van kinderen, jongeren en (hun) ouders. Het opvoedingsprogramma TripleP (Positief Pedagogisch Programma: eenheid van aanpak bij alle partijen) ondersteunt dit.

Transitie/transformatie jeugdzorg
De wet op de jeugdzorg wordt overgedragen aan de gemeenten. De wet moet ingaan in 2015. Ter voorbereiding hierop nemen wij in dit proces de regie waarvoor wij een projectplan hebben opgesteld. In het hele proces van de decentralisatie speelt het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) een cruciale rol. Met de komst van de CJG's is de basis gelegd voor de transformatie van de jeugdzorg. Er is een concept regionale visie Zorg voor jeugd ontwikkeld.

Ombuiging 7. Verdere bundeling inspanningen na overdracht taken Wet op de jeugdzorg
Het Rijk gaat de uitvoering van de jeugdzorg decentraliseren naar de gemeenten. Naar verwachting wordt de verantwoordelijkheid met ingang van 2015 overgedragen. Wij willen deze overgang aangrijpen om kennis en inzet te bundelen. Door vanuit de wijk en vanuit scholen te werken, kunnen wij problemen in een vroegtijdig stadium signaleren en daarmee zwaardere zorg voorkomen. Bovendien voorkomen wij door samenwerking tussen onder andere het zorgloket, het centrum voor jeugd en gezin en bureau jeugdzorg dat meerdere hulpverleners zich op één gezin richten. Het resultaat van deze werkwijze is één plan en één aanpak per gezin. Het landelijke budget voor de wet op de jeugdzorg bedraagt circa € 3 miljard. Het rijk past een efficiencykorting toe van € 300 miljoen. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe het budget wordt verdeeld over de gemeenten. Wij verwachten met de voorgestelde aanpak, bovenop de efficiencykorting van het Rijk, een extra efficiëncyslag te kunnen maken. Dit resulteert naar verwachting in een besparing van € 50.000 in 2016 en € 100.000 met ingang van 2017. Voor de invoeringskosten ontvangen wij middelen van het Rijk. In oktober is het Regionaal Transitiearrangement Jeugd door het college vastgesteld. In aansluiting op het transitiearrangement gaan gemeenten en zorgaanbieders een gezamenlijke, niet vrijblijvende transformatieagenda opstellen. De gemeenten stellen in overleg met maatschappelijke partners de kaders en bepalen de beoogde resultaten en de beschikbare budgetten. In mei 2014 komt er duidelijkheid over de definitieve beschikbare financiële middelen.

F. Informatie, advies en voorlichting

Doelstelling	Effectindicatoren
Burgers dienen zich als vanzelfsprekend tot het Zorgloket te wenden met hun vragen over zorg of welzijn.	<ul style="list-style-type: none"> Bekendheid en gebruik van het zorgloket op basis van de dorpspiegel toegenomen t.o.v. scores in 2007 Score binnen het KTO op het onderdeel "Burger als klant" minimaal gelijk aan 2008 (7,3)

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> Zorg en welzijn: de gemeente begreep wat ik nodig had: 7,6.

Bekendheid informatiefunctie zorgloket
In 2013 hebben wij inzet gehad om de bekendheid van de informatiefunctie van het zorgloket te vergroten. Dat hebben wij gedaan door: <ul style="list-style-type: none"> De website Zorgloket en Regelhulp actueel te houden en te promoten. Regelmatig advertenties te plaatsen over wat het Zorgloket voor bewoners kan betekenen in specifieke huis aan huisbladen. Door presentaties en themabijeenkomsten te verzorgen voor burgers en organisaties. Via ren zoals reguliere activiteit huisbezoeken

Gezins- en netwerkondersteuning

Bij de praktische gezinsondersteuning CJG en netwerkondersteuning (consulenten en ouderenadvies) is in de uitvoering met hetzelfde protocol gewerkt. Samenwerking en afstemming is hiermee geborgd. Verkenning van andere gezamenlijke functies binnen het CJG en het zorgloket wordt voortgezet en geïmplementeerd via de gebiedsgerichte aanpak.

G. Mantelzorg & vrijwilligers

Doelstelling G1	Effectindicatoren
Ondersteuning van mantelzorgers zodat zij ook zelf maatschappelijk kunnen participeren.	<ul style="list-style-type: none"> • Toename van het aantal mantelzorgers dat steunpunt mantelzorg jaarlijks bereikt • Toename aantal respijtmogelijkheden • Toename aantal deelnemers aan mantelzorgsalons

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	

Ondersteuning mantelzorgers

Het mantelzorgbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de 8 basis functies mantelzorgbeleid:

- informatie;
- advies en begeleiding;
- emotionele steun;
- educatie;
- praktische hulp;
- respijtzorg;
- financiële tegemoetkoming;
- materiële hulp.

De notitie uitvoering mantelzorgbeleid is op 5 februari 2013 door B&W vastgesteld.

In 2013 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Inzet van het steunpunt mantelzorg (Solidez) .
Activiteiten die door het steunpunt zijn uitgevoerd:
 - informatie, advies en begeleiding van mantelzorgers, telefonisch, via mail of door individuele gesprekken. (De individuele persoonlijke gesprekken worden vooral door vrijwilligers gevoerd, die hierin worden ondersteund en begeleid door de coördinator van het steunpunt);
 - organisatie van mantelzorgsalons;
 - organisatie respijtweekend;
 - organisatie jaarlijkse Dag van de mantelzorg;
 - bijhouden van actueel adressenbestand van bij het steunpunt bekende mantelzorgers in de gemeente Renkum (ruim 300);
 - In 2013 zijn door het steunpunt mantelzorg twee mantelzorgsalons georganiseerd met als doel allochtone mantelzorgers te informeren en ondersteunen. Hierin is samengewerkt met vereniging Nazar, het netwerk van allochtone vrouwen dat in Renkum actief is.
- Respijtzorg: BOS
Op het gebied van respijtzorg (een van de acht basisfuncties van mantelzorgondersteuning) is de Bezoek- en opvangservice (BOS) ingezet en Vrijwillige palliatieve thuiszorg. De BOS biedt ondersteuning aan mantelzorgers door opvang in de thuishouding met behulp van de inzet van vrijwilligers.
- Alzheimercafé
In 2013 is maandelijks het Alzheimercafé georganiseerd door de vereniging Alzheimer Veluwe Vallei-Grebbe in samenwerking met de coördinator van het steunpunt mantelzorg.
- Preventieve ondersteuning mantelzorgers: in het kader van de taken die de gemeente heeft op het terrein van collectieve preventie GGZ is door Indigo (onderdeel van Pro Persona) ondersteuning geboden aan mantelzorgers van mensen met GGZ-problematiek.
- Voor 2013 stond een update van de mantelzorgwijzer Renkum gepland, is nog niet geheel afgerond. Verschijnen van de nieuwe mantelzorgwijzer staat nu gepland voor voorjaar 2014.

Doelstelling G2	Effectindicatoren
Burgers mobiliseren om hun rol als vrijwilliger op te pakken, met als doel bevorderen van sociale cohesie en ondersteuning bieden aan zwakkere in de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> • Toegenomen tevredenheid over infoverzekering vrijwilligerscentrale t.o.v. dorpspiegel 2011 • Toename aantal initiatieven met maatschappelijke relevantie op het gebied van vrijwilligers inzet t.o.v. o meting 2011.

Voortgang	
Uitvoeringsprogramma 2013 - 2015	Zie voortgang activiteiten.

Vrijwilligerscentrale
<p>De vrijwilligerscentrale fungeert als maatschappelijk makelaar om de sociale cohesie te bevorderen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen van vrijwilligers en organisaties die met vrijwilligers werken. • Participatie te bevordering van doelgroepen op weg naar dagbesteding en arbeid; • Het stimuleren van maatschappelijk ondernemen van bedrijven; • Betrekken en behouden van jong en oud bij vrijwillige inzet. <p>In 2013 is een de uitvoeringsnotitie vrijwilligersbeleid “Samen doen” voor de periode 2013 – 2015 vastgesteld</p> <p>Activiteiten Vrijwilligerscentrale</p> <ul style="list-style-type: none"> - NLDoet, gehouden op 15 en 16 maart, heeft weer een groot aantal mensen op de been gebracht voor extra vrijwilligersklussen. Het aantal klussen werd t.o.v. 2012 bijna verdubbeld van 34 naar 62. De klussen waren bij 32 instellingen en vrijwilligersorganisaties.. - Van de ruim 230 vrijwilligers vacatures zijn er 64 nieuw bijgekomen in 2013. Deze werden 381 keer opgevraagd. Bemiddeling verloopt in de regel zelfstandig. Met 18 personen heeft de centrale direct bemiddeld. - Workshops en kenniscafe’s over onderwerpen als Social Media, Modern flexibel besturen, PR/Marketing werden door 62 personen gevolgd vanuit 39 organisaties. - Digitale informatie/nieuwsbrieven werden onder de 350 aangesloten organisaties verstuurd. - Bij het netwerk vrijwillige hulpverlening zijn al 20 organisatie aangesloten. Het netwerk kwam 3 keer bij elkaar voor informatie uitwisseling en afstemming. <p>Bij het steunpunt vrijwillige hulp kwamen 362 hulpvragen binnen. Er waren 328 matches. Dit aantal ligt lager dan vorig jaar omdat de Hulpdienst Voor Elkaar ook direct bereikbaar is en koppelen van hulpvraag en aanbod levert.</p>

Project maatschappelijke stage (MaS):
<p>In de loop van 2013 werd duidelijk dat de rijksmiddelen voor de MaS in schooljaar 2015-2016 wegvallen. In de stuurgroep is afgesproken om nader onderzoek te doen. Het Dorenweerd college wil in het schooljaar 2014-2015 starten met een nieuw plan voor burgerschap als opvolger van de MaS. Duidelijk is dat hiermee de basis wegvalt om met de huidige invulling van de MaS door te gaan. Begin 2014 wordt hier verder over gesproken.</p> <p>Vanuit onderzoek in het samenwerkingsverband MaS Regio Oost, waar de gemeente Renkum in participeert, en bij stagebieders in onze gemeente blijkt voldoende draagvlak om de maatschappelijke stages vanuit een andere invulling (burgerschapvorming) te blijven organiseren.</p> <p>Resultaat 2013:</p> <p>De werkgroep kwam 5 keer bij elkaar. Er is in oktober een stagemarkt georganiseerd en er 178 stagevacatures geworven en 307 jongeren hebben een stage uitgevoerd.</p>

H. Zelfredzaamheid en participatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Individuele burger waar nodig compenseren voor beperkingen in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.	Verbetering score op onderdeel “sociale contacten” in de dorpspiegel t.o.v. 2007

Voortgang	
Zie onderstaande activiteiten	De mate van contact met mensen in de omgeving is in de dorpspiegel 2011 vergeleken met 2007 wat toegenomen. De behoefte aan meer contacten is in de leeftijdscategorie 18 tot 35 jaar hoger (27 %) dan in de andere leeftijdscategorieën.

Uitvoering van de AWBZ- pakketmaatregel/ psychosociaal

In 2009 is de eerste tranche decentralisatie ondersteuning en begeleiding uitgevoerd via de pakketmaatregel AWBZ. De gelden die hiervoor beschikbaar zijn, zijn in 2013 ingezet voor:

- Ontmoetingspunten (7) in de kernen Renkum, Oosterbeek, Wolfheze en Doorwerth.
- Coördinatie van de ontmoetingspunten door de welzijnsinstelling
- Extra ondersteuning voor de Bezoek en Opvangservice
- Wijkgerichte intensieve gezinsondersteuning (WIG) voor gezinnen met complexe problematiek
- Praktische gezinsnetwerk ondersteuning (PGO)

Decentralisatie AWBZ begeleiding extramuraal

Binnen het samenwerkingsverband van de regio Arnhem zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van regionale proeftuinen. Dit ter voorbereiding op de grote decentralisaties. De proeftuinen in de gemeente Renkum zijn 'Versterken van eigen kracht bij opvoeden' in Oosterbeek en 'Versterken van buurtkracht' in Doorwerth. De gemeenten voeren deze proeftuinen uit in een lerende omgeving.

Het is een integrale aanpak ten behoeve van de ondersteuning vanuit de burger en zijn netwerk. Toewijzing van lichte ondersteuning en zorg vindt bij voorkeur plaats zonder indicatie.

In oktober 2013 heeft de gemeente samen met het dorpsplatform Doorwerth een creatieve piramide georganiseerd. De uitkomsten worden meegenomen bij de ontwikkeling van een centrumplan voor Doorwerth en bij het versterken van buurtkracht om te komen tot het ontwikkelen van nieuwe integrale arrangementen.

Regionaal is een visie voor het sociaal domein opgesteld 'Visie op een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein in de regio Arnhem'. Uitgangspuntennota voor gemeentelijke samenwerking bij de grote decentralisaties Jeugdzorg, Participatiewet, AWBZ- en Passend Onderwijs.

Dit biedt een kader op grond waarvan beslissingen genomen worden binnen het verband van de regionale samenwerking en waar de resultaten en effecten van deze beslissingen aan worden getoetst. Het is dan vooral een kader voor vanuit de ambitie om tot een gezamenlijke voorbereiding en implementatie van de transformatie van het sociale domein te komen.

Ombuiging 3. Bundelen inspanningen na overdracht taken AWBZ

Op dit moment zijn wij bezig met de voorbereidingen van de decentralisatie AWBZ – begeleiding extramuraal. Naar alle waarschijnlijkheid zal deze decentralisatie doorgaan vanaf 2015. Met de uitvoering van deze taken is een aanzienlijk budget gemoeid. Landelijk gaat het om een bedrag tussen € 2,7 en € 3,1 miljard. Vanuit het Rijk wordt een efficiencykorting van ruim 5 % toegepast op dit budget. Wij denken dat wij door een integrale aanpak en door krachten te bundelen een extra efficiëncyslag kunnen maken. Wij denken dan concreet aan samenwerking met het zorgloket, het Centrum voor Jeugd en Gezin en het algemeen maatschappelijk werk op wijkniveau. Hiermee verwachten wij een besparing te kunnen realiseren van € 30.000 in 2014 en € 60.000 met ingang van 2015. Voor de invoering van de Awbz-begeleiding ontvangen wij middelen vanuit het Rijk. De decentralisatie van de AWBZ in de Wmo is later dan verwacht, niet in 2014 maar in 2015. Dit leidt ertoe dat we in eerste instantie voor de uitvoering hiervan niet in 2014 een bedrag ontvangen. Wij zullen desondanks toch proberen deze taakstelling van € 30.000,- in te vullen. Of dat lukt, zal blijken gedurende de budgetcyclus van 2014.

Het nieuwe regeerakkoord bepaalt dat de decentralisatie van de AWBZ functies Begeleiding extramuraal en misschien Persoonlijke Verzorging op 1 januari 2015 voltooid moet zijn. Deze functies komen in de Wmo. Bovendien wordt er flink bezuinigd (25 %). In 2013 en 2014 treffen wij hiervoor voorbereidingen. Om goed te kunnen inspelen op wat er allemaal op ons afkomt, hebben de gemeenten in de regio Arnhem een basistekst voor een regionale sociale visie opgesteld. De basistekst van de regionale sociale visie is in een van de raadsinformatiebijeenkomsten van de gemeente toegelicht en besproken.

De veranderopgaven in het sociaal domein worden aan de hand van hypothesen uitgewerkt in proeftuinen. In de gemeente gebeurt de voorbereiding op de decentralisatie binnen een tweetal proeftuinen, te weten de proeftuin Eigen kracht bij opvoedingsondersteuning (toegang) en de proeftuin Versterking van buurtkracht (gemeentelijke netwerkstrategie). Het is een integrale aanpak ten behoeve van de ondersteuning vanuit de burger en zijn netwerk. Toewijzing van ondersteuning en lichte zorg vindt bij voorkeur plaats zonder indicatie (basis van de participatie piramide). In de regionale 24-uurs bijeenkomsten voor bestuurders wordt de voortgang binnen de proeftuinen gemeld. Samen met de regiogemeenten, professionals en cliëntenraden wordt voorbereid op de grote decentralisaties. Een intentieverklaring voor bestuurlijke samenwerking tussen elf gemeenten is in voorbereiding.

I. Individuele voorzieningen

Doelstelling	Effectindicatoren
De burger zo lang mogelijk zelfredzaam en maatschappelijk actief te laten blijven. Waar nodig wordt voorzien, met als uitgangspunt eigen financiële verantwoordelijkheid van burgers, in individuele hulp of zorg voor algemene voorzieningen. Het doel is de individuele burger te compenseren voor gebreken die hem beperken in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.	<ul style="list-style-type: none"> • Score in WMO benchmark minimaal conform het landelijk gemiddelde • Percentage inwoners dat in de gemeente Wmo ondersteuning krijgt minimaal gelijk aan de score in de dorpspiegel 2011

Voortgang	
Zie bij activiteiten	

Verstrekking individuele voorzieningen

In 2013 heeft ter compensatie van de beperkingen die een persoon in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie welzijnsvoorzieningen (woon-, rolstoel-, vervoersvoorzieningen en hulp bij huishouden) op het gebied van maatschappelijke ondersteuning verstrekt.

Kanteling Wmo

In 2011 is de "kanteling" binnen de Wmo, zowel in beleid als uitvoering doorgevoerd. In het keukentafelgesprek wordt rekening gehouden met de eigen capaciteit en mogelijkheden van de burger en voorliggende voorzieningen, alvorens wordt overgegaan tot een individuele aanvraag in het kader van de Wmo. Vanaf 1-1-2012 is een start gemaakt met een aantal besparingsmaatregelen op het gebied van de individuele Wmo voorzieningen. Zo is een eigen bijdrage ingevoerd voor gebruik van scootmobielen. Ingaande 1-1-2013 zijn voor de hulp bij huishouden nieuwe contracten voor een jaar afgesloten met zorgaanbieders, welke voor 2014 met een jaar verlengd zijn. Voor 2013 is de Verordening voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning aangepast met betrekking tot de hulp bij huishouden omdat we een nieuw product hebben ontwikkeld, te weten PGB-seb. In 2013 zijn samen met de zorgaanbieders en de regiogemeentes voorbereidingen gestart om de verwachte decentralisaties naar de gemeente in 2015 zo goed mogelijk te laten verlopen.

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

Doelstelling	Effectindicatoren
Het samenhangend oppakken van maatschappelijke opvang, Openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Binnen de WMO is hiervoor expliciet een rol weggelegd voor aangewezen centrumgemeenten. Voor Renkum is dat de gemeente Arnhem. Dat wat we lokaal niet kunnen regelen, geleiden we toe naar bovenlokale hulp, opvang en zorg.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling • Afname aantal huisuitzettingen • Afname aantal cliënten schulphulpverlening • Afname aantal zelfstandig wonende mensen met een psychische of verstandelijke beperking

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Gegevens met betrekking tot afnames (prestatievelid 7, 8 en 9 WMO) zijn verwerkt in Benchmark WMO 2012.

Realiseren maatschappelijke opvang, OGGZ en ambulante verslavingszorg

In 2013 in binnen het uitvoeringsplan 'Minder opvang, beter leven, een groot aantal actiepunten opgepakt door de centrumgemeente Arnhem. Als voorbereiding op de nieuwe Wmo is een proeftuin in Arnhem "herstel in de wijk" operationeel. Dit betreft de opvang van mensen met een OGGZ problematiek.

Binnen dit product wilden we de volgende activiteiten ontplooiën:

- komen tot een samenhangende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- invoeren (in regionaal verband) van het concept Maatschappelijk Steunsysteem (MSS), een gecoördineerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen waarvan mensen met beperkingen en hun naasten zelf deel uitmaken en dat hen op vele manieren ondersteunt in participeren aan de samenleving. Het Regionaal Kompas (2008) is hiervoor uitgangspunt;
- preventieve inzet van het tijdelijk huisverbod;
- het opzetten van een lokaal zorgnetwerk 23 + ten behoeve van de signalering, preventie en nazorg dat aansluit bij het regionaal netwerk maatschappelijke opvang.
- preventie, signalering en nazorg zorgwekkende zorgmijders door:
 - aansluiting keten in de regio Arnhem;
 - project achterstandswijk;
 - casemanagement bemoeizorg.

Recente ontwikkelingen in de AWBZ en de WMO

Meer dan voorheen wordt een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van mensen om aanspraak op die Zorg te voorkomen. De gebruikers van de Zorg krijgen te maken met stijgende eigen bijdragen. Voor een aantal mensen zal dit mogelijk leiden tot het uitstellen van noodzakelijk zorg waardoor de groep zorgmijders de komende tijd mogelijk zal toenemen. Gelukkig lijkt de eigen bijdrage voor de GGZ weer geschrapt te worden.

Tegelijk vindt er in de GGZ (geestelijke gezondheidszorg) een beddenreductie plaats, waardoor veel cliënten die voorheen intramuraal (binnen de muren van een instelling) werden opgevangen, nu verspreid in de stad een plek moeten vinden. Zij zullen met ambulante hulpverlening begeleid moeten worden. Ondertussen bereiden de gemeenten zich voor op de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Afhankelijk van de ontwikkelingen in politiek Den Haag zal deze begeleiding in 2015 naar de gemeenten overkomen. Beide ontwikkelingen zullen van invloed zijn op het gebruik van de maatschappelijke opvang. Dit biedt kansen om gemeentelijke gefinancierde zorg (WMO) en de AWBZ-begeleiding beter op elkaar aan te laten sluiten. Met de regionale proeftuin Herstel in de wijk wordt vormgegeven aan vormen van integrale ondersteuning van de eigen kracht.

K. Lokale educatieve agenda

Doelstelling	Effectindicatoren
Het stimuleren van kwalitatief goed onderwijs aanbod van 2 tot 23 jaar en aansluiting op het lokale jeugdbeleid en jeugdhulp.	Voor alle leerlingen is er een passend onderwijsaanbod Er is een goede afstemming tussen onderwijszorg en jeugdzorg

Voortgang	
Overleggen en wederzijds informeren over voortgang, stimuleren van werkgroep ouderbetrokkenheid, bijeenkomst onderwijs en jeugdzorg in het kader van de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdzorg, themabijeenkomsten in het kader van de doorgaande leerlijn PO-VO, opbrengstgericht werken aan taal en in samenwerking met het CJG bijeenkomsten in het kader van signaleren kindermishandeling en huiselijk geweld. In het kader van Passend Onderwijs vallen de scholen voor PO en VO onder de regio Arnhem. Voor het PO is een subregio gevormd van alle Renkumse basisscholen.	Het realiseren van een passend onderwijs aanbod voor alle leerlingen is geen eind stadium maar een doorlopend proces van initiëren, stimuleren en onderhouden.

Lokaal onderwijsbeleid / uitvoering LEA

In het kader van de LEA hebben wij de volgende activiteiten ontplooid:

- Aanbieden van logopedie en zwemonderwijs (LEA) (voor levensbeschouwelijk onderwijs ontvangen de scholen vanuit het rijk gelden);
- Organiseren van de LEA –tafels gericht op kennisoverdracht op het gebied van o.a. opvoeding, gedragsstoornissen, gezondheid, veiligheid en duurzaamheid;
- Afspraken maken over kwaliteit en samenwerking;
- In samenwerking met partners (Iriszorg, BAC) aandacht voor preventie, verslavingszorg en schulden;
- Stimuleren van het implementeren van erkende VVE-programma's in het Basis Onderwijs;
- Intensiveren aandacht voor preventie laaggeletterdheid;
- Stimuleren samenwerking onderwijs en partners jeugdbeleid (CJG/Jeugdzorg).
- Begeleiden harmonisatie Peuterspeelzaalwerk-kinderopvang in het kader van de Wet OKE;
- Aanbieden Voor- en Vroegschoolse Educatie trainingen, ook in Kinderopvang (Onderwijs Achterstandenbeleid);
- Organiseren themamiddagen doorgaande leerlijn met alle betrokken actoren;
- Lokale Onderwijs achterstandenbeleid monitor uitvoeren;
- Interactief beleid blijvend ontwikkelen en uitvoeren om onderwijs achterstanden zo goed mogelijk samen terug te dringen;
- Stimuleren samenwerking kinderopvang, peuterspeelzalen en partners jeugdbeleid (CJG/Jeugdzorg).

Ombuiging 9. Overdragen spec. onderw. onderst. activiteiten

Conform het voornemen is in 2013 is een structurele besparing van € 31.000 op de WegWijzer/JP Thijsse gerealiseerd.

Ombuiging 10. Integreren van taalstimulering in psz, ko en po

In dit kader is in 2013 een begin gemaakt met de bibliotheek op school, in 2014 wordt deze ontwikkeling voortgezet.

L. Onderwijshuisvesting

Doelstelling	Effectindicatoren
Gemeente Renkum biedt, conform de wettelijke verplichting, adequate onderwijshuisvesting en maakt hierbij gebruik van de inkomsten uit het gemeentefonds.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal gerealiseerde samenwerkingstrajecten tussen schoolbesturen onderling en met maatschappelijke partners. • Uitgaven en inkomsten in evenwicht (2014).

Voortgang	
De voortgang van de doelstellingen is beschreven in onderstaande activiteiten	

Realiseren onderwijshuisvesting

In december 2013 heeft u ingestemd met de aanpassing op het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en de financiële actualisatie ervan. In dit geactualiseerde IHP is voor de kern Renkum/ Heelsum een scenario beschreven dat antwoord geeft op de toekomstige leegstand als gevolg van de leerlingenterugloop (krimp) in de hele kern Renkum/Heelsum. Het scenario betreft nieuwbouw van twee scholen voor SKOVV en PPO De Link ter vervanging van de huidige vier scholen. De scenario's voor de overige kernen zijn ongewijzigd gebleven, waarbij wel opgemerkt wordt dat realisatie van het kindcentrum Doorwerth naar 2018 is verplaatst.

Doordecentralisatie buitenonderhoud

Er ligt een wetsvoorstel inzake overheveling buitenonderhoud waarin het erop neer komt dat al het onderhoud en aanpassingen aan po schoolgebouwen wordt overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Waarschijnlijk zal de wet per 1 januari 2015 in werking treden. In geval van nieuwbouw of grootschalige renovatie voor 1 januari 2015, waarvan de gemeente de kosten vergoedt, ontstaat er een voordeel bij de schoolbesturen aangezien zij de eerste jaren met lagere onderhoudslasten te maken krijgen na nieuwbouw of renovatie. Hierover moeten afspraken gemaakt worden tussen de gemeente en de schoolbesturen. Eind 2013 zijn hierover de eerste bestuurlijke gesprekken gevoerd.

Speciaal onderwijs

Begin 2013 is het proces om te komen tot nieuwbouw van De Vaart (speciaal onderwijs) en het Vierbeek College (voortgezet speciaal onderwijs) aan de Utrechtseweg gestart. Voor nieuwbouw aan de Utrechtseweg is een aanbesteding gehouden voor de ontwerpende partijen en heeft er gunning plaatsgevonden. Het voorbereidingkrediet is verstrekt. Tevens is de aanbestedingsprocedure voor de uitvoerende partijen gestart, waar begin 2014 gunning zal plaatsvinden.

In september heeft u ingestemd met de aanpassingen aan het schoolgebouw aan de Wijnand van Arnhemweg en hiervoor een krediet beschikbaar gesteld. Met de aanpassingen wordt er tevens voorzien in permanente huisvesting voor het primair onderwijs. De planvoorbereiding is hiervoor opgestart en in 2014 zal gestart worden met het ontwerp en de realisatie.

Het schoolbestuur De Onderwijsspecialisten is bouwheer voor beide ontwikkelingen.

Bredeschool Bram Streeflandweg

In september 2013 heeft uw raad ingestemd om af te zien van integrale nieuwbouw van de drie scholen aan de Bram Streeflandweg en in te stemmen met de aanpassingen aan de Airborneschool. Het schoolbestuur is bouwheer en is gestart met de planvoorbereiding. In 2014 zal gestart worden met het ontwerp en de realisatie.

Voortgezet onderwijs

Op 30 januari 2013 heeft u ingestemd met permanente uitbreiding van het Dorenweerd College. Het gebouw is in oktober opgeleverd.

M. Leerplicht en RMC

Doelstelling	Effectindicatoren
Behalen van startkwalificatie bevorderen, voortijdig schoolverlaten voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> Alle jongeren van 5 tot 23 jaar in de gemeente Renkum zijn geregistreerd in beeld; Het aantal begeleidingstrajecten is gelijk aan het aantal verzuimmeldingen; Vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters met 15% tussen 2010 en 2014. Alle leerlingen verlaten het onderwijs met minimaal een startkwalificatie.

Voortgang	
Door de koppeling met de IB-DUO- groep is het mogelijk om jongeren die met een opleiding stoppen snel in beeld te krijgen. Met een direct aansluitend vervolgtraject wordt voorkomen dat jongeren voortijdig schoolverlater worden.	De jongeren van 5 tot 23 jaar zijn geregistreerd in het geautomatiseerde leerplichtadministratie systeem. Hiermee is het mogelijk om de schoolloopbaan van de jongeren te volgen.
De ingezette preventieve werkwijze en het intensiever bezoeken van de scholen is verder uitgebreid. Hierdoor is het aantal (zorg) meldingen in het afgelopen schooljaar gedaald en hebben jongeren eerder hulp gekregen en is de schoolcarrière met succes voortgezet.	Door het actief inzetten op het behalen van een startkwalificatie is hier ook een duidelijke toename te zien van het aantal behaalde startkwalificaties. Dit jaar is er gestart met een nulmeting zodat we jaarlijks het aantal behaalde startkwalificaties kunnen meten en monitoren.

N. Leerlingenvervoer

Doelstelling	Effectindicatoren
Het bereikbaar maken van onderwijsvoorzieningen voor leerlingen met een fysieke of mentale beperking.	<ul style="list-style-type: none"> Aantal leerlingen dat gebruik maakt van deze voorziening Tevredenheid van ouders en leerlingen af te meten aan het nog op te zetten klanttevredenheidsonderzoek

Voortgang	
Ook in 2013 zoeken we nadrukkelijk het contact op met scholen en ouders. Zo zijn er bijeenkomsten geweest met scholen om te zien welke	In 2013 zijn er 170 leerlingen, die met een vervoerskostenvergoeding een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs dan wel speciaal

<p>mogelijkheden er zijn om de zelfredzaamheid bij kinderen te bevorderen. Ook zijn ouders uitgenodigd dit thema met hun kind te bespreken.</p>	<p>basisonderwijs bezoeken in en rondom de gemeente Renkum. Veel van deze scholen bevinden zich in Arnhem, maar er gaan ook leerlingen naar bijv. Ede, Wageningen, Bennekom, Brummen, Apeldoorn, Nijmegen en St. Michelsgestel. Van deze kinderen reizen er 124 met taxivervoer en 24 met het openbaar vervoer naar school. Veertien ouders brengen hun kind zelf naar school en krijgen hiervoor een vergoeding.</p>
---	---

Leerlingenvervoer

Uitvoering wettelijke taak.

In 2013 zijn er 170 leerlingen, die met een vervoerskostenvergoeding een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs dan wel speciaal basisonderwijs bezoeken in en rondom de gemeente Renkum. Veel van deze scholen bevinden zich in Arnhem, maar er gaan ook leerlingen naar bijv. Ede, Apeldoorn, Nijmegen en St. Michelsgestel. Van deze kinderen reizen er 124 met taxivervoer en 22 met het openbaar vervoer naar school. 14 Ouders brengen hun kind zelf naar school en krijgen hiervoor een vergoeding.

Er is veel aandacht besteed aan het bevorderen van de zelfredzaamheid van kinderen in het reizen. Gesprekken hierover vraagt veel tijd, maar laat mooie resultaten zien. We zien inmiddels een toename van het aantal kinderen wat zelfstandig op school kan komen met het openbaar. Een logisch gevolg is een afname van het aantal kinderen in het relatief dure aangepaste vervoer.

Deze ontwikkeling zetten we in 2014 voort. Belangrijk uitgangspunt daarbij is het enthousiasme van de kinderen en het versterken van hun maatschappelijke positie ná de schoolcarrière.

O. Peuterspeelzaalwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle kinderen in de gemeente is passende opvang in de vorm van KDV en BSO. • Er is een passend kwalitatief hoogstaand aanbod van peuterspeelzaalwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn geen wachtlijsten voor ouders die kinderen geplaatst willen hebben. • Er is een stabiel aantal ouders dat voor PSZ kiest voor hun peuter als goede voorbereiding op het basisonderwijs, soms in plaats van of in aanvulling op de kinderopvang.

Voortgang	
<p>In 2013 hebben ca 120 peuters gebruik gemaakt van het PSZwerk. Er is een afname geconstateerd van gebruik van zowel PSZ als KDV als gevolg van landelijke financiële maatregelen. Voor PSZwerk betreft het dan het zgn. geharmoniseerde PSZwerk. Voor gebruikmaking van PSZwerk zijn ca 65 peuters afhankelijk van de gemeentelijke subsidie aan het PSZwerk, als alle PSZwerk geharmoniseerd is.</p> <p>Landelijk is de verwachting dat het PSZwerk onder de fiscale toeslagregeling van de kinderopvang gaat vallen. Het werkelijke aantal kan dan worden berekend.</p>	<p>Voor alle peuters is er in de KDV plaats. Vanwege specifieke openingstijden of pedagogische programma's kiezen ouders soms wel plaatsing op een wachtlijst boven een KDV waar wel plek is.</p>

Activiteiten kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaal

Binnen dit product zijn de volgende activiteiten ontplooid:

- organiseren VVE-tafel en themabijeenkomsten gericht op samenwerking en kennisoverdracht;
- aanbieden van verbetertrajecten m.b.t. kwaliteit van de kinderopvang en het PSZwerk;
- werken aan kwaliteit en samenwerking;
- stimuleren en bevorderen van de samenwerking met de partners jeugdbeleid (CJG/Jeugdzorg).

Ombuiging 9. Overdragen spec. onderw. onderst. activiteiten

De verwachte besparing van € 15.000 is verwerkt in de subsidieverstrekking over 2013.

Aanvullende ombuiging peuterspeelzaalwerk

In 2013 zijn de lasten voor doelgroepkinderen conform het voornemen geheel ten laste gebracht van het onderwijsachterstanden budget. Daarmee is € 37.000 bezuinigd op de uitgaven uit algemene middelen.

P. Lokaal jongerenwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
De jeugd maakt een groei door naar volwassenheid en doet volop mee aan de samenleving. Hierbij staan kernbegrippen als participatie, ontplooiing en zelfredzaamheid centraal. Deze begrippen hebben een preventieve uitwerking en verminderen de kans op uitval.	<ul style="list-style-type: none"> • Input uit “pizzabijeenkomsten” met jongeren en “hits” website Jonginrenkum (2011 is nulmeting) • Aantal casusbesprekingen jongeren in Justitieel Overleg Risicojeugd in het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei (2011 is nulmeting) • Aantal casusbesprekingen in de zorgnetwerken van 0 tot 12 jaar en 12 tot 23 jaar (2011 is nulmeting) • Inzicht in groepen jongeren die overlast veroorzaken door jaarlijkse registratie in het kader van “aanpak problematische jeugdgroepen” (2011 is nulmeting) • Aantal jongeren dat wordt toegeleid naar school of werk

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal “hits” of het aantal bezoekers dat de website “jonginrenkum” bezocht, bedroeg 1926. Zij bekeken 9.226 pagina’s. • In het Justitieel Overleg Risicojeugd in het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei zijn 5 jongeren besproken. • Zorgnetwerk 0-12: casuïstiekbespreking van kinderen met complexe, meervoudige, psychosociale problematiek. Er zijn 8 casussen besproken waarvan 3 afgesloten. Zorgnetwerk 12-23 : overleg risicojongeren om overlastproblemen en uitval van deze jongeren te voorkomen en/of te verminderen. Er zijn 17 casussen besproken waarvan 9 afgesloten. • Werkgroep aanpak jeugdgroepen: terugdringen/beperken overlast door jongeren door een gezamenlijke aanpak op basis van de shortlist methodiek. Er is zicht op de (jeugd) overlastgroepen waarbij sprake was van 1 hinderlijke groep. Interventies die tot verbetering hebben geleid zijn; cameratoezicht, gesprekken en afspraken rondom de overlast bij o.a. volkstuintjes Airborneweg, Europaplein, Tussen de Lanen en JP Thijsseschool. Daarnaast werden ambulante jongerenwerkers direct ingezet bij (nieuwe) overlastlocaties. • Voor het aantal jongeren dat wordt toegeleid naar school wordt verwezen naar beschrijving van activiteiten bij onderdeel M. Leerplicht en RMC.

Speelruimteplan

Aan de geformuleerde beleidsuitgangspunten in het speelruimteplan wordt in de reguliere werkzaamheden uitvoering gegeven binnen de beschikbare middelen. Er is onder andere aandacht geweest voor:

- bewonersinitiatieven bij de inrichting van speelvoorzieningen bergingsvijvers aan de Bram Streeflandweg;
- speelveld Dennenborgh
- speelvoorziening Tussen de Lanen
- sportieve buitenruimte op sportpark Hartenstein

Inzet (ambulant) jongerenwerk

In 2011 en 2012 werd extra inzet van ambulant jongerenwerk bij Solidez mogelijk gemaakt door middelen vanuit de regeling “Voorkomen en tegengaan van polarisatie en radicalisering” van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Deze tijdelijke extra inzet liep tot eind 2013. De resultaten van deze extra inzet zijn geëvalueerd. Gezien de positieve effecten is de invulling van een functie ambulant jongerenwerker met een jongerenwerker uit de eigen straatcultuur binnen de productafspraken met Solidez voor 2014 opgenomen.

Nota integraal jeugdbeleid gemeente Renkum

Aan de geformuleerde speerpunten binnen de thema's educatie & talentontwikkeling, ontmoeten & meedoen, gezond leven, opvoeden & jeugdzorg van de vastgestelde nota wordt binnen de reguliere werkzaamheden uitvoering gegeven. In overleg met diverse maatschappelijke partners zijn activiteiten georganiseerd om uitvoering te geven aan onder andere de volgende speerpunten:

- Stimuleren van kwalitatief goed onderwijsaanbod van 2 tot 23 jaar.
Toelichting: afgelopen jaar zijn per tafel (VVE directeuren en besturen) vier overleggen gehouden en twee bijeenkomsten met thema “opbrengstgericht werken met taal” en “inspiratieworkshops ouderbetrokkenheid”
- Stimuleren van kinderen en jongeren om deel te nemen aan (verenigings) activiteiten.
Toelichting: voor activiteiten in de zomervakantie is aan ongeveer 3000 kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar “vakantiepaspoorten” uitgereikt via de basisscholen door st. Jeugdland.
- Invoeren van een Renkum pas voor jongeren.
Toelichting: de RenkumKaart is gratis verstrekt aan inwoners met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Ook hun inwonende kinderen van 4 tot 18 jaar kunnen gebruik maken van de regeling. Voor een bedrag van € 192 kunnen zij vergoeding krijgen voor activiteiten op het gebied van sport-, cultuur- en persoonlijke ontwikkeling (zie ook programma 1 E).
- Terugdringen van achterstanden bij kinderen door o.a. te investeren in sport en voorlichting en speerpunt bevorderen sportparticipatie van kinderen en jongeren.
Toelichting: in overleg met maatschappelijke partners zoals sportbuurtwerk Solidez en Uniek Sporten is gekeken naar een passend (en vernieuwend) sportaanbod o.a. in relatie tot de sportnota “Sportief Verbinden”. Zie verder bij programma 7 onderdeel sport algemeen.
- Inzetten op een goede toegang tot de arbeidsmarkt voor jongeren en speerpunt bevorderen behalen van een startkwalificatie en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
Toelichting: het project ‘jongeren leren/werken’ is van start gegaan. Zie verder bij programma 1 werk en inkomen.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	13.956	14.130	12.983	1.146
Baten	4.795	5.546	5.582	36
Saldo van baten en lasten	-9.161	-8.583	-7.401	1.182
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	194	-566	-1.647	-1.081
Gerealiseerde resultaat	-8.967	-9.149	-9.048	102

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

Visie

De gemeente Renkum wil een sterk onderscheidende gemeente zijn met aantrekkelijke leefbare dorpen voor haar (toekomstige) inwoners.

Bij alle (ruimtelijke) ontwikkelingen betrekken we (toekomstige) gebruikers van het gemeentelijk grondgebied.

Bouwplannen dienen te passen bij het karakter van het betreffende dorp. Het streven is erop gericht om niet hoger dan 3 bouwlagen te bouwen.

De gemeente heeft de ambitie om de kwaliteit van de leefomgeving in haar gemeente tenminste te behouden en waar mogelijk te verbeteren, waarbij zij een brede interpretatie van het begrip leefkwaliteit hanteert. Hierin is voor de gemeente het begrip duurzaamheid leidend.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Gebiedsvisies
- B. Volkshuisvesting
- C. Bestemmingsplannen
- D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten
- E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

A. Gebiedsvisies

Doelstelling A1	Effectindicatoren
Een duurzame ruimtelijke inrichting van het grondgebied van de gemeente is toegesneden op de (toekomstige) behoeften van de gebruikers met betrekking tot de hoofdfuncties wonen, werken en verblijven.	<ul style="list-style-type: none"> • Score in KTO op “burger als wijkbewoner” minimaal gelijk aan score in 2008 (6,5)

Voortgang	
In de vier strategische visies van het Strategische Beleidskader heeft de gemeente haar beleidambities aangegeven waarop zij de verwoorde doelstelling denkt te bereiken.	<p>Voor elke inwoner of belangstellende is via de vier strategische visies inzichtelijk gemaakt welke beleidambities de gemeente koestert.</p> <p>In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal):</p> <ul style="list-style-type: none"> • woon- en leefomgeving: 6,9.

Uitvoeringsprogramma Strategisch Beleidskader
<p>Het opstellen van een integrale en samenhangende ruimtelijke uitvoeringsparagraaf als</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitwerking van de strategische ruimtelijke visie; • opmaat voor een verdere uitwerking naar concretere maatregelen, activiteiten, projecten e.d.; • eerste onderdeel van een Integraal Uitvoeringsprogramma. <p>Dit is opgepakt waarbij Doorwerth als pilot is genomen. De uitwerking hiervan wordt u eind dit jaar voorgelegd. Het is de bedoeling om de in de pilot ontwikkelde werkwijze die door de raad in november 2013 is vastgesteld in 2014 toe te passen voor de overige delen van de gemeente.</p>

Task force Renkum
Het rapport van de Task force is u toegezonden en de diverse maatregelen zijn door u besproken. Getracht wordt de aanbevelingen uit dit rapport zoveel mogelijk op te volgen.

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Gebiedsontwikkeling integraal en interactief ontwikkelen.	<ul style="list-style-type: none"> - Voor een ieder is in te zien op welke wijze onderdelen in de gebiedsontwikkeling samenhangen. - Het vaststellen van integrale gebiedsvisies of centrumplannen.

Voortgang	
Met de uitwerking van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf is begonnen na de behandeling van de Startnotitie over de aanpak in de raad in maart 2012. In de raad van november 2013 is de methode voor het opstellen van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf vastgesteld. In 2014 is gestart met het uitwerken van het totale document.	De te bereiken effecten worden meegenomen bij de uitwerking van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf.

Gebiedsontwikkelingsplan Renkum Centrum
Voor Renkum Centrum heeft u in september een startnotitie vastgesteld, waarin is aangegeven hoe voor het centrum een gebiedsontwikkelingsplan zal worden ontwikkeld. Een werkgroep van bewoners (samengesteld uit leden van groeperingen die in Renkum actief zijn) is voortvarend aan de slag gegaan, daarbij gebruik makend van al het materiaal dat in voorgaande jaren reeds verzameld was onder de Renkumse bevolking (Rapport Europaplein, Task Force centrum Renkum). De werkgroep verwacht voor zomer 2014 haar visie gereed te hebben. Tegelijk moet er dan een nader uitgewerkt ontwerp voor het Europaplein liggen.

Gebiedsvisie Doorwerth
Voor het centrum van Doorwerth heeft u in september een startnotitie vastgesteld, waarin is aangegeven hoe voor het centrum een gebiedsontwikkelingsplan zal worden ontwikkeld. Vanuit het dorp is de handschoen enthousiast opgepakt om als dorp zelf een plan te ontwikkelen. Zij worden daarbij qua proces ondersteund door de KNHM. De werkgroep heeft veel geïnvesteerd in het opzetten van het proces en in het verwerven van draagvlak. Zij verwacht rond de zomer 2014 het plan af te kunnen ronden.

Ambities m.b.t. stadsregio
De ambities van gemeente Renkum zijn ingebracht in de overleggen met de collega's in de Stadsregio op het gebied van verstedelijking, openbaar vervoer en knooppunten.

B. Volkshuisvesting

Doelstelling	Effectindicatoren
Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardig, gevarieerd en levensloopgeschikte woningaanbod dat betaalbaar is voor alle categorieën bewoners met name starters, (jonge) gezinnen en senioren.	<ul style="list-style-type: none"> • In de periode 2010-2020 ruim 700 woningen realiseren die aansluiten bij de behoeften van de burger en die past binnen de locatie of woonomgeving. • Minimaal 70 % van de inwoners is tevreden over het aantal woningen in de gemeenten op basis van de dorpspiegel. • Inwoners beoordelen hun woning in de dorpspiegel minimaal gelijk als in 2007 (7,9).

Voortgang	
Naar aanleiding van de gesloten bestuursovereenkomst (BOV) met de stadsregio in 2012, heeft de gemeente Renkum gefungeerd als proeftuin /pilot voor het ontwikkelen van kwaliteitscriteria ten behoeve van een mogelijke afwijking van de 50/50 regel. Mede naar aanleiding van de pilot is door het college van de Stadsregio op 21 februari 2013 besloten dat de gemeenten een afwijkingsprocedure kunnen bewandelen aan de hand van criteria die zijn opgenomen in een processchema. Eén van verdere afspraken in de BOV's betreft het	<ul style="list-style-type: none"> • In de periode vanaf 2013 zijn bijna geen woningen gerealiseerd. Dit heeft vooral te maken met de crisis. • Gemeente Renkum heeft nog steeds een plancapaciteit van 400 woningen tot 2020. • Van de inwoners is 72% tevreden met het huidige aantal woningen, volgens 14% van de burgers kunnen er meer woningen bij. Vooral in Wolfheze en Heelsum zijn er relatief meer bewoners die vinden dat het aantal woningen moet groeien. De groeimogelijkheden in de dorpen: 86% is tevreden met het aantal

<p>actualiseren van het woningbouwprogramma voor 1 januari 2014. In de BOV's is afgesproken dat het woningbouwprogramma meer vraaggericht wordt en gebaseerd op gedeelde informatie. In de afgelopen 1,5 jaar zijn onder regie van de stadsregio daarom verschillende analyses uitgevoerd. Deze analyses zijn in bijeenkomsten met marktpartijen zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken.</p> <p>Bij die bijeenkomst is voor het eerst gewerkt in de drie subregio's zoals die naar voren komen uit de verhuisbewegingsanalyse: Liemers, Arnhem en omstreken en Nijmegen en omstreken. Renkum behoort tot Arnhem en omstreken. Dit zijn de drie gebieden die op basis van verhuisbewegingen de meeste samenhang vertonen. Dit wijkt af van de 5 subregio's die in de verstelijkingvisie zijn benoemd en de basis vormen voor de BOV's. Uit de analyse blijkt dat onze gemeente met Arnhem de sterkste verhuisrelatie heeft, gevolgd door Overbetuwe en Rheden. Overigens kent onze gemeente net zoveel relaties met de Stadsregio als met de regio Gelderse Vallei, waaronder Wageningen.</p> <p>Vervolgens heeft de Stadsregio concept woonagenda's opgesteld die in oktober en november 2013 zowel ambtelijk als bestuurlijk zijn besproken in de drie subregio's.</p> <p>De woonagenda wordt begin 2014 ter vaststelling voorgelegd aan de colleges.</p> <p>In de woonagenda staat de samenhangende woningmarkt met een complementaire functie voor steden en ommeland centraal. De bestaande woningvoorraad wordt gezien als uitgangspunt voor het woningbouwprogramma, dat wordt vormgegeven op basis van het stoplichtenmodel.</p> <p>Het stoplichtenmodel hebben wij opgenomen in de Nota Wonen.</p>	<p>inwoners en 7% vindt het aantal inwoners al te veel. Vooral in Wolfheze vindt 21% dat het aantal inwoners moet groeien (Dorpsspiegel 2011). (De dorpsspiegel is na 2011 niet meer uitgevoerd, wanneer dit onderzoek weer wordt uitgevoerd is nog niet bekend).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gemiddelde rapportcijfer voor de leefomgeving in de gemeente Renkum, volgens de dorpsspiegel 2011, is ruim voldoende, een 7,6.
---	--

Nota Wonen

De Woonvisie 2010-2014 is begin 2013 geëvalueerd. De evaluatie is besproken met uw Raad tijdens de commissievergadering Leefomgeving van 9 april. Tijdens deze vergadering is ook de afwijkingsprocedure van de 50/50 regeling toegelicht.

Het vervolg is dat de Woonvisie is geactualiseerd. Voor het analyseren van de gegevens en het begeleiden van werkbijeenkomsten hebben wij een extern bureau ingehuurd. Zij zijn gestart met het analyseren van WoOn 2012. Naast het analyseren van het WoOn 2012 zijn verbanden in beeld gebracht met overige input zoals woonwaardemonitor, evaluatie woonvisie, ruimtelijke structuurvisie, verhuisanalyse, leegstandonderzoek, woonwensen onderzoek Serviceflat, Doorzonscan en de milieunota.

De onderzoeksresultaten zijn tijdens drie werkbijeenkomsten met professionals en woonconsumenten besproken. Daarna heeft er een discussie met u plaatsgevonden. Aan de hand van al deze gegevens is een tweede bijeenkomst met professionals en woonconsumenten gehouden. Aan de hand van die gegevens is de woonvisie geactualiseerd.

Voor de opzet van de Nota Wonen is gekozen voor een andere opzet dan in de Woonvisie 2010-2014. Het is de bedoeling dat het Nota Wonen jaarlijks wordt besproken met de marktpartijen, burgers en de gemeenteraad. Het uitvoeringsprogramma is dan ook vervangen door een routekaart. Hierbij wordt aangesloten bij het nieuwe denken vanuit "eigen kracht". Tevens is de nota vastgesteld voor vijf jaar, na vijf jaar wordt bezien of de Nota Wonen moet worden geactualiseerd. De Nota Wonen is door u vastgesteld in de januariraad van 2014.

Promotie gemeente Renkum

De gemeente is een promotiecampagne gestart onder de noemer Zes tinten groen. Met deze promotie hopen we de gemeente meer onder de aandacht te brengen van jonge gezinnen en starters, zodat zij zich hier gaan vestigen. Hiervoor zijn onder andere een website geopend en heeft de gemeente op 29 september een woonbeurs georganiseerd. De beurs is goed bezocht alleen niet door de doelgroep waarvoor de woonbeurs is opgezet, namelijk de jonge gezinnen in de leeftijd van 25 t/m 45 jaar. De campagne Zes tinten groen wordt geëvalueerd en op basis daarvan doorgezet. Het idee is om in 2014 ook weer een woonbeurs te organiseren. Hoe dat wordt opgepakt moet nog worden uitgewerkt. Daarnaast zijn wij nog aan het kijken hoeveel jonge huishoudens zich hebben gevestigd in 2013, vooral vanaf oktober 2013.

Leegstand

De pilot “aanpak leegstand serviceflats” is afgerond. De resultaten zijn meegenomen in de actualisatie van de woonvisie. Het was de planning om in 2013 te starten met een businesslab voor de appartementen problematiek in Doorwerth. Dat is nog niet gestart. Dat wordt opgepakt in 2014.

SVn Startersleningen

In 2013 zijn 12 startersleningen aangevraagd en ook toegewezen. Momenteel is er nog voldoende budget beschikbaar.

“Bewust Wonen”

In 2013 is het project Bewust Wonen geëvalueerd. Aan de hand van de evaluaties worden enkele actie uitgevoerd. Dit zal gebeuren begin 2014.

Realisatie woonservicegebieden

Uitvoeringsplannen voor de woonservicegebieden Oosterbeek- west en Oosterbeek- centrum, Doorwerth, Renkum, Heelsum en Wolfheze leiden in de jaren 2012 tot 2014 tot realisatie van deze woonservicegebieden. Aan de hand van de pilot in Oosterbeek- West heeft de gemeente in 2013 gewerkt aan de opzet van een sociaal wijkteam. Deze aanpak wordt verder gecontinueerd binnen het gebiedsgericht werken.

Vivare

De afspraken worden uitgewerkt, de samenwerking verloopt goed. In 2013 zijn de themakaarten niet aangepast dit omdat de woonvisie 2010-2014 is geëvalueerd. In 2014 worden weer nieuwe afspraken gemaakt aan de hand van de nieuwe Nota Wonen.

ISV-programma

Het beheren en coördineren van het ISV programma (Investering Stedelijke Vernieuwing). In 2013 zijn geen ISV gelden ingezet.

Stadsregio

Meewerken aan de uitvoering van de Bestuurs overeenkomst Subregio Arnhem Noord voor het onderwerp Wonen / Bouwen. De pilot ‘de proeftuin’ is afgerond. Voor de 50/50 regeling is een afwijkingsprocedure opgezet.

Eén van de afspraken in de BOV's betreft het actualiseren van het woningbouwprogramma voor 1 januari 2014. In de BOV's is afgesproken dat het woningbouwprogramma meer vraaggericht wordt en gebaseerd op gedeelde informatie. In de afgelopen 1,5 jaar zijn onder regie van de stadsregio daarom verschillende analyses uitgevoerd. Deze analyses zijn in bijeenkomsten met marktpartijen zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken. Vervolgens heeft de Stadsregio concept woonagenda's opgesteld die in oktober en november 2013 zowel ambtelijk als bestuurlijk zijn besproken in de drie subregio's. De woonagenda worden in 2014 ter vaststelling voorgelegd aan de colleges.

In de woonagenda staat de samenhangende woningmarkt met een complementaire functie voor steden en ommeland centraal. De bestaande woningvoorraad wordt gezien als uitgangspunt voor het woningbouwprogramma, dat wordt vormgegeven op basis van het stoplichtenmodel. Het stoplichtenmodel hebben wij ook opgenomen in de Nota Wonen.

C. Bestemmingsplannen

Doelstelling	Effectindicatoren
Realiseren van actuele bestemmingsplannen binnen de kaders van de Wro en de structuurvisie.	Bestemmingsplannen niet ouder dan tien jaar. Deze situatie is in 2013 bereikt

Voortgang	
In 2013 zijn de bestemmingsplannen voor Kievitsdel, Doorwerth, Renkum-Heelsum en Oosterbeek veegbestemmingsplan vastgesteld. Ook is het bestemmingsplan voor het terrein Jan Pieter Heije te Oosterbeek vastgesteld.	Bestemmingsplannen zijn niet ouder dan 10 jaar. De oude bestemmingsplannen voor de kernen zijn voor 1 juli 2013 herzien. Nu wordt de reguliere tienjaarlijkse herziening van bestemmingsplannen voortgezet.

Actualisering bestemmingsplannen
De actualisering van de bestemmingsplannen wordt voortgezet. Inmiddels heeft u de volgende bestemmingsplannen vastgesteld: <ul style="list-style-type: none"> • Heveadorp; • Munninghofflaan; • Hof van Lebret. • Oosterbeek Veegbestemmingsplan, waarin alle restgebieden in Oosterbeek zijn opgenomen; • Renkum – Heelsum; • Doorwerth; • Kievitsdel; • Jan Pieter Heije. <p>Wij werken verder aan de voorbereiding van de overige te actualiseren bestemmingsplannen. Dit is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oosterbeek.

Functies sportaccommodaties
Onderzoek naar verruiming van de functies van sportaccommodaties ten behoeve van maatschappelijke voorzieningen. De sportnota is inmiddels vastgesteld. Het daarop volgende r.o. beleid voor functies in sportaccommodaties wordt nog opgesteld.

Winkelfunctie centrumlocaties
Onderzoek naar planologische belemmeringen ter versterking van de winkelfunctie in de Dorpsstraat te Renkum en andere centrumlocaties. In het in juni vastgestelde bestemmingsplan ‘Renkum – Heelsum 2013’ is dit onderzoek vertaald en opgenomen in geschikte bestemmingen.

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

Doelstelling	Effectindicatoren
Uitvoering geven aan projecten die passen binnen de strategische en ruimtelijke visie.	Score KTO onderdeel “burger als wijkbewoner” minimaal gelijk aan score 2008 (6,5)

Voortgang	
We werken aan diverse ruimtelijke projecten die mede vormgeven aan de visies. Voor een overzicht verwijzen we u naar de paragraaf grondbeleid.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • Woon- en leefomgeving: 6,9.

Projecten
De voortgang van de projecten is gerapporteerd in de halfjaarlijkse portfoliorapportages en in december 2013 tijdens een besloten vergadering met u besproken.

Grondbeleid
Na vaststelling van het strategisch beleidskader onderzoeken of dit aanleiding geeft om de nota Grondbeleid te herzien. Dat zal dit jaar nog niet gereed zijn.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Het behoud van de ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente door middel van het reguleren van de activiteiten van burgers en bedrijven binnen het gemeentelijke grondgebied.	Score KTO onderdeel “burger als onderdaan” minimaal gelijk aan score 2008 (6,2)

Voortgang	
	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels: 6,0.

Welstandsnota

De geactualiseerde Welstandsnota is in de raadsvergadering van maart 2013 door u vastgesteld. De Welstandsnota is nu up to date ten aanzien van de laatste wetswijzigingen en uw wensen/amendementen.

Ombuiging 14. Afschaffen bomenverordening

Wij willen de kwaliteit van de leefomgeving behouden en waar mogelijk verbeteren. Een van de instrumenten die wij daarvoor inzetten is de bomenverordening. In deze verordening zijn regels vastgelegd over de bomenkap. De veronderstelling die achter deze bomenverordening ligt, is dat hiermee overmatig bomenkap door onze burgers wordt voorkomen. Wij denken echter dat veel van onze burgers juist in onze gemeente (zijn gaan) wonen omdat zij het groene karakter waarderen. Daarnaast constateren wij dat veel bomen eigendom zijn van de gemeente zelf. Voor deze bomen blijft de keuze van al dan niet kappen, ongeacht het bestaan van een bomenverordening, de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij deze keuze zullen wij blijven uitgaan van bestaande kaders als het groenstructuurplan. Wij vinden het dan ook verantwoord om de bomenverordening af te schaffen en de verantwoordelijkheid voor het al dan niet kappen van bomen bij de eigenaar te laten. Met deze ombuiging verwachten wij een besparing op personeel- en administratieve kosten te kunnen realiseren van € 75.000.

De gemeenteraad heeft in oktober 2012 ingestemd met een voorstel tot afschaffing van de bomenverordening. De effectuering vindt plaats na vaststelling van de lijst met monumentale bomen en na aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening, waarin kapbepalingen voor de monumentale bomen en overige kapbepalingen worden opgenomen. In 2013 is de lijst met monumentale bomen geactualiseerd. De Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen is hierbij betrokken geweest.

De besluitvorming vraagt meer tijd dan verwacht waardoor afschaffing van de bomenverordening niet eerder dan in 2014 wordt geëffectueerd.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	8.755	4.758	3.828	930
Baten	6.560	2.246	1.310	-936
Saldo van baten en lasten	-2.195	-2.512	-2.518	-6
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	83	323	291	-32
Gerealiseerde resultaat	-2.112	-2.189	-2.227	-39

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

Visie

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving van de gemeente Renkum. Onder leefomgeving wordt in dit kader verstaan: landschap en groen, de woonomgeving en duurzaamheid en milieu.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Milieu en duurzaamheid
- B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming
- C. Plantsoenen en parken
- D. Riolering en water
- E. Afvalverwijdering en -verwerking
- F. Milieuhandhaving
- G. Natuur- en Milieueducatie

A. Milieu en duurzaamheid

Toelichting op systematiek jaarverslag inzake milieu en duurzaamheid:

Vanaf 2014 is het niet meer verplicht om nog een milieuprogramma op te stellen en wij hebben er dan ook voor gekozen om vanaf 2014 de uitvoering van deze activiteiten in de begrotingscyclus en het meerjarenbeleidsplan te borgen. De tekst in de Begroting 2014 en in het Meerjarenbeleidsplan 2014-2017 is zodoende aangepast en komt niet meer overeen met tekst van de Begroting 2013. Voor de verantwoording over 2013 is wel gekozen voor een verantwoording in lijn met de nieuwe indeling. Daarbij dient de opzet van het Milieuprogramma 2013 met de daarin genoemde actiepunten en maatregelen als leidraad, terwijl overlap in dit jaarverslag zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Doelstelling A1 Duurzaamheid	Effectindicatoren
Duurzaamheid is een leidend begrip voor het beleid en de uitvoering daarvan in de gemeente alsmede voor inwoners, bedrijven en instellingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Tweejaarlijks (2013 en 2015) organiseren van duurzaamheidsmarkten voor bedrijven en inwoners - Tweejaarlijks (2013 en 2015) door middel van een activiteit aandacht vestigen op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) → 2013: tijdens de duurzaamheidsmarkt voor bedrijven aandacht geschonken aan MVO. - Aanpassen evenementenbeleid zodat uiterlijk 2016 alle evenementen in de gemeente duurzaam en CO₂ neutraal georganiseerd worden → 2013: juridische mogelijkheden bekijken - In de gemeentelijke organisatie duurzaamheidsambassadeurs aanstellen - De gemeente en Staatsbosbeheer werken samen aan het oprichten van een stichting die tot doel heeft het zo zelfstandig mogelijk laten uitbaten van 'De Beken' met activiteiten op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu - In 2016 is minimaal 50% van alle inkoop van de gemeente duurzaam → 2013: de duurzaamheidsambassadeur bij team Vastgoed en Facilitair beoordeelt de inkoop op duurzaamheid en energie en gaat zo nodig hierover het gesprek met bestellers aan. - Vanaf 2013 iedere twee maanden een inwoner,

	<p>bedrijf, vereniging of instelling in het zonnetje zetten die een interessante en bruikbare duurzaamheidsprestatie of tip heeft → 2013: op de gemeentepagina in de Hoog en Laag zal vier keer een artikel over een duurzame persoon, vereniging of ondernemer verschijnen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behoud titel Fairtrade Gemeente → 2013: de Fairtrade Werkgroep Renkum wil in 2013 acht nieuwe deelnemers (supermarkten, winkels, instellingen etc.) per jaar werven en op minimaal twee evenementen Fairtrade over het voetlicht brengen; de gemeente zal hierbij ondersteunen.
--	--

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Duurzaamheidsmarkt
In oktober 2013 heeft een duurzaamheidsmarkt voor inwoners plaatsgevonden in de Dorpsstraat in Renkum. Aan de duurzaamheidsmarkt deden ca. 30 deelnemers (bedrijven en instellingen) mee. In 2014 wordt bekeken of er interesse is in een duurzaamheidsavond voor bedrijven.

MVO stimuleren
Tijdens de duurzaamheidsmarkt in oktober 2013 is aandacht besteed aan MVO.

Beleid CO₂ neutrale evenementen
Het verduurzamen van het evenementenbeleid wordt in 2014 opgepakt.

Duurzaamheidsambassadeurs
Een eerste bijeenkomst van de door de teams voorgedragen duurzaamheidsambassadeurs staat gepland voor begin 2014.

De Beken
<i>Zie Programma 4 – G. Natuur en milieueducatie.</i>

Inkoop verduurzamen
In de 'Checklist inkopen werken, leveringen en diensten' wordt aandacht besteed aan het aspect duurzaamheid.

Duurzaamheidszonnetje
In januari 2014 is de eerste duurzaamheidsbijdrage in de Hoog en Laag gepubliceerd in de rubriek 'Groen Groener Groenst'. Deze eerste 'duurzaamheidsprijs' ging naar het Repair Café in Oosterbeek.

Fair Trade Gemeente
In 2013 hebben nieuwe deelnemers zich aangesloten en de Fair Trade status van de gemeente Renkum is verlengd. Daarnaast hebben we als Fair Trade Gemeente de gemeenten Zutphen en Lochem ondersteund in het verkrijgen van de Fairtrade status (ambassadeurrol).

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Bodem en grondwatersanering	
Uitvoeren van wettelijke taken en het inrichten van een gronddepot inrichten voor grond uit eigen werken. De grond wordt hier dan tijdelijk opgeslagen tot en met de verplichte keuringen.	<ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting monitoring grondwatersanering Zuiderbeekweg - Monitoren grondwatersanering GAWAR terrein → 2013: de herinrichting na de bodemsanering is afgerond en de grondwatermonitoring wordt in overleg met de provincie Gelderland ingericht. - Ondersteunen van DLG bij uitvoering bodemsanering en herinrichting Renkums Beekdal → 2013: opening Renkums Beekdal en het verder uitbouwen van de mogelijkheden voor recreatie en toerisme en bekendheid van het Renkums beekdal.

	- Alle ingekomen bodemonderzoeken (Wabo) binnen een termijn van zes weken beoordelen → <u>2013</u> : wij adviseren aanvragers wanneer bodemonderzoeken nodig zijn; de binnengekomen bodemonderzoeken worden door de gemeente zelf, de ODRA of in opdracht van de gemeente door een specialistisch bureau binnen de gestelde termijn beoordeeld.
--	---

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Monitoring Zuiderbeekweg
Wij hebben met de provincie overlegd of de nieuwe wetgeving over grondwatermonitoring aanleiding was het monitoringsplan voor de grondwatersanering Zuiderbeekweg aan te passen. Dit bleek niet zo te zijn.

GAWAR terrein
De herinrichting na de bodemsanering is afgerond, een evaluatierapport en de officiële subsidieverzoeken (op basis van facturen) zijn ingediend bij de provincie en de grondwatermonitoring is in overleg met de provincie Gelderland ingericht. Begin 2014 is het project door de aannemer opgeleverd. In 2014 zal het project ook financieel worden afgerond.

Renkums Beekdal
De bodemsanering is uitgevoerd t.b.v. de natuurontwikkeling in het Renkums Beekdal en is opgeleverd in 2013.

Bodemonderzoeken
Alle ingekomen bodemonderzoeken zijn door de gemeente beoordeeld.

Doelstelling A3 Geluid	Effectindicatoren
Het behouden van een goede geluidskwaliteit in de leefomgeving en het benutten van kansen om de geluidskwaliteit te verbeteren.	<ul style="list-style-type: none"> - Het toepassen van het geluidbeleidsplan bij ruimtelijke ontwikkelingen met het oog op het voorkomen en/of verminderen van geluidhindersituaties → <u>2013</u>: wij adviseren bij planologische ontwikkelingen en bouwprojecten aanvragers over geluidhindersituaties; zo nodig wordt hiervoor akoestische expertise ingehuurd. - Bij herziening / renovatie van de infrastructuur het geluidsaspect betrekken → <u>2013</u>: bij ieder (college)voorstel over, en aanbesteding van een herziening van infrastructuur zullen we aandacht besteden aan geluid / milieu en duurzaamheidsaspecten; de volgende aspecten worden daarbij betrokken: toepassen duurzame materialen, toepassen geluidarme materialen, snelheidsbeperkende maatregelen. - 90% van de geluidsklachten op een systematische en adequate wijze afhandelen → <u>2013</u>: met de ODRA zullen wij afspraken maken over hoe zij de klachten afhandelen; zo nodig worden geluidmetingen uitgevoerd in klachtensituaties.

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Geluidbeleidsplan bij planologische ontwikkelingen
Bij alle planologische ontwikkelingen in 2013 is het geluidsaspect meegewogen.

Geluid-, milieu- en duurzaamheidsaspecten bij infrastructuur en verkeer

In 2013 is bij iedere aanbesteding rekening gehouden met geluid-, milieu- en duurzaamheidsaspecten (zie bijvoorbeeld het dorpsplein in Wolfheze).

Geluidssanering Johannahoeveweg

In het afgelopen jaar zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd met de bewoners van de 11 woningen langs het spoor in Wolfheze. Met hen zijn afspraken gemaakt voor het opstellen van een geluidsberekening. Deze is uitgevoerd en vervolgens zijn isolatiemaatregelen voorgelegd. Eind vorig jaar hebben bewoners van twee andere woningen zich aangemeld voor de subsidie. Op dit moment zoeken wij uit of zij ook in aanmerking komen voor de subsidie.

Doelstelling A4 Externe veiligheid	Effectindicatoren
Uitvoeren van wettelijke taken en het beleggen van externe veiligheid op een zodanige wijze in de organisatie, dat de uitvoering van de externe veiligheidstaken voldoende wordt geborgd.	<ul style="list-style-type: none"> - Bij het vaststellen van bestemmingsplannen een risicoafweging met betrekking tot externe veiligheid opnemen → <u>2013</u>: bij planologische ontwikkelingen zullen we zo nodig rekening houden met externe veiligheidsaspecten; onderzoeksrapporten op deze milieuaspecten zullen worden beoordeeld; hierover zullen afspraken worden gemaakt met de ODRA. - Het beheren van de risicokaart → <u>2013</u>: veranderingen in de risicokaart zullen zo nodig worden doorgevoerd.

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Milieuaspecten bij planologische ontwikkelingen

In 2013 zijn de bestemmingsplannen Heveadorp 2013, Kievitsdel 2013, Doorwerth 2013 en Renkum – Heelsum 2013 vastgesteld, waarin een risicoafweging met betrekking tot externe veiligheid is opgenomen.

Risicokaart

De medewerker externe veiligheid van de Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA) is in 2013 gestart met het actualiseren van de lijst met objecten voor de risicokaart, ook voor onze gemeente.

Doelstelling A5 Lucht en geur	Effectindicatoren
De gemeente Renkum streeft naar behoud van de luchtkwaliteit binnen haar grondgebied en ziet toe dat de blootstelling aan zwaveldioxide, stikstofoxiden en fijnstof voor de gevoelige functies verbetert of in ieder geval niet verslechtert.	<ul style="list-style-type: none"> - 90% van de geurklachten op een systematische en adequate wijze afhandelen → <u>2013</u>: dit zal worden uitgevoerd door de ODRA, hiertoe zullen we met de ODRA afspraken maken. - Inrichten van minimaal tien oplaadlocaties voor elektrische auto's → <u>2013</u>: vanuit Stichting E-laad worden in 2013 twee gemeentelijke en drie particuliere aanvragen gehonoreerd; de gemeente begeleidt deze aanvragen; eind 2013 wordt bepaald of de gemeente Renkum zelf laadpalen gaat plaatsen, dit in verband met de terugverdiertijden en/of er voldoende elektrische auto's binnen onze gemeente aanwezig zijn.

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Afhandelen milieuklachten

Zie doelstelling A3.

E-laad

Vanuit de Stichting E-laad zijn er in 2013 vijf laadpalen geplaatst (drie op strategische locaties en twee op aanvraag). Onderzocht wordt hoe we het elektrisch rijden verder kunnen faciliteren.

Doelstelling A6 Licht	Effectindicatoren
Het terugdringen van lichthinder en het energiegebruik van de openbare verlichting.	<ul style="list-style-type: none"> - Het vervangen van oude armaturen door energiezuinige LED armaturen - 90% van de lichtklachten op een systematische en adequate manier afhandelen → 2013: dit zal worden uitgevoerd door de ODRA, hiertoe zullen we met de ODRA afspraken maken.

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

Vervanging lichtpunten

In 2013 is besloten dat er de komende jaren 800 armaturen vervangen zullen worden. Hierbij wordt gekeken naar het meest duurzame alternatief, hetgeen niet per definitie LED is.

ESCo openbare verlichting

Uit het haalbaarheidsonderzoek naar een ESCo voor de openbare verlichting is gebleken dat het voor de gemeente niet aantrekkelijk is om door middel van een ESCo onze openbare verlichting te verduurzamen.

Afhandelen milieuklachten

Zie doelstelling A3.

Doelstelling A7 Energie en klimaat	Effectindicatoren
Op termijn (in 2040) een klimaatneutrale gemeente worden.	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen van een complete CO₂ footprint van de gemeentelijke organisatie en de gemeente → 2013: de gemeente heeft zich verbonden aan het project KliKER; in dit kader wordt in 2013 de eerste CO₂ footprint voor de gemeente Renkum opgesteld. - CO₂ footprint voor de directe CO₂ productie van de gemeentelijke organisatie is in 2016 met 25% verminderd → 2013: diverse acties zijn gericht op het omlaag brengen van de gemeentelijke CO₂ footprint. - Opstellen stappenplan met kwantitatieve tussendoelen om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn - Het faciliteren van EMT ontwikkelingen o.a. op locatie Parengo (restwarmte, geothermie, biorefinery, biomassa) - Deelnemen aan de collectieve inkoopactie voor zonnepanelen in de stadsregio - Onderzoeken in hoeverre het rendabel is om op maatschappelijk vastgoed zonnepanelen te leggen - Uitvoering geven aan het provinciale subsidieprogramma voor woningisolatie wat moet leiden tot in totaal ca. 700 geïsoleerde woningen - Aanwijzen pilotwijk of gebied waar CO₂ reductie maatregelen uitgeprobeerd kunnen worden in de bestaande woningvoorraad → 2013: de pilotwijk of gebied wordt geselecteerd als onderdeel van KliKER. - Onderzoeken mogelijkheden om middels het oprichten van een Energy Service Company (ESCo) het gemeentelijk vastgoed te

	<p>verduurzamen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen van lokale initiatieven om te komen tot coöperatieve verenigingen die groene energie willen produceren → 2013: in de gemeente zijn twee coöperatieve verenigingen actief: Vallei Energie en Rijn en IJssel Energie; met beide verenigingen houden we contact om te zien wat ze nodig hebben van ons als gemeente. - Oprichten revolving fund om leningen te verstrekken aan instellingen en bedrijven om energiebesparende en energieopwekkende maatregelen te nemen - Het Dorenweerd College een duurzaamheidslening van € 50.000 ter beschikken te stellen voor de nieuwbouw van klaslokalen
--	--

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde maatregelen hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling en de effectindicatoren.	

CO₂ analyse
In 2013 is de eerste CO ₂ footprint voor de gemeente Renkum in concept opgesteld en deze wordt begin 2014 definitief afgerond.

CO₂ productie gemeentelijke organisatie
Het omlaag brengen van de gemeentelijke CO ₂ footprint is een continu proces dat door middel van verschillende acties wordt bereikt.

Project energiemaatregelen
<i>Zie Programma 03 – B. Volkshuisvesting, prestatie-afspraken Vivare</i>

Duurzaamheidsmaatregelen MFC 3B4
Niet in 2013, maar begin 2014 is een besluit genomen over het realiseren van het MFC 3B4. De duurzaamheidsvereisten zullen bij de verdere planvorming van het MFC worden meegenomen.

Roadmap (stappenplan)
In 2013 is een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van de roadmap om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn en deze wordt begin 2014 afgerond. In 2013 is ook het Groene Akkoord van de Stadsregio door de gemeente Renkum ondertekend.

EMT ontwikkelingen
Wij zijn in overleg met Parenco en de andere bedrijven gevestigd op het terrein van Parenco. Concreet lopen er twee pilots: (a) de grondstoffenrotonde en (b) groen gas ontwikkeling, waarvoor regiocontracten zijn gesloten met de Stadsregio Arnhem Nijmegen (waarbij twee keer €250.000 subsidie wordt gegeven en de helft wordt mede gefinancierd door de bedrijven).

Inkoopactie zonnepanelen
In 2013 hebben 75 mensen de informatieavond in het kader van de collectieve inkoopactie voor zonnepanelen bezocht. Dit heeft geresulteerd in 383 geïnstalleerde zonnepanelen in onze gemeente.

Zonnepanelen maatschappelijk vastgoed
In 2013 bleek uit onderzoek op basis van de zonatlas dat het plaatsen van zonnepanelen op het gemeentehuis niet rendabel is voor de gemeentelijke organisatie, gezien het gunstige energiecontract. Ook is in het ESCo haalbaarheidsonderzoek bekeken of het plaatsen van zonnepanelen op een aantal andere gemeentelijke gebouwen rendabel is.

Subsidie woningisolatie

De cijfers voor de in 2013 uitgekeerde subsidies in het kader van het provinciale subsidieprogramma voor woningisolatie zijn nog niet geheel inzichtelijk. In de tweede helft van 2013 zijn in ieder geval 154 aanvragen afgehandeld en is er voor €67.364 aan subsidie toegekend (tot en met augustus 2013 waren er 210 aanvragen afgehandeld). Vanwege het bereiken van het subsidieplafond bij de provincie, zal de subsidieregeling halverwege 2014 tot een einde komen.

Pilotwijk CO₂ reductiemaatregelen

Nadat eind 2013 bleek dat Vivare uiteindelijk niet deelneemt aan de pilot voor het verduurzamen van een woonwijk, wordt begin 2014 een nieuwe selectie van een geschikte woonwijk gemaakt.

ESCo gemeentelijk vastgoed

Het haalbaarheidsonderzoek naar het vormen van een ESCo voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed is in 2013 afgerond. De conclusie uit het onderzoek is dat het niet aantrekkelijk is voor de gemeente om een ESCo op te richten, maar om verduurzaming mee te nemen in de reguliere onderhoudsplanning.

Groene energie – energiecoöperaties

In 2013 hebben we de energiecoöperatie Rijn en IJssel Energie een subsidie van €1.000 verleend voor het voor het implementeren van een website waarop succesvolle energiebesparingsprojecten worden getoond. Ook is er contact geweest met Vallei Energie om te bekijken wat de gemeente voor hen kan betekenen.

Duurzaamheidsleningen

Begin 2014 wordt een verordening worden opgesteld voor het in het leven roepen van de duurzaamheidsleningen (niet langer revolving fund genoemd, gegeven de duur van de terugbetalingstermijnen), waarna de leningen aan maatschappelijke instellingen kunnen worden verstrekt.

Duurzaamheidslening Dorenweerd College

Een duurzaamheidslening van € 50.000 met een looptijd van tien jaar wordt begin 2014 aan het Dorenweerd College uitgekeerd.

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

Doelstelling	Effectindicatoren
Gemeente Renkum biedt de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te verblijven. De aanwezige waarden van flora en fauna in de gemeente beschermen en waar nodig ontwikkelen.	Score KTO “burger als wijkbewoner” m.b.t. groenvoorzieningen minimaal 5,5 (2008: 6,2)

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde activiteiten hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> in mijn buurt is voldoende groen: 8,4.

Uitvoering landschapsontwikkelingsplan (LOP)

Projecten ter verbetering van het Heelsums Beekdal zijn opgestart. Begrazing van de Nieuwe Renkumse Heide heeft succes opgeleverd: de eerste heideplantjes zijn waargenomen. Voor de bestrijding van Japanse Duizendknoop worden de praktijkproeven in 2014 opgestart i.p.v. 2013, ivm vertraging bij de samenwerkingspartners. De landschappelijke inpassing van de Rosandepolder is opgestart en wordt in 2014 verder vormgegeven door St. Geldersch Landschap & Kasteelen. Zowel voor de bestrijding van Japanse Duizendknoop als de inpassing van de Rosandepolder zijn verplichtingen aangegaan.

Stimulering vrijwillig landschapsonderhoud

Steeds meer vrijwilligers(organisaties) zijn actief geweest in het landschapsonderhoud zowel structureel (wilgen knotten, akkerranden, aanleg Klompenpad, vegetatiebeheer Fonteinallée) als incidenteel (onderhoud landgoed Quadenoord tijdens de natuurwerkdag).

Biodiversiteit

Biodiversiteit krijgt steeds meer aandacht binnen onze gemeente, mede naar aanleiding van de aangenomen motie tijdens de behandeling van de Milieunota. Actuele acties ter verbetering van de biodiversiteit zijn onder andere het deelnemen aan de landelijke praktijkproef bestrijding Japanse Duizendknoop en beheer van vegetatie Fonteinallee met vrijwillige kenners.

Project Renkums Beekdal - Beukenlaan

Het project van ministerie EL&I, provincie Gelderland en gemeente Renkum (waarbij de gemeente Renkum financieel geen risico draagt) is in mei opgeleverd. Door provincie en ministerie wordt nog onderzocht of doorlevering naar Staatsbosbeheer als beoogd beheerder mogelijk is, of dat marktpartijen in aanmerking komen. Het Dorpsbalkon en de Zwevende trap zijn in eigendom en beheer gekomen bij gemeente Renkum. De tegemoetkoming van het ministerie van BZK in het kader van de bommenregeling is goedgekeurd. Deze gelden zijn ten goede gekomen aan het projectresultaat.

Ombuiging 11. Overdragen grootschaliger bos en landschap

“Ook in 2013 hebben wij onze inwoners en recreanten de mogelijkheid geboden te ontspannen en te verblijven in een natuurlijke omgeving. De aanwezige waarden met betrekking tot flora en fauna zijn beschermd en daar waar mogelijk ontwikkeld. Wij zijn echter van mening dat andere landschapsbeheerders dit op een kostenefficiëntere wijze kunnen realiseren. Vanuit dit perspectief is een start gemaakt met een onderzoek naar mogelijke geïnteresseerden voor overname en de consequenties die dat met zich mee gaat brengen. Onze bossen zijn goed onderhouden en regelmatig voorzien van nieuwe aanplant. Hierdoor zijn in de toekomst goede houtopbrengsten te realiseren. Dit zal worden meegenomen in de eventueel op te stellen beheersovereenkomsten. Vooralsnog verwachten wij vanaf 2015 een besparing van € 68.000 op personeelskosten te kunnen realiseren.”

Voortgang:

Eind 2013 is het project om te komen tot het overdragen van bossen in volle gang. De eerste gesprekken met potentieel geïnteresseerden hebben tot op heden nog niets concreets opgeleverd. Wij onderzoeken of we het huidige beheer goedkoper kunnen uitvoeren om de opgelegde taakstelling te realiseren. Het onderzoek loopt door in 2014.

Ombuiging 24. Heroverwegen LOP (amendement ombuiging)

Het huidige LOP loopt tot en met 2015. Er zijn projecten in uitvoering die langer doorlopen. In de begroting is besloten tot een halvering van het budget en gedeeltelijke vrijval van de reserve LOP. Deze ombuiging is met ingang van 2013 gerealiseerd. Met het overblijvende budget wordt zoveel mogelijk van de ambitie gerealiseerd, conform de jaarlijkse ‘Evaluatie Landschapsontwikkelingsplan’.

C. Plantsoenen en parken

Doelstelling	Effectindicatoren
Renkum is een mooie groene gemeente en wordt hierom alom geprezen. We zetten ons in voor het behoud van deze kwalitatief hoogwaardige woon- en werkomgeving o.a. door het goed onderhouden van de gemeentelijke parken en plantsoenen.	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld onderhoudsniveau per 1 januari 2013: niveau B-CROW met accenten op niveau A (entree's en parken) Cijfer klanttevredenheidsonderzoek: 6,2 (2008). Dit mag niet dalen beneden 5,5 (bij gelijkblijvende taakstellingen)

Voortgang	
<p>Uitvloeisel van bovengenoemde doelstelling is in 2011 tot uiting gekomen door de vaststelling van het Groenbeheersplan.</p> <p>Uitvoeringsplannen groenbeheer De geactualiseerde Beleidsnota Groenbeheer is opgesteld en begin 2013 vastgesteld voor de periode 2013-2014. In 2014 wordt een Actualisatienota Groenbeheer 2015-2017 aan u voorgelegd. Dit is een evaluatie van de vastgestelde nota 2013-2014, waarin de resultaten van onderhoudsniveau “accent” en de verkoop van snippergroen worden geëvalueerd.</p>	<p>In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal):</p> <ul style="list-style-type: none"> perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden: 6,8.

Groenstructuurplan

De in het groenstructuurplan opgenomen projecten zijn in 2013 verder uitgevoerd. Het betreft de volgende projecten:

- renovatie plantsoenen; voorbeelden: Dorpsplein Wolfheze, hoek Bennekomseweg Hogenkampseweg Renkum.
- herstel groenstructuur; voorbeelden: Van der Molenallee Doorwerth, Europalaan Renkum, Beelaertslaan Oosterbeek.
- vervangen van straat- en laanbomen.

Begraafplaatsen

Er is op een piëteitsvolle wijze gelegenheid gegeven tot het begraven van overledenen en bewaren van urnen op een algemene begraafplaats.

Het onderhouden van begraafplaatsen is afgestemd op het vastgestelde onderhoudsniveau.

Voortgang invulling taakstelling:

Wij hebben in 2013 de mogelijkheden onderzocht om externe partijen te betrekken bij het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke aula's en begraafplaatsen. Dit onderzoek heeft niet tot resultaat geleid. Door incidentele extra inkomsten is de taakstelling van € 25.000 voor 2013 wel gerealiseerd.

Uitvoering Groenbeheerplan

Er is uitvoering gegeven aan het vastgestelde Groenbeheerplan. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt op alle verhardingen het onkruid bestreden. Hierdoor is het aantal klachten erg laag. De werkzaamheden van Permar en onze eigen dienst zijn in overeenstemming met gemaakte afspraken.

Ombuiging 12. Openbaar groen: meer mobiliseren bewoners

In de raadsvergadering van september 2011 heeft het groenbeleidsplan ter besluitvorming voorgelegd. Bij de behandeling van dit voorstel heeft u door middel van een amendement het alternatief "beeldkwaliteit accent" als gewenst onderhoudsniveau vastgesteld. Bij dit scenario was sprake van een jaarlijks tekort van € 120.000 dat structureel gedekt zou kunnen worden uit een andere manier van werken, efficiënter beheer door extra omvormingen en de mééropbrengst van de intensivering van de verkoop van snippergroen. Verder heeft u opdracht gegeven te onderzoeken hoe bewoners kunnen worden betrokken bij het onderhoud van de openbare ruimte. Op dit moment loopt binnen een aantal wijken een pilot waarbij burgers worden betrokken bij het groenonderhoud. De burgers die wij over dit onderwerp hebben gesproken in het ombuigingstraject staan eveneens positief tegenover het betrekken van bewoners bij het onderhoud van hun wijk. Belangrijke randvoorwaarde lijkt wel te zijn dat ook de zeggenschap bij de wijkbewoners moet komen te liggen. De wijkbewoners krijgen daar waar mogelijk de verantwoordelijkheid voor de inrichting en het onderhoud van het groen in hun wijk. De gemeente ondersteunt hierin (binnen randvoorwaarden) met kennis en door het beschikbaar stellen van materialen. Verder controleren wij of een minimaal onderhoudsniveau wordt gerealiseerd.

Belangrijk neveneffect van deze werkwijze is, dat de sociale cohesie in de wijk wordt bevorderd. Deze werkwijze past in het bredere beeld van het mobiliseren van burgers. Wij zien hier een overlap met de inzet van wijkteams, zoals ook in de voorstellen 2 en 4 naar voren komt. Wij zien deze ombuiging niet als besparingsmogelijkheid, maar als mogelijkheid om tot het door de raad vastgestelde "beeldkwaliteit accent" te komen. Waar mogelijk kunnen extra accenten worden gecreëerd ten opzichte van de reguliere beeldkwaliteit van het groen in de wijk.

Voortgang:

Er zijn op dit moment pilots voor o.a. park Bato's wijk en Hartenstein als ook de bewonersvereniging Doornenkamp te Heelsum, welke meewerkt in een deel van de groenvoorziening in de wijk. Ook zijn er contacten gelegd met de bewonersvereniging Kievitsdel om te komen tot een participatieproject.

Het niveau 'Accent' wordt nog niet gehaald. Enerzijds doordat het gemeentelijke deel van het beheer nog niet optimaal is, anderzijds omdat de hoeveelheid werk die door vrijwilligers wordt verzet niet opweegt tegen de totale hoeveelheid werk die nodig is om het vastgestelde niveau te behalen. Het blijft immers vrijwilligerswerk. Daarnaast is de ureninzet van eigen dienst voor begeleiding van de vrijwilligers hoger dan de ureninzet voor aansturing van een aannemer als Permar.

Pro Persona is in Wolfheze gestart met het inzetten van cliënten. De gemeente verzorgt het basisonderhoud (beeldkwaliteit sober) en Pro Persona zorgt ook hier voor de "plus". In 2014 wordt deze samenwerking op dezelfde wijze voortgezet.

Ombuiging 13. Onderhoud bepaalde parken, hertenkamp, kinderboerderij door groepen particulieren

In aanvulling op ombuiging 12 stelden wij voor om het onderhoud van bepaalde parken, Het Hertenkamp Oosterbeek en De Kinderboerderij Heelsum, over te dragen aan groepen particulieren. Wij denken hierbij aan vormen van “georganiseerde vrijwilligheid”, bijvoorbeeld in de vorm van een stichting. Voor de realisatie van dit onderhoud kunnen zij werken met sponsorbijdragen van bedrijven. Belangrijk neveneffect van deze werkwijze is dat de sociale betrokkenheid van deze groepen en bedrijven kan toenemen. Wij verwachten met deze ombuiging door afbouw van personele en materiële inzet een besparing te kunnen realiseren van € 80.000.

Hertenkamp Oosterbeek

Uit het in 2013 gestarte onderzoek is gebleken dat het hek van het Hertenkamp in Oosterbeek een monument is. Dit houdt in dat de kosten voor de instandhouding voor de gemeente zijn. De personele kosten voor dit park zijn laag. In het belang van het dierenwelzijn moet sterke wisseling van beheerders worden voorkomen. Daarnaast is kennis van belang voor het in stand houden van de hertenpopulatie.

Kinderboerderij Heelsum

Onderzoek naar een mogelijke overdracht aan particulieren is in 2013 gestart, maar heeft nog geen gegadigde opgeleverd. Het onderzoek naar geïnteresseerden wordt in 2014 vervolgd.

D. Riolering en water

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>Voldoen aan de zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet:</p> <ul style="list-style-type: none"> inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater; inzamelen van hemelwater en de verwerken van hemelwater op duurzame wijze; eventueel treffen van maatregelen zodat er geen structurele nadelige gevolgen optreden als gevolg van de grondwaterstand. <p>Het creëren van een duurzaam en veerkrachtig watersysteem met een daarop afgestemd water- en landgebruik tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten, door:</p> <ul style="list-style-type: none"> een veilig en gezond (robuust) watersysteem; een schoon (en natuurlijk) watersysteem; samenwerking in het water; bewustwording van water. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitvalsduur van het rioleringsstelsel in Renkum Klachten en meldingen ‘water op straat’ Het beschikken over goede meetgegevens van neerslag, rioolsysteem en grondwater Frequentie en duur van de aanwezigheid van afvalwater in de openbare ruimte

Voortgang	
<p>Er wordt voldaan aan de zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet (eerste hoofdpunt met drie aandachtspunten).</p> <p>Er wordt gewerkt aan de doelstellingen vanuit de Watervisie en de Milieunota (tweede hoofdpunt, uitgewerkt in de overige vier aandachtspunten)</p>	<p>In 2013 heeft een landelijke benchmark plaatsgevonden. In 2014 worden de uitkomsten aan de raad gepresenteerd.</p>

Uitvoeren Gemeentelijk Rioleringsplan

Het uitvoeringsprogramma 2013 op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is gerealiseerd. In de planning was het volgende opgenomen:

- Vervanging gemengde/vuilwaterriolering.
 - Riolering project Jan van Riebeeckweg Oosterbeek. Project is in 2013 afgerond.
 - Riolering project Cornelia Schadeweg Oosterbeek. Project is in 2013 afgerond.
 - Riolering project Dorpsstraat Renkum. Project wordt in 2014 vervolgd.
 - Riolering project Zuiderbeekweg – Ploegseweg. In februari 2013 is een voorstel aan het college gedaan. Dit is conform goedgekeurd en er is in 2013 opdracht verleend aan Overbetuwe en Arnhem. Het collegevoorstel voor de uitvoering is in roulatie. Als deze conform is, wordt het bestek afgerond en aanbesteed.
- Planning uitvoering: 2^e kwartaal 2014

- De vervanging van elektrisch en mechanisch deel drie hoofdpompgemalen, is uitgevoerd.
- Aanpak groene bergingen. Project Bram Streeflandweg/Mr. Van Damweg. Project is in 2013 afgerond.
- Afkoppelen particulieren. Naar aanleiding van een motie van de raad d.d. 7 november 2013 is er geld gereserveerd voor het stimuleren van afkoppelen door particulieren. Een plan van aanpak voor de inzet van dit geld wordt in het tweede kwartaal van 2014 gemaakt.

Vorbereidingen tbv de uitvoering van maatregelen ter voorkoming van wateroverlast o.a in de Weverstraat Oosterbeek.

Samenwerking afvalwaterketen

De samenwerking in de afvalwaterketen wordt voortgezet. Eind 2013 is een eerste opzet voor de visie (parapluplan) tot stand gekomen, die als basis moet dienen voor jaarplannen en Dienstverleningsovereenkomsten met de deelnemende gemeenten.

Uitvoeren programma Water

Het Programma Water is grotendeels uitgevoerd, waarmee doelen zoals geformuleerd in het programma water een stap dichterbij komen. De planning was mede afhankelijk van samenwerkingspartners, bijvoorbeeld Waterschap Vallei & Veluwe. Werkzaamheden op de planning bestonden uit:

- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak watergerelateerde cultuurhistorie. Waterschap Vallei & Veluwe pakt de watergerelateerde cultuurhistorie gebiedsgericht aan. De gemeente Renkum staat de eerstkomende jaren niet op hun planning, waardoor er op dit vlak niets gebeurt.
- (Onderzoek naar) herbouwen Quadenoordmolen. Er zijn enkele opties onderzocht, maar deze zijn nog niet voldoende uitgekristalliseerd.
- Opstellen basiszuiveringsplan. Uitgangspunt was en is het opstellen van een plan in het samenwerkingsverband van de zuiveringskring Renkum. Deze samenwerking kwam moeizaam op gang maar de eerste stappen zijn recent gezet.
- Opstellen visie afvalwaterketen. Ook voor het opstellen van deze visie in het samenwerkingsverband zijn de eerste stappen genomen.
- Inrichten van het grondwatermeetnet. Het grondwatermeetnet is in 2013 opgeleverd.

E. Afvalverwijdering en -verwerking

Doelstelling	Effectindicatoren
Inhoud geven aan de zorgplicht van de gemeente, op grond van de Wet Milieubeheer, om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen.	<ul style="list-style-type: none"> • Score afvalinzameling in KTO minimaal gelijk aan 2008 (7,6) • In benchmarken behoort Renkum bij de bovenste 50 % van de gemeenten.
Voortgang	
KTO score afvalinzameling. Het KTO 2008 is het resultaat van het onderzoek naar waar de gemeente staat. Tot op heden zijn geen nieuwe onderzoeken uitgevoerd mbt afvalzorg.	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot afvalinzameling.
Benchmark In 2013 is deelgenomen aan de jaarlijkse Benchmark afvalscheiding van het AgentschapNL.	Onderwerp van de benchmark was "inzamelresultaten 2012". Hierbij worden gemeenten vergeleken in een gelijke stedelijkheidsklasse (1-5). De stedelijkheidsklassen 4-5 zijn bij elkaar getrokken, maar gesplitst in diftar- en niet diftargemeenten. Onze gemeente is geen diftargemeente. Aan de benchmark stedelijkheidsklasse 4-5 niet diftargemeente, hebben 13 gemeenten deelgenomen. Het totale scheidingsresultaat (bron- en nascheiding) was 62%. Het benchmarkgemiddelde lag op 65%. Er is een relatie tussen scheidingspercentage en het percentage gestapelde woningbouw. Afvalscheiding bij gestapelde woningbouw is minder gunstig.

Vermindering restafval/ GFT- / OPK-containers

Met de invoering op vrijwillige basis van de papier- en/of groencontainer en het beperken van het aantal bezoeken aan het afvalbrengstation is uitvoering/aanzet gegeven aan de vermindering van het restafval. Na een aanmeldingscampagne zijn de aangevraagde papier- en/of groencontainers in juni uitgezet en per 1 juli regulier geleegd. In het najaar 2013 is nog een extra campagne gehouden voor de spijtoptanten die een papier- en/of groencontainer willen ontvangen. Totaal aanvragen bij deze extra campagne: 1075 OPK containers, 308 groencontainers.

Afvalinzameling en -verwerking

Per 1-1-2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de sortering van, en mogelijk ook de vermarkting van, het plastic afval. In 2014 worden voorbereidingen getroffen in regionaal of ACV-verband. Er is in 2013 1115 ton minder afval aangeboden.

Afvalscheiding

Het nascheiden van het (grof) restafval door Sita ReEnergy is gecontinueerd. Het aantal bezoeken aan het afvalbrengstation is met ingang van 1 januari 2013 gehandhaafd op 12x per jaar. 513 huishoudens hebben het maximum van 12 bezoeken bereikt. Dit is 1,2% van het totaal aantal bezoeken van 41.930. In 2012 waren dit nog 65.612 bezoeken. Er is op het Afval Brengstation 1295 ton minder afval aangeleverd. Dit is een vermindering van 23%. Scheidingspercentage Afval Brengstation 85%. Scheidingspercentage wijkcontainers en huis-aan-huis inzameling: 51%, Totaal 62%.

Ondergrondse restafvalcontainers

Door een betere afvalscheiding (en door de recessie) is er minder restafval aangeboden. Er is een pas op de plaats gemaakt met het aanbrenge van ondergrondse restafvalcontainers. Deze pas op de plaats is noodzakelijk geweest gelet op de verhoogde scheidingsdoelstellingen van 65% in 2015 en 75% in 2020. Restafval is een ongescheiden fractie. Bovengrondse containers zijn wel geplaatst, omdat deze makkelijker verplaatsbaar zijn.

Afvalbrengstation

De ACV-groep heeft per 1 mei 2013 het kantoorgebouw Veentjesbrug 2 in Heelsum verlaten. Ook de opstelruimte van de voertuigen is vrijgekomen. Samen met de ACV is een start gemaakt met een nieuw inrichtingsplan voor het afvalbrengstation. Gelet op het nieuwe inrichtingenbesluit zal de perscontainer verwijderd moeten worden. In verband met nascheiding mag het afval niet geperst worden aangeleverd. Er zal een extra container nodig zijn voor de inzameling van matrassen.

Groente en Fruit (en Tuin) fractie

De aanbesteding voor de verwerking van het GFT met ingang van 01-01-2015 is afgerond. In 2014 wordt de logistiek voorbereid.

Vervanging duobak

Vervanging geschiedt op basis van de individuele duobak bij onherstelbare schade.

Vervanging glasverzamelcontainers

De glasverzamelcontainers verkeren in slechte staat. Alle containers moeten vervangen worden. De vervanging wordt aanbesteed en het proces loopt.

F. Milieuhandhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Doelmatige handhaving van de milieuregelgeving en het uitvoeren van wettelijke taken.	<ul style="list-style-type: none"> • 90% van binnengekomen klachten wordt systematisch en adequaat afgehandeld. In 2013 worden hierover afspraken gemaakt met de ODRA. • Minimaal 75 gecontroleerde inrichtingen per jaar. • Per kwartaal een evaluatie van de milieuklachten met als doel het voorkomen van deze klachten in de toekomst. In 2013 maakt de ODRA elk kwartaal een overzicht van het aantal en soort klachten.

	<ul style="list-style-type: none"> Ieder kwartaal zijn de milieuklachtennummers bekend gemaakt op internet en in de Hoog en Laag.
--	--

Voortgang	
<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor een goede doelmatige handhaving van de regelgeving is een continu proces. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf 1 april 2013 heeft de gemeente Renkum de Wet milieubeheer taken overgedragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Met de ODRA is de afspraak gemaakt dat we de klachten gaan registreren en afhandelen met behulp van het systeem s@men. Dit moet in 2014 nog goed worden ingericht. In 2013 zijn 86 inrichtingen gecontroleerd. Vanaf 1 april 2013 hebben we twee keer een voortgangsrapportage ontvangen van de ODRA. In 2014 krijgen we ieder kwartaal een voortgangsrapportage. In de tweede helft van 2013 is een zelfevaluatie in met betrekking tot de kwaliteitscriteria 2.1 ingevuld. Naar aanleiding van deze zelfevaluatie wordt begin 2014 een verbeterplan afgerond. In dit plan zal staan aangegeven of/en hoe de gemeente voor de uitvoering van de VTH taken aan deze kwaliteitscriteria gaat voldoen. In 2014 wordt ook verder onderzocht of we de bouwtaken bij de ODRA willen/kunnen onderbrengen.

Regionale uitvoeringsdienst
<p>Op 1 april 2013 is de ODRA (Omgevingsdienst Regio Arnhem) van start gegaan. 2013 stond in het teken van het realiseren van een goede samenwerking met de ODRA. In 2013 zijn Vanaf 1 april 2013 heeft de gemeente Renkum de Wet milieubeheer taken overgedragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).</p> <p>In de tweede helft van 2013 is een zelfevaluatie in met betrekking tot de kwaliteitscriteria 2.1 ingevuld. Naar aanleiding van deze zelfevaluatie wordt begin 2014 een verbeterplan afgerond. In dit plan zal staan aangegeven of/en hoe de gemeente voor de uitvoering van de VTH taken aan deze kwaliteitscriteria gaat voldoen. In 2014 wordt ook verder onderzocht of we de bouwtaken bij de ODRA willen/kunnen onderbrengen.</p>

Uitvoering milieuhandhaving
<p>Per 1 april 2013 voert de ODRA (Omgevingsdienst Regio Arnhem) de Wet milieubeheertaken, inclusief milieuhandhaving, conform onze planning, voor ons uit (minimaal 75 controles per jaar). Hierbij wordt ook gekeken naar de actualiteit van de vergunning.</p>

G. Natuur- en Milieueducatie

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>Het vergroten van kennis en waardering voor natuur en milieu bij inwoners van de Gemeente Renkum waarmee gewenst gedrag wordt gestimuleerd.</p>	<p>- De gemeente en Staatsbosbeheer werken samen aan het oprichten van een stichting die tot doel heeft het zo zelfstandig mogelijk laten uitbaten van 'De Beken' met activiteiten op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu → 2013: (a) gesprekken worden hiertoe gevoerd met Staatsbosbeheer; zo nodig zal ook een bestemmingsplanwijziging aan de raad worden voorgelegd; doel is de verbouwactiviteiten voor eind 2014 te starten; (b) daarnaast wordt overleg gevoerd met vrijwilligers, scholen, Staatsbosbeheer en andere partners over hoe het beschikbaar gestelde subsidiebudget voor natuur en milieueducatie (€ 15.000 per jaar) optimaal besteed kan worden.</p>

Voortgang	
Het gemeentelijke MEC is per 1 juli 2013 gestopt. IVN Zuidwest Veluwezoom startte in het najaar 2013 met het verzorgen van NME voor het basisonderwijs. Gewerkt wordt aan de totstandkoming van een bestuursvorm welke in 2014 een deel van de taken van het vroegere MEC gaat overnemen. De ontwikkeling van die bestuursvorm is sterk gerelateerd aan de vorming van een informatiecentrum in Gebouw de Beken van Staatsbosbeheer	In 2014 zal een nieuw bestemmingsplan voor de beken worden opgesteld. In 2013 hebben Staatsbosbeheer en IVN gezamenlijk een voorlopige bijdrage van € 5.000,- ontvangen voor het uitvoeren / vormgeven van NME taken in de gemeente Renkum. In 2014 zal verder overleg gevoerd worden met vrijwilligers, scholen, Staatsbosbeheer en andere partners over hoe het beschikbaar gestelde subsidiebudget voor natuur en milieueducatie (€ 15.000 per jaar) optimaal besteed kan worden.

Natuur- en milieueducatie
Tot 1 juli 2013 hebben de basisscholen gebruik gemaakt van het reguliere aanbod van het gemeentelijke MEC. Per 1 juli 2013 zijn de werkzaamheden van het MEC gestopt. Een groot deel van het materiaal is overgedragen aan het IVN Zuidwest Veluwezoom. Deze vrijwilligersorganisatie gaat een deel van de taken van het MEC overnemen. Op dit moment werken partijen samen om een stichting op te richten waar natuur- en milieuinformatie en -educatie onderdeel van uit maakt. Vooruitlopend op de op te richten de stichting wil het IVN scholen een (beperkt) aanbod doen aan natuur- en milieueducatie. In 2013 hebben Staatsbosbeheer en IVN gezamenlijk een voorlopige bijdrage van € 5.000 ontvangen voor het uitvoeren / vormgeven van NME taken in de gemeente Renkum.

Milieu Educatie Centrum (MEC)
Tot 1 juli 2013 hebben de basisscholen gebruik gemaakt van het reguliere aanbod van het gemeentelijke MEC. Per 1 juli 2013 zijn de werkzaamheden van het MEC gestopt en per 1 september is de huur van de ruimte in de Dr. A. Schweitzerschool opgezegd.

Ombuiging 23. Realiseren NME doelen in het basisonderwijs (amendement ombuigingen)
De ombuiging is in 2013 gerealiseerd door de medewerker die het MEC runde in te zetten voor andere werkzaamheden.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	9.519	9.695	9.187	508
Baten	7.377	7.368	7.520	152
Saldo van baten en lasten	-2.142	-2.327	-1.667	660
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-324	-118	-576	-459
Gerealiseerde resultaat	-2.467	-2.444	-2.244	201

Programma 05 Veiligheid

Visie

Renkum een veilige gemeente. Een gemeente met minder ongevallen, branden, diefstallen, vernielingen en vandalisme. Dat spreekt iedereen aan. Daarbij gaat het om veiligheid thuis, binnen het gezin maar natuurlijk ook om veiligheid in het openbaar gebied. Ook in de ruimten buitenshuis, die niet openbaar zijn, werk, school of sportveld.

Veiligheid is vooral een zaak van en voor de bewoners. Zij hebben onveilige situaties meteen in de gaten. Als het goed is, spreken ze elkaar aan. Lukt het ze niet om zelf voor meer veiligheid te zorgen, dan is er de gemeente die ingrijpt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Toezicht en handhaving
- B. Brandveiligheid
- C. Rampenbestrijding
- D. Integraal veiligheidsbeleid

A. Toezicht en handhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Naleving van regels door Renkumse burgers, te bereiken door toezicht en handhaving	Afname van het aantal klachten en constateringen met betrekking tot openbare orde.

Voortgang	
	Met ingang van 1-1-2011 hebben we ons systeem beter ingericht en worden klachten betrouwbaar geregistreerd. In 2011 hadden we 323 klachten en in 2012 340. De aanvankelijke stijging schreven we toe aan een verbeterde registratie. Voor 2013 zien we een afname naar 260. De grootste afname zien we bij klachten over parkeren en overhangend groen. We blijven dit de komende jaren monitoren.

Handhavingsprojecten

Opstarten van handhavingsprojecten op het gebied van openbare orde, op basis van het vastgestelde 'Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma'. De projecten worden per onderwerp, en/of per kern periodiek opgestart.

Hierin wordt opgenomen het optreden tegen fietsers en gemotoriseerd verkeer in voetgangersgebieden.

Nieuw beleid: Toezicht & Handhaving Drank- en Horecawet

De Eerste Kamer heeft in mei 2012 de gewijzigde Drank- en Horecawet (DHW) aangenomen, onder andere bedoeld om alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen. Vanaf januari 2013 zijn gemeenten verantwoordelijk voor toezicht en handhaving. De burgemeester krijgt de bevoegdheid om toezicht te houden op de naleving van de DHW en sancties op te leggen. Het betreft basiscontroles, leeftijdsgrenzencontroles en de daaruit voortvloeiende handhavingsacties.

B. Brandveiligheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Zorgdragen voor een adequaat niveau van brandveiligheid binnen de gemeente Renkum, wat inhoudt het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen van ongevallen bij brand en al hetgeen	<ul style="list-style-type: none"> • Terugbrengen aantal uitrukken door beperken aantal loze meldingen (2008: 430 uitrukken, waarvan 30 % loos) • Behalen van de wettelijke opkomsttijd van 8 minuten voor minimaal 80 % van de uitrukken

daarmee verband houdt	
Voortgang	
	<p><u>Opkomsttijden 2013</u> Aantal uitrukken: 101 Aantal binnen norm: 45 Percentage binnen norm: 45%</p> <p><u>Onechte/ongewenste meldingen 2013</u> In totaal waren er 266 automatische brandmeldingen van een brandmeldinstallatie. In 20 gevallen was sprake van brand. Aantal keren loos alarm: 246 onechte of ongewenste meldingen. Dit betrof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 92 melding, brandweer niet gealarmeerd; • 120 brandweer gealarmeerd, niet uitgerukt; • 60 brandweer uitgerukt, niet ter plaatse; • 66 brandweer uitgerukt, ter plaatse.

C. Rampenbestrijding

Doelstelling	Effectindicatoren
Het minimaliseren van de gevolgen van eventuele rampen en incidenten die betrekking hebben op burgers van de gemeente Renkum.	Verbetering van het presteren van de Renkumse rampenorganisatie tijdens oefeningen, crisis of rampen.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten. Vanuit de gemeente word deelgenomen aan piketregelingen in de regio. Er staan voor 2014 trainingen en oefeningen voor de organisatie op de agenda. We houden aansluiting op de ontwikkelingen in de regio.	

Regionale samenwerking
<p>Uitbouwen van de regionale samenwerking en het aangaan van samenwerkingsverbanden. Dit mede in het kader van de wet op de veiligheidsregio's.</p> <p>In 2012 is De Wet rampenbestrijding en zware ongevallen de wet Veiligheidsregio's geworden. Zestien Gemeentelijke rampenplannen zijn 1 Crisisplan Veiligheidsregio Gelderland-Midden geworden.</p> <p>Het nieuwe crisisplan zorgt voor professionelere en efficiëntere inzet van mensen tijdens een ramp of crisis. In de regio zijn middels werving en selectie voor de belangrijkste posten de meest passende kandidaten aangenomen. Ook worden in de nieuwe structuur taakkaarten ingezet zodat het personeel van verschillende gemeenten snel inzetbaar maar ook makkelijk uitwisselbaar is.</p>

D. Integraal veiligheidsbeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
Verbeteren lokale veiligheid, rekening houdend met zwakkeren in samenleving.	Aantal mensen dat zich onveilig voelt in de eigen buurt neemt af t.o.v. de score in de veiligheidsmonitor 2006 (16%)

Voortgang
<p>De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten. In 2013 is er verder ingezet op preventie, is cameratoezicht uitgebreid naar een 4de locatie, en is er een veiligheidsbelevingsonderzoek uitgevoerd. 83% van de ondervraagden voelt zich nooit onveilig in de eigen buurt. De tevredenheid over de eigen woonomgeving is gestegen, de fysieke verloedering is afgenomen en de sociale overlast, waaronder jeugdoverlast, is fors afgenomen. Men voelt zich t.o.v. van 2009 veiliger in de gemeente en de tevredenheid over de beschikbaarheid van de gemeente is gestegen. Het aantal woninginbraken is vergeleken met de rest van de regio opvallend laag. Daarnaast heeft de gemeente een voortrekkersrol genomen op het gebied van de aanpak van georganiseerde criminaliteit. We hebben hier kleinere en grotere successen geboekt.</p>

Uitvoering integraal Veiligheidsplan

Wij geven uitvoering aan het in 2011 opgestelde Renkumse Integrale Veiligheidsplan (vooruitlopende op de wettelijke verplichting voor dergelijk beleid in 2012).

Activiteiten uit dit Integraal Veiligheidsplan die op de agenda stonden en staan zijn onder meer:

- preventieve maatregelen tegen vernielingen (beveiliging, cameratoezicht, scherper toezicht politie);
- bijdragen aan het verminderen van auto- en woninginbraken door maatregelen (beveiliging(sadvies), opsporingsmiddelen);
- ontwikkelen regiefunctie aanpak overlast jongeren in openbare ruimte, samen met een actief jeugd-/jongerenbeleid. Samenwerking met het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei op het gebied van huiselijk geweld, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden en risicojongeren.

Bepaalde specifieke veiligheidsaspecten worden in regionaal verband aangepakt (b.v. bedrijfsveiligheid en toezicht op de veiligheid van bedrijfsterreinen).

In 2013. Verder werken we aan vergroting van de bewustwording bij inwoners door het organiseren van bijeenkomsten en het plaatsen van artikelen in de Hoog & Laag. We verminderen auto- en woninginbraken door maatregelen (beveiliging, opsporingsmiddelen) en vergroting van de bewustwording bij inwoners.. In 2013 is er verder ingezet op preventie, is cameratoezicht uitgebreid naar een 4de locatie, en is er een veiligheidsbelevingonderzoek uitgevoerd. 83% van de ondervraagden voelt zich nooit onveilig in de eigen buurt. De tevredenheid over de eigen woonomgeving is gestegen, de fysieke verloedering is afgenomen en de sociale overlast, waaronder jeugdoverlast, is fors afgenomen. Men voelt zich tov van 2009 veiliger in de gemeente en de tevredenheid over de beschikbaarheid van de gemeente is gestegen. Het aantal woninginbraken is vergeleken met de rest van de regio opvallend laag. Daarnaast heeft de gemeente een voortrekkersrol genomen op het gebied van de aanpak van georganiseerde criminaliteit. We hebben hier kleinere en grotere successen geboekt.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.906	4.408	4.370	38
Baten	6	1.499	1.521	22
Saldo van baten en lasten	-2.900	-2.909	-2.849	60
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-2.900	-2.909	-2.849	60

Programma 06 Verkeer

Visie

Het verkeer- en vervoersbeleid van de gemeente Renkum is gericht op het waarborgen van een duurzame leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid in de regio, tussen de dorpen onderling en binnen de dorpen. Mogelijke vormen van verkeershinder worden in samenwerking met inwoners zoveel mogelijk beperkt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Verkeersmaatregelen
- B. Parkeren
- C. Veerdiensten
- D. Wegen, straten en pleinen

A. Verkeersmaatregelen

Doelstelling A1	Effectindicatoren
Verbeteren fietsvriendelijkheid en verkeersveiligheid.	Tevredenheid van de burger over de fietsvriendelijkheid, verkeersveiligheid in de gemeente en de verkeersveiligheid in de buurt zijn het KTO 0,2 punt hoger dan in 2008 (score 2008 resp. 6,9; 6,1 en 6,2).

Voortgang	
Het Meerjarenuitvoeringsprogramma GVP (MUP) is opgesteld op basis van de beleidsdoelen Verkeersveiligheid en Leefbaarheid en (met een iets lagere prioriteit) Bereikbaarheid. Met dit als basis is de prioritering van de maatregelen tot stand gekomen. In 2013 is het MUP geherprioriteerd voor 2013 en 2014. In 2013 zijn hierdoor geen fietsmaatregelen meer uitgevoerd. Wel is in 2013 een start gemaakt met de snelfietsroute Arnhem - Wageningen. Begin 2014 worden hier, geïnitieerd door de Stadsregio en in samenspraak met de gemeente, ontwerptekeningen voor gemaakt.	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar: 6,6. Specifieke vragen t.a.v. fietsvriendelijkheid en verkeersveiligheid zijn niet in het onderzoek opgenomen.

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Het in evenwicht brengen en houden van de verhouding verkeer en leefbaarheid.	Tevredenheid van de burger over de directe woonomgeving, speelmogelijkheden, straatverlichting en de wegen, straten en plein zijn in het KTO gemiddeld 0,2 punt hoger dan in 2008 (scores in 2008 resp. 7,7; 6,3, 7,2 en 5,9).

Voortgang	
Bij de prioritering van de MUP-projecten is rekening gehouden met het evenwicht tussen de drie eerder genoemde beleidsdoelen. In de geherprioriteerde MUP zijn deze beleidsdoelen de basis gebleven.	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • woon- en leefomgeving: 6,9. Specifieke vragen t.a.v. speelmogelijkheden en de straatverlichting zijn niet in het onderzoek opgenomen.

Doelstelling A3	Effectindicatoren
<p>Duurzame openbaar vervoer bereikbaarheid van alle kernen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik OV toegenomen • Behoud stations Oosterbeek en Wolfheze • Toegankelijkheid bushaltes • Toegankelijkheid station Wolfheze • In het KTO is de tevredenheid van de burger over het openbaar vervoer in de wijk en in de gemeente 0,2 punt hoger t.o.v. KTO 2008 (score 2008: resp. 6,7 en 6,5).

Voortgang	
<p>In 2012 is de route van de beide buurtbussen gewijzigd waardoor nu twee tegengestelde ringlijnen alle dorpen met elkaar verbinden. In de BRENG aanbesteding zijn ook twee nieuwe lagevloer buurtbusjes aangekocht. Tevens is lijn 53 gaan rijden tussen Wageningen -Renkum - Heteren en Arnhem -Zuid.</p> <p>Het Dorpsplein Wolfheze is vanaf medio september 2013 gereconstrueerd. De realisatie van de P&R voorziening Wolfheze is niet gerealiseerd vanwege ecologische bezwaren. De inspanning is nu gericht op het verbeteren van de P&R aan de zuidzijde. Voor behoud van de stations Oosterbeek en Wolfheze is continu aandacht gevraagd bij de Stadsregio. De reizigersaantallen van de buurtbus voldoen ruim aan de gestelde norm.</p> <p>In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot openbaar vervoer.</p>	

Doelstelling A4	Effectindicatoren
<p>Verbeteren van verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers (scholieren, ouderen, gehandicapten).</p>	<p>Aantal scholen met uniforme inrichting van de schoolomgeving.</p> <p>Tevredenheid over oversteekvoorzieningen bij scholen (toetsen van de oversteekbaarheid aan de CROW richtlijnen).</p> <p>Tevredenheid van de burger over verkeersveiligheid in de gemeente en de verkeersveiligheid in de buurt zijn het KTO 0,2 punt hoger dan in 2008 (score 2008 resp. 6,1 en 6,1).</p> <p>Tevredenheid van schoolgaande kinderen over de bij hun school aangepaste verkeerssituatie.</p>

Voortgang	
<p>In het (in 2013 geherprioriteerde) MUP zijn projecten opgenomen ten behoeve van de kwetsbare verkeersdeelnemers. In 2013 is lange tijd onzekerheid geweest over het al dan niet clusteren van scholen, waarbij ook onduidelijk was over welke scholen dit ging. Daardoor is hiervoor in 2013 geen maatregel uitgevoerd. Binnen de herprioritering van het MUP blijft een budget voor deze maatregelen in principe overeind. De verkeerssituaties rond de laatste scholen worden in 2014 aangepakt.</p>	<p>In 2012 zijn de schoolomgevingen in Oosterbeek aangepakt, in 2014 volgen de laatste schoolomgevingen in onze gemeente. In gesprekken met de scholen blijkt deze aanpak (met name door de herkenbaarheid) tot een verbetering van de verkeerssituatie te leiden, ook voor de schoolgaande kinderen.</p> <p>In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal):</p> <ul style="list-style-type: none"> • woon- en leefomgeving: 6,9. <p>Specifieke vragen t.a.v. de verkeersveiligheid zijn niet in het onderzoek opgenomen.</p>

Doelstelling A5	Effectindicatoren
In algemene zin een snelle en adequate afhandeling van klachten wensen en vragen burgers.	Score KTO “burger als onderdaan” onderdeel “bereikbaarheid voor meldingen en klachten over onveiligheid en overlast” en “reactie gemeente op meldingen en klachten” minimaal gelijk aan score 2008 (resp. 6,0 en 6,4)

Voortgang	
In het algemeen wordt voldaan aan deze doelstelling. Bijna alle klachten, wensen en vragen wordt binnen 4-6 weken beantwoord en behandeld.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente luistert naar de mening van haar burgers: 6,4.

Uitvoering MUP-maatregelen
<p>In de loop van 2013 is het MUP geherprioriteerd. Daarbij zijn de projecten verdeeld over de volgende vijf hoofdcategorieën:</p> <p>A. Projecten:</p> <p>A1 - Waarbij cofinanciering al vastligt;</p> <p>A2 - Waarvoor cofinanciering is aangevraagd bij externe partijen en ambtelijk is toegezegd;</p> <p>A3 - Die meedraaien in ander gemeentelijk project;</p> <p>B. A4 - Die intern worden uitgevoerd.</p> <p>C. Projecten die al ver voorbereid zijn, die wettelijk noodzakelijk zijn of waarover al zodanig gecommuniceerd is (met inwoners e.d. of afspraken met andere instanties) dat we de stekker er niet meer fatsoenlijk uit kunnen trekken.</p> <p>D. Projecten die een logisch gevolg zijn op de reeds voltooide projecten en waarvan de maatregelen zorgen voor een uniforme inrichting gemeentebreed.</p> <p>E. Projecten die nog noodzakelijk zijn op basis van de verkeersveiligheid.</p> <p>F. Overige projecten.</p> <p>De projecten onder A. en B. vinden in ieder geval doorgang. Die onder C. hebben daarnaast ook een hoge prioriteit. In 2013 is het dorpsplein in Wolfheze gereconstrueerd. Andere zaken gaan in 2014 mee in de lopende projecten, zoals het rioolproject Dorpsstraat in Renkum en de maatregelen voor Herstructurering bedrijventerreinen.</p> <p>Sinds de zomer van 2013 vindt een verdere uitwerking plaats van de HOV-lijn Arnhem-Wageningen (o.b.v. de door de werkgroep Taskforce Verkeer voorgestelde maatregelen). Eind 2014 is bekend geworden dat de financiële bijdragen vanuit de drie gemeenten door de provincie Gelderland worden betaald. Dit houdt in dat vanuit Renkum geen budget nodig is voor deze maatregelen.</p>

Veiligheid doorgaande wegen
<p>Voor de Utrechtseweg (N225) heeft de provincie Gelderland, een omgevingsvergunning aangevraagd. Op kruispunt N225-Wolfhezerweg wordt een verkeersregelinstantie aangebracht en tussen dit punt en Kievitsdel komt aan de zuidzijde van de N225 een fietspad in twee richtingen te liggen. Het fietspad aan de noordzijde verdwijnt. De gemeente heeft meegedacht over deze maatregelen, mede omdat de uitkomsten van de Taskforce Verkeer / HOV Arnhem Wageningen invloed (kunnen) hebben op de uitvoering.</p> <p>Door de complexe uitvoering van de werkzaamheden aan de N225 is dit verschoven naar 2014. Inmiddels is de provincie ook met de voorbereiding van werkzaamheden aan de Wolfhezerweg (N783) bezig. De provincie is ook gestart met een pre-verkenning van de Bennekomseweg (N782) Hierbij zijn de huidige verkeerskundige problemen en mogelijke oplossingen in beeld gebracht. Een belangrijke uitdaging hierbij is het realiseren van een rotonde Utrechtseweg – Bennekomseweg.</p>

Verbreiding A12
De start van het tweede deel A12 (Grijsoord-Ede) is door een juridische correctie vertraagd en staat nu gepland begin 2015. De inrichting van het tankstation Buunderkamp en het tankstation zelf worden hierbij aangepast.

Doorgaand verkeer
Begin juli 2013 bent u met een raadsbrief op de hoogte gebracht van de eindnotitie van de Taskforce Verkeer en de direct daarmee samenhangende herprioritering van het MUP. Nu volgt verdere uitwerking van de HOV lijn met alle infrastructuur op de gehele lijn Wageningen-Arnhem. Financiering gebeurt voor 90% door de SRAN en 10% door de provincie Gelderland. Start van de HOV lijn staat nog steeds gepland voor december 2014.

IJssellijn

Wij zijn in overleg met de Stadsregio Arnhem-Nijmegen, de provincie Gelderland, Prorail en het ministerie van I&M om de mogelijke overlast en risico's voor de omwonenden van het intensiveren van het goederenvervoer over de IJssellijn te beperken.

Buurtbus

De volledige ring in twee richtingen rond en door alle dorpskernen door respectievelijk bus 589 en 590, die in 2012 is gecreëerd, loopt conform de doelstelling. De buurtbussen voldoen aan de normering en de lage instapbussen zijn, na wat aanloopproblemen, een succes. Het is geen probleem om voldoende vrijwilligers te behouden. In 2013 is het aantal passagiers weer gegroeid met 8000 personen.

Stations Oosterbeek en Wolfheze

In 2013 is een andere, voor fietsers veiliger, inrichting van het kruispunt Wolfhezerweg-Parallelweg gerealiseerd, als onderdeel van de reconstructie van dorpsplein Wolfheze. Dit is gefinancierd vanuit het MUP en door een bijdrage van de SRAN en de provincie Gelderland. Voor het verbeteren van de spoorwegovergang zijn ook middelen vanuit het MUP, de SRAN en de provincie beschikbaar maar Prorail heeft een nieuwe calculatie uitgevoerd waardoor de beschikbare budgetten voor de spoorwegovergang niet meer voldoende zijn. Er zijn gesprekken gaande met o.a. de SRAN en de provincie om te kijken of we hier uit kunnen komen met als intentie om de spoorwegovergang alsnog aan te kunnen passen.

Handhaven van doorgaande buslijnen

Er zijn geen plannen om bestaande lijnen op te heffen. Wel zal lijn 52 einde 2014 een HOV lijn worden.

Doortrekken Valleilijn (trein)

Het doortrekken van de Valleilijn (trein Amersfoort, Ede, Arnhem) is een speerpunt van de provincie Gelderland (het doel is rijden in 2017). Dit wordt onderdeel van de aanbesteding van het NS net. Verschillende gemeenten voeren de druk naar Den Haag en de NS op om de Valleilijn eerder te realiseren.

Doortrekken Valleilijn (bus)

Buslijn 52 rijdt vanaf Arnhem naar Wageningen en via Bennekom naar Ede. De verbinding van Renkum naar het ziekenhuis in Ede loopt dus via Wageningen met een overstap. Een rechtstreekse verbinding Renkum – ziekenhuis Ede is financieel niet haalbaar gebleken. Met de komst van de HOV Arnhem – Wageningen wijzigt mogelijk ook de doorkoppeling naar Ede. De vervoerder Hermes is hiervoor een vervoerplan aan het schrijven dat zomer 2014 verder besproken wordt. De verbinding naar het ziekenhuis wordt als wens meegenomen.

Spoorweghalte Klingelbeekseweg/ Arnheims Buiten

De Stadsregio heeft een knooppuntennotitie opgesteld, waarin deze halte voor de lange termijn is opgenomen. De samenwerkingspartners hierbij zijn de gemeente Arnhem, Stadsregio Arnhem-Nijmegen, Provincie, Prorail en de NS. De werkgroep Task Force Verkeer heeft hiertoe een voorstel gedaan.

Verkeersveiligheid scholen en sportcomplexen

In 2014 volgen de laatste nog uniform in te richten schoolomgevingen (de scholen langs de Bram Streeflandweg en de Wegwijzer in Doorwerth). Het nieuwe fietspad (Kalimaropad) op sportpark Wilhelmina willen wij verplaatsen en dit is bij de herprioritering van het MUP ook in de planning van 2014 opgenomen.

Openbaar vervoer

Eind 2013 zijn 16 haltes aangepast zoals bovenstaand aangegeven. De laatste vier volgen in 2014, omdat bij deze werk-met-werk gemaakt kunnen worden. De nog ontbrekende haltes worden in de toekomst ook in werk-met-werk oplossingen meegenomen. Voor de buurtbus komt in 2014 mogelijk een inhaalslag vanuit de SRAN.

Verkeerskundig overleg en advies

Elke maand is er algemeen verkeersoverleg en elke anderhalve maand breed overleg tussen verkeer, handhaving, politie en brandweer. Daar waar nodig wordt ad hoc overleg georganiseerd.

B. Parkeren

Doelstelling	Effectindicatoren
In de gemeente Renkum vindt elke weggebruiker binnen 150 meter van zijn woning/ bestemming een parkeerplaats. Betaald parkeren wordt niet overwogen.	In 2014 is de tevredenheid van de burger over parkeren in de gemeente en in de buurt minimaal gelijk gebleven t.o.v. het KTO 2008 (score 2008 resp. 6,3 en 6,3).

Voortgang	
In het Meerjarenuivoeringsprogramma GVVP zijn onderzoeken en projecten opgenomen om dit te bewerkstelligen. Daarnaast heeft u in februari 2014 de Parkeernota vastgesteld. In de Parkeernota zijn de benodigde parkeerprojecten alsnog opgenomen. Verder is hierin opgenomen dat betaald parkeren niet wordt overwogen.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> in mijn buurt is voldoende parkeergelegenheid: 6,8.

Blauwe zone
In de in januari vastgestelde Parkeernota is opgenomen dat voor de blauwe zone in Oosterbeek enkele wijzigingen voor het gebied rondom Plein 1946 en op het Raadhuisplein worden onderzocht. Verder is opgenomen dat de mogelijkheid voor een blauwe zone in het centrumgebieden van Doorwerth en Renkum open wordt gehouden.

Uitvoering MUP-parkeermaatregelen
Parkeermaatregelen zijn, waar mogelijk, meegenomen in andere projecten, zoals in de projecten Europalaan en Dorpsplein Wolfheze. Verder was het onderzoeken naar de huidige parkeersituatie en –behoefte standaard onderdeel van de reguliere ambtelijke werkzaamheden. Voor Oosterbeek-centrum is tijdelijk parkeren op locatie Dalzone mogelijk gemaakt.

C. Veerdiensten

Doelstelling	Effectindicatoren
Verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente vanuit de Betuwe voor woon - school, woon - werk en recreatief (fiets) verkeer.	In het KTO 2014 is de tevredenheid van de burger over het openbaar vervoer en de fietsvriendelijkheid in de gemeente 0,2 punt hoger t.o.v. KTO 2008 (score 2008 resp. 6,5 en 6,9).

Voortgang	
Er wordt bij de Stadsregio continu aandacht gevraagd voor openbaar vervoer verbindingen, of dit nu een veer- of een bus/treinverbinding is.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot openbaar vervoer en fietsvriendelijkheid.

Veer Renkum
Overbetuwe heeft subsidie aangevraagd voor dit veer (en dit is toegekend) en de bestemmingsplanprocedure is afgerond. Dit vormt geen beletsel meer om het veer op te starten. Er wordt aan gewerkt om de opstart in 2015 te laten plaatsvinden met een eerste vaart in april. In totaal is € 250.000 beschikbaar voor realisatie van deze pon, 50 % van de provincie en beide gemeenten ieder € 62.500. De gemeente Overbetuwe is nu trekker van het geheel. Jobstap en/of Uiterwaarden komen in beeld als mogelijke exploitant.

Veer Driel - Heveadorp (Drielse Veer)

Stichting Het Drielseveer (Jobstap) voert met succes (gezien het aantal overzettingen) de exploitatie van dit Drielse veer, het contract loopt t/m 2014. Eind 2013 is samen met Stichting Het Drielseveer gekeken naar de voortgang. Met Stichting Het Drielseveer is ook gekeken naar gebruik van een radar om ook bij slecht(er) zicht te kunnen blijven varen. Met Jobstap is overlegd om in 2014 een radar aan te schaffen, wanneer alle schippers de opleiding hiervoor hebben afgerond. Deze is uit kostenoverwegingen nog niet aangeschaft. Het aantal vaaruren is uitgebreid om in het vroege voorjaar en in het najaar beter op de vraag af te stemmen. De insteek hierbij is geweest dat de bijdrage van de gemeente Renkum (exploitatiekort) niet toeneemt.

Stichting Het Drielseveer heeft te maken met twee tegenvallers. De inkomsten uit het re-integratieprogramma zijn grotendeels verdwenen, omdat het protocol (UWV) is gewijzigd. De exploitant is nog aan het zoeken naar een oplossing hiervoor. Daarnaast is, door een probleem met de aandrijving, het veer door de inspectie van Rijkswaterstaat in juni 2013 circa een maand uit de vaart genomen. De zonnepanelen en de specifieke omvormer zijn inmiddels vervangen en de oorspronkelijke pont (De Opstapper 1) vaart weer. In de tussentijd is met een (kleine) vervangende pont gevaren.

Gemeenten en Stichting Het Drielseveer gaan zich inspannen om de stichting meer bestuurlijke draagkracht te geven. De eindafrekening van 2013 is in maart/april beschikbaar. Op grond van signalen van Jobstap verwachten wij dat ons beschikbare budget met € 4.000 wordt overschreden.

D. Wegen, straten en pleinen

Doelstelling	Effectindicatoren
Uitvoering geven aan de wettelijke taak tot het in stand houden van bestaande openbare wegen.	In 2014 is de tevredenheid van de burger over de wegen, paden en pleintjes in de gemeente minimaal gelijk aan de score in het KTO 2008 (score 2008 5,9)

Voortgang	
In 2013 is onderhoud aan de wegen uitgevoerd conform het collegevoorstel Onderhoud wegen 2013 en 2014 en het daaraan toegevoegde onderhoudsprogramma.	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar: 6,6.

Onderhoud wegen asfalt en elementen verhardingen

In 2013 is op basis van de Beleidsnota Wegbeheer gemeente Renkum 2012 - 2016, onderhoud uitgevoerd aan wegen met asfalt en elementen verhardingen o.a. bij het project W.A. Scholtenlaan, Bachlaan en Beethovenlaan. Uitgevoerde werkzaamheden: herbestraten van fietspaden, inritten en frezen/deklaagherstel asfalt. Informatieverstrekking heeft plaats gevonden middels het collegevoorstel en een raadsbrief. In 2014 volgt evaluatie van het wegbeheer.

Openbare verlichting

In 2013 is een plan gemaakt om 195 lichtpunten te vervangen. Er is een berekening gemaakt om een extra investering voor LED armaturen toe te passen, maar in 2013 was hier geen financiële dekking voor. In de begroting van 2014 is hiervoor budget gereserveerd en zal het plan worden uitgevoerd.

Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

In 2013 zijn we bezig geweest met het opstarten van het project, o.a. op het gebied van grootchalige topografie, afstemming over de beschikbare financiële middelen, afspraken met externen tbv voorbereiding. Er is een aanzet gemaakt voor een gegevenwoordenboek grootchalige topografie gemeente Renkum. In het kader van het later bijhouden en de procesvastlegging in de BGT, zijn we bezig met de vervanging van de Beheer Openbare Ruimte (BOR)-applicatie.

Tevens zal er in het eerste kwartaal 2014 een pilot gedraaid worden van het registreren van een stuk buitengebied, in samenwerking met andere bronhouders.

Wat zijn de kosten?

Bedragen x € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.835	3.914	3.459	455
Baten	79	251	286	35
Saldo van baten en lasten	-3.756	-3.663	-3.173	490
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	0	-137	-665	-529
Gerealiseerde resultaat	-3.756	-3.800	-3.838	-38

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

Visie

De sport in de gemeente Renkum in ruime zin moet voor iedere inwoner toegankelijk zijn. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

Een gevarieerd kunst- en cultuuraanbod waar iedere inwoner, ongeacht leeftijd en beperking, aan kan deelnemen moet in stand worden gehouden.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Kunst, cultuur en cultuureducatie
- B. Openbaar bibliotheekwerk
- C. Monumenten
- D. Sport algemeen
- E. Sportaccommodaties

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>Kunst en Cultuur dragen bij aan de participatie en emancipatie van burgers en moet voor alle inwoners toegankelijk zijn, ook de jeugd moet zich op dit gebied kunnen ontplooiën.</p> <p>De gemeentelijke kernkwaliteiten Airborne geschiedenis en de kunstenaarskolonie hebben een nationale en deels internationale uitstraling en dragen bij aan het imago van de gemeente en aan de lokale identiteit met positieve effecten voor toerisme en recreatie.</p>	<p>De doelstelling is bereikt wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle basisschoolleerlingen deelnemen aan het Cultuurmenu; • Alle scholen meedoen aan de Rijksregeling Cultuur met Kwaliteit • het aanwezige cultureel erfgoed toegankelijk is voor publiek en de staat van onderhoud hiervan voldoet aan de gestelde eisen; • minimaal de bestaande voorzieningen en activiteiten voor de Kernkwaliteiten Airborne geschiedenis en kunstenaarskolonie in stand blijven. De mate van instandhouding is afhankelijk van de beschikbare gemeentelijke middelen. <p>Met het onderwijs, maatschappelijke en private organisaties en verenigingen wordt een passend aanbod gerealiseerd.</p>
Voortgang	
<p>De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.</p>	<p>Alle basisschoolleerlingen nemen deel aan het Cultuurmenu.</p> <p>De ombuigingsvoorstellen zijn in 2013 verder uitgewerkt ten behoeve van het instandhouden van de culturele infrastructuur voor Kunst & Cultuur op basis van de kernkwaliteiten Airborne en kunstenaarskolonie.</p>

Schoolgebonden cultuureducatie

In 2013 heeft uw raad zich uitgesproken voor ondersteuning van de binnenschoolse Cultuureducatie, door middel van het Cultuurmenu, in combinatie met deelname aan rijksregeling Impuls Brede School Sport en Cultuur.

Cultuurmenu

Ook in 2013 namen alle Renkumse Basisscholen deel aan het Cultuurmenu en hebben alle leerlingen van de basisscholen van groep 1 t/m groep 8 kennis gemaakt met alle kunstdisciplines, gekoppeld aan een bezoek/activiteit bij een lokale culturele organisatie. 't Venster verzorgt de coördinatie.

Regionaal Coördinatiepunt Cultuureducatie

Het Cultuurmenu dient ook als uitgangspunt voor het regionaal coördinatiepunt cultuureducatie. Doel is cultuureducatie in het onderwijs, primair en voortgezet, in de gemeenten Wageningen en Renkum zo te organiseren dat samenhang en synergie verkregen wordt tussen onderwijs- en cultuurinstellingen. Ook in 2013 hebben we hiervoor provinciale subsidie ontvangen.

Deelname aan Rijksregeling Cultuureducatie

In 2013 hebben het regionaal coördinatiepunt cultuureducatie, het lokale onderwijs en de gemeente verder gewerkt aan de ontwikkeling van een doorgaande leerlijn cultuureducatie in het kader van de Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Voor deze rijksregeling heeft de provincie Gelderland € 170.000 beschikbaar gesteld aan vier scholen. EduArt begeleidt vanuit de provincie deze ontwikkeling.

Ombuiging 17

Voor de invulling van de taakstelling aan 't Venster van € 75.000 m.i.v. 2014 hebben we in 2013 het model "Culturele Loopbaan" verder ontwikkeld, waarin onderscheid wordt gemaakt in een viertal fasen. De verantwoordelijkheid van de gemeente beperkt zich tot de fasen I en II.

Fase I. Kennismaken.

Dit is het begin van de culturele loopbaan. Het gaat hierbij om een gevarieerd aanbod aan kennismakingsactiviteiten in de vorm van het Cultuurmenu, in het kader van cultuureducatie primair onderwijs.

Fase II. Oriënteren.

Dit is het vervolg van de culturele loopbaan. Hierin kunnen voorkeuren voor kunstbeoefening verder worden afgetast. Dat kan op school, maar ook in het kader van Verlengde Schooldag (VSD) op een brede school, wijkcentrum of dorpshuis.

Renovatie concertzaal

In 2011 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor het in oude luister herstellen van de Concertzaal. In totaal is hiervoor een bedrag van 1,1 miljoen euro beschikbaar. Het herstel in oude luister betreft voornamelijk bouwkundige voorzieningen aan de binnenzijde van het pand.

In 2013 is er wederom subsidie aangevraagd van € 1,1 miljoen bij de provincie Gelderland. Het door uw raad beschikbaar gestelde bedrag van € 1,1 miljoen is hierbij ingezet als cofinanciering. Helaas heeft de provincie de gevraagde subsidie niet toegekend. Wij beraden ons op andere financieringsmogelijkheden.

Culturele activiteiten

In 2013 hebben we activiteiten van verenigingen en instellingen ondersteunt die een bijdrage leveren aan het culturele leven in de gemeente. Het gaat hierbij om muziek-, toneel en dansverenigingen en ondersteuning van activiteiten die passen binnen de gemeentelijke kernkwaliteiten Airbornegeschiedenis en de kunstenaarskolonie.

Tevens zijn stappen gezet om de Ombuigingen op het terrein van kunst- en cultuur te realiseren.

Ontwikkeling Centrum Landschap, Kunst en Cultuur Renkum

In 2013 heeft uw raad ingestemd met de Westerbouwing als meest wenselijke locatie voor een Centrum voor Landschap, Kunst & Cultuur. De drie kernpartners (Museum Veluwezoom, 't Venster en Buitenpoort Catering) hebben in 2013 onderzocht hoe zij het museumconcept wat kunnen aanscherpen, de exploitatie concreter in kunnen vullen en welke ruimtelijke zaken belangrijk zijn.

B. Openbaar bibliotheekwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
De bibliotheek levert afzonderlijk of met maatschappelijke partners een bijdrage aan de leesbevordering en	De doelstelling is bereikt wanneer: <ul style="list-style-type: none"> alle basisscholen de beschikking hebben over "De bibliotheek op school";

taalstimulering en participatie van de Renkumse inwoners.	<ul style="list-style-type: none"> de leesbevordering op de basisscholen gemonitord wordt; met maatschappelijke partners wordt samengewerkt in de uitvoering van informatievoorziening, participatie en toeleiding naar de arbeidsmarkt <p>De mate van inzet is gebaseerd op de voorzieningenladder en afhankelijk van de beschikbare gemeentelijke middelen.</p>
---	---

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Het “Ombuigings”voorstel over de bibliotheek wordt in 2013 en 2014 verder uitgewerkt om de doelstelling te bereiken.

Pilot Taal- en leesvaardigheid op school
In 2012/2013 is de Pilot “Bibliotheek op school” uitgevoerd op de Beatrixschool in Wolfheze. In dit project werken de school, Bibliotheek Veluwezoom en de gemeente samen aan het verbeteren van de taalvaardigheid, leesvaardigheid en informatievaardigheden van de basisschoolleerlingen. In het najaar van 2013 hebben gesprekken plaats gevonden tussen de schooldirecteuren, de bibliotheek en de gemeente over de invoering hiervan. Inmiddels hebben alle schooldirecteuren aangegeven mee te willen werken aan het doorvoeren van de Bibliotheek op School.

Werk@Renkum (zie tevens programma 1)
De bibliotheek draagt bij aan de informatievoorziening WMO, participatie en toeleiding tot de arbeidsmarkt met projecten zoals werk@renkum, taalstimulering voor volwassenen en media-educatie voor ouderen. De pilot “Werk@Renkum” is geëvalueerd en is in het najaar van 2013 voortgezet en opengesteld voor alle werkzoekenden in de gemeente Renkum.

Regionale samenwerking
Sinds 2006 werken de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum samen in het gemeentelijk bibliotheekbeleid. Deze samenwerking wordt uitgebreid met de gemeente Arnhem. De bibliotheekdirecteuren zijn in het najaar van 2013, na de opening van het Kenniscluster in Arnhem, een onderzoek gestart hoe de samenwerking tussen de gemeenten en de Bibliotheek Veluwezoom en bibliotheek Arnhem vorm kan krijgen.

Ombuiging 19. Wettelijke taak bibliotheek
Wanneer er een bibliotheek aanwezig is in de gemeente, heeft de gemeente de wettelijke taak de abonnementen voor de jeugd t/m 14 jaar gratis te verstrekken. In 2013 hebben wij, voor de uitvoering van deze wettelijke taak, ingezet op de ontwikkeling van een educatief aanbod voor peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen en buitenschoolse opvang. Met de activiteiten Boekstart, Boekstart in de Kinderopvang (BiK), Makkelijk lezen pleinen, informatiebijeenkomsten over thema’s als taalontwikkeling, taal- en leesachterstanden, interactief voorlezen en landelijke boekpromotie en leesbevordering draagt de bibliotheek bij aan leesbevordering en het voorkomen van laaggeletterdheid.

Ombuiging 20. Hogere bijdrage door maatschappelijke gebruikers bibliotheekproducten
In combinatie met Ombuiging 19, kan de bibliotheek extra inkomsten verwerven door (maatschappelijke) gebruikers van bibliotheekproducten om een (hogere) eigen bijdrage te vragen. Dit vraagt om een andere benadering van het maatschappelijk veld en de inwoners. Deze ontwikkeling heeft ook een nauwe relatie met Ombuigingsvoorstellen 4, 5 en 10. De bibliotheek heeft hiervoor in 2013 samen met Solidez, 't Venster en andere maatschappelijke partijen onderzocht in hoeverre zij als cultureel ondernemer extra (gezamenlijke) activiteiten en producten kunnen aanbieden, de ontwikkeling van “de Klipper” is hier een voorbeeld van.

C. Monumenten

Doelstelling	Effectindicatoren
Bewaken van het behoud van beschermde gemeentelijke monumenten.	Omvang van de monumentenlijst (aantallen beschermde monumenten)

Voortgang	
De activiteiten dragen bij aan de instandhouding van de beschermde gemeentelijke monumenten	De lijst van beschermde gemeentelijke monumenten is sinds 31 december 2011 onveranderd met 154 objecten, merendeels woonhuizen. Het laatste object werd in 2010 aangewezen. Tot dit bestand behoren nu ook twee gemeentelijk beschermde landgoedmonumenten, te weten Bato's Wijk en de Oorsprong, beide in Oosterbeek.

Week van de Geschiedenis / Open Monumentendag

Organisatie van een evenement in het kader van de Week van de Geschiedenis / Open Monumentendag. Dit jaar deed Renkum mee aan de landelijke Week van de Wederopbouw. Op zaterdag 28 september zijn lezingen en een rondleiding georganiseerd in het gemeentehuis, waarna de deelnemers een excursie maakten in het centrum van Oosterbeek.

Vergunningen

Afhandelen van aanvragen om monumentenvergunningdeel binnen omgevingsvergunning.

Monumentencommissie.

Met de instelling van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is de zelfstandige monumentencommissie opgeheven. Twee van de 'oude' commissieleden hebben nu zitting gekregen in de nieuwe CRK. Op de langere termijn zal blijken of de beoogde meerwaarde in integrale advisering gestalte heeft gekregen.

Archeologie

In 2013 heeft de gemeente voor ca 80 uur dienstverlening en advisering afgenomen van de Regioarcheoloog. Die speelt ook vrijwel altijd een rol bij ruimen van munitie zoals dat frequent voorkomt bij zeer uiteenlopende projecten.

Erfgoedadviesing ROM

Geregeld komen vragen naar voren buiten het reguliere werk op het gebied van monumentenzorg en archeologie. Vaak voldoet inschakelen van Monumentencommissie of Regioarcheoloog. In andere gevallen is het maatwerk. Verder maakt Renkum deel uit van Nieuw Gelders Arcadië. In dat intergemeentelijke samenwerkingsproject zijn stappen gezet tot het opstellen van een overkoepelende visie op de landgoederen en buitenplaatsen langs de zuidelijke Veluwezoom. Deze visie is een ruimtelijk plan met een cultuurhistorische onderlegger en is naar verwachting in 2014 beschikbaar voor besluitvorming.

D. Sport algemeen

Doelstelling	Effectindicatoren
Rekening houdend met de positieve maatschappelijke waarde van sport, mogelijkheden scheppen voor en stimuleren van (blijvende) deelname aan sport door een zo groot mogelijk deel van de Renkumse bevolking. De gemeente wil bevorderen van gezondheid, participatie en sociale samenhang door te investeren in sport.	De doelstelling is bereikt wanneer de sportparticipatie in 2014 gelijk is aan de gemeten sportparticipatiegraad in 2008.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in de onderstaande activiteiten.	<p>In 2013 is er een nulmeting uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de doelstellingen ten aanzien van de sportparticipatie in 2016 zijn gerealiseerd.</p> <p>De doelstelling is bereikt als er in 2016 5% meer inwoners sporten en bewegen conform de beleidsvoornemens in de sportnota. Op basis van de nulmeting blijkt dat procentueel in 2013 de volgende leeftijdscategorieën voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB): Kinderen (6-11 jaar): 23% Jongeren (12-17 jaar): 16%</p>

	Volwassenen (18-64 jaar): 55% (Provinciaal 49%) Senioren: 65-80 jaar): 54%	
	De doelstelling is bereikt als er in 2016 5% minder inwoners overgewicht hebben en 2% procent minder inwoners met obesitas conform de beleidsvoornemens in de sportnota. Op basis van de nulmeting blijkt dat procentueel in 2013 de volgende leeftijdscategorieën lijdt aan overgewicht of obesitas:	
	Overgewicht	Obesitas
Kinderen	12%	3%
Jongeren	9%	3
Volwassenen	33% (prov. 33%)	10% (prov. 10%)
Senioren	43%	13%

Kadernota sport en uitwerkingsprogramma

In november 2012 is de kadernota “sportief verbinden” door u aangenomen. Begin 2013 is door ons college het uitvoeringsprogramma vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma zijn de acht ambities nader uitgewerkt: breedtesport, sociaal-maatschappelijk, welzijn, economisch, ruimtelijk, evenementen, media en topsport.

In samenwerking met betrokken partijen (verenigingen en overige maatschappelijke partners), is een start gemaakt met de implementatie van de beleidsvoornemens binnen de beschreven ambities. Per ambitie is het volgende gerealiseerd:

Breedtesport: op alle gemeentelijke buitensportparken zijn overleggen tot stand gekomen die tot meer samenwerking en een vraaggericht aanbod moeten leiden. Op sportpark De Bilderberg is het fusietraject tussen de voetbalverenigingen gestrand. Dit heeft wel geresulteerd dat alle jeugdteams zijn samengegaan binnen de voetbalvereniging OVC. OVC is in samenwerking met Plurijn en het samenwerkingsverband ‘Uniek Sporten’ gekomen tot het starten met een voetbalteam voor jongeren met een gedragsstoornis het zogenaamde X team. Daarnaast is een start gemaakt om te komen tot een gezamenlijke visie op sportpark De Bilderberg (masterplan) waar realisatie van kunstgras voor voetbal onderdeel van uitmaakt.

De gebruikers op het sportpark Wilhelmina onderzoeken gezamenlijk de mogelijkheden tot verdergaande samenwerking.

De sportparken Duitse Kamp in Wolfheze en Hartenstein in Oosterbeek zijn accommodaties waarvan de gemeente het beheer wil overdragen aan de verenigingen. Hierover meer informatie bij de ruimtelijke ambitie. Wel is er op deze parken samenwerking tot stand gekomen tussen de verenigingen onderling waarin ook gekeken wordt naar het ontwikkelen van nieuwe (vraaggerichte) activiteiten. SV Wodanseek heeft hiervoor ook een landelijke subsidie ontvangen voor het organiseren van “Zorg in beweging” in samenwerking met diverse zorginstellingen binnen de dorpskern Wolfheze. Daarnaast is er met bewoners, instellingen, organisaties en zelfstandigen gekeken hoe het sportpark de Duitsekamp nog breder gebruikt kan worden. Hieraan wordt in 2014 vervolg gegeven. De verenigingsadviseur heeft de verenigingen ondersteund in deze ontwikkelingen.

Verder is samen met het platform Sport & Cultuur Renkum/Heelsum, waarin de toekomstige gebruikers zijn vertegenwoordigd, gekeken naar het beheer van het toekomstige MFC 3b4. Hiervoor is een advies opgesteld door het Platform waarin zij een nadrukkelijke rol zien weggelegd voor een beheerstichting.

Ten aanzien van het leerwerkbedrijf sport is een startbijeenkomst met verschillende organisaties georganiseerd om te komen tot een gemeentebreed leerwerkbedrijf sport. In 2014 wordt hier een vervolg aan gegeven en tot implementatie overgegaan.

Sociaal-maatschappelijk:

Wij streven naar meer sporten en bewegen en een gezonde en vitale bevolking. In de kadernota sport wordt dit binnen een aantal ambities beschreven, waarbij specifiek aandacht is voor:

- sportstimulering voor volwassenen en ouderen;
- sportstimulering jeugd-jongeren 4 – 23 jaar;
- sportstimulering mensen met een beperking;
- sportstimulering mensen met overgewicht en obesitas;
- samenwerkingsverband aangepast sporten.

Door alle combinatiefunctionarissen en vanuit het samenwerkingsverband Uniek Sporten zijn in samenwerking met maatschappelijke partners verschillende activiteiten georganiseerd die bijdragen aan het realiseren van deze ambitie waaronder: voorjaarstoernooi (voetbal, hockey en korfbal), wijk sportinstuiven kinderen, sportcarroussel, GALM-ronde (50+ sport), Sport Extra, project X.

Ter ere van de inhuldiging van de Koning is voor het eerst de Koningsspelen georganiseerd in samenwerking met o.a. sportbuurtwerk Solidez, sportverenigingen en maatschappelijke partners. Ongeveer 1.500 kinderen van de basisscholen hebben deelgenomen.

Daarnaast is er een pilot 'wijk & sport' gestart waarbij het gaat om sporten en bewegen te stimuleren bij inactieve inwoners in de dorpskern Renkum/ Heelsum met de inzet van een buurtsportcoach. Na afloop van de pilot in 2015 wordt bekeken of dit gemeentebreed wordt ingevoerd.

Door de provincie is de ingediende subsidieaanvraag binnen de regeling 'Gelderland Sportland' gehonoreerd voor het aanstellen van een leefstijlcoach voor een periode van 2 jaar. Deze aanvraag is gezamenlijk gedaan met de gemeenten Rheden, Arnhem en Lingewaard. In 2014 komt hiervoor een Plan van Aanpak.

Welzijn: in Renkum/ Heelsum is een start gemaakt met de pilot 'beweegkuur'. Dit is een initiatief van het samenwerkingsverband Fysio De Waag, Huisartsenpraktijk Renkum en 'voeding in de praktijk' met ondersteuning van stichting OOGG. De gemeente faciliteert de sport & beweegactiviteiten binnen deze pilot met de inzet van de buurtsportcoach vanuit het project "wijk en sport".

Economisch: er zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd om te komen tot een nieuw tarievenbeleid (indirecte subsidies) voor de sportaccommodaties en het toekomstige MFC 3b4. Een kaderstellende notitie is hiervoor eind december in concept opgesteld en in 2014 worden besproken met de verenigingen en ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Ruimtelijk: op sportpark Duitse Kamp is door SV Wodanseeck een exploitatieplan opgesteld waar samenwerking met verschillende maatschappelijke partners onderdeel van is. Op basis van dat plan gaat de voetbalvereniging in 2014 het sportpark in eigen beheer uitvoeren. Dit traject is ook voor sportpark Hartenstein in gang gezet waarvoor verschillende bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. De resultaten worden in 2014 verwacht. In 2014 moeten deze trajecten structureel bijdragen aan de financiële taakstelling. Voor sportpark De Bilderberg heeft voetbalvereniging OVC, vooruitlopend op het masterplan, in concept een plan opgesteld voor realisatie van kunstgras. In 2014 wordt u hiervoor een voorstel ter besluitvorming voorgelegd. Bij de verdere ontwikkeling van de sportparken Wilhelmina, De Bilderberg en de overige parken die in eigen beheer worden geëxploiteerd is het uitgangspunt dat wordt ingezet op een toegenomen bezetting, multifunctioneel gebruik en waardering van sportaccommodaties, conform het door u vastgestelde beleidsvoornemen. Om hier invulling te geven is er voor de inrichting van een sportieve buitenruimte op in ieder geval sportpark Hartenstein een subsidie ontvangen van de provincie in het kader van 'Gelderland Sportland'

Evenementen: er zijn verschillende bijeenkomsten geweest over de bijdrage die onze gemeente (en omliggende gemeenten) kunnen doen bij het wielerevenement The Dutch Food Valley Classic 2014 en de zorgmarathon 2013. Besloten is om aan het wielerevenement voor 2014 geen medewerking te verlenen omdat het verzoek te laat kwam en de productafspraken met sportbuurtwerk van Solidez voor wat betreft de side-events al gemaakt waren. Voor wat de zorgmarathon betreft kon er geen medewerking worden verleend omdat dit evenement in dezelfde periode viel als de Airborne wandeltocht wat veel capaciteit vraagt voor wat betreft personeel van politie, medewerkers van de gemeente. Wel hebben wij een aantal andere kleinere particuliere initiatieven ondersteund, te weten 'de Rijntocht' en 'de Stuwwalloop'.

Media-aandacht en Topsport: deze beide ambities hebben in 2013 geen prioriteit gekregen en worden vanaf 2014 opgepakt.

Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (uitbreiding).

Op grond van de regeling brede scholen, sport en cultuur (sinds 2012 brede impuls combinatiefuncties) zijn twee combinatiefunctionarissen vanuit de Gelderse Sport Federatie aangesteld als buurtsportcoach en verenigingsadviseur. Samen met de bestaande combinatiefunctionarissen van sportbuurtwerk Solidez is invulling gegeven aan de activiteiten die op hoofdlijnen benoemd staan bij de activiteit 'kadernota en uitvoeringsprogramma Sportief Verbinden'

E. Sportaccommodaties

Doelstelling	Effectindicatoren
Burgers en verenigingen faciliteren bij het uitvoeren van sporten	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling is bereikt wanneer de gemeentelijke sportaccommodaties (sporthal en sportparken) minimaal eenzelfde bezettingsgraad laten zien in 2013 t.o.v. 2012. Dit betekent voor de sporthallen een bezettingsgraad van in totaal 50%. De tevredenheid van de burgers over de sportvoorzieningen is minimaal gelijk aan de score in het KTO 2008 (7,2).
Voortgang	
Burgers en verenigingen faciliteren bij het uitvoeren van sporten waarbij wij zorgen voor een goede aansluiting tussen de vraag en het aanbod van sportvoorzieningen.	<p>Voor de bepaling van de bezettingsgraad van de sporthallen wordt uitgegaan van een maximaal theoretische openstelling van 4.416uur (46 weken gerekend in hele zaaluren). In de praktijk is een sporthal minder uren beschikbaar en maakt het onderwijs slechts 40 weken gebruik van de sporthal. De sporthal Doorwerth heeft in 2013 op jaarbasis een zelfde bezettingsgraad als in 2012, namelijk ca. 59%. De sporthal in de Rijnkom heeft op jaarbasis in 2013 een bezettingsgraad van ca. 45%, dit is iets lager dan 2012 48%. De voornaamste oorzaak is er minder gebruik wordt gemaakt van de sporthal door de scholen. Ook het gebruik van de BSO is komen te vervallen.</p> <p>Het aantal teams van de verschillende buitensportverenigingen dat gebruik maakt van de gemeentelijke buitensportaccommodaties betreft in 2013 118 teams. In 2012 was dit nog 119 teams.</p> <p>De doelstelling voor sporthal Doorwerth en de buitensportaccommodaties is behaald. De doelstelling voor wat de sporthal in De Rijnkom is niet behaald aangezien de bezetting iets is gedaald.</p> <p>De doelstelling is bereikt als er een goede match is tussen de vraag en aanbod van sportvoorzieningen, door te werken vanuit de voorzieningenladder en het sportief medegebruik van de openbare ruimte intensiever wordt benut. Dit conform de sportnota. In 2016 wordt dit geëvalueerd.</p> <p>In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot sportvoorzieningen.</p>

Multifunctioneelcentrum 3b4

In maart 2013 heeft u een besluit genomen over het beheermodel MFC 3b4. In augustus 2013 hebben wij besloten u in september geen voorstel aan te bieden, omdat wij tot de conclusie zijn gekomen dat de structurele en incidentele lasten een nog niet voorzien extra beroep op de begroting doen. Hierover bent u geïnformeerd middels de raadsbrief.

Met de aangenomen motie in uw raadsvergadering van 25-09-2013 heeft u ons de opdracht gegeven om een aanvullend onderzoek te doen. Hierover bent u middels de raadsbrief van december 2013 geïnformeerd. Definitieve besluitvorming over het project MFC 3b4 heeft in januari 2014 plaats gevonden.

Sportpark De Bilderberg

Zoals bij het product sport algemeen aangegeven is er in 2013 gewerkt aan een visiedocument (masterplan). Deze zal in 2014 worden afgerond. Vooruitlopend op het masterplan heeft voetbalvereniging OVC een plan opgesteld voor realisatie van kunstgras. In 2014 wordt aan u een voorstel ter besluitvorming voorgelegd.

Aanvullende ombuiging Sport (amendement aanvullende ombuiging 26)

De taakstelling van € 100.000 op de sportaccommodaties kan voor 2013 deels incidenteel worden ingevuld. In 2013 is er een BTW voordeel ingeboekt van € 45.000 die betrekking heeft op de sportaccommodaties. Het verschil van € 55.000 is voor 2013 niet haalbaar.

Zoals opgenomen in de vastgestelde kadernota sport, is het voorstel om de taakstellingen op sport te vinden binnen de volgende drie pijlers:

1. herziening van het subsidiesysteem;
2. herziening van de tarievenstructuur;
3. heroriëntatie op de kwaliteit en kwantiteit van sportaccommodaties.

Het onderzoek over de herziening van het tariefensysteem (en indirecte subsidies) op sportaccommodaties loopt. Zoals aangegeven bij het product sport algemeen wordt de kaderstellende notitie u in 2014 ter besluitvorming voorgelegd. Uitgangspunt is dat binnen deze drie pijlers de liggende taakstelling structureel kan worden ingevuld.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.206	4.421	4.306	115
Baten	279	396	391	-5
Saldo van baten en lasten	-3.927	-4.025	-3.915	110
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	35	68	-29	-97
Gerealiseerde resultaat	-3.892	-3.957	-3.944	12

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

Visie

Gemeente Renkum is een aantrekkelijke locatie als woongebied, maar ook als vestigingsplaats voor ondernemers of voor toeristen en recreanten. Deze economische potentie wil Renkum 'uitbuiten' binnen het groene profiel, dat Renkum zo uniek maakt. De ambitie is dan ook een robuuste/ toekomstbestendige economische ontwikkeling in samenspraak met het externe veld, rekening houdend met de ruimtelijke kwaliteiten en de strategische ligging van de gemeente.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Bedrijfsruimte
- B. Zorgeconomie
- C. Recreatie & toerisme
- D. Detailhandel
- E. Telecommunicatie

A. Bedrijfsruimte

Doelstelling	Effectindicatoren
Stimuleren en faciliteren van ondernemers	Score Bedrijven-Tevredenheid-Onderzoek (BTO) 2014: 7

Voortgang	
Anders dan aanvankelijk gedacht houden wij in 2013 geen BTO. Wij verwachten dat de tevredenheid van bedrijven hoger zal zijn dan uit het BTO van 2009 is gebleken, omdat de dienstverlening aan ondernemers 'meelift' op de maatregelen die wij met het oog op de kwaliteit van onze dienstverlening in brede zin hebben getroffen en waarmee wij nog niet klaar zijn. Wij vinden overigens dat de waarde van zo'n BTO niet in verhouding staat tot een (niet geraamde) uitgave van ± € 15.000. Belangrijke overweging is ook dat de contacten met bedrijven goed zijn (via mail, website en overleg), dat ernstige klachten uitblijven en dat geen gebruik wordt gemaakt van het spreekuur van de portefeuillehouder EZ.	De tevredenheid van ondernemers wordt als afgeleide genomen van de tevredenheid van de inwoners. In 2013 geen BTO gehouden.

Stimuleren en faciliteren startende ondernemers

Wij willen startende ondernemers stimuleren en faciliteren. Verder stimuleren wij de wijk economie door bedrijvigheid in wijken te faciliteren. Vanuit de markt wordt geen interesse getoond voor een bedrijfsverzamelgebouw. Om die reden doen wij nu geen nader onderzoek

Kwaliteit en bereikbaarheid bedrijventerreinen

De kwaliteit en de bereikbaarheid (ontsluiting) van bedrijventerreinen willen wij verbeteren. Dit doen wij onder andere door het tegengaan van verloedering, revitalisatie of herstructurering. Leidend zijn de gebiedsvisies die voor de bedrijventerrein die u hebt vastgesteld. Voor de herstructureringsopgave is een budget van 4 miljoen euro beschikbaar (co-financiering). Inmiddels hebben wij een plan van aanpak opgesteld aan de hand waarvan de werkzaamheden om tot daadwerkelijke realisatie te komen worden uitgevoerd.

B. Zorgeconomie

Doelstelling	Effectindicatoren
Versterken van de lokale economie via een impuls in de zorgsector.	Tevredenheid over de gezondheidszorgvoorzieningen in het KTO 2014 minimaal gelijk aan de score 2008 (7,1)

Voortgang	
	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • zorg en welzijn: 6,7.

Huisvesting zorgondernemers

Wij geven uitvoering aan de vastgestelde Economische Visie. Hiermee faciliteren wij de huisvesting van zorgondernemers.

C. Recreatie & toerisme

Doelstelling	Effectindicatoren
Bevorderen van de groei binnen de sector Toerisme & Recreatie.	Het resultaat wordt bereikt bij een toename: <ul style="list-style-type: none"> A. in het bezoek aan onder andere musea en bestedingen in horecagelegenheden alsmede B. overnachtingen in hotels en op campings (toename inkomsten toeristenbelasting) alsmede C. verzoeken om medewerking bij het uitbreiden van de capaciteit aan bedden en standplaatsen of nieuwe horecagelegenheden alsmede D. groei in het aantal evenementen met een toeristisch-recreatieve uitstraling alsmede E. het aantal informatieverzoeken bij het VVV-kantoor of op de toeristische websites waarbij het resultaat van 2009 als nulmeting geldt. F. Ontwikkelen verbindingroute Renkums Beekdal – Renkums Centrum

Voortgang	
	<p>A: Het bezoek aan het Airbornemuseum stabiliseert zich op het hoge niveau van de laatste jaren. In 2013 betrof het bijna 80.000 bezoekers. Daarmee is het museum nog steeds de grootste toeristische attractie van de gemeente en levert het een grote bijdrage aan ons Airborne-‘imago’. Bezoek aan Museum Veluwezoom wordt niet afzonderlijk geteld maar is onderdeel van het bezoekcijfer van Kasteel Doorwerth (dat ook buitenevenementen omvat). In 2013 betrof het 40.000 bezoekers en/of deelnemers.</p> <p>B: Cijfers van toeristenbelasting 2013 komen pas in de loop van 2014 beschikbaar.</p> <p>C: Staatsbosbeheer onderzoekt nog steeds een nieuwe exploitatieopzet voor het bezoekerscentrum De Beken. Een kleinschalige horecavoorziening moet daar aan bijdragen. De groei in de sector Bed & Breakfast zet zich voor; in 2013 openden er twee in Oosterbeek. Het aantal B&B's in de gehele gemeente bedraagt inmiddels meer dan tien. In 2013 diende zich een particulier initiatief aan voor het realiseren van een (kleinschalige) jachthaven. Daarmee moet het beschikbare aantal ligplaatsen voor plezierjachten op termijn fors worden vergroot.</p> <p>E: langs digitale weg is de domeinnaam</p>

	VVV Renkum (incl VVV Oosterbeek e.d.) in 2013 21.327 keer geraadpleegd. De doorklikmogelijkheid naar het Airbornemuseum is ruim 4.400 keer gebruikt. De VVV-Oosterbeek in de entree van het Airbornemuseum te Oosterbeek is door ruim 13.000 personen bezocht. F. Zie 'activiteit' prijsvraag.
--	---

Ombuiging 21. Promoten huidige toeristische activiteiten en stopzetten van de financiering van vernieuwing

Met betrekking tot het beleidsveld recreatie en toerisme willen wij ons vooral richten op de promotie van de huidige activiteiten en kwaliteiten binnen onze gemeente. Wij zijn van mening dat wij wonen in een aantrekkelijke gemeente die de toerist heel wat te bieden heeft. Deze kwaliteiten kunnen wij beter communiceren waardoor wij de toestroom van gasten kunnen verbeteren. Deze verbeteringslag is te maken door extra in te zetten op een nauwere samenwerking met de sector en het RBT-KAN. De ontwikkeling van nieuwe activiteiten laten wij over aan de sector.

Visie Toerisme en Recreatie

Gezien de nadere invulling van de bezuinigingen is het gewenst nauw samen te werken met de sector. Nieuwe ontwikkelingen hierin zijn de hernieuwde samenwerking van toeristische instellingen en bedrijven in het Renkums Beekdal en het ontwikkelen van een nieuw toeristisch product rondom de landgoederen en buitenplaatsen. Verder is de gemeente betrokken bij een plan voor het opzetten van een jachthaven nabij de stuw.

TROP

Het TROP als regeling voor het gehele gebied ten noordwesten van de A50 wordt afgestemd op initiatieven in het Renkums Beekdal.

Prijsvraag Verbind het Beekdal met Renkum centrum

De gemeente heeft in 2013 een prijsvraag georganiseerd om ideeën te genereren voor het stimuleren dat bezoekers aan het Renkums Beekdal tevens een bezoek brengen aan het centrum van Renkum. De beste twee ideeën worden op dit moment uitgewerkt. Er zal een met vlinders gemarkeerde route komen tussen beekdal en centrum. En wij zijn in gesprek met Renkum Leeft over een koppeling van een kunstexpositie in het Renkums Beekdal met een expositie in leegstaande winkels in het centrum Renkum. Thema hierbij is papier(geschiedenis).

Ombuiging 22. Airborne wandeltocht overlaten aan de sector

De onderhandelingen met de organisatie van de wandeltocht zijn nog niet afgerond. Uitgangspunt is en blijft basale ondersteuning in uren.

D. Detailhandel

Doelstelling	Effectindicatoren
Behoud en ontwikkeling van een aantrekkelijk winkelaanbod en weekmarkten voor de inwoners van de gemeente Renkum.	Tevredenheid inwoners over winkels in de buurt en in de gemeente in het KTO 2014 minimaal gelijk aan de scores in 2008 (resp. 7,4 en 7,0)
Voortgang	
	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> winkels voor de dagelijkse boodschappen zoals supermarkt, bakker, slager, drogisterij etc. zijn voldoende nabij: 8,2.

Centrumontwikkeling

Centrumontwikkeling willen wij mogelijk maken in Renkum, Oosterbeek en andere centra. De gemeente neemt de regie bij het aantrekkelijker maken van deze centra. Zie bij Programma 3A. Gebiedsvisies voor uitkomst uit de Task force Renkum.

E. Telecommunicatie

Doelstelling	Effectindicatoren
De gemeente heeft een wettelijke gedoogplicht voor telecommunicatiekabels in de openbare gronden en is er op gericht om de belangen van gemeenten als beheerder van de openbare gronden en de telecombedrijven in evenwicht te brengen en te houden.	De gemeente heeft de verplichting om zorg te dragen voor de inhoudelijke afstemming tussen het gemeentelijk instemmingsbesluit en andere voor het tracé benodigde vergunningen van een ander bestuursorgaan.

Voortgang	
De gemeente zorgt voor afhandeling van de ingekomen instemmingsbesluiten en houdt toezicht op de werken in uitvoering. De belangen strekken zich mede tot afstemming met onderhoud aan straten, wegen en pleinen.	De gemeente coördineert de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels die in de openbare gronden van de gemeente liggen.

Glasvezelkabel netwerk
Het initiatief voor glasvezelnetwerk is bij de gebruikers neergelegd. Indien een voldoende percentage potentiële gebruikers wordt bereikt, zijn aanbieders bereid over te gaan tot het aanleggen van een glasvezel netwerk en de individuele aansluitingen hierop. Het bestuur van de Ondernemerskring Midden Gelderland is gevraagd of de ondernemers op de Schaapsdrift, maar eventueel ook van andere bedrijventerreinen geïnteresseerd zijn in een presentatie over breedbanddiensten.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	526	600	542	58
Baten	78	78	136	58
Saldo van baten en lasten	-448	-522	-406	116
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	0	79	-17	-96
Gerealiseerde resultaat	-448	-443	-423	20

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

Visie

Belanghebbenden en betrokken inwoners moeten een volwaardige rol hebben bij de totstandkoming van beleid. Daarom willen we de inwoners actiever betrekken bij de voorbereiding van de besluitvorming en / of de inwoners de gelegenheid geven hun reacties te geven op voorgenomen beleid. We zullen verantwoorden wat wij met de reacties van burgers hebben gedaan en hoe dit is verwerkt in het beleid.

Het college zal als eenheid naar buiten treden die in de eerste plaats het belang van de gemeente Renkum voor ogen heeft en zal hierbij waar mogelijk optrekken met de gehele raad.

De organisatie is dienstbaar aan haar klanten: de inwoners, de bedrijven in de gemeente, het bestuur en de eigen medewerkers. We werken daarbij resultaatgericht, ontwikkelingsgericht, communicatie en klantgericht (ROCK).

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2013.

Producten

- A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid
- B. Dienstverlening
- C. Belastingen
- D. Bestuur en organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Vitale, leefbare dorpen met bewoners die betrokken zijn bij wat er in hun leefomgeving speelt.	Score KTO op het onderdeel “burger als partner” in 2014 minimaal 5,5 (score 2008: 5,2)

Voortgang	
Met de dorpsplatforms een proces gestart om op eigen benen te staan. Dit om de taakstelling in 2014 (€ 60.000) in te kunnen vullen. Met hen zijn afspraken gemaakt waardoor zij los komen te staan van de gemeente. Dit resulteert in het verminderen van formatieplaatsen (1 fte) en het realiseren van de taakstelling op subsidies. Waar in 2013 nog een budget van ongeveer € 41.000 beschikbaar was is dat in bedrag in 2014 verminderd tot € 12.000. In 2015 hebben de dorpsplatforms nog eenmalig de beschikking over € 5.000. Vanaf 2016 worden de dorpsplatforms geacht volledig op eigen benen te staan.	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 geven de inwoners de volgende cijfers (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente luistert naar de mening van haar burgers: 6,4; • de gemeente betreft burgers voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen: 6,4; • de gemeente stelt zich op als gelijkwaardige partner: 5,8; • burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren: 6,6.

Ondersteunen dorpsplatforms

Wij ondersteunen de dorpsplatforms bij hun reguliere activiteiten.

In 2013 hebben de gezamenlijke dorpsplatforms in totaal 10 buurtbezoeken georganiseerd. Knelpunten in de openbare ruimte en anderzijds worden daarbij besproken en geïnventariseerd. Na afloop van de buurtwandeling worden de ontwikkelingen in de buurt besproken. De dorpsplatforms zetten hun besteedbare budget in om knelpunten op te lossen zolang in afstemming met instanties (gemeente, Solidez, Vivare en politie). In 2013 is op basis van gezamenlijke inzet van dorpsplatforms te komen tot realisering van vastgestelde taakstelling van € 25.000. Dit is gerealiseerd door verminderde uitgaven aan dorpsmanagement en incidentele subsidies. Hiermee is de taakstelling over 2013 gerealiseerd.

Stimuleert bewonersparticipatie

Wij stimuleren bewonersparticipatie en we maken gebruik van aanwezige kennis en kunde in wijk en buurt.

Heroriëntatie dorpsgericht werken

Medio 2013 is een nota Burgerparticipatie door de Raad vastgesteld, een stap om te komen tot kadervorming op het gebied van Burgerparticipatie bij de totstandkoming van beleid. Vanaf juni zijn gesprekken met de voorzitters van de Dorpsplatforms gevoerd over de toekomst van de Dorpsplatforms. Op basis van meer inzetten op eigen verantwoordelijkheid van burgers en de omslag van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' heeft als resultaat dat de dorpsplatforms los van de gemeente komen te staan en geen adviesorgaan van het college zijn. Dorpsplatforms kiezen zelf een nieuwe rechtsvorm die het beste bij hen past. De drie grootste dorpsplatforms gaan op in door hen op te richten stichting terwijl de twee kleinere dorpen (Wolfheze en Heveadorp) opgaan in de bestaande vereniging Dorpsbelang. Het budget van de dorpsplatforms wordt vanaf 2014 stapsgewijs verminderd. Van het oorspronkelijke totale budget van € 41.000 is in 2014 nog € 12.000 beschikbaar en is in 2015 afgebouwd tot € 5.000. In 2016 worden de dorpsplatforms geacht zonder financiële ondersteuning van de gemeente te kunnen voortbestaan. De ambtelijke ondersteuning wordt geleidelijk geheel afgebouwd.

B. Dienstverlening

Doelstelling	Effectindicatoren
In 2015 vormt onze gemeente de ingang voor alle burgers, bedrijven en instellingen voor alle overheidsvragen.	Score KTO op het onderdeel "burger als klant" in 2014 minimaal gelijk aan de score in 2008 (7,3)

Voortgang	
	In het onderzoek "Waar staat de gemeente Renkum" in 2014 geven de inwoners het volgende cijfer (op een tienpuntsschaal): <ul style="list-style-type: none"> • gemeentelijke dienstverlening: 6,9.

Visie op dienstverlening

Visie op dienstverlening is vastgesteld en dient als leidraad voor het programma dienstverlening.

Landelijk 14+ nummer

Passend bij deze werkwijze is een aansluiting van de gemeente Renkum op het landelijke 14+ netnummer dat als ingang voor de gemeenten in Nederland gaat gelden. Hiervoor zal een publiekscampagne de nodige aandacht gaan genereren. Renkum werkt met het 14+netnummer samen met de gemeenten in het 0317-gebied.

Klant Contact Centrum (Servicepunt)

In navolging van de eerste stappen die in 2011 zijn gezet volgens het landelijk concept Antwoord willen wij verder ontwikkelen naar één portaal van de overheid. Voor de verschillende teams met een loketfunctie willen wij de receptiefunctie, telefonie en de eerstelijns vragen gezamenlijk afhandelen. Gaandeweg zullen ook de fysieke loketten worden meegenomen op weg naar een volwaardig Klant Contact Centrum (KCC). Het zaakgericht werken en de digitalisering van documenten wordt verder uitgebreid waardoor een effectievere informatieverstrekking tussen backoffice, frontoffice en naar de burgers en bedrijven mogelijk wordt.

Inrichten Mid Office

De Mid Office wordt ingericht aan de hand van de samenwerking vanuit GovUnited. Uit de GovUnited aanbesteding is de programmatuur Triple-C geselecteerd. Deze software moet geconfigureerd worden naar de wensen van de uitvoerende organisatieonderdelen.

Basisregistraties

Er wordt een Stelsel van Basisregistraties ingevoerd. De gegevens die gebruikt worden in communicatie met de burgers moeten overeenstemmen met de registratie in de landelijke basisregistraties. Mutaties op deze gegevens moeten conform de wettelijke richtlijnen worden doorgevoerd en gecontroleerd.

Zaakgerichte aanpak

Wij herstructureren onze bedrijfsvoeringprocessen volgens een zaakgerichte aanpak. De processen in de uitvoering moeten worden aangepast aan de zaakgerichte aanpak en digitale werkwijze zodat informatie beschikbaar komt over de status van de afhandeling van productaanvragen en de archivering van (digitale) documenten conform de archiefwetgeving plaatsvindt.

Communicatiekanalen

De huidige dienstverlening bieden we aan over meerdere communicatiekanalen (multichannel). De burger krijgt keuze vrijheid over de wijze waarop zij met de gemeente wil communiceren. Wettelijke bepalingen geven aan wanneer een bepaalde dienst via een voorgeschreven communicatiekanaal moeten verlopen.

Organisatieveranderingen

Een verbeterde dienstverlening vraagt om veranderingen in de organisatie. Voorstellen over de benodigde veranderingen worden vanuit het programma dienstverlening aan het management voorgelegd.

C. Belastingen

Doelstelling	Effectindicatoren
Op een evenwichtige wijze opleggen en innen van de lokale belastingen	Handhaven van de relatief hoge score van 6,2 in het KTO van 2008 op het onderdeel “burger als belastingbetaler” in 2014 (referentiescore 5,7).

Voortgang	
	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot belastingen

D. Bestuur en organisatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Een optimale interactie tussen raad, college en organisatie, gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijk samenwerking	Score in het KTO onderdeel “burger als kiezer” in 2014 hoger dan de score in 2008 (5,4)

Voortgang	
	In het onderzoek “Waar staat de gemeente Renkum” in 2014 is geen onderzoeksvraag opgenomen met betrekking tot verkiezingen.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.503	5.121	5.636	-515
Baten	566	636	1.184	548
Saldo van baten en lasten	-3.937	-4.485	-4.452	33
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	212	301	127	-174
Gerealiseerde resultaat	-3.725	-4.184	-4.325	-142

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2013 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Jaarstukken
01 Werk & inkomen	-3.677
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-9.048
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-2.227
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.244
05 Veiligheid	-2.849
06 Verkeer	-3.838
07 Sport, kunst & cultuur	-3.944
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-423
09 Burger, bestuur & organisatie	-4.325
Totaal programma's	-32.575
Algemene dekkingsmiddelen	32.453
Totaal resultaat	-122

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.

In deel II (de jaarrekening) wordt een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. Hier vindt u tevens een nadere uitwerking met betrekking tot de algemene uitkering, de OZB en overige belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen.

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2013.

Aanspraken onvoorzien 2013 <i>Bedragen in euro's</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken voorjaarsnota	
Explosievenonderzoek park Dennenkamp Oosterbeek	23
Kaderstellende notitie Besturingsfilosofie	24
Johannahoeveweg	20
Totaal aanspraken voorjaarsnota	67
Aanspraken najaarsnota	
Besturingsfilosofie	14
Koninklijk bezoek	20
Planschadeverzoek	5
Aanpassen drempels omleidingsroute Airborne	6
Totaal aanspraken najaarsnota	45
Aanspraken na de najaarsnota	
Planschadeverzoek	4
Besturingsfilosofie	5
Totaal aanspraken na de najaarsnota	9
Restant	44

Explosievenonderzoek park Dennenkamp Oosterbeek

Op dinsdag 5 maart jl., heeft een leerling van de Bernulphusschool in Oosterbeek een handgranaat uit de Tweede Wereldoorlog gevonden en deze meegenomen naar school. De handgranaat is tijdens het rooien en poten van nieuwe planten in het park omhoog gekomen. Politie, burgemeester en Explosieven Opruimingsdienst van Defensie zijn ter plaatse geweest en heeft de granaat tot ontploffing gebracht. Er is niemand gewond geraakt en er is geen materiële schade. Alle direct aan- en omwonenden, de kinderopvang en de school zijn door de gemeente op de hoogte gebracht. De gemeente heeft een gedeelte van Park Dennenkamp afgezet. Dit gedeelte van het park blijft om veiligheidsredenen voorlopig gesloten.

Omdat er in de komende drie jaar bouw-, graaf-, rooi en pootwerkzaamheden in het park gepland zijn, die dit voorjaar al starten is de burgemeester geadviseerd een explosieven onderzoek te doen in het park. De burgemeester volgt dit advies op vanuit zijn bevoegdheid als burgemeester om de openbare orde en veiligheid van burgers te garanderen, artikel 172 van de Gemeentewet en artikel 4 van de Wet op de Veiligheidsregio's.

Uitvoeren van het onderzoek in Park Dennenkamp levert een garantie op voor de openbare orde en veiligheid van burgers tijdens en na de bouw- en graafwerkzaamheden maar ook tijdens wandelingen en spelen in het park. Een extra argument om een explosievenonderzoek uit te voeren is dat het park midden in een woonwijk ligt en er een school en kinderopvang gehuisvest zijn. Na het onderzoek ontvangt de gemeente een schriftelijke garantie explosieenvrij voor het onderzochte terrein.

Draagvlak voor gebruik van de stelpost "onvoorzien" is gevonden binnen de drie O's: onvermijdbaar, onvoorzien en onuitstelbaar. Gezien de historie en de slag om Arnhem die voor een groot gedeelte op Renkum's grondgebied heeft plaatsgevonden en de aanzienlijke hoeveelheid explosieven die daarbij op onbekende plekken zijn achtergebleven is deze situatie onvermijdbaar te noemen. De gevolgen die gevonden explosieven met zich meebrengen zijn niet te voorzien omdat dit sterk afhangt van het gebruik van de betreffende locatie en vindplaats in samenhang met de openbare orde en veiligheid. Onderzoek en ruiming kunnen niet uitgesteld worden door het intensieve gebruik van het terrein door kinderen waarbij het risico voor de veiligheid zo groot is dat uitstel onaanvaardbaar is gezien de wettelijke zorgplicht van gemeenten

Besturingsfilosofie

In de voorjaarsnota is budget aangevraagd voor de notitie besturingsfilosofie. Het traject duurt langer dan was gepland. In verband daarmee zijn de kosten totaal € 19.000 hoger dan bij de voorjaarsnota was voorzien.

Johannahoeveweg

Na jaren van intensief overleg heeft het college met de gemeente Arnhem, Mill Hill Missionarissen, Abdij Koningsoord en aanwonenden overeenstemming bereikt voor het uitvoeren van verkeersmaatregelen aan de Johannahoeve en -weg in Oosterbeek.

In de samenwerkingsovereenkomst is ondermeer de verdeling van kosten over alle partijen opgenomen. Van de € 68.000 die nodig is voor de aanleg van de maatregelen komt, naast € 5.000 ambtelijke kosten, € 20.000 voor rekening van onze gemeente.

Deze realisatiekosten kunnen niet uit begrote verkeers- of wegenonderhoudsbudgetten voor 2013 komen. Gezien de grote druk op deze budgetten is enige flexibiliteit daarin niet mogelijk. Ons voorstel is daarom om € 20.000 uit de post onvoorzien hiervoor beschikbaar te stellen.

Toetsing aan de drie o's levert het volgende: De kosten voor deze maatregelen aan de Johannahoeveweg waren in het verkeers- en onderhoudsprogramma onvoorzien (en zijn gezien de staat van de weg ook niet nodig), ze zijn onvermijdelijk (er is jaren intensief overleg geweest met betrokken partijen en als de gemeente haar aandeel nu niet levert gaat de totale oplossing niet door) en onuitstelbaar (partijen hebben afgesproken dat de maatregelen deze zomer worden uitgevoerd).

Besluitvorming is niet in 2013 afgerond. Hierdoor valt het budget vrij. Zie tevens de toelichting in het onderdeel jaarrekening, product 6.A Verkeersmaatregelen.

Koninklijk bezoek

Op donderdag 30 mei heeft het koninklijk paar een bezoek gebracht aan Oosterbeek als onderdeel van haar kennismakingstoer door Nederland. De gemeente heeft ervoor gekozen het paar te laten kennismaken met onze gemeente door haar de kunst en de kunstenaars te presenteren. Omwille van de korte duur van het bezoek is gekozen voor de vorm van een kunstplein op het raadhuisplein. Voor dit project zijn kosten gemaakt die we zo laag mogelijk hebben kunnen houden door inzet (in uren en middelen) van eigen medewerkers als ook van een groot aantal vrijwilligers. Voor de overige kosten (mn inrichting kunstplein en beveiliging) van € 20.000 wordt een beroep gedaan op de stelpost onvoorzien.

Draagvlak voor gebruik van de stelpost onvoorzien is gevonden binnen de drie O's:

onvermijdbaar: dit unieke bezoek afslaan was geen optie;

onvoorzien: het bezoek aan Oosterbeek is slechts een aantal weken van te voren aangekondigd en dus niet meegenomen in welke planning dan ook;

onuitstelbaar: het bezoek maakte onderdeel uit van een kennismakingstoer door Nederland en lag daarmee vast en dus onuitstelbaar.

Planschadeverzoek

Er is een verzoek tot planschadevergoeding ex. Artikel 6.1 Wro ingediend voor de Utrechtseweg 319-321 in Doorwerth en Doorwerthse Heide 8-10. Beide verzoeken zijn beoordeeld door SAOZ en op grond van het advies van SAOZ afgewezen. De advieskosten bedragen respectievelijk € 5.000 en € 3.500 en komen ten laste van onvoorzien.

Aanpassen drempels omleidingsroute Airborne

Jaarlijks rijden tijdens de Airborne Wandeltocht de bussen via een omleidingsroute. Bij de concessieverlening van de Stadsregio zijn een aantal eisen gesteld die hebben geleid tot een volledig nieuw wagenpark. Deze nieuwe bussen zijn lager bij de grond, wat instappen vergemakkelijkt. Echter gebleken is dat deze bussen op de omleidingsroute niet zonder schade over een aantal drempels kunnen rijden. Omdat er geen andere omleidingsroute door Oosterbeek is dan de huidige omleidingsroute en juist ook tijdens de Airborne Wandeltocht een goede ontsluiting van het openbaar vervoer belangrijk is en ook om schade aan de bussen voorkomen was het nodig om deze drempels aan te passen. De kosten hiervoor (€ 5.800) waren niet voorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar.

Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen van belang voor het inzicht in de financiële positie behandeld. De paragrafen in de begroting bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten. In het jaarverslag bevatten de paragrafen vervolgens de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moeten de jaarstukken ten minste de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- treasury
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen hebben we een paragraaf subsidies opgenomen.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges, die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

Deze heffingen kunnen worden onderscheiden in:

1. Belastingen: uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening (algemeen belang), maar ook publiek-individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting (voornamelijk OZB).
2. Retributies: uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening: burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (afvalstoffenheffing en rioolrecht).
3. Leges: individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van de producten.

Opbrengsten 2013

In deze paragraaf zullen wij ingaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven en realisatie van de inkomsten voor belastingen, retributies en leges.

In een gecombineerde aanslag worden de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting aan de belastingplichtige in rekening gebracht. Over 2013 zijn de aanslagen per 31 januari opgelegd. Daarnaast zijn de nog op te leggen belastingen over 2011 en 2012 in 2013 in rekening gebracht.

In het vervolg wordt aangegeven wat de opbrengsten zijn over belastingjaar 2013 en de effecten van de aanslagen over oudere jaren.

OZB

Tarieven OZB

In de begroting 2013 zijn de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de OZB inkomsten in 2013. Bij de behandeling van de begroting 2013 is besloten om de tarieven OZB 2013 met 0,05% te laten stijgen met betrekking tot de inflatie.

Op basis van deze gegevens zijn de tarieven voor 2013 als volgt vastgesteld:

Tarief in % van de waarde onroerend goed	2013	2012
Woning		
Eigenaar	0,1131	0,1130
Niet-woning		
Eigenaar	0,2219	0,2218

Tarief in % van de waarde onroerend goed	2013	2012
Gebruiker	0,1801	0,1800
Totaal	0,4020	0,4018

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2013 is € 6.430.000. De opbrengst OZB die hierdoor behaald moet worden heeft betrekking op het huidige areaal.

Opbrengsten OZB/RZB

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2013 wordt de OZB in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. De vermindering en ontheffingen hebben onder andere te maken met afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.

De kwijtscheldingen zijn bij de OZB opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De bruto opbrengst van de OZB 2013 is als volgt:

OZB/RZB Bedragen x € 1.000	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Woning			
Eigenaar	4.342	25	4.317
Niet-woning			
Eigenaar	1.212	22	1.190
Gebruiker	848	38	810
Totaal	6.402	85	6.317

In het jaar 2013 zijn er aanslagen over oude jaren in rekening gebracht en hebben over oude jaren verminderingen plaatsgevonden. Per saldo levert dit nog een voordeel op van € 280.000.

Totale OZB in 2013 Bedragen x € 1.000	
Aanslagen 2013	6.317
Nog op te leggen over 2013	76
Totaal belastingjaar 2013	6.393
Effect van oude belastingjaren	280
Totale opbrengst	6.673
Begroot	6.430
Resultaat	243

Het totale voordeel van OZB ten opzichte van de begroting bedraagt € 243.000. Dit voordeel bestaat uit een structureel nadeel van € 37.000 over 2013 (OZB/RZB woningen eigenaren € 47.000 voordeel; OZB niet-woning eigenaar € 19.000 nadeel en OZB niet-woningen gebruiker € 65.000 nadeel) en incidenteel voordeel van € 280.000 (OZB/RZB woningen eigenaren € 61.000; OZB niet-woningen eigenaren € 144.000 en OZB niet-woningen gebruikers € 75.000).

Zie voor nadere toelichting de verklaring bij de algemene dekkingsmiddelen in deel II jaarrekening 2013.

Afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing

Bij de berekening van de tarieven gingen wij uit van 4.509 eenpersoons, 5.072 tweepersoons en 4.113 huishoudens van drie of meer personen. De tarieven zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Bedragen in euro's	2013	2012
Tarieven		
1-persoon	218,50	209,50
2-persoons	248,70	238,60
3-persoons of meer	279,40	268,00
Stijging / daling t.o.v. vorig jaar	4,3%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2013 was € 3.396.000.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2013 wordt de afvalstoffenheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Dit heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst afvalstoffenheffing voor 2013 bedraagt:

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
1-persoon	4.655	1.017	18	999
2-persoons	5.277	1.312	24	1.288
3-persoons of meer	4.045	1.130	20	1.110
Totaal	13.977	3.459	62	3.397

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ ontheffingen toegepast van € 5.000. Dit levert een resultaat op dat ten gunste komt van het boekjaar 2013.

Totale afvalstoffenheffing in 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2013	3.397
Nog op te leggen over 2013	0
Totaal belastingjaar 2013	3.397
Effect van oude belastingjaren	5
Totale opbrengst	3.402
Begroot	3.396
Resultaat	6

Het resultaat op de inkomsten afvalstoffenheffing zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de egaliseringsreserve afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Tarieven rioolheffing

Bij de bepaling van een kostendekkend rioolheffing gelden voor de kostprijsbepaling de volgende uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product "Riolering en Water";
- een deel van de verfijningsuitkering riolering in de Algemene uitkering;
- 100% van de kwijtscheldingen over het rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten belastingen.

De tarieven zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tarieven <i>Bedragen x € 1.000</i>	2013	2012
Eigenaren		
Woning per aansluiting	86,58	81,83
Niet-woning per aansluiting	353,38	353,38
Gebruiker		
Woningen:		
1-persoonshuishoudens	54,15	51,18
2-persoonshuishoudens	108,30	102,36
Vanaf 3-persoonshuishoudens	162,44	153,53
Niet woningen:		
Tot en met 250 m3	192,70	192,70

Tarieven <i>Bedragen x € 1.000</i>	2013	2012
Stijging t.o.v. vorig jaar (woningen)	5,8%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2013 was € 3.190.000.

Opbrengsten rioolheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2013 wordt de rioolheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Een vermindering heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst rioolheffing voor 2013 bedraagt:

Rioolheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Woningen: vast bedrag (eigenaars)	14.442	1.250	4	1.246
Gebruikers:				
1-persoon	4.636	251	5	246
2-persoons	5.243	568	9	559
3-persoons of meer	3.968	645	10	635
Niet woningen: Vast bedrag (eigenaars)	742	262	6	256
Waterverbruik (gebruikers)	1.279	246	9	237
Totaal		3.222	43	3.179

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ontheffingen toegepast van € 2.000. Bij de jaarrekening 2012 was er geen rekening mee gehouden dat over oude jaren nog verrekeningen zouden plaatsvinden. Dit levert een resultaat op dat ten gunste komt van het boekjaar 2013.

Totaal rioolheffing in 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2013	3.179
Nog op te leggen over 2013	0
Totaal belastingjaar 2013	3.179
Effect van oude belastingjaren	2
Totale opbrengst	3.181
Begroot	3.190
Resultaat	-/ 9

Het nadeel dat hier ontstaat zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de reserve Rioolheffing.

Hondenbelasting

Tarieven hondenbelasting

Op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling zijn de tarieven (afgerond) hondenbelasting in de volgende tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2013	2012
Eerste hond	61,70	61,60
Tweede hond	102,90	102,80
Derde en volgende hond	144,10	144,00
Stijging t.o.v. vorig jaar	0,05%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 209.000. Deze begroting is in de najaarsnota 2013 naar beneden bijgesteld naar € 195.000.

Opbrengsten hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting in 2013 is als volgt:

Hondenbelasting <i>Bedragen x € 1.000</i>	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Eerste hond	2.633	162	9	153
Tweede hond	352	36	2	34
Derde en volgende hond	39	6	0	6
Totaal	3.024	204	11	193

Totaal hondenbelasting in 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2013	193
Nog op te leggen over 2013	0
Totaal belastingjaar 2013	193
Effect van oude belastingjaren	2
Totale opbrengst	195
Begroot	195
Resultaat	0

Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting

Met ingang van 2007 worden twee tarieven gehanteerd, namelijk één voor campings en andere eenvoudige verblijfsaccommodaties en één voor hotels. De tarieven voor 2013 zijn weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting <i>Bedragen in euro's</i>	2013	2012
Tarief per overnachting voor:		
Hotels	1,65	1,65
Campings	0,90	0,90
Stijging t.o.v. vorig jaar		
- Hotels	0,0%	
- Campings	0,0%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 349.000. In de najaarsnota is de opbrengst met € 80.000 verlaagd op basis van lagere opbrengsten over 2012.

Opbrengsten toeristenbelasting

Bij bepaling van de opbrengsten over belastingjaar 2013 wordt uitgegaan van het aantal overnachtingen 2012 van 208.880 (147.717 hotels en 61.163 campings) tegen de tarieven van 2013. Dit betekent dat er een opbrengst over 2013 van € 299.000 wordt verwacht.

Totaal toeristenbelasting in 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Nog op te leggen over 2013	299
Effect van oude belastingjaren	-/ 29
Totale opbrengst	270
Begroot (na wijziging)	269
Resultaat	1

Kwijtscheldingen

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Kwijtscheldingen per belasting / retributie <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Rioolrecht	62
Afvalstoffenheffing	163
Hondenbelasting	12
OZB	1
Totaal	238

Samenvattend waren de totale kwijtscheldingen over 2013 als volgt:

Totaal kwijtschelding in 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Kwijtschelding 2013	233
Kwijtscheldingen oude jaren	5
Totaal kwijtscheldingen in 2013	238
Begroot na wijziging	237
Resultaat	- 1

Leges

Hieronder vallen de leges voor:

- de producten van team burgerzaken (w.o. paspoorten, rijbewijzen);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen);
- lijkbezorgingrechten;
- marktgeldten;
- overig.

Hieronder zullen per categorie de opbrengsten over 2013 en 2012 worden weergegeven. Dit betreffen alleen de opbrengsten voor de gemeente. Rijksleges zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Indien bekend zijn over 2013 de aantallen genoemd.

Leges Burgerzaken	Aantal 2013	2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Paspoorten	3.764	119	133
Nat. identiteitskaarten	1.913	50	59
Rijbewijzen incl. bromfietsen	2.115	77	83
GBA producten	1.981	28	29
Naturalisatie	20	4	3
Huwelijken en partnerregistraties	151	66	62
Eigenverklaringen CBR	671	16	17
Totaal		360	386

Leges Vergunningen	Aantal 2013	2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Bouwvergunningen	260	261	242
Gebruikersvergunningen	n.v.t.	15	15
Kapvergunningen/-meldingen	n.v.t.	3	4
APV vergunningen	n.v.t.	2	0
Diversen	n.v.t.	5	6
Totaal		286	267

Lijkbezorgingsrechten	Aantal 2013	2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Lijkbezorging	124	298	274
Totaal		298	274

Marktgeldten	Aantal 2013	2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Weekmarkten	n.v.t.	30	30
Totaal		30	30

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op ons weerstandsvermogen in 2013. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Beleid

Ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement", die op 30 september 2009 door uw Raad is vastgesteld.

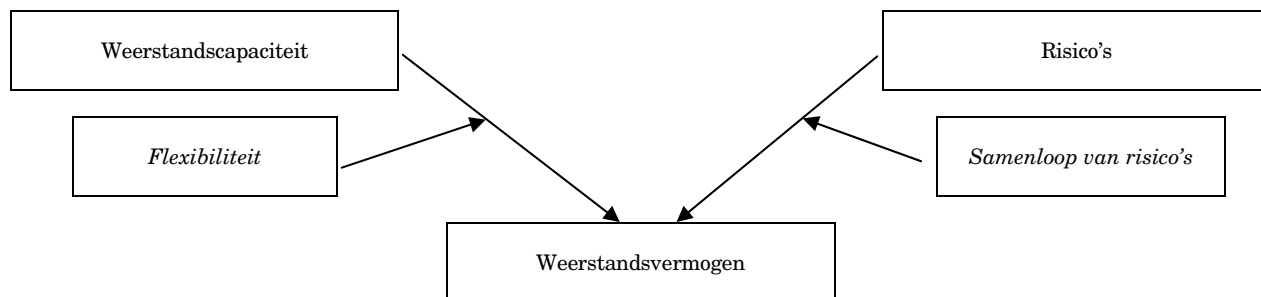
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de

gemeente. In deze paragraaf worden alleen de uitkomsten op hoofdlijnen aangegeven. Meer gedetailleerde informatie in terug te vinden in bijlage 2.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningsniveau dat de gemeente haar burgers willen aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

In bijlage 2 vindt u de inventarisatie van de weerstandscapaciteit voor de jaren 2014 tot en met 2018. Op grond daarvan concluderen we het volgende over de huidige weerstandscapaciteit:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x € 1.000</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit	0	1.372	0	0	0
Begrotingsruimte	0	0	0	0	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal structureel	0	1.372	0	0	0
Incidentele capaciteit					
Post onvoorzien	165	165	165	165	165
Weerstandsreserve	4.283	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0
Stille reserves	0	0	0	0	0
Begrotingsruimte	0	200	261	489	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal incidenteel	4.448	365	426	654	165
Totaal weerstandscapaciteit	4.508	1.737	426	654	165

Risico's

Bij de inventarisatie van risico's worden de risico's ingedeeld naar de paragrafen in de begroting. Dit betekent dat we risico's onderscheiden op het gebied van lokale heffingen, kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en subsidies.

In het kader van het weerstandsvermogen moet overigens worden bedacht dat niet alle risico's daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente zijn. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden uiteraard niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostencalculatie een post onvoorzien is opgenomen.

In bijlage 2 zijn de risico's in beeld gebracht die op dit moment bekend zijn. Van de risico's is aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg van het risico is. De totale risico-omvang is bepaald door de kans te vermenigvuldigen met het financiële gevolg. Voor de beoordeling van de kans gebruiken we de volgende 5 klassen:

Klasse	Kans (waarschijnlijkheid)	Procentueel
1	Zeër klein	1-20 %
2	Klein	21-40 %
3	Gemiddeld	41-60 %
4	Groot	61-80 %
5	Zeër groot	81-100 %

Voor de beoordeling van het financiële gevolg hanteren we de volgende klassenindeling:

Klasse	Bandbreedte financieel gevolg in euro's
1	0-25.000
2	25.001-50.000
3	50.001-100.000
4	100.001-250.000
5	Meer dan 250.001

Hieruit volgen de volgende risicobedragen per paragraaf.

Omvang risico's Bedragen x € 1.000	2014 Inc	2014 Str	2015 Inc	2015 Str	2016 Inc	2016 Str	2017 Inc	2017 Str	2018 Inc	2018 Str
Lokale inkomsten	461	140	884	0	210	0	210	0	210	0
Onderhoud kapitaalgoederen	298	0	23	0	23	0	23	0	23	0
Financiering	92	0	77	0	65	0	54	0	46	0
Bedrijfsvoering	155	0	343	0	384	0	419	0	228	0
Verbonden partijen	250	0	125	0	25	0	0	0	0	0
Grondbeleid	3.283	0	211	0	11	0	0	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.538	140	1.663	0	717	0	705	0	506	0

Weerstandsvermogen

In de voorgaande hoofdstukken zijn we ingegaan op de weerstandscapaciteit en de risico's. Zoals eerder gezegd, bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

Statisch weerstandsvermogen

Met het statisch weerstandsvermogen (ook wel het éénjarige weerstandsvermogen genoemd) wordt bedoeld de mate waarin tegenvallers opgevangen kunnen worden zonder dat dit tot beleidswijzigingen in het begrotingsjaar zelf leidt. Het gaat er om of de gemeente voldoende middelen heeft om een risico in het lopende jaar op te vangen. Het voordoen van het risico mag er niet toe leiden dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.

Dynamisch weerstandsvermogen

Het is ook mogelijk dat een risico gevolgen heeft voor meerdere jaren. Het dynamisch weerstandsvermogen (ook wel het meerjarige weerstandsvermogen genoemd) is de mate waarin de gemeente tegenvallers kan opvangen zonder dat dit consequenties heeft voor meerdere begrotingsjaren.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Op basis van de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement berekenen we het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =

$$(\text{Incidentele weerstandscapaciteit jaar } t \text{ t/m } t+4) / ((\text{Inc. risico's jaar } t \text{ t/m } t+4) + (\text{str. risico's jaar } t)) \times 100 \%$$

Dynamisch weerstandsvermogen =

$$(\text{Structurele weerstandscapaciteit jaar } t+1 \text{ t/m } t+4) / (\text{Structurele risico's jaar } t+1 \text{ t/m } t+4) \times 100 \%$$

Aan het weerstandsvermogen geven we de volgende kwalificaties:

Weerstandsvermogen	Beoordeling
> 100 %	Uitstekend
80 % - 100 %	Ruim voldoende
60 % - 80 %	Voldoende
40 % - 60 %	Matig
< 40 %	Slecht

We streven naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van minimaal 80 en maximaal 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2014 t/m 2018	8.128
Structurele risico's 2014	140
Totaal	8.268
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2014 t/m 2018	6.058
Percentage	73 %

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2014 t/m 2018	140
Totaal	140
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2014 t/m 2018	1.372
Percentage	980 %

De conclusie op basis van het voorgaande luidt dat het statisch weerstandsvermogen niet voldoet aan de gestelde normen en dat het dynamisch weerstandsvermogen meer dan uitstekend is.

In de begroting 2014 is besloten de "overcapaciteit" op het dynamisch weerstandsvermogen mee te nemen bij de bepaling van het statisch weerstandsvermogen. Daarmee komt de incidentele weerstandscapaciteit boven de vereiste 80%.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat het weerstandsvermogen muteert als gevolg van een wijziging in de risico's, maar ook als gevolg van een wijziging in de weerstandscapaciteit. Wanneer bijvoorbeeld de positieve begrotingssaldi worden ingezet voor andere doeleinden, heeft dat een nadeel voor het weerstandscapaciteit tot gevolg.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt. In de Begroting 2013 is in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen het beleidskader omtrent het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven. Verder is inzicht gegeven in het niveau van de voorzieningen en de beschikbare middelen.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor uw raad voor een goed inzicht in de financiële positie.

In het jaarverslag wordt aangegeven wat in het verslagjaar is gerealiseerd, de financiële consequenties hiervan en welke ontwikkelingen er zijn geweest.

Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende plannen:

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2016 (vastgesteld raad d.d. 21-12-2011); Actualisatienota (2013)
- Gemeentelijk RioleringsPlan 2010-2014 (GRP; vastgesteld raad d.d. 16-12-2009)
- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA; onderhoudsplanning t/m 2017) (ter kennisname 'commissie bedrijvigheid d.d. 14-11-2007)
- Groenstructuurplan (2003) (raadsbesluit 31-3-2004, looptijd 10 jaar)
- Bosbeleidsplan (2003) (raadsbesluit 25-6-2003, looptijd 10 jaar)
- Bomenverordening gemeente Renkum 2009 (volgens besluit 2012 af te schaffen in 2013)
- Groenbeheerplan 2012 – 2016 (inwerkingtreding januari 2012)
- Beleidsnota openbare verlichting 2006 - 2015

Voor de eerste drie plannen gaat het om groot onderhoud wat loopt via een onderhoudsvoorziening / reserve. Voor de realisatie van de overige genoemde plannen zijn jaarlijks middelen opgenomen binnen de begroting.

Onderhoud wegen

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2016 (vastgesteld raad d.d. 21-12-2011); Actualisatienota (2013)
- De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting haar wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.
- De totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente bedraagt circa 1.523.000 vierkante meter. Circa 83% hiervan bevindt zich binnen de bebouwde kom, 17% ligt daarbuiten.
- Reserve (groot) onderhoud wegen

Beleidsnota Wegbeheer Renkum

De beleidsnota BWR 2012-2016 is door uw raad vastgesteld. In 2013 is een Actualisatienota opgesteld. In 2014 zal een Evaluatienota aan uw raad aangeboden worden.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is het kwaliteitsbeeld op niveau C, conform de CROW (Landelijk erkent instituut voor normen en richtlijnen).

Onderhoud in 2013

In het kader van het onderhoud aan de verhardingen binnen onze gemeente zijn ook in 2013 verschillende locaties onder handen genomen. Bij de uitvoering van werkzaamheden is de nadruk gelegd op het onderhouden van (asfalt)rijbanen. Het uitvoeringsprogramma is afgestemd op de vastgestelde beleidsperiode van de Actualisatienota Wegenbeleid 2013-2014 en het jaarlijks exploitatiebudget van € 864.500 (bestemmingsreserve groot onderhoud wegen, raadsbesluit d.d. 30 januari 2013). Uitgangspunt is het uitvoeren van wegenonderhoud op "Beeldkwaliteit C" conform CROW kwaliteitscatalogus.

Onderstaande straten zijn in 2013 uitgevoerd**Asfalt**

W.A. Scholtenlaan
 Bachlaan
 Mr. Van Grolweg
 Telefoonweg
 Veentjesbrug
 Bosweg

Elementen

Fietspad Hartenseweg

Projecten

Vanuit de projecten zijn de Cornelia Schadeweg en de Jan van Riebeeckweg / Oranjestraat opgeleverd.

Verloop reserve onderhoud wegen

De stand van de reserve onderhoud wegen laat in 2013 het volgende verloop zien (bedragen x € 1.000):

	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	0	0
Dotatie 2013	182	182
Dotatie 2013	238	893
Onttrekking 2013	-294	-446
Stand 31-12-2013	126	629

De toevoeging van € 1.075.000 (182.000+893.000) bestaat uit (bedragen x € 1.000):

Toevoeging vanuit voorziening naar reserve (cf raadsvoorstel 'Actualisatienota Wegbeheer 2013-2017', januariiraad 2013)	182
Regulier exploitatiebudget	865
Budget vanuit stelpost onvoorzien m.b.t. drempels Airbornewandeltocht	6
Inflatie	22
Totaal	1.075

De onttrekking van € 445.000 heeft betrekking op het uitgevoerde onderhoud in 2013 (zie tevens 6.A Wegen, straten en pleinen).

Openbare verlichting

- Beleidsnota "Renkums licht doorgelicht" (RLD) 2006-2015.
- De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.
- Lichtmasten circa 6.000 stuks (waarvan circa 2.300 stuks ouder dan 40 jaar (afschrijvingstermijn))
- Armaturen circa 6.000 stuks (waarvan circa 2.000 stuks ouder dan 20 jaar (afschrijvingstermijn))
- LED armaturen 148 stuks
- Gemiddeld energieverbruik 1.558.000 kWh
- Onderhoud- en energiebudget binnen exploitatie; reserve Openbare verlichting.

Onderhoudsniveau

Sober. Inmiddels is een groot percentage lichtmasten en armaturen volledig afgeschreven. Conform het beleid worden deze vervangen in de periode 2006 tot en met 2015. Oude armaturen worden vervangen door nieuwe energiezuinige armaturen. Daarnaast wordt de ontwikkeling in LED verlichting op de voet gevolgd. De ontwikkeling gaat in sneltreinvaart, maar kan, in specifieke gevallen, de huidige traditionele verlichting nog niet vervangen. Tevens worden nieuwe lichtpunten met een dimregime uitgevoerd om zo nog meer energie te besparen.

Onderhoud in 2013

Er is regulier onderhoud uitgevoerd aan de hand van aangeleverde klachten. Verder is een grootschalige vervanging (ca. 200 lichtpunten) voorbereid. De uitvoering zal in 2014 plaats vinden.

Reserve

Omwille van de veiligheid, en tevens in het kader van duurzaamheid, is in de Begroting 2014 besloten circa 800 in zeer slechte staat zijnde lichtmasten de komende 4 jaren te vervangen. De kosten bedragen circa € 1.400 per lichtpunt (mast+armatuur). Er is eenmalig € 1.120.000 vanuit de Algemene reserve aan de

nieuw ingestelde ‘reserve openbare verlichting’ gedoteerd. Aan deze reserve zal de komende vier jaar jaarlijks gemiddeld € 280.000 worden onttrokken.

Riolering

- Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2010-2014.
- De gemeente is wettelijk verplicht een GRP op te stellen. In het GRP is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak vorm wil geven. In het GRP worden de doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden betreffende het rioleringssysteem beschreven en een langjarige financiële doorkijk gegeven, zodat jaarlijks een verordening rioolheffing kan worden vastgesteld.
- De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit circa 203 km vrijvervalriolering en circa 25 km druk- en persleidingen, 77 pompunits voor drukriolering en 10 rioolgemalen.
- Onderhoudsniveau: duurzaam
- Egalisatiereserve rioolheffing

Vervangingen

Jaarlijks wordt 25km riolering geïnspecteerd. In 2014 zal 100% van het totale rioleringareaal geïnspecteerd zijn en beoordeeld op classificatie.

Een overzicht van benodigde rioolvervanging op basis van technische staat, levensduurafschrijving en daaraan gekoppelde wegenonderhoud is geïnventariseerd.

Onderhoud in 2013

Verwezen wordt naar het Jaarverslag 2013 (product 4.D.Riolering en water).

Egalisatiereserve rioolheffing

Om schommelingen in de rioolheffing te voorkomen werken we, evenals bij de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing, met een bestemmingsreserve ‘egalisatiereserve Rioolheffing’. Aan deze reserve worden eventuele exploitatieresultaten, de egalisatiebijdragen voor het toekomstig groot onderhoud en de spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen gedoteerd/ onttrokken.

De stand van de egalisatiereserve Rioolheffing laat het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	5.295	5.295
Dotatie 2013 (saldo)	713	818
Stand 31-12-2013	6.008	6.113

De toevoeging van € 818.000 bestaat uit de volgende onderdelen (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product Riolering en water	1.335
Minus: 50% straatreiniging	-329
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-193
Plus: inflatie (0,1% over de stand van de reserve per 1-1)	5
Totaal	818

Conform het GRP 2010-2014 zou de stand van de reserve per 31-12-2012 ca. € 6.000.000 bedragen. Het huidige saldo wijkt gering af. Het budget is benodigd voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

Groen

- Beleidsplan Groenbeheer 2012-2016:
Het niveau van onderhoud in de woonwijken is ‘Sober’. Dit is een standaard beschrijving (landelijk) conform de RAW systematiek, waarin wordt beschreven hoeveel onkruid er mag staan in een plantsoen of wat de lengte van het gras mag zijn. Op de gemeentelijke begraafplaatsen is een zgn. “plus niveau” van toepassing. Hier worden andere handelingen voorgeschreven dan in de wijken.
- Het dagelijks beheer wordt nu uitgevoerd volgens één RAW-bestek, in combinatie met een samenwerkingsverband met Permar. In de bestekken staan de gewenste beelden, bijvoorbeeld ten aanzien van de hoeveelheid onkruid op verhardingen, met het bij behorende areaal vermeld.
- Er is achterstallig onderhoud in de vorm van ‘versleten’ plantsoen. Jaarlijks wordt een aantal plantvakken gerenoveerd.
- Binnen de meerjaren(exploitatie)begroting is budget beschikbaar voor ‘bos- en landschapsbescherming’ en ‘plantsoenen en parken’.

Beleidsnota/ beheernota

Het Beleidsplan Groenbeheer is in 2012 vastgesteld voor een periode van vijf jaar.

Door gebrek aan voldoende financiële middelen lag het onderhoudsniveau in 2011 onder sober (C). Conform het besluit van de raad moet het niveau in 2012 minimaal op sober komen te liggen met accenten (extra onderhoud) op zichtlocaties, bijvoorbeeld de parken (onderhoudsniveau Accent). Voor 2013 is ernaar gestreefd het gewenste niveau te behalen door o.a. zelfwerkzaamheid van burgers (op accentlocaties) en verbetering eigen organisatie (een deel van het onderhoud zelf uitvoeren) en verkoop van snippergroen (geld vrijmaken voor extra onderhoud accentlocaties).

In 2014 wordt een evaluatierapport aangeboden aan uw raad. In deze evaluatie wordt zichtbaar of alle doelen en maatregelen, zoals verwoord in het Beleidsplan, hebben geleid tot onderhoudsniveau “Accent” zoals vastgesteld door uw raad.

Dagelijks beheer

De onderdelen (beheergroepen) die in 2013 zijn uitgevoerd, zijn voor een deel door Permar uitgevoerd dan wel door Permar aanbesteed. Dit laatste betreft het machinewerk (bijvoorbeeld onkruidbeheersing op de verhardingen). Het overige deel is door eigen dienst uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

De versleten en om te vormen groenvakken zijn in beeld gebracht. Uitgangspunt was dat de benodigde financiële middelen voor de renovatie van deze groenvakken, zouden worden gedekt uit de verkoop van snippergroen, conform het besluit van de raad. Ondanks het feit dat de verkoop van snippergroen (nog) niet het verwachte resultaat heeft opgeleverd is er in 2013 toch een start gemaakt met de renovatie van de meest slechte groenvakken. Hiervoor is gebruik gemaakt van bestaand budget.

Water

- Watervisie “Renkum werkt aan water”
- Onderhoudsniveau: niet van toepassing.
- Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is in handen van Waterschap Vallei & Eem. In overleg met de gemeente is een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers in en bruggen over deze waterlopen.
- Achterstallig onderhoud is niet van toepassing.
- Financiële middelen: ten aanzien van water wordt in overleg met de waterpartners overleg gepleegd. Hierbij worden de Europese kaderrichtlijn water besproken en eventuele maatregelen uitgewerkt. Te nemen maatregelen zijn in zoverre voor gemeente Renkum van toepassing meegenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 en worden meegenomen in een actualisatie.

Verantwoording 2013

Ten behoeve van het beleidsterrein ‘water’ hebben geen ‘investeringen’ in kapitaalgoederen plaatsgevonden.

Gemeentelijke gebouwen (excl. schoolgebouwen)

Bij het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoud aan algemene gebouwen en aan schoolgebouwen. In deze paragraaf gaat het om het onderhoud van de algemene gebouwen.

- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA) (meerjarenonderhoudsplan (MOP 2008-2017)
- Onderhoudsniveau: sober en doelmatig (gemiddeld “redelijk” conditieniveau)
- Voorziening groot onderhoud gebouwen/ Reserve onderhoud gebouwen.

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen vindt plaats op basis van de Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA). Onderdeel van deze beleidsnota is het meerjarenonderhoudsplan (MOP) waarin de planning van de onderhoudswerkzaamheden voor een periode van tien jaar is opgenomen. Jaarlijks wordt deze bijgesteld naar aanleiding van het schouwen van panden en het verschuiven van de tijdsbalk. Door het toevoegen van nieuwe jaarlagen en daarmee samenhangende werkzaamheden dient de onderhoudsvoorziening jaarlijks geactualiseerd te worden.

Onderhoud in 2013/ achterstallig onderhoud

Bij de gebouwen in het kernareaal is geen achterstallig onderhoud m.u.v. de concertzaal. Bij dit gebouw is het planmatig onderhoud bewust uitgesteld. Het planmatig onderhoud wordt samen met renovatiewerkzaamheden aan de binnenzijde uitgevoerd.

De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan.

Renovaties

Gebouwen die in het kernareaal zijn ingedeeld, daarvan zijn een aantal gebouwen toe aan renovatie. In 2014 worden voor enkele gebouwen een renovatieplan opgesteld.

Legionella

De beheerskosten van het legionella zijn globaal inzichtelijk gebracht. Deze beheerskosten worden in 2014 verder uitgewerkt tot een voorstel.

Reserve

In 2012 is een schouw uitgevoerd en zijn noodzakelijke renovatiewerkzaamheden in kaart gebracht. In afwachting hiervan was er geen aansluiting tussen het onderhoud beheerprogramma en de voorziening groot onderhoud gebouwen te maken. Om die reden zijn de door de raad voor dat doel beschikbaar gestelde middelen niet langer in een voorziening, maar in een reserve apart gezet voor het onderhoud aan de gebouwen. Inmiddels is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Middels een separaat voorstel is in 2013 voorgesteld de reserve weer naar een voorziening om te stellen. Het restant is in de reserve beschikbaar gehouden ten behoeve van renovatie en functioneel onderhoud. In het op te stellen beleidsplan voor renovatie wordt een en ander in kaart gebracht.

In de reserve groot onderhoud gebouwen resteert (na uitname van € 425.000 t.b.v. de voorziening groot onderhoud gebouwen) € 1.350.000. € 143.000 hiervan is geormerkt t.b.v. de 2e fase renovatie concertzaal (cf raadsbesluit d.d. 28-9-2011). In 2013 hebben uiteindelijk geen onttrekkingen plaats gevonden.

De stand van de reserve onderhoud gebouwen laat voor 2013 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	1.775	1.775
Dotatie 2013		
Onttrekking 2013	-143	-425
Stand 31-12-2013	1.632	1.350

De onttrekking betreft de uitname t.b.v. de voorziening.

Voorziening

De stand van de voorziening groot onderhoud gebouwen laat voor 2013 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	0	0
Dotatie 2013	815	815
Onttrekking 2013	-46	-28
Stand 31-12-2013	769	787

De dotatie betreft het instellen van de voorziening (€ 425.000) en de reguliere jaarlijkse dotatie ten behoeve van het groot onderhoud (€ 390.000). De onttrekking van € 28.000 betreft het in 2013 uitgevoerde groot onderhoud.

Sportaccommodaties

(sporthallen, sportparken en gymzalen)

Het groot onderhoud van de sporthallen en gymzalen is meegenomen in het meerjarenonderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties. Ook het groot onderhoud van de op de sportparken aanwezige gemeentelijke eigendommen (kleedgebouw, tribune, berging e.d.) is in het MOP meegenomen.

Al het planmatige onderhoud dat na het schouwen van de panden nodig was is uitgevoerd in 2013. Uitzondering hierop is de Rijnkom. Uit strategische overwegingen wordt het onderhoudsniveau op de ontwikkelingen van het project MFC 3B4 afgestemd.

Onderhoud in 2013/ achterstallig onderhoud

Bij de gebouwen in het kernareaal is geen achterstallig onderhoud. De gebouwen in het niet kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan.

Objecten

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn niet meegenomen in de voorziening gemeentelijke gebouwen. Deze objecten zijn grotendeels geïnventariseerd, maar de verschillende vormen van onderhoud zijn nog niet inzichtelijk.

Schoolgebouwen

Inleiding

Het onderhoud aan schoolgebouwen is te verdelen in twee categorieën. De eerste categorie is die waar het schoolbestuur zelf voor verantwoordelijk is (B-onderhoud). Voor de tweede categorie onderhoud is de lokale overheid verantwoordelijk. Dit betreft het G-onderhoud. Voor het G-onderhoud ontvangt de gemeente een vergoeding in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Praktisch komt het erop neer dat het B-onderhoud het binnenonderhoud is en het G-onderhoud het buitenonderhoud. Het is een wettelijke verplichting dit onderhoud vorm te geven. De gemeente Renkum bepaalt aan de hand van een (onder meer door derden) gehouden schouw de staat van onderhoud c.q. het verwachte bedrag voor onderhoud van de betreffende panden over een periode van 10 jaar. Aangezien de jaarlijks verwachte bedragen behoorlijk af kunnen wijken is ervoor geopteerd dit onderhoud door middel van een voorziening gemiddeld gelijk te houden.

Het is dan nog niet zo dat dit geprognosticeerde onderhoud in de praktijk daadwerkelijk uitgevoerd wordt, want het is de taak van de schoolbesturen het door hen noodzakelijk geachte onderhoud aan te vragen bij de gemeente. Deze beoordeelt de aanvragen en bepaalt welke aanvragen toegekend en afgewezen worden. Afgezien van dit feit dienen de schoolbesturen het goedgekeurde onderhoud tijdig met de gemeente af te wikkelen. Zo niet, dan ontvangen de scholen geen vergoeding en vallen de desbetreffende middelen vrij uit de voorziening. Dit en andere aspecten dragen er aan bij dat de gemiddelde storting te hoog of te laag kan zijn. Daarom is actualisatie zo belangrijk en horen de hieruit voortvloeiende kosten ook onderdeel van de voorziening te vormen.

Die actualisatie heeft in 2012 plaatsgevonden en heeft voor de periode 2012 tot en met 2021 geleid tot een onderhoudsbedrag van afgerond € 2.411.000. Dit bedrag is in het door het vastgestelde voorstel IHP 2013-2020 verlaagd tot € 621.000 vanwege onder meer de realisatie van (ver)nieuwbouw. Het onderhoud wordt gemiddeld in een voorziening gestort om fluctuaties in de jaarlijkse uitgaven te nivelleren.

De status van de voorziening G-onderhoud in deze jaarrekening is als volgt:

stand 1-1-2013 (jaarrekening 2012)	189
dotatie 2013	69
uitname voor declaraties uit vastgestelde huisvestingsprogramma's	-171
stand 31-12-2013	87
en 1 jaar prognose:	
stand 1-1-2014 (jaarrekening 2013)	87
dotatie 2014	69
uitname voor declaraties uit eerder vastgestelde huisvestingsprogramma's inclusief 2014*	-36
stand 31-12-2014	120

*In deze opstelling nemen we aan dat alle declaraties uit het huisvestingsprogramma 2014 'binnen' zijn.

Een positief saldo is geen mogelijke vrijval want zoals hierboven al aangegeven is er sprake van een gemiddelde storting. Die middelen zijn dus na 2014 noodzakelijk.

Reserve onderwijshuisvesting

Deze reserve is in 2013 ontstaan door het samenvoegen van 3 reserves op het gebied van onderwijshuisvesting namelijk reserve IHP, Reserve Brede scholen en reserve G-onderhoud. Deze hadden in de jaarrekening 2012 een saldo van respectievelijk €1.132.000, €80.000 en €538.000.

stand 1-1-2013 (jaarrekening 2012), consolidatie 3 reserves	1.750
Uitnames in kalenderjaar 2013	-191
Storting in kalenderjaar 2013 exclusief saldo 2013	897
Saldo onderwijshuisvesting 2013	31
stand 31-12-2013	2.487

Daarnaast is de reserve onderwijshuisvesting de reserve waarin saldi uit jaarrekeningen indien mogelijk gestort worden. Dit geeft uitvoer aan de in het Coalitieakkoord genoemde "De uitgaven voor onderwijshuisvesting blijven binnen dat deel van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dat gerelateerd is aan onderwijshuisvesting". In de praktijk vertalen wij dat als de begrote posten versus de realisatie op het product onderwijshuisvesting in programma 2.

Als laatste:

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Deze verantwoordelijkheid is vertaald in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. In de verordening zijn, onder andere, bepalingen opgenomen wanneer een school recht heeft op nieuwbouw en uitbreiding. We zijn van mening dat dit met het onlangs door u vastgestelde IHP met de financiële kaders adequaat vorm kan krijgen.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

De uitgangspunten van ons financieringsbeleid, ook wel treasurybeleid genoemd, zijn vastgelegd in het “Treasurystatuut gemeente Renkum”. In verband met wijzigingen in de wetgeving is het treasurystatuut in 2009 geactualiseerd. In december 2009 is het op dit moment geldende statuut door uw raad vastgesteld.

In de financieringsparagraaf in deze jaarrekening leggen we verantwoording af over het gevoerde treasurybeleid in dat jaar. Daarbij informeren wij u over de activiteiten op het gebied van treasury gedurende het afgelopen jaar. Uitgangspunt is daarbij de financieringsparagraaf in de Begroting 2013. In dit hoofdstuk behandelen we alleen de hoofdlijnen. Gedetailleerde gegevens vindt u in bijlage 2.

Ontwikkelingen

Een van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden binnen het treasurybeleid is de renteontwikkeling. Wij maken daarbij onderscheid tussen de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg eind 2012 0,19 %. In 2013 is dit percentage licht gestegen naar 0,28 % aan het einde van het jaar. De 10-jaarsrente noteerde eind 2012 1,67 %. Eind 2013 bedraagt dit tarief 2,20 %.

De verwachting van de grote banken is dat de kortetermijnrente het komende jaar stabiel zal blijven. Ten aanzien van de 10-jaarsrente verwachten zij een stijging tot circa 2,4 %.

In de begroting 2013 was rekening gehouden met een rentepercentage van 3 % voor korte en 5 % voor lange termijn financiering. Aangezien de werkelijke rentekosten onder deze percentages lagen, zijn deze in de voorjaarsnota 2013 aangepast. Voor korte termijn financiering is gerekend met 0,5 % en voor de aan te trekken langlopende lening met 3 %. De rekenrente is verlaagd naar 4 %.

In de meerjarenbegroting 2014-2017 rekenen wij voor kort geld met een rentepercentage van 1 % voor 2014, 2 % voor 2015 en 3 % vanaf 2016. Voor de in 2014 aan te trekken langlopende lening is gerekend met een rentepercentage van 3 %. Voor het overige is een rekenrente gehanteerd van 4 %. De verwachting is dat wij in 2014 de rentekosten kunnen opvangen binnen de begroting.

Voor wat betreft de ontvangsten kunnen wij wederom melden dat wij van de ACV-groep over 2012 een extra dividenduitkering hebben ontvangen. Naast het reguliere dividend van € 51.210 betrof dit een extra uitkering van € 60.554. Deze extra baten zijn via het product afvalverwerking en –verwijdering ten gunste van de reserve afvalstoffenheffing gebracht.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet

Als maatstaf voor een goed treasurybeleid geldt het renterisico over lang en kort vreemd vermogen. Als richtlijn voor het lang vreemd vermogen geldt de renterisiconorm. Deze norm houdt in dat wij maximaal over 20% van ons begrotingstotaal per 1 januari (met een minimum van € 2.500.000) renterisico mogen lopen. In 2013 hebben wij ruim kunnen voldoen aan deze limiet. In de begroting gingen wij er vanuit dat het in 2013 noodzakelijk zou zijn een langlopende lening aan te trekken. Gezien onze liquiditeitspositie is dat niet gebeurd. In 2014 zullen wij wel langlopende leningen aan moeten trekken. Dit betreft enerzijds leningen in het kader van de normale bedrijfsvoering en anderzijds leningen op basis van het raadsvoorstel Mfc3B4.

Het renterisico over de vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal per 1 januari. In 2013 hebben wij voldaan aan de kasgeldlimiet.

Administratieve organisatie (AO) en informatievoorziening

In het Treasurystatuut is een beschrijving van de AO van de treasuryfunctie opgenomen. Deze beschrijving vormt het uitgangspunt bij de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit is ook opgenomen in het delegatie- en mandaatbesluit van onze gemeente.

In 2013 hebben wij, evenals in voorgaande jaren, een rechtmatigheidscontrole uitgevoerd op het gebied van treasury. Conclusie van deze controle was dat in 2013 rechtmatig, oftewel conform de geldende regels, is gehandeld.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma Burger, bestuur & organisatie genoemde voornemens. In deze paragraaf wordt met name ingegaan op de beleidsvoornemens die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (1-1-2006);
- art. 213: de controleverordening (1-1-2006);
- art. 213a: de verordening betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (1-1-2006).

Met deze verordeningen formuleert uw Raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Naar aanleiding van een landelijke evaluatie van de “Staat van de dualisering” stond de wettelijke verplichting voor het uitvoeren van doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (art. 213a) ter discussie. Op 4 juli 2013 heeft het kabinet een ‘verzamelwetsvoorstel’ ingediend om de Gemeentewet op diverse onderdelen te wijzigen. Artikel 213a wordt niet gewijzigd: de verplichting tot periodieke beleidsevaluatie blijft in stand.

Wij waren voornemens de wetswijziging aan te grijpen om onze financiële en controle verordeningen te actualiseren. Inmiddels heeft de VNG aangekondigd te komen met een nieuwe modelverordening. Wij zijn nu voornemens dit model te gebruiken als handvat voor de actualisatie van onze verordeningen. De financiële verordening vormt de kapstok voor ons financieel beleid zoals vastgelegd in onder andere de nota reserves en voorzieningen en de nota activerings- en afschrijvingsbeleid. In afwachting van de vaststelling van de geactualiseerde financiële verordening is de actualisatie van deze beleidsnota's vertraagd.

Audits:

Onderzoeksplan interne audits 2014 inclusief overige auditwerkzaamheden

Audit	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
Uitvoering WMO, prestatieveld 6	Onderzoek naar de uitvoering van de WMO, prestatieveld 6: “het verlenen van voorzieningen voor mensen met een beperking, chronisch psychisch of psychosociaal probleem”. Onder prestatieveld 6 vallen de individuele voorzieningen zoals hulp bij huishouden en de zogenaamde WRV-voorzieningen (woonvoorzieningen, rolstoelen en vervoersvoorzieningen)	Waarderend onderzoek naar de werking van de gekantelde aanpak in de WMO in de praktijk. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan enkele aspecten van de inbedding van de gekantelde werkwijze in het bredere gemeentelijke beleid.	Het vooronderzoek is afgerond. Het veldwerk wordt eind februari gestart en naar verwachting eind mei afgerond met de rapportage.
Audit riolerings-beheer	Het doel van deze audit is om een oordeel te geven over de efficiency en effectiviteit van de uitvoering van de beheerstaken in relatie tot de gestelde doelen.	Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van de beheerstaken.	De voorbereiding zal naar verwachting in juni 2014 starten; het onderzoek zal in het derde kwartaal 2014 uitgevoerd worden.

Audit	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
Lijncontrole	Fraudebestendigheid	De lijncontrole heeft betrekking op de processen uit de voorgaande audit. Het doel hiervan is om cyclisch te beoordelen of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loep te nemen.	De lijncontrole wordt uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2014.
Monitoring verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vastgoedbeheer 2. Onderhoud wegen 3. Mandaatregeling 4. Inkopen en aanbestedingen 	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op alle verbeterplannen die nog niet afgesloten zijn en geldt als sturingsinstrument voor het MT.	Twee keer per jaar uitgevoerd, bij begroting en jaarrekening. Jaarlijks wordt een rapportage ter informatie aan de raad aangeboden.
Coördinatie nieuwe verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. verbeterplan archiefbeheer 2. verbeterplan burgerzaken 3. verbeterplan WMO 	De auditor bewaakt de eenheid en consistentie van de verbeterplannen, die door de proceseigenaren zijn opgesteld.	Na accordering van het auditrapport door het MT hebben producteigenaren 8 weken de tijd om een verbeterplan op te stellen.

Overzicht uitgevoerde audits t/m ultimo 2013

Audit	Status desbetreffende verbeterplan eind 2013
Bestemmingsplannen	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten; lijncontrole uitgevoerd
Vastgoedbeheer	Verbeterplan vastgesteld door college; nog twee verbetermaatregelen uit te voeren
Debiteuren welzijn	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Juridische kwaliteitszorg	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Onderhoud wegen	Verbeterplan vastgesteld door college; een verbetermaatregel uit te voeren
Flexibilisering secretariaten	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Renkum Europaproof	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Subsidieverstrekking	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Communicatie	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Fraudebestendigheid	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten; lijncontrole laatste kwartaal 2014
Mandaatregeling	Verbeterplan vastgesteld door college; nog een verbetermaatregelen uit te voeren
Inkopen en aanbestedingen	Verbeterplan vastgesteld door college; eerste rapportage: drie verbetermaatregelen uitgevoerd, vijf gedeeltelijk uitgevoerd
Archief- en Dossievorming	Verbeterplan vastgesteld door college; auditrapport en verbeterplan binnenkort ter informatie naar de raad
Dienstverlening Burgerzaken	MT heeft aanbevelingen overgenomen; verbeterplan door proceseigenaar is in de maak

Afgesloten verbeterplannen

In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete acties worden ondernomen om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audit op te volgen.

Een aantal verbeterplannen heeft het predicaat “afgesloten” gekregen. Dat betekent dat aanbevelingen uit de audit zijn opgevolgd of dat er zodanige gewijzigde omstandigheden zijn binnen het team / het product/ het proces, dat aanbevelingen niet langer relevant zijn.

Na het afsluiten van de verbeterplannen door het MT, worden de processen uit de afgesloten verbeterplannen via een lijncontrole gevolgd. Dat wil zeggen, de processen worden door de auditor doorlopen om te beoordelen of er aanleiding is het desbetreffende proces opnieuw onder de loep te nemen. De lijncontroles vormen een blijvend onderdeel van de auditcyclus.

Openstaande verbeterplannen

Van de openstaande verbeterplannen staan hieronder vermeld:

- de strekking van de verbetermaatregelen die nog niet (volledig) zijn uitgevoerd;
- de stand van zaken ultimo 2013.

Verbeterplan n.a.v. de audit Vastgoedbeheer

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- **Scheiding beleid en beheer:** de scheiding tussen beleid en beheer ten aanzien van gemeentelijke vastgoedobjecten wordt bekrachtigd. Team Vastgoed is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud; beleid wordt ondergebracht bij de beleidsafdelingen.
- **Informatiebehoefte en informatievoorziening:** een “vastgoed volgsysteem” t.a.v. verhuur, onderhoud en verkoop van vastgoedobjecten wordt ingevoerd als beheerinstrument.

Stand van zaken ultimo 2013

- Op 8 oktober 2013 heeft een workshop plaatsgevonden waarbij medewerkers van de teams Bor, Financiën, ROM, Samenleving en Vastgoed & Facilitair betrokken waren. Hierbij is met elkaar vastgesteld wat de ontwikkelpunten zijn voor vastgoedsturing en welke elementen onderdeel zijn van Vastgoedmanagement. Deze elementen moeten worden gekoppeld aan de huidige rol van genoemde teams en het samenspel dat daarbij gevraagd wordt. Verantwoordelijke teamleiders (ROM, Samenleving en Vastgoed&Facilitair) hebben nu overeenstemming over de uitgangspunten en door teamleider Vastgoed & Facilitair wordt gewerkt aan een voorzet voor de taakinfilling van de functie van Vastgoedcoördinator en de bijbehorende competenties. Planning is dit vóór de zomervakantie 2014 in het MT als voorstel te kunnen behandelen.
- Het systeem Facilitator (FMIS) is inmiddels gevuld met diverse (vastgoed)onderdelen:
 - bestand van vastgoedobjecten, huurders, crediteuren etc.
 - diverse contracten, zowel voor vastgoed als voor contractbeheer financiën
 - meldingen/storingen m.b.t. dagelijks onderhoud diverse vastgoedobjecten
 - gereed melden van meldingen/storingen per vastgoedobject
 - reserveringen, verhuur en facturering van diverse locaties
 - taaktoewijzing bij meldingen/storingen (vastleggen SLA is voorbereid)
 - binnenkort verwerking van onderhouds- en keuringsmeldingen via QR-codes/Ipad

Voor bovenstaande onderwerpen zijn ook rapportages mogelijk .

Het laatste onderdeel van deze aanbeveling betreft de verkoopinformatie van niet-kernareaal (objecten die op de nominatie staan om te vervreemden). Realisatie zal het komende kwartaal plaatsvinden.

Verbeterplan n.a.v. de audit Onderhoud wegen

Strekking van de openstaande verbetermaatregel

Inrichten beheersinstrument: de koppeling tussen financiële administratie en het wegenbeheerssysteem mi-2 is niet mogelijk gebleken. In deze situatie moet de al ingerichte Excel-matrix verder worden uitgebreid tot verantwoordingsdocument. De Excel-matrix wordt zo ingedeeld dat het volgende kan worden aangegeven:

- Per dorp uit te voeren straat
- Te onderhouden oppervlakte
- Te nemen onderhoudsmaatregel
- Geraamde kosten uit de beleidsnota
- Werkelijk toegepaste onderhoudsmaatregel
- Werkelijke kosten na afrekening met aannemer
- Verklaring van afwijkingen (Financieel, uitvoeringsjaar t.o.v. basisplanning, reden van verschuiven uitvoering.

Stand van zaken ultimo 2013

Het beheerssysteem Mi2 heeft geen functionaliteit die oude inspectiegegevens kan bewaren. Bij elke nieuwe inspectie worden de oude gegevens overschreven. In 2012 heeft niet al het geplande onderhoud plaats kunnen vinden. Een aantal straten zijn doorgeschoven naar 2013 en in dit planjaar uitgevoerd. De uitgestelde wegen worden niet in de planning van opvolgende jaarlagen opgenomen omdat elke jaarlaag uitgaat van het vastgestelde budget.

De afwijkingen in het beschikbare budget worden in de Excel -matrix bijgehouden. Deze matrix is uitgebreid met een aanvullende kolom om de reden van uitstel of afwijking van maatregelen inzichtelijk te maken. Hiermee wordt de historie van uitvoering gewaarborgd. Bij implementatie van het nieuwe beheerssysteem zal gekeken worden of de toepassing van de Excel- lijst nog benodigd is.

Verbeterplan n.a.v. de audit Mandaatregeling

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- De bekendheid van bestuurders en medewerkers met de mandaatregeling en de desbetreffende instructies wordt vergroot via voorlichting.

Stand van zaken ultimo 2013

- Besloten is de mandaatregeling te actualiseren na afronding van de implementatie van HR21, zodat de functiebenamingen daarop aangepast zijn. Daarnaast wordt in deze actualisatie de wijziging in mandatering meegenomen na ontvlechting van team VTH. De geactualiseerde mandaatregeling zal eerst in het Leidinggevend Overleg (LO) en vervolgens in de werkoverleggen worden toegelicht.

Verbeterplan n.a.v. de audit Inkoop en aanbesteding

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

In het verbeterplan zijn twee verbeterlijnen te onderscheiden:

1. Interne verbeterpunten.

Een aantal knelpunten dat in de audit zijn genoemd, zijn terug te voeren op het onvoldoende invulling geven aan de functie van inkoopcoördinator. Het MT heeft daarom een nieuwe invulling gegeven aan de functie van inkoopadviseur door deze toe te bedelen aan een medewerker in het stafbureau. Deze functioneert rechtstreeks onder de gemeentesecretaris. Daarnaast is gezien de beschikbare tijd hiervoor gezorgd voor een solide invulling.

Bestaand instrumentarium beter hanteren en waar nodig verbeteren.

Een aantal verbeterpunten is inmiddels al ingevoerd. Het inkoopjaarplan is ingevoerd, evenals het contractenregister en de verplichtingenadministratie. De sturing vanuit het MT op het hiervoor genoemde instrumentarium is versterkt. Het onderwerp Planning & Control staat wekelijks op de MT agenda en daarmee ook automatisch ook wekelijks op de agenda voor het overleg van het MT met alle teamleiders (het LO).

Een aantal verbeterpunten wordt op korte termijn (verder) opgepakt. Zoals de bestaande procesbeschrijving (zaakgericht werken wordt in de gehele organisatie fasegewijs ingevoerd) en checklist voor interne controle verbeteren en het proces digitaliseren. Dit wordt als pilot opgestart. Na evaluatie kan e.e.a. organisatiebreed worden ingevoerd.

In de B&W vergadering van 3 december 2013 zijn voorstellen behandeld over het nieuwe Inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Renkum. Er is toen conform onderstaande punten besloten.

1. Vaststellen van "Algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten 2013 gemeente Renkum" onder gelijktijdige intrekking van "Algemene Inkoopvoorwaarden gemeente Renkum" d.d. 15 mei 2002.
2. Vaststellen van het "Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2013 gemeente Renkum" onder gelijktijdige intrekking van het "Inkoopmanual" uit 2004 waarin het inkoopbeleid en de gehanteerde beslissingsboom beschreven stonden.
3. Instemmen met het hanteren van het "Protocol samenwerking regionale inkoop" bij gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten.
4. Kennisnemen van de Gids Proportionaliteit als onderdeel van de Nederlandse aanbestedingswet.
5. Kennisnemen van de Klachtenregeling bij aanbesteden gemeente Renkum.

2. Verbeterpunten in kader van samenwerking G5.

In G5 verband wordt ook gewerkt aan verbetering van inkoop en aanbesteding. Samen met de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden en Renkum wordt een "kenniscentrum" opgezet op het gebied van inkopen en aanbesteden. Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

Stand van zaken ultimo 2013

- Pilot digitale checklist: op dit punt is onvoldoende voortgang geboekt. Dit onderdeel moet opnieuw worden opgepakt door een duidelijke opdracht te verstrekken om te komen tot de inrichting van een workflowsysteem. Tot die tijd worden de, in februari 2014, geüpdate checklists gebruikt.
- Gebruik checklists IC: de checklists voor de interne controle zijn in februari 2014 geüpdate en worden gebruikt totdat voorgestelde workflowsysteem gereed is.
- (Bij) scholing bestellers en producthouders: teamleiders en inkopers hebben in het voorjaar 2013 een in- company training gevolgd over de nieuwe aanbestedingswet.
- Rol inkoopadviseur: organisatorisch is deze functie belegd in de staf onder de gemeentesecretaris. In februari 2014 is de organisatie op de hoogte gesteld van de rol van de inkoopadviseur.

- Deelnemers in het inkoopproces vinden elkaar gemakkelijk waardoor solistisch werk wordt tegengegaan: bij grote inkopen en aanbestedingen wordt al wel zoveel als mogelijk met multidisciplinair samengestelde teams gewerkt. Dit kan echter nog beter verankerd worden binnen de organisatie en straks binnen het samenwerkingsverband in oprichting.
- Functiescheiding en 4-ogen-principe: op het terrein van opdrachtverstrekking en factuurafhandeling worden beide principes al toegepast. Met betrekking tot offerteaanvraag en selectie leveranciers dienen deze principes in het beleid en de checklist nog ingebed te worden.
- Jaarlijkse uitgave analyse: zal met ingang van 2014 uitgevoerd worden.
- Een evaluatieformulier voor de leveranciersbeoordeling is door HAN-studenten opgesteld. Na verkenning in de regio wordt bezien of dit formulier organisatiebreed wordt ingevoerd.

In deze paragraaf worden het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma Burger, bestuur & organisatie genoemde voornemens. In deze paragraaf wordt met name ingegaan op de beleidsvoornemens die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen.

Organisatie en formatie

Organisatievorm

Tot 1 april 2013 heeft de organisatie gewerkt met een strategisch opererend managementteam van drie managers en een gemeentesecretaris. Wegens het vertrek van de gemeentesecretaris per 1 april 2013 en na de benoeming van de nieuwe gemeentesecretaris per dezelfde datum heeft de organisatie gewerkt met twee managers en een gemeentesecretaris. Het managementteam dat steeds meer een strategische rol heeft gekregen heeft zich ingezet op de verdere ontwikkeling van de organisatie op basis van de opgestelde visie in 2012. Dit is aan de hand van jaarplannen doorvertaald naar teamoverstijgende aangelegenheden en organisatiebrede projecten. Daarnaast heeft elke manager zijn eigen strategisch aandachtsgebied. Teamleiders zijn in 2013 integraal verantwoordelijk geweest voor hun producten/diensten, hebben aandacht gehad voor het proces en zijn minder met de "inhoud" bezig geweest.

Personeel en organisatie

Evenals in 2012 is er gestuurd op de in haar visie genoemde speerpunten: sturen op resultaat, kwaliteitsmanagement, dienstverlening en samenwerking. Voor wat betreft het sturen op resultaat heeft de organisatie zich in 2013 gericht op het implementeren van een nieuw functiewaarderingssysteem, HR21. Dit systeem biedt de basis om te komen tot duidelijke resultaatbeschrijvingen en koppeling aan competenties waarmee verwachtingen duidelijk worden. Met betrekking tot het efficiënt inzetten van personeel zijn er ondermeer stappen gezet in het intergemeentelijk samenwerken en het verder uitwerken van strategische personeelsplanning. Als onderdeel van de organisatieontwikkelingen heeft de organisatie op het gebied van dienstverlening gekozen voor een solide structuur van een programma aangevoerd door een programmamanager. Een traject dat in 2014 verder zal worden doorgevoerd.

In het kader van harmonisatie van intergemeentelijke arbeidsvoorwaarden is het ontwikkelen van een moderner beloningsbeleid niet afgerond.

Formatieontwikkeling

De formatieontwikkeling van 1-1-2013 naar 1-1-2014 is weergegeven in de volgende tabel:

Formatie in fte en bedragen	Fte's	Toelichting	Financiële consequenties budget formatie
Formatie per 31.12.12	222,89		12.574.868
Taakstellingen			
Nog niet ingevulde taakstelling 2011	0		48.294
Nog niet ingevulde taakstelling 2012	0		36.296
Niet invullen vacature manager	-1,00	Taakstelling directie	-106.000
Niet invullen vacature BOA	-2,00	Taakstelling diverse functies	-121.319
Niet invullen vacature Financien	-1,33	Taakstelling diverse functies	-58.483
Niet invullen vacature stafbureau	-0,31	Taakstelling diverse functies	-30.000
Niet invullen vacature ROM	-0,78	Taakstelling diverse functies	-37.489
Niet invullen vacature VTH	-0,28	Taakstelling diverse functies	-12.286
Niet invullen vacature GGL	-0,27	Taakstelling diverse functies	-17.278
Niet invullen vacature samenleving	-0,45	Taakstelling diverse functies	-25.474
	-6,42		-323.739
Overige mutaties			
Minder fte kwaliteit voor kwantiteit	-0,86	Diverse teams	0
Herwaardering functies vanuit materieel budget	0	Team samenleving	12.000
watermanager	-0,75	Dekking vanuit GRP	-53.314
watermanager	0,89	Dekking vanuit GRP	71.085
Diverse mutaties	0,26	Diverse mutaties	19.200
Bouwplantoetsers	-1,56	Dekking vanuit de bouwleges	-86.681
Interne overplaatsing werknemer	0	Interne overplaatsing werknemer	46.000
Overige aanpassingen	0	Wettelijke loonstijging betaald uit stelpost	165.768
	-2,02		174.058
Formatie per 31.12.13	214,45	Subtelling in euro's	12.425.187
Mutaties per 01.01.2013			
Gedeeltelijk niet invullen diverse functies	-6,28	Taakstelling Effecten onderhoud V-balans, blauwe zone, ICT, efficiency, overhead ODRA	-345.322
	-6,28		-345.322
Totaal formatie per 01.01.2014	208,17		12.079.865

Tevredenheidsonderzoeken (KTO/ MTO)

TNS/ Nipo heeft in 2013 onder de noemer ‘waar staat de gemeente Renkum?’ een onderzoek gedaan naar de tevredenheid (over de gemeente) van onze inwoners. De vragenlijst is samengesteld in nauw overleg tussen TNS/ Nipo en KING, het kwaliteitsinstituut van de VNG. Samen zijn zij uitgekomen op een nieuwe onderzoeksopzet.

In het onderzoek van 2013 zijn de vragen gerubriceerd naar vijf thema’s; woon- en leefomgeving; verhouding burger-overheid; gemeentelijke dienstverlening; zorg en welzijn; werk en inkomen. Voor het eerst is bij wijze van proef gebruik gemaakt van Internet. Over de resultaten hebben wij u in maart op hoofdlijnen schriftelijk geïnformeerd.

In 2013 is ook een medewerkers tevredenheids onderzoek (MTO) uitgevoerd. De uitkomsten worden na bespreking (op team niveau) uitgewerkt in (team)verbeterplannen.

Programma Dienstverlening

Onder de naam ‘Servicepunt’ worden alle binnenkomende telefoongesprekken aangenomen door het telefoonteam. Aan de hand van centraal beschikbare informatie wordt de beller zo goed mogelijk tijdens dit eerste contact geholpen. De informatie die per telefoon wordt gegeven is identiek aan de informatie op de website.

De website is opnieuw vormgegeven conform de richtlijnen van GovUnited en vormt nu een geïntegreerd geheel met het informatiesysteem voor klantcontacten en het zaakstelsel. Op deze manier zijn wij nog beter in staat om actuele en consistente informatie te geven.

Voor de behandeling van vergunningaanvragen voor een omgevingsvergunning wordt nu gebruik gemaakt van het zaakstelsel. Daardoor worden alle documenten in één systeem bewaard en zijn op die manier sneller terug te vinden. Wij zijn in gesprek met de archiefinspecteur om met deze manier van werken te komen tot een volledig digitale archivering van de vergunningaanvragen.

Ten aanzien van het 14+ nummer hebben er regionaal (nog) geen verdere ontwikkelingen plaatsgevonden.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

In 2013 heeft team ICT samen met haar collega-gemeenten in de G5 de mogelijkheden van samenwerking op ICT gebied verkend. Vooruitlopend op deze samenwerking hebben wij onze uitwijkapparatuur verhuisd naar de gemeente Arnhem.

Intern heeft team ICT ondersteuning verleend aan nieuwe ontwikkelingen: de implementatie van Key2Schuldhelpverlening, het opzetten van het KCC, vernieuwing van het financiële pakket en het GIS systeem. Verder is de gemeente gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de basisregistraties WOZ en BGT. Om al dit soort ontwikkelingen te kunnen blijven ondersteunen in de toekomst, zijn we verder bezig met de vernieuwing van onze Citrix-omgeving en de database-omgeving.

Informatiebeheer

In 2013 is een interne audit uitgevoerd naar de Archief- en dossiervorming binnen onze organisatie. Naar aanleiding van deze audit is een verbeterplan geschreven. Op dit moment worden oude werkinstructies/ werkprocedures herschreven en daar waar nodig gebaseerd op zowel digitaal als fysiek (analoog) werken. De nadruk ligt daarbij echter vooral op de verbetering die digitaal werken kan opleveren. Een kwaliteitssysteem met toetsbare eisen wordt volgens het verbeterplan in de loop van 2015 ontwikkeld.

Digitalisering

Hybride archivering

In 2013 is het WABO-werkproces verder digitaal ingericht en verbeterd. De digitale beheerstructuur wordt per werkproces ondersteund door het ontwikkelen van één of meer vaste (kwaliteits)documenten. Als eerste is daartoe het “Inventarisatiesjabloon Zaaktypen gemeente Renkum” ontwikkeld dat een belangrijk houvast biedt om de belangrijke onderdelen van zaakgericht werken voor zowel de functionele teams als het team ICT & Informatiebeheer vast te leggen. Dit sjabloon kan tevens worden gebruikt om achteraf te toetsen of aan (wettelijke) en of andere eisen is voldaan. Daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan een metadagegevensschema dat eveneens als (kwaliteits)document wordt ingezet. Op deze wijze krijgt onze organisatie steeds meer grip op het op een adequate wijze gebruiken van het zaakstelsel. Het uitfaseren van hybride archivering is daardoor helaas nog niet aan de orde, maar stappen in de juiste richting zijn en worden gezet.

Pandenarchief

Omdat in 2013 nog geen financiële middelen beschikbaar waren, zijn geen acties uitgevoerd. Pas in de Najaarsnota 2013 zijn de kosten voor dit project door uw Raad goedgekeurd en staan in de begroting 2014. In de loop van dit jaar staan acties gepland om deze digitalisering verder gestalte te geven. Opgemerkt moet daarbij worden dat de taken van het Team Vergunning Toezicht & Handhaving waarschijnlijk overgaan naar de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Als dit het geval is vervalt daarmee volgens ons de behoefte om deze gegevens voor onze organisatie digitaal beschikbaar te hebben. Nadere uitwerking/onderzoek is noodzakelijk.

Los van deze digitalisering zal de bewerking (schooning en dergelijke) van dit archief in 2014 starten om een goede overdracht aan het Gelders Archief te realiseren.

Wijkgericht werken

De opzet van de pilot wijkgericht werken is gewijzigd nadat bleek dat de oorspronkelijke opzet niet leidde tot concrete resultaten. Er is een plan opgesteld voor een pilotproject wijk en sport. In het kader daarvan is in de tweede helft van 2013 een buurtsportcoach aan de slag gegaan in Renkum / Heelsum.

De buurtsportcoach wordt ingezet in de kernen Renkum en Heelsum met als taken:

- verbinding tot stand brengen tussen de organisaties die actief zijn in de kern Renkum en Heelsum op de werkvelden werkveld sport en bewegen enerzijds en Wmo en (gezondheids)zorg anderzijds;
- signalering en doorverwijzing van buurtbewoners naar de in de wijk actieve organisaties op gebied van sport, bewegen, welzijn, zorg.
- Het organiseren en uitvoeren van activiteiten in de buurt met als doel het ondersteunen en begeleiden van mensen die niet actief zijn op gebied van sport en bewegen.

Daarnaast zijn in 2013 in het kader van de decentralisaties in het sociale domein twee regionale proeftuinen gestart, een in Doorwerth en een in Oosterbeek.

In deze proeftuinen wordt gewerkt met de methodiek van de “netwerkstrategie” waarmee de gemeente als regievoerder vanuit de eigen kracht van inwoners en de sociale verbanden in een wijk/ buurt bouwt aan het zelforganiserend vermogen van de wijk/ buurt.

In het kader van het organisatiebrede traject rond wijkgericht werken is medio 2013 een bijeenkomst georganiseerd voor alle teamleiders over wijkgericht werken en wat de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden met zich mee gaat brengen op de verschillende beleidsterreinen.

In de loop van 2013 is duidelijk geworden dat het wijkgericht werken als eerste geconcretiseerd zal worden in het sociale domein. Concrete aanleiding hiervoor vormen de nieuwe taken die de gemeente krijgt in het kader van de decentralisaties jeugdzorg, awbz-begeleiding en participatiewet en passend onderwijs. In de kadernota sociaal beleid “De kunst van samenleven in de gemeente Renkum” (door uw Raad vastgesteld januari 2014) staan visie en doelstellingen hiervoor beschreven. In deze nota wordt hiervoor de term gebiedsgericht werken gehanteerd. Dit leidt in 2014 tot het instellen van sociale gebiedsteams in de drie volgende drie in de nota benoemde gebieden: Renkum / Heelsum, Doorwerth / Heveadorp en Oosterbeek / Wolfheze.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft -toegespitst op de gemeente- als definitie: “een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft”. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als een van deze belangen ontbreekt, dan kan nog steeds worden gesproken van een relatie met zo'n partij, maar die is dan niet als verbonden partij te beschouwen.

Op grond van het BBV rust op het college de verplichting in het kader van de begrotingscyclus in te gaan op de verbonden partijen (zie art. 9, tweede lid, onder f). Dit vloeit logischerwijs voort uit de bestuurlijke, beleidsmatige en/ of financiële belangen met de risico's van dien.

Op 30 maart 2005 hebt u de richtlijnen Verbonden Partijen vastgesteld. Daarop aansluitend hebt u in uw vergadering van 24 september 2008 de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Deze nota moet worden beschouwd als een nadere kaderstelling ten aanzien van de omgang met de verbonden partijen. In de nota zijn daartoe beleidsuitgangspunten geformuleerd. De nieuwe nota (2013-2016) is naar uw vergadertafel onderweg.

Per verbonden partij moeten afspraken worden gemaakt. De intensiteit van het toezicht wordt afhankelijk gesteld van de mate waarin de gemeente risico's loopt. Dat laatste moet blijken uit een risico-analyse. De werkzaamheden in het kader van de begrotingsscan en de nadere analyse van de uitkomsten daarvan zijn ten koste gegaan van de uitwerking van risico-analyses. Omdat voor de “zwaardere” verbonden partijen, zoals bijv. HGM, Stadsregio en Permar) geldt dat de grotere buurgemeenten (Arnhem, Ede) daarmee ook verbonden zijn, werken wij samen wat betreft het uitoefenen van het toezicht op de gemeenschappelijke verbonden partijen en de advisering daarover.

Er is niet alleen een relatie tussen gemeente en de verbonden partij. Tussen raad en college bestaat eveneens een rolverdeling, die van betekenis is voor de verhouding met de verbonden partij. U controleert ons college, wij controleren de verbonden partij; het gaat immers om de uitoefening van op afstand gezette uitvoeringstaken, waarover wij verantwoording aan u afleggen.

Daarnaast speelt een andere rolverdeling mee: de gemeente is als aandeelhouder van de ACV tevens mede-eigenaar van een bedrijf, waarvan zij ook diensten afneemt. De gemeente is dus eigenaar en opdrachtgever/ klant tegelijk. Daar waar sprake is van een relatie eigenaar- klant, streven wij ernaar dat de behartiging van beide belangen in het college over verschillende collegeleden verdeeld is. Vanwege de specifieke dossierkennis is het niet altijd mogelijk die scheiding volledige door te voeren. Ook in de ambtelijke advisering ontkomen wij er niet aan- gezien de schaalgrootte – dat af en toe vermenging van functies optreedt.

Besluitvorming over de herziene Nota verbonden partijen is in 2013 opgeschort. Eerst wordt de discussie en de besluitvorming over de besturingsfilosofie afgewacht. De Rekenkamercommissie deed in 2013 onderzoek naar de ‘werking’ van een aantal gemeenschappelijke regelingen/ verbonden partijen. Ook de resultaten hiervan worden afgewacht, alvorens u voorstellen over de herziene nota bereiken.

I.v.m. de oprichting van de ODRA, formeel eind 2013, is de gemeenschappelijke regeling MRA opgeheven.

Met behulp van onderstaande matrix geven wij u per verbonden partij inzicht in de prestaties, de ontwikkelingen en - in sommige gevallen - de risico's.

Het Gelders Archief	
Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties Vorm: gemeenschappelijke regeling (Regeling Regionaal Historisch Centrum “Gelders Archief”) Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 9 – bestuur en organisatie
Partijen	Gemeente Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002 Burgemeester J.P. Gebben vertegenwoordigt behalve Renkum ook Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last uit dezelfde personen bestaat.
Financieel belang	Voor het jaar 2013 was de bijdrage (“lumpsum”). van Renkum € 150.646

Het Gelders Archief	
Voortgang	Beheer van archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. Inspectietaak ten aanzien van onze archieven.
Risico's	GA heeft nog een structureel, zij het dalend negatief bedrijfsresultaat. Door het volgen van het huidige personeelsbeleid (minder fte door natuurlijke uitstroom) is dit probleem medio 2015 definitief opgelost.
Ontwikkelingen	GA is innovatief in diverse pilots, maar er zal nog veel geïnvesteerd moeten worden in digitalisering. Hiervoor blijven extra gelden en nieuwe geldstromen noodzakelijk. Voor de tien belangrijkste projecten is een investering benodigd van ruim 1,2 miljoen, naast de vervolgens hogere exploitatiekosten. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden.
Beleidsvoornemens	GA gaat zijn inspectietaak intensiveren. Het GA gaat controleren of Renkum op de juiste wijze met documenten (digitaal en fysiek) omgaat en of de bewaaromstandigheden (fysiek kelder en digitaal met software) goed zijn. Het GA heeft een vervolgininspectie uitgevoerd op 6 mei 2010. Daarnaast is extra aandacht gevraagd om de duurzaamheid van de audiovisuele raadsverslagen te verbeteren. Tevens is verzocht om de bestaande knelpunten ten aanzien van de WABO te verbeteren.
Rapportages	Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per 4 jaar een vierjarig beleidsplan op en een meerjarenbegroting. Het DB brengt jaarlijks voor 1 april een financieel verslag uit (inclusief accountantsverklaring als bedoeld in art. 393 van Boek 2 van het BW).

ACV	
Doel	Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afval-aanbiedstation. Vorm: Naamloze vennootschap met werkmaatschappijen in de vorm van besloten vennootschappen (Holding-structuur) Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Programma 4 - milieu & natuur
Partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede en Veenendaal.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001 De heer L.W. van Broekhoven uit Bennekom is op voordracht van de colleges van Renkum en Wageningen commissaris van de nv ACV. De gemeente vervult een dubbelrol: zij is mede-eigenaar van een bedrijf, waarvan ze ook diensten afneemt. Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De oude zgn. "prioriteitsaandelen", waarvan Renkum, Wageningen en Ede er aanvankelijk één hadden en waaraan het stemrecht in de AvA was gekoppeld zijn als uitvloeisel van de toetreding van Veenendaal vervallen. Met de toetreding van Veenendaal zijn de aandelen gesplitst (nominiaal € 1,-), en tevens zijn de prioriteitsaandelen omgezet in gewone aandelen. Vervolgens is in artikel 32 van de Statuten bepaald dat alle cruciale besluiten in de AvA slechts genomen kunnen worden met algemene stemmen (unanimiteit). Elke gemeente/ aandeelhouder heeft dus één stem. Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. In 2013 is (aan Renkum) over het jaar 2012 een bedrag ad € 94.999 uitgekeerd.
Voortgang	De samenwerking tussen gemeente en ACV verloopt uitstekend. ACV verleent diensten op een prima niveau. Het aanbiedstation is een gewaardeerde voorziening. ACV zal – zo is het voornemen – deze dislocatie in 2013 verlaten en de activiteiten concentreren in Ede. Daar is inmiddels een overslaghal in gebruik genomen. De verwerking van ons GFT-afval (nu in Duiven) komt na nieuwe gunning met ingang van 2014 mogelijk in andere handen en in dat licht bezien is de overslaghal ook voor Renkum interessant.
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot het bedrag van het ingelegde vermogen (ultimo 2003: € 845.000)
Ontwikkelingen	Met de toetreding van Veenendaal is voldaan aan een belangrijke voorwaarde, nl. voldoende aansluitingen voor een optimale bedrijfsvoering.
Beleidsvoornemens	De milieudoelstelling (gewenst scheidingspercentage) wordt niet gehaald. Besloten is de inzameling met behulp van de duobak te continueren. Op vrijwillige basis kunnen inwoners een container voor oud papier en karton en een extra container voor groen afval aanvragen.
Rapportages	Twee keer per jaar komt de Algemene vergadering van Aandeelhouders bijeen. De gemeente ontvangt de vergaderstukken ter voorbereiding. Periodiek voert de portefeuillehouder financiën overleg met de commissaris. ACV verleent haar diensten op basis van een dienstverleningsovereenkomst. In de kaderovereenkomst is bepaald welke voorwaarden van toepassing zijn op de in de dienstverleningsovereenkomst overeengekomen werkzaamheden.

Bank Nederlandse Gemeenten	
Doel	De BNG is de “huisbankier” van en voor de overheid en voor instellingen met een maatschappelijk belang. Vorm: naamloze vennootschap Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: geen
Partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Bestuurlijk belang	Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.
Risico’s	Het risico is beperkt tot het bedrag van het ingelegde vermogen.
Ontwikkelingen	Het voorstel van de BNG is om over 2013 een dividend van 1,27 per aandeel uit te keren (2012: 1,49 per aandeel). BNG behoort, volgens de lijst met de 'World's 50 Safest Banks' 2010 die is gepubliceerd door Global Finance. opnieuw tot de top-3 veiligste banken ter wereld. De stabiele koers van BNG loont, ondanks de aanhoudende turbulentie op de financiële markten.
Rapportages	Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Doel	Behartiging van de belangen op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid. Tevens ondersteuning bij de preventie van ongevallen en rampen door middel van planvorming en oefeningen. Vorm: gemeenschappelijke regeling (raadsbesluit 19-12-2001, nr. 11) Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 1 - zorg, gezondheid en welzijn Programma 5 – veiligheid
Partijen	Gemeenten in het gebied regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 19 december 2001, nummer 11 De burgemeester en wethouder Van Lent hebben zitting in Algemeen bestuur
Financieel belang	Bedrag per inwoner per gemeente voor afname van het basispakket In dit pakket zitten de per wet aan gemeenten opgedragen taken
Risico’s	Dit is een “zware” gemeenschappelijke regeling, gezien ook het bedrag dat per inwoner wordt bijgedragen. Spanningsveld tussen krimpende gemeentelijke middelen tegenover ontwikkelingen die leiden tot een opwaartse druk op de bijdrage.
Ontwikkelingen	Renkum heeft met de VGGM een dienstverleningsovereenkomst gesloten op basis waarvan de VGGM m.i.v. 1 maart 2010 ook de gemeentelijke brandweertaken voor Renkum uitvoert.
Beleidsvoornemens	Taken worden voor een periode van vier jaar vastgelegd in een meerjarenbeleidsplan, dat tegelijk met de begroting van de VGGM wordt vastgesteld
Rapportages	VGGM legt begrotingen, jaarverslagen etc. aan de gemeente ter goedkeuring voor.
Beleidsvoornemens	Zie bij ontwikkelingen
Rapportages	Twee keer per jaar komt de Algemene vergadering van Aandeelhouders bijeen. De gemeente ontvangt de vergaderstukken ter voorbereiding.

Gemeenschappelijk Regeling voor Onderwijszaken(GRO)	
Doel	Het voldoen aan gemeentelijke doelstellingen op het terrein van de volwasseneneducatie. schooluitval en tweede kans onderwijs Vorm: gemeenschappelijke regeling Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 2 – onderwijs, scholing en kinderopvang
Partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal, Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rijnwaarden, Lingewaard, Overbetuwe
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling: 27-06-2012 De portefeuillehouder onderwijs van Rheden vertegenwoordigt ook Renkum en Rozendaal in het dagelijks bestuur (benoeming door het GRO, op voordracht van deelnemende gemeenten).
Financieel belang	De gemeente betaalt een bijdrage, op basis van de raming in de begroting van het GOV. Deelnemende gemeenten betalen op basis van de overeenkomst “Kosten voor gemene rekening” de personele lasten, inclusief kantoorkosten (gemeente Arnhem is formeel werkgever).
Voortgang	Het GRO stelt de hoofdlijnen van het beleid voor volwasseneneducatie vast en doet dit door een raamovereenkomst inkoop participatiewet voor te bereiden. Hierbinnen vallen ook de afspraken over inzet en middelen voor het VAVO (tweede kans onderwijs)
Risico’s	In deze relatie ligt het zwaartepunt op het bestuurlijke belang. Een rechtstreeks – en relatief beperkt - financieel belang zit alleen in de verdeling van de bovengenoemde personele kosten. Financieel belangen zijn vooral in het geding in de relatie tot de leverancier van educatieve diensten, i.c. (per wet opgedragen) de ROC’s. Ten opzichte daarvan bestaat evenwel geen bestuurlijk belang.

Gemeenschappelijk Regeling voor Onderwijszaken(GRO)	
Ontwikkelingen	Als gevolg van bezuinigingen is het macrobudget voor volwasseneneducatie afgelopen jaren sterk afgenomen. Het kabinet is voornemens om het VAVO deel direct aan het voorgezet onderwijs te geven en niet meer via het gemeentefonds te laten lopen.
Beleidsvoornemens	
Rapportages	Het GRO stuurt jaarlijks de ontwerpbegroting voor 15 april naar de deelnemende gemeenten toe. Zij kunnen het GRO “van hun gevoelen doen blijken”, waarna het GRO -rekening houdend met de ingebrachte reacties- voor 1 juli daaropvolgend tot vaststelling overgaat. Over elk dienstjaar wordt rekening en verantwoording afgelegd: de voorlopige rekening wordt voor 1 juli vastgesteld en GS ter goedkeuring aangeboden.

Stadsregio Arnhem Nijmegen	
Doel	De deelnemende gemeentebesturen voeren bij wijze van verlengd lokaal bestuur in gezamenlijkheid een aantal taken uit op de beleidsvelden ruimtelijke ontwikkeling, milieu, volkshuisvesting, economische ontwikkeling en verkeer & vervoer. Vorm: Wijzigingswet Wgr- Plus (gemeenschappelijke regeling) Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 3 - ruimtelijke ontwikkeling, bouwen en wonen Programma 4 - milieu & natuur Programma 6 - verkeer Programma 8 - bedrijvigheid
Partijen	(20) Gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen
Bestuurlijk belang	De wethouders Heinrich en Weeda vertegenwoordigen Renkum in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De gemeente betaalt een bedrag per inwoner.. De bijdrage is afgeleid van de begroting, die de Stadsregio jaarlijks aan de deelnemende gemeenten ter goedkeuring voorlegt. In 2013 was de bijdrage € 3,07 per inwoner
Risico’s	
Ontwikkelingen	De voorgenomen wetswijziging (Wgr) betekent dat ingaande 2015 de ‘Plus’ aan de gemeenschappelijke regeling ontvalt. Deelnemende gemeenten beraden zich nu over andere manieren van samenwerking, overigens in breder verband. Belangrijk is dat de verdeling van de BDU gelden straks via de provincie verloopt.
Rapportages	De Stadsregio heeft een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. Vergaderstukken worden tijdig naar de gemeenten gestuurd, zodat zij zich intern kunnen voorbereiden alvorens in de Stadsregio wordt besloten. Gemeentebesturen krijgen alle documenten, die jaarlijks in het kader van de begrotingscyclus van de Stadsregio worden opgesteld ter toetsing en goedkeuring voorgelegd.

Permar	
Doel	Gemeenschappelijke uitvoering van taken als opgenomen in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Vorm: gemeenschappelijke regeling Rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Permar WS Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 1 - zorg, gezondheid en welzijn Programma 4 – milieu & natuur (groenonderhoud)
Partijen	Scherpenzeel, Barneveld, Ede, Wageningen en Renkum
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit (gewijzigde) vaststelling gemeenschappelijke regeling: 12 april 2010 Collegebesluit (gewijzigde) vaststelling gemeenschappelijke regeling: 19 oktober 2010 Wethouder van Lent vertegenwoordigt de gemeente Renkum.
Financieel belang	Vergoeding per gerealiseerd arbeidsjaar Wsw voor de vanuit die gemeenten afkomstige werknemers die conform de opdracht van die gemeente door of via het werkvoorzieningschap werk wordt geboden.
Risico’s	Permar wil de verliezen van de afgelopen jaren ombuigen dor middel van een reorganisatieplan in combinatie met een meerjarenbeleidsplan met daarin een visie voor de komende jaren. Gestreefd wordt naar een beperkte omzetgroei. Vanaf 2012 dient de omzet te groeien waardoor het negatieve resultaat in een positief overschot kan worden omgebogen. Wanneer het reorganisatieplan niet leidt tot de gewenste bijstelling, loopt de gemeente het risico om geconfronteerd te worden met een extra gemeentelijke bijdrage.
Ontwikkelingen	N.a.v. de modernisering van de Wsw hebben de deelnemende gemeenten samen met de Permar een voorstel voor een nieuw beleidskader opgesteld en een uitvoeringsplan voor de gemoderniseerde Wsw. De Permar is belast met de uitvoering van de Wsw voor vijf gemeenten en biedt als zodanig werkgelegenheid. De bedrijfsvoering staat onder druk als gevolg van de verlaging van de Rijkssubsidie. Dit betekent dat de Permar haar inkomsten steeds meer ‘uit de markt’ moet halen en dus ook steeds vaker marktconform moet werken. Dit gebeurt onder andere door de medewerkers in een zo regulier mogelijke werkomgeving te laten werken (de beweging van ‘binnen naar buiten’. Met de lopende re-organisatie moet Permar uitgroeien tot een ‘ mens – ontwikkelbedrijf’.

Permar	
Beleidsvoornemens	Naast de uitvoering van de Wsw zal Permar moeten inspelen op de nieuwe Participatiewet. Ook hierbij is het doel om de loonwaarde van mensen zo goed mogelijk te ontwikkelen zodat zij zo zelfstandig en regulier mogelijk kunnen werken.
Rapportages	Het DB Permar stelt jaarlijks het jaarplan op, waarin de ontwerp-begroting is opgenomen. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen “van hun gevoelen” laten blijken, waarna de begroting door het DB wordt vastgesteld. Permar legt jaarlijks verantwoording af in de vorm van managementrapportages.

Euregio Rijn Waal	
Doel	Op basis van grensoverschrijdende samenwerking streven naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de Euregio Rijn-Waal. Vorm: gemeenschappelijke regeling Rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Euregio Rijn Waal Bijdrage aan verschillende programma's, niet specifiek te benoemen
Partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas
Bestuurlijk belang	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010 De burgemeester en twee raadsleden vertegenwoordigen Renkum in het algemeen bestuur van de Euregio, de Euregiораad.
Financieel belang	Bijdrage is gerelateerd aan het inwonertal (in een bepaalde bandbreedte). In 2013 was de bijdrage € 8.100.
Voortgang	Concrete resultaten zijn nog niet aan te wijzen. De samenwerking moet nog groeien, met name wat betreft het vinden van projecten, die voldoen aan subsidiecriteria en die aansluiten bij belangen van Renkum zelf.
Risico's	Gelet op het bedrag van de jaarlijkse contributie is het risico beperkt
Ontwikkelingen	De structuurfondsen vormen een van de hoofdpunten van de Europese begroting. De huidige structuurfondsperiode loopt tot 2013; op Europees niveau is begonnen met de voorbereidingen op de periode 2014-2020. Daarin zijn doelstelling 2 “bevordering van de regionale ontwikkeling ter bevordering van de concurrentiekracht” en doelstelling 3 “de Europese territoriale samenwerking” voor Renkum van belang. Uit een door de EU- commissie gemaakte analyse van de EU- begroting blijkt dat de doelstelling van Europese samenwerking overeind blijft , maar ook dat de projecten meer resultaatgericht moeten zijn. De Euregio volgt deze ontwikkelingen op de voet.
Beleidsvoornemens	Renkum wil meedoen aan projecten waarbij het zelf een rechtstreeks belang heeft. Op dit moment doe Renkum mee aan Duits – Nederlands project “Kliker” genaamd. In dit project nemen zes Nederlandse en vijf Duitse gemeenten deel. Ook wordt aandacht besteed aan de grensoverschrijdende rampenbestrijding (het in kaart brengen van (grensoverschrijdende) risico's.
Rapportages	Stukken in het kader van de begrotingscyclus worden de gemeenten toegestuurd. De Euregiораad neemt daarover besluiten. De gemeente ontvangt de jaarverslagen van de Euregio

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	
Doel	De VNG is een vereniging die de belangen behartigt van de gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij Rijk en provincies. Daarnaast heeft de VNG een adviesfunctie voor haar leden. Vorm: vereniging Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Hoofdstuk 3 : bestuur en organisatie
Partijen	Gemeenten in Nederland (op vrijwillige basis)
Bestuurlijk belang	De gemeente kan invloed uitoefenen via de ledenvergadering resp. ledenRaadplegingen (stemrecht)
Financieel belang	De gemeente betaalt jaarlijks een contributie aan de VNG; in 2013 was dat € 1,101 per inwoner (€ 48.716)
Voortgang	N.v.t.
Risico's	N.v.t.
Rapportages	De VNG informeert haar leden en hun bestuurders/ medewerkers via het VNG-Magazine. Daarnaast heeft de VNG een website. Jaarlijks wordt het VNG-congres gehouden. D.m.v. ledenraadplegingen worden de gemeenten over bepaalde vraagstukken gepolst.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 27 juni 2007 heeft uw raad de nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen politiekbestuurlijke besluiten genomen kunnen worden. Besluiten die staan in het teken van het toekennen van functies (bestemmingen) aan grond. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen (“claims” van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt – en het beheren en het uitgeven van gronden alsmede kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen. Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

In het kader van de begrotingcyclus legt het college jaarlijks verantwoording af over de projecten. In deze paragraaf Grondbeleid gaan we op hoofdlijnen in op de resultaten met betrekking tot de grondexploitatie in 2013.

In 2013 zijn de volgende complexen in exploitatie:

Renkum

- 110a 3B4 bouwgrondexploitatie (Noord, Midden, Zuid en 3B)
- 840 Bergerhof
- 850 Dorpsstraat Oost Renkum

Wolfheze

- 720 Wolfsheide
- 735 Willemsen Naaldhout

Doorwerth

- 755 Tussen de Lanen
- 775 Winkelcentrum de Weerd/Mozartlaan

Oosterbeek

- 780 Dennenkamp (NVC en Munninghofflaan)
- Dennenkamp herstel park
- 745 Veritasweg
- 130a Talsmalaan
- 700 Oosterbeek Hoog
- 715a Oosterbeek Centrum (Dalzone)

Daarnaast lopen diverse andere type woningbouwprojecten (dorpsvernieuwingen).

Resultaat 2013

Op basis van de recente inzichten bij het opstellen van de jaarstukken 2013 is een aantal verschillen ten opzichte van het najaarsnota 2013 geconstateerd. Beleidslijn is dat voor projecten met een verliesgevende exploitatieberekening het verwachte verlies voorzien moet worden. Op basis van de uitkomsten van de najaarsnota 2013 is vastgesteld dat in 2013 voor een totaal bedrag van € 88.000 aan voorzieningen moet worden getroffen. Volgens de jaarrekening 2013 moet een voorziening van € 148.000 worden getroffen voor de hogere verliezen. Daarnaast wordt van een aantal projecten op basis van particuliere initiatiefnemer

verliezen ingeboekt van € 95.000 omdat de kosten voor deze projecten hoger zijn dan de afgesproken vergoeding of omdat het project is gestopt. Op basis van de uitkomsten van de najaarsnota 2013 is vastgesteld dat in 2013 voor een totaal bedrag van € 80.000 aan verlies moet worden ingeboekt. Het nadelig resultaat is € 75.000 hoger dan het resultaat volgens de najaarsnota 2013.

In het volgende overzicht wordt per project het resultaat weergegeven:

Verliesgevende projecten 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Voorzieningen:			
3b4 woningbouw	- 1.465	- 1.508	- 43
Oosterbeek hoog	- 3.101	- 3.107	- 6
Oosterbeek centrum (Dalzone)	- 50	- 50	0
Doorwerth centrum/Mozartlaan	- 875	- 886	- 11
Willemsen Naaldhout	- 34	- 34	0
Totaal verliesgevende projecten	-5.525	-5.585	- 60
Reeds getroffen voorzieningen	5.437	5.437	0
Te treffen voorzieningen 2013	-88	-148	- 60

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

3b4 woningbouw

In 2013 is een extra voorziening getroffen van € 67.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de najaarsnota 2013 was al rekening gehouden met een verlies van € 24.000. Het hoger verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door financieringslasten als gevolg dat de opbrengsten later worden gerealiseerd.

Binnen dit project zijn nog een aantal deelprojecten niet in ontwikkeling. In totaal staat een opbrengst van € 2,3 miljoen in de boeken. De ontwikkeling op de woningmarkt maakt de ontwikkeling van deze projecten en daarmee de verkoop van bouw kavels echter onzeker. Deze onzekerheid leidt tot hogere financieringslasten als de verkoop van de bouw kavels vertraging ondervindt.

Oosterbeek hoog

In 2013 is een extra voorziening getroffen van € 62.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de najaarsnota 2013 was al rekening gehouden met een verlies van € 56.000. De kosten voor dit project zijn hoger uitgevallen in verband met hogere planbegeleidingskosten van € 4.000 en financieringslasten van € 2.000 dan bij de najaarsnota was verwacht.

De laatste twee gebouwen in de vrije sector van de fase 3 laten op zich wachten in verband met de financiële crisis. Hiervoor staat een opbrengst van € 1,9 miljoen in de boeken.

Oosterbeek centrum (Dalzone)

Voor de komende jaren (tot 2014) is het de verwachting dat het verlies niet groter gaat worden aangezien wij momenteel te maken hebben met een (interne) rekenrente die dusdanig lager is dan de rente die wij in rekening brengen bij de ontwikkelaar. Dit voordeel, dat daardoor ontstaat, gebruiken wij om de plankosten veroorzaakt door de zaken volgend uit de crisis af te dekken.

Per 31 december 2013 wordt nog een opbrengst verwacht van € 2,0 miljoen exclusief bijdrage in de financiering. Een belangrijke interne kostenfactor in het project zijn de financieringskosten. Het totaal aan financieringskosten op dit project bedraagt eind 2013 € 942.000. De toename in 2013 bedraagt € 65.000 en indien er niets ontvangen wordt bedragen deze financieringskosten voor 2014 € 69.000.

Mozartlaan

In 2013 is een extra voorziening getroffen van € 20.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de najaarsnota 2013 was al rekening gehouden met een verlies van € 9.000. Het hoger verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere planbegeleidingskosten.

De ruimtelijke procedures voor dit project zijn afgerond. De crisis in de woningmarkt maakt de verkoop van de nieuw te bouwen woningen onzeker. Voor dit project wordt een opbrengst van € 225.000 verwacht.

Resultaat grondexploitatie <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Totaal te treffen voorziening	- 88	- 148	- 60
Af te boeken projecten			
Stenen Kruis	- 26	- 26	0
Hof van Lebret	0	- 6	- 6

Resultaat grondexploitatie <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Resultaat afgeboekte projecten	- 26	- 32	- 6
Af te sluiten projecten			
Tussen de Lanen	0	0	0
Dorpsstraat Oost Renkum/Wilgenpas	0	14	14
Terrein Kranen	0	0	0
Park Dennenkamp	0	- 3	- 3
Hema	0	- 8	- 8
Ten Böhmer	- 15	- 15	0
Van de Bovenkamp	- 3	- 3	0
Dorpsplein Wolfheze	- 36	- 41	- 5
Overig	0	- 2	- 2
Resultaat afgesloten projecten	- 54	- 58	- 4
Totaal resultaat grondexploitatie	- 168	- 238	- 70

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Zoals uit het bovengenoemd overzicht blijkt levert een aantal kleine projecten kosten op voor de gemeente. Per saldo is het nadeel € 10.000 ten opzichte van de najaarsnota 2013.

Resultaat na 2013

Verwacht resultaat <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Winstgevende projecten:			
Wolfsheide	0	0	0
Woningbouw Dennenkamp	0	0	0
Bergerhof	524	524	0
Totaal winstgevende projecten	524	524	0
Reeds genomen winst	0	0	0
Totaal nog te verachte winst	524	524	0

Wolfsheide

Exploitatieberekening is over de gehele planperiode bekend. De financiële afronding van dit project zal naar verwachting langer op zich laten wachten door de huidige crisis op de woningbouwmarkt.

Gezien de langere doorlooptijd van het project en dan vooral het onderdeel bestemmingsplan en de daarmee gemoeide extra tijdsinvestering zal het eindresultaat op 0 dan wel licht negatief uitkomen. Mocht van Wanrooij met Vivare tot overeenstemming komt tot de verkoop van 14 rijwoningen om deze in te zetten als huurwoningen, dan betekent dit een vermindering van € 56.000 in de opbrengstkant van het project. Dit doordat een vergoeding van Van Wanrooij aan de gemeente Renkum vastgelegd was voor iedere koopwoning (sociaal en vrije koop). Deze komt dan te vervallen voor de 14 huurwoningen dat direct leidt tot een verlies van € 56.000.

Woningbouw Dennenkamp

In maart 2013 heeft u het bestemmingsplan Munninghofflaan vastgesteld. Met Vivare is een contract gesloten voor de bouw van 14 appartementen. De hierin opgenomen grondopbrengst bedraagt € 350.000.

De planbegeleidingskosten voor de diverse Dennenkampprojecten bedragen, los van die voor het park, inmiddels ca. € 700.000. Daarvan is € 200.000 toegerekend aan de Brede school.

Voor nieuwbouw ter plaatse van het voormalige Nederveluwecollege (NVC) moet de planvorming nog geschieden en een projectontwikkelaar gevonden worden (middels een prijsvraag). Voor beide woningbouwprojecten samen is een opbrengst geraamd van € 1,4 miljoen.

Bergerhof

De grondexploitatiebijdrage van € 470.000 komt vrij na levering van de gronden (in twee tranches). Eerste tranche van € 360.000 is binnen. In juli 2008 zijn de reeds gemaakte ambtelijke kosten alsmede de helft van de nog te maken ambtelijke kosten betaald (€ 240.000). Aan het einde van het project wordt het restant aan daadwerkelijk bestede ambtelijke kosten bij Vivare in rekening gebracht (maximaal € 145.000). Eind 2013 was in totaal € 276.000 aan ambtelijke kosten gemaakt.

Financiële positie

In de in maart 2009 vastgestelde Nota reserves en voorzieningen is besloten om de algemene reserve grondexploitatie op te nemen in de vrije algemene reserve. Om de resultaten binnen de grondexploitatie inzichtelijk te houden wordt hier de reserve grondexploitatie weergegeven als deze wel was aangehouden.

Analyse grondexploitatie

De fictieve stand van de reserve per 1 januari 2013 bedroeg € 5.017.000 negatief. In 2013 zijn de mutaties van het verlies van alle verliesgevende projecten meegenomen in het resultaat van de jaarrekening. Hiervoor worden voorzieningen getroffen.

Door de winstgevende projecten zal de negatieve reserve geleidelijk minder negatief worden. De projecten zonder exploitatieberekening hebben nog geen invloed op de hoogte van de reserve.

In onderstaande tabel wordt het verwachte verloop van de fictieve reserve weergegeven.

Verloop fictieve reserve grondexploitatie	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand per 1 januari 2013	- 5.017
Te vormen voorzieningen in 2013	- 148
Stand voor resultaatbestemming 2013	- 5.165
Onttrekkingen bestemmingsreserves	0
Resultaat afgeboekte projecten	- 32
Resultaat afgesloten projecten	- 58
Stand na resultaatbestemming (01-01-2014)	- 5.255
Verwacht verloop fictief reserve na 01-01-2014:	
Stand per 1 januari 2015	
Bergerhof	524
Stand per 1 januari 2016	- 4.731
Stand per 1 januari 2017	- 4.731
Stand per 1 januari 2018	- 4.731

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Paragraaf 8 Subsidies

In de begroting 2013 is een subsidieparagraaf opgenomen Deze paragraaf is een is een financiële terugblik op die in de begroting 2013 genoemde posten, aangepast met door uw Raad/College goedgekeurde mutaties op de budgetcyclus 2013. Het gaat hier dus om een vergelijking tussen begroting 2013 en jaarstukken 2013. Dat impliceert dan ook dat hier bijvoorbeeld geen rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld afwikkeling van subsidies over kalenderjaar 2012 (in kalenderjaar 2013). In de begroting 2013 zijn alleen de totalen per programma weergegeven, in de onderstaande tabel treft u de bedragen aan die daar de grondslag voor vormden en de verantwoording daarvan:

<i>Bedragen x € 1.000 (af rondingsverschillen mogelijk)</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
01 Werk & inkomen				
Participatiebudget (inburgering)	36	51	51	0
Totaal 01 Werk & inkomen	36	51	51	0
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
Bezoek- en oppasservice	23	23	23	0
Project veelplegers	6	6	0	6
Bureau Halt	7	7	7	0
Buurtopbouw- en bemiddeling	5	5	5	0
Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	64	52	47	5
Dorpshuizen/buurtopbouw Solidez	415	419	419	0
Jeugd- en jongerenwerk	298	308	308	0
Jeugdhulpverlening JEKK	48	48	50	-2
Minimabeleid	60	60	17	43
Maatschappelijk werk algemeen	368	376	376	0
Mantelzorg	74	75	80	-5
Maatschappelijke opvang en openbare gezondheidszorg	75	76	71	5
Onderwijsbeleid	86	86	74	12
Peuterspeelzaalwerk	125	125	134	-9
AWBZ pakketmaatregelen/psychosociaal	209	211	181	30
Lokaal gezondheidsbeleid	461	473	403	70
Sociale activering	31	31	31	0
Sociale raadslieden	20	20	20	0
Vrijwilligersbeleid	85	87	87	0
Welzijnssubsidies jeugd	17	17	15	2
Welzijnssubsidies zorg	4	14	14	0
Maaltijdvoorziening	0	39	39	0
Totaal 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	2.482	2.559	2.401	158
07 Sport, kunst & cultuur				
Sportbuurtwerk	171	171	174	-3
Kunstzinnige vorming	276	256	256	0
Musea	57	58	58	0
Airborne	19	20	13	7
Openbaar bibliotheekwerk	719	733	733	0
Sportaccommodaties	200	200	188	12
Welzijnssubsidies kunst en cultuur	83	100	81	19
Welzijnssubsidies sport	26	26	24	2
Totaal 07 Sport, kunst & cultuur	1.551	1.565	1.528	37
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme				
Subsidiering toeristische act.	53	53	53	0
Totaal 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	53	53	53	0
Totaal subsidies	4.121	4.228	4.033	195

Ons college heeft toegezegd in de jaarrekening inzicht te geven in diverse subsidies. Wij stellen voor om de bovengenoemde bedragen op programmaniveau nader te specificeren. De opstelling is als volgt:

Verantwoord op	Naam	Bedrag	Omschrijving
Ov.lst /btn wet inbu	Vluchtelingenwerk	50.803	budgetsubsidie 2013
Totaal programma 1		50.803	
Buro Halt	bureau halt	7.300	subsidie Halt 2013
Lokale educatieve ag	stichting pas	33.587	aanvull. bet. act.subsidies OWWZ
Lokale educatieve ag	st.bib.veluwezoom	15.225	incident subsidie bibliotheek op sch
Lokale educatieve ag	solidez	24.909	inc.subs. herinr.Poort v.Doorwerth
stichting leergeld	st. leergeld Arnhem	5.000	bijdrage vlgs brf 28-10-2013
stichting leergeld	st. leergeld Arnhem	5.000	activiteitensubsidie 2013
trajectbegeleiding	solidez	3.124	incl. bij verlening jeugd en jongeren
kindervakantieweek	solidez	4.166	incl. bij verlening jeugd en jongeren
vve beleid		0	bijdrage Renkumkaart via verstrekking
cultuur toeleiding		0	bijdrage Renkumkaart via verstrekking
dienstverlening		0	bijdrage Renkumkaart via verstrekking
Maatsch.werk: Vilente	solidez	375.651	budgetsubs. 2013 alg.maatschap.werk
welzijnssubs.zorg	vier het leven	550	Incidentele subsidie 2013
welzijnssubs.zorg	heuvelbewoners	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	airbornebuurt	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	mozartflat	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	wijkver. doornenkamp	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	wolfskreet kwartaal	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	heideplan	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	b.g.m. ezendam	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	wijkvereniging rosande	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	bew ver fluitersmaat	225	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	de zonnebloem	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	kbo	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	renkum hart veilig	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	vrijw.hulpd.v.Elkaar	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	zonnebloem	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	st. voedselbank	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	huvor, bestuur anbo gemeente renkum	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	ehbo renkum/heelsum	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	kbo gelderland	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	ehbo,kon.ned.ver.obk	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	bejaardensocieteit	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnssubs.zorg	slachtofferhulp ned.	6.668	activiteitensubs slachtofferhulp 2013
pakketmaatregel awbz	solidez	5.400	sub.urenuitbreiding BOS 2013
pakketmaatregel awbz	lindenhout arnhem	40.000	Inc.subs.WIG 1e hj.2013
pakketmaatregel awbz	solidez	4.900	activiteitensubsidie 2013
pakketmaatregel awbz	solidez	101.297	activiteitensubs.2013 wmo ontmoeting
pakketmaatregel awbz	zorgcentr. felixoord	9.724	incident subs Wmo ontmoetingsp 2013
pakketmaatregel awbz	het schild	9.724	incidentele subs WMO ontmoetingsp 20
pakketmaatregel awbz	vilente	9.724	incidentele subs WMO ontmoetingsp 20
Sociale activering	solidez	31.132	budgetsubsidie 2013
Opv. Zorgw.Zorgm.	solidez	33.439	activiteitensubs.2013 zorw.zorgmijders
collectieve prev.ggz	st. pro persona	19.400	activiteitensubs coll.preventie GGZ
zorgvernieuw.prj.ggz	humanitas distr.oost	5.283	activiteitensubsidie
zorgvernieuw.prj.ggz	mee gelderse poort	6.192	Activiteitensubsidie 2013
zorgvernieuw.prj.ggz	st. welzijn ouderen	6.300	activiteitensubsidie buddyzorg 2013

Verantwoord op	Naam	Bedrag	Omschrijving
Wmo: mantelz.onderst	alzheimer veluwe	1.500	activiteitensubs 2013 Alzheimercafe
Wmo: mantelz.onderst	solidez	5.400	sub.urenuitbreiding BOS 2013
Wmo: mantelz.onderst	solidez	66.300	budgetsubsidie 2013 steunpunt
Wmo: mantelz.onderst	st. pro persona	850	incidentele subsidie 2013
Wmo: mantelz.onderst	st. pro persona	850	subsidie bioscoopbonactie
Wmo: mantelz.onderst	solidez	2.000	Incid. subs. 2013 respijtweekend
Wmo: mantelz.onderst	solidez	3.300	Incidentele subs.2013 Mantelzorg
oppasservice	solidez	23.460	budgetsubsidie 2013 opvangservice
Wmo: soc. Raadlieden	rechtswinkel renkum	5.000	activiteitensubs vlgs brf 4-2-2013
Wmo: soc. Raadlieden	solidez	15.000	incidentele subsidie thuis administr
Vrijwilligerscentr.	solidez	71.537	budgetsubsidie 2013 vrijwilligers
combifuncties mas	solidez	15.312	Mas via combinatiefunctie 0,3FTE
mlt serv&v&advies	solidez	38.705	budgetsubsidie 2013
buurtbemiddeling	solidez	5.100	budgetsubsidie 2013 buurtbemiddeling
j&j werk bries	solidez	307.729	Budgetsubsidie2013
dorpshuiz/buurtopbou	solidez	419.509	budgetsubsidie 2013 Dorpshuizen
jeugdhulpverl. jekk	lindenhout arnhem	49.760	subsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	solidez	8.490	incl. bij verlening jeugd en jongeren
welzijnsubs. Jeugd	jeugdraad heesum	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	talud, st.speeltuin	325	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	jeugdwerk renkum	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	o'beekse padvindere	550	Waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	jeugdraad doorwerth	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	scouting emmagroep	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	jeugdr.pkn kerk ob	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	watersc.musinga-rijn	550	waarderingssubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	scouting emmagroep	400	activiteitensubsidie 2013
welzijnsubs. Jeugd	scouting emmagroep	900	activiteitensubs 2013
welzijnsubs. Jeugd	bernulphus	1.300	activiteitensubsidie 2013
peuterspeelzalen alg	st. dol-fijn	47.500	subsidie peuterspeelzaalwerk 2013
peuterspeelzalen alg	skar peuterwerk	86.728	subs.peuterapeelz&doelgroepk,2013
gedecentr.bdu unifor	thuiszorg m-gelderl.	2.021	inflatiebetaling STMG over 2013
gedecentr.bdu unifor	thuiszorg m-gelderl.	348.423	budgetsubsidie JGZ 2013
maatwerk JGZ	thuiszorg m-gelderl.	21.560	budgetsubsidie JGZ 2013
back office cjb	gelderland-midden ve	18.202	backoffice CJB 2e helft 2013
back office cjb	gelderland-midden ve	18.202	Backoffice CJB voorschot 1 e hj 20
jongin	solidez	5.286	Verlening jeugd jongeren meerdere co
opvoedenin	solidez	5.286	Verlening jeugd jongeren meerdere co
homestart	thuiszorg m-gelderl.	8.715	Subsidie BOR 2013
ekd	thuiszorg m-gelderl.	22.004	budgetsubsidie JGZ 2013
Totaal programma 2		2.400.799	
Schoolzwemmen	sportfondsenbad renk	12.699	vergoeding schoolzwemen 2012-2013
Schoolzwemmen	zwembad oosterbeek	14.453	vergoeding schoolzwemmen 2013/2014
Schoolzwemmen	zwembad oosterbeek	14.816	vergoeding schoolzwemen2012-2013
Schoolzwemmen	zwembad oosterbeek	44.246	verlening budgetsubsidie 2013
Openbaar bibliotheek	st.bib.veluwezoom	732.984	st.bib.veluwezoom Subsidieverle 2013
centr.kunst en cult.	centrum kunst & cult.	256.346	subsidie 2013
Airborne herdenking	st. airborne	2.000	activiteitensubs 2013 Airb Herdenkin
Airborne herdenking	taptoe oosterbeek	3.000	activiteitensubsidie Taptoe 2013
Airborne herdenking	airborne herdenking	7.000	incident.activiteitensubs Airb Herde

Verantwoord op	Naam	Bedrag	Omschrijving
Airborne herdenking	l. van doorn	500	subs 2013 vertelvoorstel 2e Wereldo
Airborne herdenking	stichting bernulphus	650	incidentele subsidie 2013
subsidies verenig.	postduiven koerier	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	imkersver korenbloem	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	badmintonclub duo	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	obeekse ijsverenigin	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	ijsver. vooruit	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	zang en kleur	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	badmintonclub duo	225	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	jeu de boule d'eiken	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	biljartver. renkum	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	biljart club o'beek	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	biljartclub de hucht	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	bridge club o'beek	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	s.h. van osta	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	biljartver molenberg	325	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	gymnastiekver. bato	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	kracht en vriendsch.	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	dkod	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	peter hensen	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	pallas `67	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	badmintonclub o'beek	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	wodanseck sv	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	bowlsclub de jack	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	ovc'85	450	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	v.v. ostrabeke	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	rtv rein bloem	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	sportver. waag	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	ttv kracht en vriend	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	bridgeclub doorwerth	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	duno midgetgolfver.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	harten, ltc	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	mhco	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	invaliden sportver.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	reg.sp.inst.geh.pdal	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	vollvo	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	c.v.v. redichem	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	tennisver. de slenk	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	trimclub hartelust	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	duno tennisver.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	zwem poloclub rzc	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	vijftig plus sport	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	hibhoppers, st.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	rvw, voetbalver.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	reddingsbrigade	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	nuovo volleybalver.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	nederveluwe paandr.	550	waarderingssubsidie 2013
subsidies verenig.	ttv kracht en vriend	250	activiteitensubs scholirentoernooi
subsidies verenig.	st. bakkershaag	250	activiteitensubsidie
subsidies verenig.	c.v.v. redichem	655	activiteitensubs pupillenvoetb 2013
subsidies verenig.	zwem poloclub rzc	1.055	Subsidie Rijntocht 2013

Verantwoord op	Naam	Bedrag	Omschrijving
subsidies verenig.	sportver. waag	1.940	activiteitensubsidie 2013
Reddingsbrigades	reddingsbrigade	400	Aanv.sub.dec.'13 118640/117649/11187
Reddingsbrigades	reddingsbrigade	1.997	Activiteitensubsidie 2014
Reddingsbrigades	reddingsbrigade	23.088	Activiteitensubsidie 2013
Zwemverenigingen	zwem poloclub rzc	76.947	budgetsubsidie 2013
sportbuurtwerk	solidez	174.115	Budgetsubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	scarabee	5.000	subs.Art Borne project 2013
Kunst en cult: subs.	vrienden oude kerk	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	dwarsliggers	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	stg.begr.pl.fangmanw	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	dolle instuivers	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	heemkunde	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	oranjever. wolfheze	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	oranjedag heesum	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	cult st heerlijkheid	225	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	orangever.door/hevea	450	Verl.+vastst.waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	oude kerk	325	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	oranje-ver. o'beek	325	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	kleine komedie	450	activiteitensubsidie toneelvoorst 2013
Kunst en cult: subs.	heesums kerkkoor	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	kleine komedie	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	nederlands koor obk.	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	airborne mallet band	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	avo, accordeonver.	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	zang en vriendschap	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	vrije stem	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	excelsior korps	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	o'beeks kamerkoor	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	o'beeks mannenkoor	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	zangver. bernulphus	450	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	scouting bernulphus	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	amateurtoneelver.	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	jubal	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	st.raadzaalconcerten	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	tarantella	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	eendracht, muziekver	550	waarderingssubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	solexclub pegalex	450	activiteitensubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	avo, accordeonver.	500	activiteitensubs koffieconcert 2013
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	1.000	subs deeln concertreeks HRFSTWND 2013
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	1.000	subs concert La Passio de Cristo
Kunst en cult: subs.	o'beek in beweging	1.000	activiteitensubsidie 2013
Kunst en cult: subs.	st.raadzaalconcerten	1.500	activiteitensubs Raadz concerten 2013
Kunst en cult: subs.	pro persona ggz	1.500	activiteitensubsidie 2013 Klaproos
Kunst en cult: subs.	eendracht, muziekver	2.000	activiteitensubs concerten 2013
Kunst en cult: subs.	st.kunst id 6 dr	2.200	activiteitensubsidie Kunstroute 2013
Kunst en cult: subs.	vrienden poezie geld	2.500	activiteitensubs org poeziefestival
Kunst en cult: subs.	zomerconcerten renku	5.000	Act.subs. t.b.v. NJO-concerten
Kunst en cult: subs.	everwijnsgoed	5.500	activit.subs Kunst en Muziek 2013
Kunst en cult: subs.	scarabee	7.000	activiteitensubsidie
Kunst en cult: subs.	young eppinga singer	400	incidentele subsidie 2013

Verantwoord op	Naam	Bedrag	Omschrijving
Kunst en cult: subs.	oranjedag heesum	700	subsidie vlgs 4-4-2013
Kunst en cult: subs.	liefdesliederenkoor	1.000	subs 2013 Deutsches Requiem Brahms
Kunst en cult: subs.	vrienden poezie geld	1.000	incidentele subsidie verkiezing
Kunst en cult: subs.	st. kunstkoepel	1.160	incident.subs vlgs brf 21-3-2013
Kunst en cult: subs.	filmhuis oosterbeek	1.500	incident subs 2013 Filmhuis Oosterb
Kunst en cult: subs.	oranje-ver. o'beek	1.500	incident.subs K(R)oningsnacht 29-4-2013
Kunst en cult: subs.	kasteel doorwerth	1.650	incidentele subs klassiek zangconcours
Kunst en cult: subs.	Stichting 14 karaats	2.000	2/3e subs.st.14 karaats
Kunst en cult: subs.	oranje & evenementen	2.200	incidentele subsidie 2013 Airborne
Kunst en cult: subs.	n.t.b. papiermuseum	4.750	subs.papiermuseum bedrijfsplan
Kunst en cult: subs.	scarabee	5.000	incident.subsidie Airb.Project 2013
Kunst en cult: subs.	veluwezoom , museum	10.000	overeengek.bedrag bidbook
Musea, verzamelingen	airborne museum	40.000	subsidieverl budgetsubs 2013
Musea, verzamelingen	marius van beek bv	4.300	activiteitensubsidie educatief
Musea, verzamelingen	veluwezoom , museum	13.000	activiteitensubsidie 2013
Totaal programma 7		1.527.850	
Subsidie VVV	bur. voor toerisme	52.952	budgetsubsidie 2013
Totaal programma 8		52.952	
Totaal programma's		4.032.404	

Deel II

Jaarrekening

Opzet van de jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2013. Bij het opstellen van een jaarrekening moeten we voldoen aan de wettelijke regels die daarvoor gelden. Deze regels zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting
- de balans en de toelichting

De programmarekening bevat:

- de gerealiseerde baten en lasten per programma;
- het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
- het gerealiseerde resultaat voor bestemming, volgend uit de onderdelen a en b;
- de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het gerealiseerde resultaat na bestemming, volgend uit de onderdelen c en d.

Daarnaast bevat de programmarekening van de bovenstaande onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

De toelichting op de programmarekening bevat ten minste:

- voor de bovenstaande onderdelen a t/m e een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Opbouw

In de programmarekening en toelichting wordt per programma allereerst weergegeven wat de gerealiseerde baten en lasten van het betreffende programma zijn ('Wat heeft het gekost?'). Vervolgens wordt een totaaloverzicht van de afwijkingen per product gegeven. De vermelde afwijkingen betreffen het verschil tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Tenslotte worden alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of met een bijzondere oorzaak toegelicht.

Vervolgens wordt in het daaropvolgende onderdeel een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. In het onderdeel resultaatbepaling worden het geraamd/ gerealiseerd saldo van lasten en baten (resultaat voor bestemming), de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het geraamd/ gerealiseerd resultaat (resultaat na bestemming) weergegeven. In de daarop volgende hoofdstukken wordt een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien gegeven, wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid en de incidentele baten en lasten.

De jaarrekening wordt afgesloten met de balans, de waarderingsgrondslagen van deze balans en de toelichting op de balans.

Lasten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2012	Begroot 2013	Begroot na wijz.2013	Rekening 2013
01 Werk & inkomen	15.355	13.931	15.552	15.482
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	13.639	13.956	14.130	12.983
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	5.040	8.755	4.758	3.828
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	9.730	9.519	9.695	9.187
05 Veiligheid	2.793	2.906	4.408	4.370
06 Verkeer	3.927	3.835	3.914	3.459
07 Sport, kunst & cultuur	4.273	4.206	4.421	4.306
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	568	526	600	542
09 Burger, bestuur & organisatie	6.028	4.503	5.121	5.636
Totaal programma's	61.352	62.137	62.599	59.794
Algemene dekkingsmiddelen	117	635	608	922
Totaal lasten	61.468	62.772	63.208	60.715

Baten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2012	Begroot 2013	Begroot na wijz.2013	Rekening 2013
01 Werk & inkomen	11.218	10.321	11.529	11.775
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	5.256	4.795	5.546	5.582
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	2.082	6.560	2.246	1.310
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	7.398	7.377	7.368	7.520
05 Veiligheid	21	6	1.499	1.521
06 Verkeer	103	79	251	286
07 Sport, kunst & cultuur	333	279	396	391
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	69	78	78	136
09 Burger, bestuur & organisatie	1.075	566	636	1.184
Subtotaal baten	27.554	30.061	29.550	29.704
Algemene dekkingsmiddelen	34.007	32.105	32.534	32.754
Totaal baten	61.561	62.166	62.084	62.458
Saldo van lasten en baten	93	-606	-1.124	1.743
Mutaties reserves	61	691	867	-1.865
Resultaat	154	85	-257	-122

Programma 01 Werk & inkomen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Arbeidsparticipatie				
Lasten	4.921	4.950	4.630	319
Baten	4.025	4.152	4.109	-44
Saldo van baten en lasten	-896	-797	-521	276
Mutatie reserves	242	194	0	-194
Gerealiseerde resultaat	-654	-604	-521	82
B. Inburgering en integratie				
Lasten	-114	283	286	-3
Baten	69	63	95	32
Saldo van baten en lasten	183	-220	-190	29
Mutatie reserves	0	29	29	0
Gerealiseerde resultaat	183	-191	-162	29
C. Volwassenen Educatie				
Lasten	105	100	98	3
Baten	77	72	72	0
Saldo van baten en lasten	-28	-28	-25	3
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-28	-28	-25	3
D. Inkomensvoorziening				
Lasten	7.733	8.805	9.044	-238
Baten	6.150	7.241	7.441	200
Saldo van baten en lasten	-1.583	-1.564	-1.602	-38
Mutatie reserves	0	19	2	-17
Gerealiseerde resultaat	-1.583	-1.545	-1.600	-54
E. Minimabeleid				
Lasten	1.286	1.414	1.425	-11
Baten	0	0	56	56
Saldo van baten en lasten	-1.286	-1.414	-1.368	46
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-1.286	-1.414	-1.368	46
Saldo van baten en lasten	-3.610	-4.023	-3.708	316
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	242	241	31	-210
Gerealiseerde resultaat	-3.368	-3.782	-3.677	105

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Arbeidsparticipatie	Bedrag
Kinderopvang	23
Wet Sociale Werkvoorziening	68
Project veelplegers	7
Participatiebudget/WWB-werkdeel	5
Kosten beroep/hoger beroep voorziening WIW/ID	-21
Totaal	82

Kinderopvang

Na de aanpassing van de Wet Basisvoorziening Kinderopvang, waarbij de uitvoering bijna volledig is overgedragen aan de Belastingdienst, is het resterende budget toegevoegd aan het product arbeidsparticipatie. Gemeenten hebben nog een klein budget zodat mensen in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage naast de vergoeding van de Belastingdienst. Wij hanteren daarbij de draagkrachtregels van de bijzondere bijstand. Van deze mogelijkheid is in het afgelopen jaar beperkt gebruik van gemaakt. Er resteert een post van € 22.800. Door de toegenomen werkloosheid hebben minder mensen een bijdrage in de kosten van kinderopvang aangevraagd. Wij verwachten dat dit weer gaat stijgen wanneer de economie aantrekt. Binnen het Participatiebudget/WWB-werkdeel zijn ook kosten voor kinderopvang vergoed die verband houden met arbeidsintegratie.

Wet Sociale Werkvoorziening

In de gemeentelijke begroting is de post Wet Sociale Werkvoorziening van € 69.000 opgenomen voor een bijdrage in het eventuele exploitatietekort van Permar WS. In de 2013 hoeven wij deze post, op een klein verschil in de afrekening 2012 na, niet te gebruiken. Permar WS heeft eind 2012 een reorganisatievoorziening toegekend gekregen met een Renkumse bijdrage van € 491.000. Dit bedrag heeft Permar WS voor een groot gedeelte in 2013 geïnvesteerd. Permar WS heeft geen exploitatietekort over 2013, zodat het gereserveerde budget niet ingezet hoeft te worden.

Project Veelplegers

Wij betalen een bijdrage aan het regionale Project Veelplegers afhankelijk van het aantal trajecten voor Renkumse inwoners. In 2013 zijn er geen trajecten voor Renkumse inwoners ingezet. Het aantal trajecten is ieder jaar heel verschillend en is vooraf niet in te schatten.

Participatiebudget/WWB-werkdeel

Het WWB-werkdeel is onderdeel van het Participatiebudget dat gemeenten van het rijk ontvangen. Renkum heeft in 2013 een rijksbudget € 747.000 van het rijk ontvangen. Dit is € 4.000 meer dan begroot. Bij de begroting 2013 hebben wij ervoor gekozen om een bedrag van € 193.000 extra in te zetten uit de reserve en gebruik te maken van de maximale meeneemregeling (€ 49.000 extra) om maximaal in te zetten op re-integratie. Het totale begrote budget voor 2013 bedroeg € 990.000. Uiteindelijk hebben wij € 716.000 ingezet t.b.v. dit beleidsveld. De belangrijkste verschillen worden hieronder genoemd.

Gesubsidieerde banen

Er is een voordeel van € 11.000 ontstaan bij de oude gesubsidieerde arbeid omdat o.a. één werknemer in 2013 in aanmerking kwam voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering en uit dienst is gegaan.

Scholing en activering

De totale uitgaven zijn ruimschoots lager dan de begroting (€ 253.000). De belangrijkste oorzaken zijn het uitstellen van de invoering van het project Tegenprestatie naar 2014 (€ 65.000 gereserveerd), de beperkte noodzaak voor het inzetten van de relatief dure voortrajecten Wsw omdat er nauwelijks een Wsw-wachlijst meer is (€ 35.000) en een beperkte inzet van individuele instrumenten en ondersteuning (€ 90.000). De laatste oorzaak is meer een gevolg van de toegenomen werkloosheid en het aantal bijstandsaanvragen. In 2013 hebben wij meer formatie moeten inzetten voor de dienstverlening aan de poort, diagnose en handhaving, waardoor er minder tijd resteerde voor individuele trajecten. Wij hebben overwogen om deze inzet te compenseren en extra formatie in te zetten voor individuele begeleiding, maar besloten om dit maar beperkt te doen. De reden is dat deze extra inzet waarschijnlijk maar beperkt tot uitstroomresultaten zou leiden door de sterk toegenomen werkloosheid. Ook het relatief dure instrument loonkostensubsidie hebben wij maar beperkt kunnen gebruiken omdat de vraag naar arbeid beperkt was. In 2013 hebben wij extra budget ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt voor mensen te verkleinen met het taalproject (zie product Inburgering en integratie) en het starten van het project Aan de slag voor mensen op de treden 3 en 4 op de participatieladder. Wij verwachten dat wij de reserve Participatie effectiever kunnen inzetten wanneer de arbeidsmarkt weer aantrekt.

Re-integratie in eigen beheer

De lasten van re-integratie in eigen beheer bedroegen € 260.000. Dit is € 10.000 lager dan begroot. Sinds vorig jaar brengen wij alleen de uren van trajectbegeleiding ten laste van het Participatiebudget. Met deze doorbelasting kunnen wij de werkelijke inzet van eigen personeel opvangen.

Meeneemregeling 2013

Binnen de financiering is van het Participatiebudget is er een mogelijkheid om 25% van het budget een jaar eerder of later in te zetten ten opzichte van het begrotingsjaar (de meeneemregeling). Tot en met 2012 was er al € 171.000 van dit budget op deze wijze ingezet. Verwacht werd dat dit in 2013 met € 49.000 zou oplopen tot 220.000 Op basis van de exploitatie in dit jaar vermindert echter deze post vooruitbetaalde lasten met € 31.000. Zodat hier een voordeel ontstaat van € 80.000. Daarbij dient opgemerkt te worden dat van dit bedrag wel € 28.000 extra ingezet is t.b.v. het beleidsveld Inburgering (zie verder bij deze verantwoording).

Mutatie reserve

Omdat de exploitatie binnen het door het rijk beschikbaar gestelde budget bleef, was het niet nodig de gereserveerde onttrekking aan de reserve van € 193.000 in te zetten.

De reserve Re-integratieactiviteiten heeft als doel het opvangen van nadelen op re-integratieactiviteiten als gevolg van een dalende rijksbijdrage. Momenteel is € 781.000 binnen deze reserve beschikbaar.

Resumé

In onderstaand overzicht treft u het resultaat binnen het taakveld participatiebudget/WWB-werkdeel aan.

Participatiebudget/WWB werkdeel	Begroot	Werkelijk	Resultaat
Rijksbijdrage	743	747	4
Meeneemregeling	49	-31	-80
Inzet reserve	193	0	-193
Totaal budget	985	716	-269
Lasten gesubsidieerde arbeid	180	169	11
Lasten scholing en activering	540	287	253
Lasten re-integratie in eigen beheer	270	260	10
Totale lasten	990	716	274
Resultaat	-5	0	5

Het voordeel van € 5.000 betreft een begrotingstechnische omissie binnen de totale begroting. Het hierop betrekking hebbend nadeel is verwerkt binnen de verantwoording van de saldo kostenplaats (programma 9).

Kosten beroep/hoger beroep voorziening WIW/ID

Dit betreffen de lasten van juridische ondersteuning t.b.v. de (vervolg) rechtszaak tegen het ministerie over het instellen van de voorziening WIW/ID (€ 21.000). De bestuursrechter heeft de gemeente in 2013 gedeeltelijk in het gelijk gesteld bij het door de gemeente ingestelde beroep. Het ministerie is echter tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan.

B. Inburgering en integratie	Bedrag
Radicaliseringsbestrijding	8
Inburgering	4
Etnische minderheden	5
Noodopvang	11
Overigen	2
Totaal	29

Radicaliseringsbestrijding

Het Rijk heeft een bedrag van € 190.000 via de algemene uitkering beschikbaar gesteld om het project radicaliseringsbestrijding uit te voeren. In samenspraak met sociale partners is hiervoor een uitvoeringsplan opgesteld. Dit is in een aantal jaren uitgevoerd, er is een voordeel van € 8.000 ontstaan.

Inburgering

Bij het product 1A arbeidsparticipatie, onderdeel meeneemregeling, is aangegeven dat er een bedrag van € 28.000 aanvullend is aangewend t.l.v. het participatiebudget op het gebied van inburgering. Er was een bedrag van € 63.000 beschikbaar gesteld en dit is uiteindelijk € 91.000 geworden. Het genereert geen nadeel in deze jaarrekening omdat deze € 28.000 ten laste van het participatiebudget gebracht is.

Van het budget van € 59.000 is € 55.000 uitgegeven. Dat is voornamelijk te verklaren door de lagere inhuur van externe expertise (€ 4.000).

Etnische minderheden

De kosten voor de integratie programma's zoals "fietsles voor allochtone vrouwen" en "training taalcoaches" zijn lager uitgevallen. In 2013 was de groep statushouders minder groot dan verwacht. Daarnaast zijn geen subsidieaanvragen voor activiteiten vanuit de wijk ontvangen (€5.000).

Noodopvang

Dit jaar hebben zich geen nieuwe uitgeprocedeerde asielzoekers gemeld (€11.000).

Taakstelling inkoop

Dit voordelige resultaat van € 29.000 minus het voordeel op de noodopvang is volledig toe te rekenen aan de inkoopstaakstelling.

D. Inkomensvoorziening	Bedrag
BUIG	-53
Bbz Rijk	-1
WWB Uitvoering	17
Mutatie reserve /Decentralisaties	-17
Totaal	-54

Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)

In de najaarsnota 2013 verwachtten wij een tekort op de uitgaven voor inkomensvoorzieningen. In de Najaarsnota 2013 is dit tekort ingeschat op een bedrag van € 276.000. Het uiteindelijk tekort over 2013 bedraagt € 53.000. Ten opzichte van de Najaarsnota betekent dit een extra tekort van deze € 53.000 (totaal 2013: € 329.000). Het eigen risico voor de gemeente op basis van de gehonoreerde MAU-aanvraag 2013 – 2015 is vastgesteld op 7,5% van de rijksbijdrage. Het tekort bedraagt 4,6% en blijft daarmee volledig voor rekening van de gemeente.

Wwb uitvoering

De feitelijke uitvoeringskosten laten een substantieel voordeel zien. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de kosten voor de Hoorcommissie Sociale Zekerheidswetgeving en de Cliëntenraad Wet werk en bijstand. De kosten liggen lager dan begroot (voordeel € 10.000). Dit valt te verklaren door de werkwijze waarbij in het voortraject voor de hoorcommissie veel bezwaren in der minne worden afgehandeld. Ook de overige uitvoeringskosten laten een klein voordeel zien van € 7.000.

Mutatie reserve/Decentralisaties

De voorbereidende werkzaamheden binnen de gemeente voor de invoering van de Participatiewet worden tijdelijk uitgevoerd met behulp van externe inzet. De kosten van deze ondersteuning bedragen € 19.000. Binnen de reserve WWB is een bedrag van € 45.000 beschikbaar dat als dekking kan fungeren voor de kosten van deze tijdelijke ondersteuning. Omdat binnen het totale taakveld WWB uitvoering een voordeel behaald is van € 17.000, kan dit voordeel ingezet worden voor deze kosten van ondersteuning en behoefde de onttrekking aan de reserve voor maar slechts € 2.000 plaats te vinden.

Bbz Rijk

Het nadeel van € 1.000 betreft het eigen risico van de gemeente binnen deze regeling.

E. Minimabeleid	Bedrag
Bijzondere bijstand	11
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie	17
Langdurigheidtoeslag	7
Uitvoering minimabeleid	11
Totaal	46

Bijzondere bijstand

In 2013 is zoals verwacht een toename van het aantal jongeren in de leeftijd jonger dan 21 jaar te zien, voor wie wij bijzondere bijstand in de kosten van zak- en kleedgeld verstrekken. En eveneens in lijn met de verwachtingen is er sprake van een toename van bewindvoeringskosten voor een groeiende groep inwoners. Dit heeft alles te maken met de verslechterde economische situatie, waardoor meer mensen in financiële problemen terecht zijn gekomen. Een derde belangrijke verstrekking is de bijzondere bijstand in de kosten van deelname aan de Collectieve Ziektekostenverzekering Menzis. De opbrengsten uit verhaal en terugbetaalde leenbijstand zorgen ervoor dat de oplopende kosten voor bijzondere bijstand kunnen worden opgevangen en er een positief saldo van € 11.000 resteert.

Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie

Voor ouders die door een sociaal-medische indicatie (zoals een ziekenhuisopname of psychische klachten) niet in staat zijn om fulltime voor hun kind(eren) te zorgen, bestaat de vergoeding 'Kinderopvang bij een sociaal-medische indicatie'. Ouders met deze indicatie kunnen via bijzondere bijstand een vergoeding van (een deel van) de kosten van kinderopvang aanvragen. Het beroep op deze regeling kent een grillig verloop. Er is in 2013 een minder groot beroep gedaan op deze regeling.

Langdurigheidtoeslag

In de Najaarsnota is er een incidenteel budget bijgeraamd van € 7.000 in de verwachting dat het budget niet toereikend zou zijn, op basis van de tot dan toe ingediende aanvragen. Deze verwachting is niet uitgekomen, waardoor het extra budget uit de Najaarsnota niet is ingezet.

Uitvoering Minimabeleid

De uitvoering van het minimabeleid leidt tot een voordeel van € 11.000. Dit voordeel wordt gegenereerd door de volgende budgetten:

Voordeel	Nadeel
Algemeen Hulpfonds: € 5.000	Bijdrageregeling/ RenkumKaart: -/- € 7.000
Voorlichting en preventie SHV: € 20.000	Schoolgaande kinderen -/- 7.000
Resultaat: + € 25.000	Resultaat: -/- € 14.000

Algemeen Hulpfonds

Dit jaar is vanwege voldoende eigen vermogen van het Algemeen Hulpfonds geen beroep gedaan op subsidie van gemeentewege. Dit leidt tot een voordeel van € 5.000.

Voorlichting en preventie SHV

Doordat vanuit reservering Menzis gelden (o.b.v. SROI) een bedrag van ruim € 18.000 beschikbaar was voor de pilot Budgetkringen (preventie en nazorg) is dit budget niet besteed.

Bijdrageregeling / Renkumkaart

Op deze regeling is een tekort ontstaan van € 7.000. Bij de najaarsnota is in verband met de uitvoering van de RenkumKaart een bedrag uit de algemene middelen gevraagd van € 35.000. Toegekend is een bedrag van € 26.000. Dit nadeel is ontstaan doordat er met de nieuw geïntroduceerde RenkumKaart meer inwoners zijn bereikt dan met de voorloper hiervan: de Bijdrageregeling.

Schoolgaande kinderen

Er is meer gebruik gemaakt van de regeling schoolgaande kinderen. Er was een bedrag gereserveerd van € 20.000 en uiteindelijk is er € 27.000 hieraan besteed. Dit leidt tot een tekort van € 7.000.

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Lokaal gezondheidsbeleid				
Lasten	1.023	1.048	932	116
Baten	675	701	712	11
Saldo van baten en lasten	-348	-348	-221	127
Mutatie reserves	3	3	-37	-40
Gerealiseerde resultaat	-345	-345	-258	87
B. Maatschappelijk werk				
Lasten	379	386	386	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-379	-386	-386	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-379	-386	-386	0
C. WMO beleid				
Lasten	86	86	82	3
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-86	-86	-82	3
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-86	-86	-82	3
D. Sociale samenhang en leefbaarheid				
Lasten	610	630	611	19
Baten	0	0	5	5
Saldo van baten en lasten	-610	-630	-606	25
Mutatie reserves	0	17	17	0
Gerealiseerde resultaat	-610	-613	-589	25
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders				
Lasten	272	316	348	-32
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-272	-316	-348	-32
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-272	-316	-348	-32
F. Informatie, advies en voorlichting				
Lasten	73	70	58	13
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-73	-70	-58	13
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-73	-70	-58	13
G. Mantelzorg & vrijwilligers				
Lasten	241	244	248	-4
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-241	-244	-248	-4
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-241	-244	-248	-4
H. Zelfredzaamheid en participatie				
Lasten	408	571	446	125
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-408	-571	-446	125
Mutatie reserves	0	121	-4	-125
Gerealiseerde resultaat	-408	-450	-450	0
I. Individuele voorzieningen				
Lasten	5.739	6.262	5.430	832
Baten	3.943	4.469	4.521	52
Saldo van baten en lasten	-1.796	-1.793	-909	884
Mutatie reserves	0	0	-884	-884
Gerealiseerde resultaat	-1.796	-1.793	-1.793	0
J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg				
Lasten	83	83	90	-6
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-83	-83	-90	-6
Mutatie reserves	0	0	0	0

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Gerealiseerde resultaat	-83	-83	-90	-6
K. Lokale educatieve agenda				
Lasten	339	337	246	92
Baten	105	105	51	-54
Saldo van baten en lasten	-234	-232	-195	38
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-234	-232	-195	38
L. Onderwijshuisvesting				
Lasten	3.287	2.649	2.640	9
Baten	0	200	222	22
Saldo van baten en lasten	-3.287	-2.449	-2.418	31
Mutatie reserves	191	-707	-738	-31
Gerealiseerde resultaat	-3.096	-3.156	-3.156	0
M. Leerplicht en RMC				
Lasten	110	110	103	7
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-110	-110	-103	7
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-110	-110	-103	7
N. Leerlingenvervoer				
Lasten	589	589	614	-25
Baten	3	3	2	-1
Saldo van baten en lasten	-586	-586	-611	-26
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-586	-586	-611	-26
O. Peuterspeelzaalwerk				
Lasten	205	219	221	-2
Baten	69	69	69	0
Saldo van baten en lasten	-136	-150	-153	-2
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-136	-150	-153	-2
P. Lokaal jongerenwerk				
Lasten	513	528	529	-1
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-513	-528	-529	-1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-513	-528	-529	-1
Saldo van baten en lasten	-9.161	-8.583	-7.401	1.182
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	194	-566	-1.647	-1.081
Gerealiseerde resultaat	-8.967	-9.149	-9.048	102

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Lokaal gezondheidsbeleid	Bedrag
Gezondheidszorg algemeen	19
Gezondheidszorg beleid	107
Storting in reserve algemene uitkering	-40
Overigen	1
Totaal	87

Op het product gezondheidszorg algemeen is een voordeel van € 16.000. De uitvoering van het maatwerk algemeen van het gezondheidsbeleid is in gang gezet, en voor een aantal maatwerk activiteiten (combinatie zorg met sport en beweegaanbod) is een eenmalige subsidie in 2013 ontvangen.

In het product maatwerk jeugdgezondheidszorg, contactmomenten 15 jarigen, is een voordeel van € 3.000 vanwege het latere moment van invoering, het derde kwartaal van 2013.

Op het product gezondheidszorg beleid is een voordeel van € 67.000. De opvoedingsondersteuning is vormgegeven op basis van de methodiek gemeentelijke netwerkstrategie in combinatie met de inzet van de methodiek Triple P. De producten homestart, doorstart en samen starten zijn niet meer ingezet in 2013. Hierdoor is er een voordeel ontstaan van € 52.000. De kosten van het elektronisch kinddossier zijn lager uitgevallen waardoor er een voordeel is van € 15.000.

Op de implementatie van de Jeugdzorg resteert een bedrag van € 40.000 die naar de reserve algemene uitkering is gestort.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	Bedrag
Voormalige BDU Centrum jeugd en gezin	-32
Totaal	-32

Op dit product is een verschil ontstaan van € 32.000.

Deze is als volgt te verklaren:

- frontoffice € 34.000 nadeel
- website jongin € 6.000 nadeel
- praktische gezinsondersteuning € 13.000 nadeel
- triple P € 29.000 voordeel
- algemene projectkosten CJG € 8.000 nadeel

Dit nadeel kan niet los gezien worden van het voordeel van € 67.000 dat op product 2A is ontstaan op de voormalige BDU Centrum jeugd en gezin. Het causale verband tussen deze 2 producten is ook in de jaarrekening 2012 verwoord. Er is bij die verdeling op basis van historie een verdeling tussen de twee producten gemaakt. Per saldo ontstaat er een voordeel. Een voordeel omdat in de voorbereiding op toekomstige taakstelling(en) op de jeugdzorg (ombuiging 7) nu al besparing is 'behaald'.

H. Zelfredzaamheid en participatie	Bedrag
Pakketmaatregelen AWBZ	76
Implementatie decentralisatie AWBZ	49
Nadeel verwachte uitname reserve algemene uitkering onderdeel pakketmaatregel AWBZ	-76
Storting in reserve algemene uitkering onderdeel decentralisatie AWBZ	-49
Totaal	0

Jaarlijks wordt er een ruime uitname begroot voor de pakketmaatregel AWBZ. In 2013 was dit € 121.000 waarvan uiteindelijk € 45.000 nodig was. Het verschil van € 76.000 is in de reserve gebleven.

Er is in 2013 een bedrag van het Rijk ontvangen om de implementatiekosten decentralisatie AWBZ te bekostigen. Er resteert per 31/12/2013 een bedrag van € 49.000 die, gebaseerd op de nota reserves en voorzieningen in de reserve algemene uitkering is gestort.

I. Individuele voorzieningen	Resultaat t/m najaarsnota	Resultaat na najaarsnota	Resultaat totaal 2013
Algemene uitkering	-82	0	-82
Bedrijfslasten		15	15
HbH onderzoekskosten		9	9
HbH natura	420	35	455
Eigen bijdrage HbH natura	-112	36	-76
HbH PGB		16	16
Gehandicaptenparkeerkaart		6	6
Woonvoorzieningen	200	82	282
Vervoersvoorzieningen	70	-1	69
Rolstoelen	100	66	166
Onderzoekskosten WVR		4	4
Voorziening W&V		20	20
Totaal	596	288	884
Mutatie reserve Wmo			-884
Totaal incl. mutatie reserve			0

Voorlopig resultaat Wmo t/m najaarsnota 2013

Bij de najaarsnota hebben wij u geïnformeerd over een voorlopig resultaat van € 596.000 binnen dit product. Dit resultaat werd als volgt geraamd:

- Bijstelling integratie-uitkering Wmo	-82
- Verlaging verstrekking aantal uren HbH met 13.000 uur	420
- Vermindering eigen bijdrage i.v.m. vermindering verstrekking aantal uren HbH	-112
- Zelf bekostigen woonvoorzieningen/minder aanvragen complexe woonvoorzieningen/tilliften uit depot	200
- Minder verstrekking scootmobielen/verstrekking scootmobielen uit depot	70
- Minder verstrekking incl. aangepaste elektrische rolstoelen/ verstrekking scootmobielen uit depot	100
Totaal	596

Daarbij hebben wij u aangegeven dat dit resultaat vooralsnog binnen het product Individuele voorzieningen gereserveerd zou blijven, en dat bij de jaarrekening beoordeeld zou worden of dit resultaat toegevoegd kon worden aan de reserve Wmo.

Bedrijfslasten

Binnen het budget bedrijfslasten (€ 1.216.000) is een uiteindelijk een klein positief resultaat behaald van € 15.000.

HbH onderzoekskosten

Op dit moment worden bijna alle onderzoeken t.b.v. de indicering van klanten HbH uitgevoerd door de consultants van het team Zorgloket. Alleen in incidentele gevallen wordt nog extern advies gevraagd voor deze indiceringen. Er is hier sprake van een incidenteel voordeel. In het kader van de decentralisaties vanaf 2015 vanuit de AWBZ naar de Wmo van extramurale begeleiding en persoonlijke verzorging, ligt het in de lijn der verwachting dat er hierdoor vaker extern advies gevraagd zal worden voor te stellen indicaties.

HbH natura

Bij de voorjaarsnota was het nog de verwachting dat de afname van de verstrekte uren HbH in 2012 voor een groot deel betrekking had op de dynamiek van dat jaar. Daarnaast was nog geen beeld op welke wijze gebruik gemaakt zou worden van de nieuwe vorm PGB-seb. Op basis van de verstrekkingen in het eerste half jaar van 2013 kon voorzichtig de conclusie getrokken worden dat het aantal verstrekte uren het aantal van 2012 zou benaderen en dat het aangescherpte beleid m.b.t. deze verstrekkingen zou leiden tot een structurele verlaging van deze uren met ongeveer 13.000. In onderstaande tabel treft u de verschillenanalyse aan van het uiteindelijk resultaat 2013 t.o.v. de prognose bij de najaarsnota. Hieruit blijkt dat het aantal verstrekte uren uiteindelijk 16.000 uur lager is dan 2012.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Tarief NJN	Aantal NJN	Raming NJN (€)	Tarief jaarrek.	Aantal jaarrek.	Lasten jaarrek. (€)	Verschil (€)
HbH1	19,90	70.000	1.393	19,90	68.976	1.373	20
HbH2	23,25	45.000	1.046	23,25	40.529	942	104
PGB-seb	17,00	12.000	204	17,00	14.649	249	-45
Totalen		127.000	2.643		124.154	2.564	79

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat nog steeds sprake is van een daling van het aantal uren HbH natura. Daarnaast vindt er een kleine verschuiving plaats van uren met een hoog uurtarief naar een laag uurtarief plaats.

Naast dit voordeel waren er nog enkele kleine nadelen m.b.t. de afrekening van het toch wel hectische Wmo jaar 2012. In onderstaand overzicht treft u het uiteindelijke exploitatieoverzicht van dit taakveld aan.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Resultaat
Begroot bedrag njn 2013	2.642
Afronding exploitatie 2012	-27
Nabetalingen zorgverleners gewijzigde Verordening 2012	-16
Exploitatie 2013	-2.564
Totalen	35

Eigen bijdrage HbH natura

Bij de ramingen voor de eigen bijdragen hebben wij dit jaar een percentage van 27% van de kosten gehanteerd. Bij de najaarsnota hebben wij u geïnformeerd dat, in verband met het ontbreken van een goed inzicht van de ontvangsten vanuit het CAK wij een slag om de arm moesten houden voor wat betreft de exacte consequenties van de verhoogde vermogensbijtelling voor de definitieve eigen bijdragen, maar dat wij wel nog een voordeel verwachtten. Ook op dit moment is de informatie van het CAK nog niet geheel betrouwbaar.

Op basis van deze informatie zou er in 2013 voor in totaal voor € 995.000 aan eigen bijdragen opgelegd gaan worden, waarvan bijna zeker is dat € 941.000 geïnd gaat worden. Dit is inclusief de eigen bijdragen voor Woon- en vervoersvoorzieningen. Dit betekent dat er een onzekerheid is of de overige € 54.000 daadwerkelijk ontvangen gaat worden. Daarnaast houdt het CAK een klein bedrag in rekening courant (€ 12.000) t.b.v. verrekening met klanten. Per saldo verantwoord wij € 929.000 binnen de jaarrekening 2013, waarvan € 869.000 binnen dit taakveld en € 60.000 binnen het taakveld Voorziening W&V. In 2014 zullen wij u nader informeren over de uiteindelijke eigen bijdragen over 2013.

Op basis van deze informatie verwachten wij dat over 2013 minimaal 30% van de kosten als eigen bijdrage te ontvangen. Voor de HbH natura en de verstrekte HbH in de vorm van PGB betekent dit een eigen

bijdrage van € 869.000, wat leidt tot een resultaat van € 31.000. Daarnaast was er nog een verrekening met voorgaande jaren van € 5.000. In onderstaand overzicht treft u een specificatie van het resultaat aan.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Lasten	EB	% EB
Begroting stand njn 2013	3.025	838	27,70%
Jaarrekening 2013	2.875	869	30,23%
Resultaat 2013	-/-150	31	
Resultaat voorgaande jaren		5	
Resultaat jaarrekening 2013		36	

HbH PGB

Dit taakveld kent een voordeel van € 16.000, welk veroorzaakt wordt door lagere verstrekkingen (€ 6.000) en lagere uitvoeringskosten (€ 7.000) inclusief afrekening van deze uitvoeringskosten uit 2012. Daarnaast was de uiteindelijke afrekening van de Wtcg met het CAK over 2012 € 3.000 hoger dan in de jaarrekening 2012 verantwoord.

Gehandicaptenparkeerkaart

Het voordeel van € 6.000 heeft betrekking op de geïnde leges m.b.t. de verstrekking van gehandicaptenparkeerkaarten. De daarop betrekking hebbende uitvoeringskosten van het team zorgloket en het team Burgerzaken zijn, gelet op het marginale bedrag niet verrekend met de ontvangen leges.

Woonvoorzieningen

Bij de najaarsnota hebben wij u al geïnformeerd dat er een substantieel budget voor woonvoorzieningen kan vrijvallen (€ 200.000), en dat er voor het rest van het jaar nog 2 grote woningaanpassingen verwacht werden, waarbij mogelijk 1 van de woningaanpassingen pas in 2014 verstrekt zou worden. Voor deze twee woningaanpassingen hadden wij een bedrag van € 100.000 bij de najaarsnota gereserveerd. Uiteindelijk is in het laatste kwartaal van 2013 één grote woningaanpassing van € 47.000 verstrekt. Dit verklaart voor € 53.000 het voordeel in 2013. Het overig resultaat van € 29.000 kan verklaart worden door minder overige verstrekkingen (€ 24.000) en het niet hoeven inzetten van een budget voor onvoorziene kosten van € 5.000.

Rolstoelen

Bij de begroting houden wij rekening met het verstrekken van reguliere rolstoelen en een aantal (meestal individueel aangepaste) elektrische rolstoelen. Deze laatste rolstoelen kunnen een kostprijs hebben van tussen de € 10.000 en € 25.000. Uiteindelijk hebben we in dit jaar slechts 2 elektrische rolstoelen verstrekt, welke samen slechts € 21.000 kostten. Omdat rekening gehouden moet worden met meer en eventueel duurder rolstoelen verklaart dit voor het grootste gedeelte het uiteindelijke voordeel van € 66.000. Daarnaast zijn in het laatste kwartaal van 2013 slechts enkele nieuwe handbewogen rolstoelen verstrekt.

Voorziening H&V

In de begroting was rekening gehouden met eigen bijdrage van € 40.000 in de kosten van woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen via het CAK. Afgelopen jaar is voor een bedrag van € 200.000 aan kosten in rekening gebracht aan de gebruikers van deze voorzieningen. Gemiddeld kan 30% van deze kosten (€ 60.000) aan eigen bijdrage ontvangen worden. Het verschil t.o.v. de raming dient verklaard te worden met een voorzichtige raming van de eigen bijdrage (€ 14.000) in de begroting en een grotere eigen bijdrage in de kosten (€ 6.000; zie toelichting bij EB HbH natura).

Reserve Wmo

Het totale resultaat op het product Individuele voorzieningen bedraagt € 884.000. Dit voordeel van € 884.000 is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve Wmo. Ultimo 2012 bedroeg het reserve € 691.000. De totale reserve bedraagt inclusief de storting 2013 € 1.575.000. Opgemerkt dient te worden dat vanaf de jaarrekening 2012 de hoogte van het maximale reserve overschreden is..

K. Lokale educatieve agenda	Bedrag
Lokale educatieve agenda	38
Totaal	38

In het kader van initiatieven bibliotheek op school zijn er ook in 2014 middelen nodig. Ons college verwachtte deze kosten in 2013. Er wordt gestart in 2014. Dat is voornamelijk de reden dat er een voordeel op dit product is ontstaan. Daarnaast worden in het kader van het Cultuurmenu onderwijsprojecten ontwikkeld. Deze zijn in 2013 nog niet allemaal afgerond en moeten bij de afwikkeling worden betaald uit het budget 2014,

L. Onderwijshuisvesting	Bedrag
Externe inhuur	29
Verzekeringspremies	10
Vandalismeschade	-5
Overigen	-3
Storting in reserve onderwijshuisvesting	-31
Totaal	0

Er is minder externe expertise nodig geweest door een afname van gecompliceerde vraagstukken op het gebied van onderwijshuisvesting.

Door een aanbesteding van verzekeringen is er een voordeel ontstaan.

Door vandalismeschade is er een bedrag van € 5.000 meer uitgegeven dan begoot.

Het resterende saldo (€ 31.000) is in de reserve onderwijshuisvesting gestort. Zie verder de uitleg bij reserves.

N. Leerlingenvervoer	Bedrag
Leerlingenvervoer	-26
Totaal	-26

Het budget van het product leerlingenvervoer is € 586.000. De verantwoorde last is € 611.000. Een nadeel van € 26.000 (4,4%). Het nadeel is theoretisch lager omdat er geen loon- en prijscompensatie uit de stelpost is gehaald.

Het tekort is inclusief de afwikkeling met externe partijen die het leerlingenvervoer voor de gemeente Renkum uitvoeren en niet alleen over kalenderjaar 2013. Over de hoogte van diverse rekeningen is een dispuut ontstaan dat terug te voeren is naar midden 2012. Er is in 2013 uitvoerig overleg geweest over de afwikkeling van deze facturen en dat heeft geleid tot lager gefactureerd bedrag tot en met schooljaar 2012-2013. Er vinden nog overleggen plaats betreffende een eventuele correctie over de periode augustus 2013 tot en met december 2013.

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Gebiedsvisies				
Lasten	341	352	342	10
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-341	-352	-342	10
Mutatie reserves	0	13	3	-10
Gerealiseerde resultaat	-341	-340	-340	0
B. Volkshuisvesting				
Lasten	370	494	444	50
Baten	166	262	217	-46
Saldo van baten en lasten	-205	-232	-227	5
Mutatie reserves	25	40	40	0
Gerealiseerde resultaat	-180	-192	-187	5
C. Bestemmingsplannen				
Lasten	516	528	481	46
Baten	21	15	20	5
Saldo van baten en lasten	-495	-513	-462	51
Mutatie reserves	58	73	27	-46
Gerealiseerde resultaat	-438	-439	-435	5
D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten				
Lasten	6.181	2.054	1.231	822
Baten	6.068	1.663	809	-854
Saldo van baten en lasten	-113	-390	-422	-32
Mutatie reserves	0	197	221	24
Gerealiseerde resultaat	-113	-193	-201	-8
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving				
Lasten	1.345	1.331	1.330	2
Baten	305	305	264	-41
Saldo van baten en lasten	-1.040	-1.026	-1.065	-40
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-1.040	-1.026	-1.065	-40
Saldo van baten en lasten	-2.195	-2.512	-2.518	-6
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	83	323	291	-32
Gerealiseerde resultaat	-2.112	-2.189	-2.227	-39

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

C. Bestemmingsplannen	Bedrag
Actualisering bestemmingsplannen	46
Overigen	5
Totaal	51
Mutatie reserve Bestemmingsplannen	-46
Totaal, incl. mutatie reserve	5

Actualisering bestemmingsplannen

In 2013 was rekening gehouden met de start van de herziening van de bestemmingsplannen voor Wolfheze, Buitengebied en Oosterbeek. De start van de herziening van deze bestemmingsplannen is doorgeschoven naar 2014.

Mutatie reserve Bestemmingsplannen

Het restantbudget met betrekking tot de actualisering van de bestemmingsplannen wordt aan de reserve Bestemmingsplannen gedoteerd. Voor meer informatie verwijzen we u naar het onderdeel 'toelichting op de balans' (reserves).

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten	Bedrag
Grondexploitatie	- 70
Weerstandsreserve	61
GAWAR-terrein	0
Overig	1
Totaal	- 8

Grondexploitatie

Zie paragraaf 7 grondbeleid.

Weerstandsreserve

In de najaarsnota 2013 is het nadeel van de grondexploitatie van € 88.000 gedekt door middel van een onttrekking uit de weerstandsreserve. Het nadeel van de grondexploitatieprojecten bedraagt totaal € 149.000. Hierdoor is de onttrekking € 61.000 hoger.

GAWAR terrein

Voor het GAWAR-terrein was een bedrag begroot van € 109.000 aan lasten en onttrekking uit de reserve GAWAR-terrein. Het project is in 2013 nog niet volledig afgerond waardoor de lasten en onttrekking reserve € 37.000 lager zijn.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	Bedrag
Leges omgevingsvergunningen	-39
Totaal	-39

Leges omgevingsvergunningen

De legesopbrengsten zijn dit jaar 39.000 lager dan verwacht. Dit is voor € 25.000 toe te schrijven aan een bouwproject in Wolfheze waarvoor de vergunning - tegen de verwachting in, maar op verzoek van de aanvrager - niet in 2013 is afgegeven. Daarnaast hebben wij - als gevolg van een uitspraak van de rechter - een bedrag van € 16.800 terug moeten betalen over in 2009 opgelegde leges.

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Milieu en duurzaamheid				
Lasten	328	327	463	-137
Baten	0	0	180	180
Saldo van baten en lasten	-328	-327	-283	44
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-328	-327	-283	44
B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming				
Lasten	372	555	490	65
Baten	30	21	28	7
Saldo van baten en lasten	-342	-534	-462	72
Mutatie reserves	0	145	89	-56
Gerealiseerde resultaat	-342	-389	-373	16
C. Plantsoenen en parken				
Lasten	2.843	2.873	2.898	-25
Baten	311	338	342	4
Saldo van baten en lasten	-2.532	-2.535	-2.556	-22
Mutatie reserves	0	30	30	0
Gerealiseerde resultaat	-2.532	-2.505	-2.526	-22
D. Riolering en water				
Lasten	2.048	2.142	1.945	196
Baten	3.199	3.199	3.280	81
Saldo van baten en lasten	1.151	1.057	1.335	277
Mutatie reserves	-852	-713	-818	-105
Gerealiseerde resultaat	298	344	516	172
E. Afvalverwijdering en -verwerking				
Lasten	3.649	3.515	3.114	401
Baten	3.837	3.810	3.690	-120
Saldo van baten en lasten	188	295	576	281
Mutatie reserves	528	421	123	-297
Gerealiseerde resultaat	716	716	699	-17
F. Milieuhandhaving				
Lasten	138	142	142	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-138	-142	-142	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-138	-142	-142	0
G. Natuur- en Milieueducatie				
Lasten	141	141	134	7
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-141	-141	-134	7
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-141	-141	-134	7
Saldo van baten en lasten	-2.142	-2.327	-1.667	660
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-324	-118	-576	-459
Gerealiseerde resultaat	-2.467	-2.444	-2.244	201

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Milieu en Duurzaamheid	Bedrag
Duurzaam Renkum en Milieubeheer algemeen	44
Totaal	44

Dit overschot van €44.000 is te verklaren doordat de functie van duurzaamheidsmedewerker in 2013 tijdelijk vacant is geweest. Bovendien is veel capaciteit is gestoken in het opstellen van het milieubeleid en -programma. In 2014 worden deze taken voortvarend opgepakt.

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming	
LOP	56
Houtverkoop/ overigen	16
Totaal	72
Mutatie reserve LOP	-56
Totaal, incl. mutatie reserve	16

LOP

Enkele projecten LOP zijn vertraagd. Het betreft de praktijkproeven ter bestrijding van de Japanse Duizendknoop. Door vertraging bij de samenwerkingspartners worden de proeven niet in 2013, maar in 2014 opgestart. Het project Landschapsherstel Rosandepolder is een project van Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen waar gemeente Renkum financieel aan bijdraagt. Ook dit project is pas eind 2013 opgestart en gaat in 2014 verder.

Houtverkoop/ overigen

In 2013 is dunning uitgevoerd in de Bilderberg waarbij veel naaldhout is vrijgekomen. De verkoopprijs voor naaldhout is het afgelopen jaar gestegen. Dat verklaart de hogere opbrengst van € 8.000. Het overige voordeel van € 8.000 bestaat uit meerdere kleinere voor-/nadelen en wordt niet nader toegelicht.

Mutatie reserve LOP

Het restantbudget LOP is gedoteerd aan de reserve LOP. Uitvoering van in 2013 geplande projecten kan hierdoor alsnog in 2014 plaats vinden. Voor meer informatie verwijzen we u naar het onderdeel 'toelichting op de balans' (reserves).

D. Riolering en water	
Riolering	133
Reservering kapitaallasten investeringen GRP	46
Hemelwater	-4
Telemetrie	13
Pompen, gemalen, bassins, buffer, onderhoud riool	-10
Grondwater	38
Afvalwater	68
Baten Rioolheffing	-11
Totaal	277
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. saldo riolering en water	-277
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. straatreiniging en kwijscheldingen	28
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. rentetoevoeging	144
Totaal na mutatie reserve	172

Kapitaallasten

Als gevolg van nog in voorbereiding zijnde vervangingen (in het GRP 2010-2014 opgenomen) en nog openstaande restantkredieten is een voordeel ontstaan m.b.t. kapitaallasten. Deze kapitaallasten hebben betrekking op verschillende taakvelden. In de paragraaf Kapitaalgoederen, onderdeel riolering, wordt nader ingegaan op de investeringen. Ook in de bijlage in het onderdeel restantkredieten wordt hier nader op ingegaan.

Riolering

Er is een voordeel ontstaan betreffende niet begrote inkomsten ten behoeve van lozing op het gemeentelijk rioolstelsel. Het betreft een structureel voordeel van € 35.000. Aanpassing volgt in de Voorjaarsnota 2014.

De aanbesteding voor rioolreiniging en inspectie is gunstiger uitgevallen dan verwacht. Daarbij hoefde er in 2013 minder km riool geïnspecteerd en gereinigd te worden. Het voordeel is ca € 19.000.

Verder is in mei een servicecontact ten behoeve van reparaties ten gevolge van riolschade afgesloten voor een periode van één jaar. Het in de begroting opgenomen budget heeft betrekking op de periode mei 2013 - mei 2014. Het restantbudget is € 21.000.

Op project Beukenlaan is er een voordeel van ca. € 58.000. In 2011 moest, vanwege de sloop van het industrieterrein, het bestaande pompgemaal verplaatst te worden. Deze kosten zijn destijds door de gemeente voorgeschoten. DLG heeft nu de eindafrekening aan de gemeente overgemaakt.

Reservering kapitaallasten investeringen GRP

Voor 2013 zijn kapitaallasten gereserveerd ten behoeve van de diverse (vervangings)investeringen welke in het GRP 2010-2014 opgenomen zijn. Een aantal (vervangings)investeringprojecten is nog niet opgestart, waardoor een voordeel is ontstaan. Deze gelden blijven in de reserve rioolheffing beschikbaar, zodat uitvoering in een later stadium alsnog plaats kan vinden.

Telemetrie (Monitoring riolering)

Structureel is op dit product € 25.000 opgenomen voor o.a. onderhoud aan het meetsysteem in de riolering. In 2013 zijn voor het onderhoud van dit systeem voor het eerst kosten gemaakt, ca € 12.000. Deze zijn aanzienlijk lager dan oorspronkelijk begroot in het GRP. Bij herziening van het GRP wordt de raming aangepast op basis van ervaringen.

Grondwater

De aanleg van het grondwaternet is afgerond. Financiële afronding vindt plaats in 2014. Het structurele budget (€ 5.000) wordt ingezet voor onderhoud aan het systeem dat is geïnstalleerd. Omdat dit zeer recent – en na wat vertraging- is opgeleverd, is er nog geen onderhoud noodzakelijk geweest en is het budget nog niet ingezet. Het onderzoek naar leemshoten en de aanleg van het grondwatermeetnet is afgerond. Wijzigingen in het project en een meevallende aanbesteding van het uiteindelijke ontwerp (en de afrekening met minderwerk) hebben geleid tot lagere kosten dan oorspronkelijk voorzien.

Afvalwater

De groene bergingen zijn in 2013 opgeleverd, vanaf 2014 is onderhoudsbudget benodigd. De beheersorganisatie van het meetnet in de afvalwaterketen is conform collegebesluit van juni 2011 en samenwerkingsovereenkomst met het Platform Water afgerekend. Er is opdracht verleend om voor € 15.870 de iba's (individuele behandeling afvalwater) in de Rosandepolder aan te passen. Afrekening vindt plaats in 2014.

Baten Rioolheffing

Voor een nadere toelichting op het nadeel van € 11.000 verwijzen wij u naar Paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing.

Mutatie reserve Rioolheffing

Het Rioolrecht is dekkend voor de kosten van riolering en water, straatreiniging (50%) en kwijscheldingen. Het saldo (€ 105.000) wat in de jaarrekening ontstaat wordt toegevoegd aan de reserve Rioolheffing. Het voordeel van € 172.000 wat resteert, heeft betrekking op straatreiniging (€ 3.000), kwijscheldingen (€ 25.000) en inflatie (€ 144.000, verschil rekenrente 3% en werkelijke rente 0,1%).

E. Afvalverwijdering en -verwerking	
Vuilophaal- en afvoer	95
Vuilverwerking	135
Inzamelmiddelen	37
Vervanging glascontainers	24
Baten Afvalstoffenheffing	6
Overigen	-16
Totaal	281
Mutatie reserve Afvalstoffenheffing	-297
Totaal na mutatie reserve	-16

Vuilophaal- en afvoer

Er is aanzienlijk (23%) minder afval aangeboden op het afvalbrengrstation, waardoor er minder transporten noodzakelijk waren. Ook het aantal verzoeken om afval aan huis op te halen was 10% lager dan in 2012. Door hogere vergoedingen voor glas en kunststofverpakkingen op grond van meer ingezamelde tonnage en/of marktprijzen is er een positief saldo.

Vuilverwerking

In 2013 is 1.115 ton minder afval aangeboden. Naast minder afval is ook door gunstigere verwerkingscontracten voor groenverwerking en B-hout (afvalhout) een aanzienlijk positief saldo verkregen. De tonprijs van het OPK (oud papier en karton) blijft laag t.o.v. de kosten van het transport en de inzamelvergoeding aan de verenigingen.

Inzamelmiddelen

Door inzet van minder mensen op het beheer van inzamelmiddelen en de aanpak van bijplaatsingen is een beter resultaat bereikt ten opzichte van de begrote kosten.

Vervanging glascontainers

Door herprioritering van werkzaamheden is in 2013 de vervanging van glasbakken getemporeerd.

Mutatie reserve afvalstoffenheffing

Het voordelig resultaat op de afvalverwijdering en -verwerking houdt in dat de in 2013 opgelegde Afvalstoffenheffing hoger was dan noodzakelijk.

Binnen het product Afvalverwijdering en -verwerking is, zoals verantwoord, een voordeel van € 281.000 ontstaan. Daarnaast is als gevolg van lagere kwijtscheldingen (€ 19.000) en hogere BTW (€ 3.000) ten opzichte van de begroting de 'storting' in de reserve nog eens € 16.000 hoger. Totaal dus € 297.000.

Er was rekening gehouden met een onttrekking uit de reserve Afvalstoffenheffing van ca. € 420.000. Uiteindelijk is, als gevolg van genoemde voordelen, een onttrekking van slechts € 123.000 benodigd geweest. Het verschil van € 297.000 blijft in deze reserve beschikbaar.

Programma 05 Veiligheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Toezicht en handhaving				
Lasten	834	829	811	18
Baten	6	6	24	18
Saldo van baten en lasten	-828	-824	-787	37
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-828	-824	-787	37
B. Brandveiligheid				
Lasten	1.782	3.289	3.269	20
Baten	0	1.493	1.497	4
Saldo van baten en lasten	-1.782	-1.796	-1.772	24
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-1.782	-1.796	-1.772	24
C. Rampenbestrijding				
Lasten	103	103	103	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-103	-103	-103	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-103	-103	-103	0
D. Integraal veiligheidsbeleid				
Lasten	187	187	187	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-187	-187	-187	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-187	-187	-187	0
Saldo van baten en lasten	-2.900	-2.909	-2.849	60
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-2.900	-2.909	-2.849	60

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Toezicht en handhaving	Bedrag
Drank en Horeca toezicht	10
Dwangsommen	17
Overig	10
Totaal	37

Drank en Horeca toezicht

Drank en horecatoezicht kopen wij in bij de gemeente Arnhem. Door aanloopproblemen konden zij pas vanaf september toezichtcapaciteit leveren. Daardoor hebben zij slechts 30% van de geplande controles uit kunnen voeren.

Dwangsommen

Wij hebben in 2013 voor € 16.750 aan extra baten als gevolg van opgelegde dwangsommen.

Programma 06 Verkeer

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Verkeersmaatregelen				
Lasten	676	683	651	32
Baten	0	0	6	6
Saldo van baten en lasten	-676	-683	-645	38
Mutatie reserves	0	0	-26	-26
Gerealiseerde resultaat	-676	-683	-671	12
B. Parkeren				
Lasten	63	65	66	0
Baten	1	1	4	2
Saldo van baten en lasten	-62	-64	-62	2
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-62	-64	-62	2
C. Veerdiensten				
Lasten	70	60	93	-34
Baten	32	32	58	26
Saldo van baten en lasten	-37	-27	-35	-7
Mutatie reserves	0	-10	-10	0
Gerealiseerde resultaat	-37	-37	-45	-7
D. Wegen, straten en pleinen				
Lasten	3.026	3.106	2.649	457
Baten	45	217	218	1
Saldo van baten en lasten	-2.981	-2.889	-2.431	457
Mutatie reserves	0	-127	-629	-503
Gerealiseerde resultaat	-2.981	-3.015	-3.061	-45
Saldo van baten en lasten	-3.756	-3.663	-3.173	490
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	-137	-665	-529
Gerealiseerde resultaat	-3.756	-3.800	-3.838	-38

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Verkeersmaatregelen	Bedrag
MUP (GVVP)	26
Johannahoeveweg	20
Overigen	-8
Totaal	38
Mutatie reserve MUP	-26
Totaal, incl. mutatie reserve	12

MUP (GVVP)

Voor het restantbudget in 2013 zijn de volgende verklaringen te geven:

- Het Fietspad Noordberg/N225. Door een eigendoms kwestie heeft dit project vertraging opgelopen. Het nieuwe fietspad is nu opgenomen in de Snelfietsroute Arnhem Wageningen, waarvoor momenteel ontwerpen worden gemaakt.
- In verband met de ombuigingen was er in 2013 lange tijd onduidelijkheid over het uiteindelijk beschikbare budget in de MUP-reserve. Daarnaast is er onduidelijkheid geweest over de clustering van scholen. Om die reden zijn de laatste schoolomgevingen in onze gemeente nog niet in 2013 opgepakt.
- In 2013 stond ook op de planning om bij de belangrijkste bushaltes nieuwe fietsparkeervoorzieningen te plaatsen. In 2014 worden echter een flink aantal bushaltes aangepast/opgewaarderd tot HOV-halte: door de fietshaltevoorzieningen hiermee te combineren kan werk met werk worden gemaakt, vandaar dat dit in 2013 nog niet is uitgevoerd.
- Dorpsplein Wolfheze is uitgevoerd, maar dit is financieel nog niet volledig afgerond.

Mutatie reserve MUP

Het doel van de reserve MUP is het egaliseren van bestedingen binnen het MUP. Wanneer de uitgaven binnen het MUP lager zijn dan het voor het MUP beschikbare budget, wordt het restant in de reserve gestort voor besteding in een volgend jaar.

Johannahoeveweg

Besluitvorming rondom de maatregelen was in 2013 nog niet rond. Afhankelijk van eventuele zienswijzen en (hoger) beroep schuift dit werk mogelijk door naar 2015/2016.

D. Wegen, straten en pleinen	Bedrag
Stroomverbruik openbare verlichting	-28
Groot onderhoud wegen	503
Overigen	-18
Totaal	457
Mutatie reserve wegenonderhoud	-503
Totaal, incl. mutatie reserve	-45

Stroomverbruik openbare verlichting

Door achterstallig onderhoud en achterblijven van vervanging is er geen energiebesparende verlichting aangebracht waardoor het stroomverbruik hoger is uitgevallen dan begroot. Het hogere stroomverbruik is pas laat inzichtelijk geworden door verlate verrekening van energiebelasting.

Groot onderhoud wegen

In 2013 zijn nog onderhoudswerkzaamheden aan wegen uitgevoerd van de onderhoudscyclus van 2012. Hiervoor was een bedrag ingeschat van € 295.000. Ca. € 145.000 hiervan is uiteindelijk nog in 2012 afgerekend en dus niet benodigd in 2013. De uitvoering m.b.t. de onderhoudscyclus van 2012 is geheel afgerond. Er is een voordeel ontstaan van € 40.000 (W.A. Scholtenlaan (€ 33.000) en Heidesteinlaan (€ 7.000)). Het totale voordeel komt hiermee op € 185.000.

Het wegenonderhoud van 2013 is in een totaalplan voor 2013 en 2014 uitbesteed. Een deel van de uitvoering vindt nog plaats in 2014. Vanwege weersinvloeden (natte zomer) en in het kader van “werk met werk maken” is een deel van 2013 naar 2014 doorgeschoven. Het betreft hier onder andere de Beethovenlaan (€ 141.000), Bosweg (€ 67.000) en de slijtlagen, scheuren en lasgaten (€ 55.000). Daarnaast zijn de werkzaamheden Weverstraat en Toulon vd Koogweg (€ 43.000) i.v.m. het onderzoek naar de wateroverlast Weverstraat naar 2014 verschoven en diverse straten zijn nog in voorbereiding (€ 45.000). En er zijn begin 2013 extra veel gaten in asfaltwegen gedicht met koudasfalt (totaal nadeel € 33.000).

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Kunst, cultuur en cultuureducatie				
Lasten	758	885	865	19
Baten	0	40	40	0
Saldo van baten en lasten	-758	-845	-825	19
Mutatie reserves	15	31	15	-15
Gerealiseerde resultaat	-743	-814	-810	4
B. Openbaar bibliotheekwerk				
Lasten	745	759	759	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-745	-759	-759	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-745	-759	-759	0
C. Monumenten				
Lasten	116	126	106	21
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-116	-126	-106	21
Mutatie reserves	-5	-5	-5	0
Gerealiseerde resultaat	-121	-131	-111	21
D. Sport algemeen				
Lasten	1.700	1.710	1.611	98
Baten	236	253	238	-15
Saldo van baten en lasten	-1.464	-1.457	-1.373	84
Mutatie reserves	25	43	-40	-82
Gerealiseerde resultaat	-1.440	-1.415	-1.413	2
E. Sportaccommodaties				
Lasten	887	941	965	-23
Baten	43	103	113	9
Saldo van baten en lasten	-844	-838	-852	-14
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-844	-838	-852	-14
Saldo van baten en lasten	-3.927	-4.025	-3.915	110
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	35	68	-29	-97
Gerealiseerde resultaat	-3.892	-3.957	-3.944	12

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

Sport algemeen

Op dit product is voor mutatie reserve een voordeel van € 84.000 ontstaan. Dat is grotendeels te verklaren door voordelen op schoolzwemmen (€ 6.000), sportaccommodaties inclusief MFC 3B4 budgetten (€ 58.000), en op de combinatiefuncties (€ 24.000). De overige voor- en nadelen bedragen € 4.000.

Op basis van uw besluit om de reserve MFC 3B4 te vormen is een bedrag van € 58.000 in deze reserve gestort en het saldo combinatiefuncties naar de reserve algemene uitkering gestort.

E. Sportaccommodaties	
Sporthal Doorwerth	20
Faillissement voetbalvereniging Ostrabeke	-77
Taakstelling	9
Overigen	34
Totaal	-14

Sporthal Doorwerth

Een deel van dit resultaat wordt veroorzaakt doordat de kosten voor stroom lager zijn uitgevallen dan geraamd. Daarnaast blijkt dat de huurinkomsten te laag zijn begroot, hierdoor is eveneens een positief saldo ontstaan.

Faillissement voetbalvereniging Ostrabeke

Door het faillissement van voetbalvereniging Ostrabeke is een reservering opgenomen van € 77.000. Dit bestaat uit het mogelijk niet ontvangen van gefactureerde bedragen tot en met 2013 en het niet meer aflossen van een lening van € 60.000. We reserveren hiervan € 50.000, omdat mogelijke revenuen van het clubgebouw ten gunste van de gemeente komen. We gaan ervan uit dat uit de opbrengsten van de failliete boedel een bedrag voor de gemeente resteert van € 10.000, maar dat zal in de loop van kalenderjaar 2014 duidelijk worden.

Taakstelling

In de Najaarsnota 2013 is u gemeld, dat € 45.000 van de taakstelling (van € 100.000) is ingevuld door een ambtshalve teruggaaf van BTW op de buitensport (m.b.t. 2008, 2011, 2012). Uiteindelijk is deze teruggaaf € 9.000 gunstiger uitgevallen.

Overigen

Het voordeel betreft m.n. energielasten en onderhoudskosten. Door het met regelmaat wisselen van leverancier van energie, komen de rekeningen zeer onregelmatig binnen. Dit geeft een vertekend beeld. Sportvelden van gras is een natuurproduct en onderhevig aan allerlei invloeden. Jaarlijks kunnen hierdoor de kosten variëren. Ook zijn inkomsten ontvangen van hotel De Bilderberg voor het extra onderhoud dat is uitgevoerd op sportpark De Bilderberg om speelvelden te prepareren voor topclubs die in de zomermaanden gebruik maken van de sportfaciliteiten.

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Bedrijfsruimte				
Lasten	117	143	124	19
Baten	0	0	6	6
Saldo van baten en lasten	-117	-143	-118	25
Mutatie reserves	0	27	0	-27
Gerealiseerde resultaat	-117	-117	-118	-1
C. Recreatie & toerisme				
Lasten	248	283	276	8
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-248	-283	-276	8
Mutatie reserves	0	37	37	0
Gerealiseerde resultaat	-248	-247	-239	8
D. Detailhandel				
Lasten	110	108	99	8
Baten	58	58	54	-4
Saldo van baten en lasten	-51	-50	-45	5
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-51	-50	-45	5
E. Telecommunicatie				
Lasten	40	54	30	24
Baten	20	20	75	55
Saldo van baten en lasten	-20	-34	45	79
Mutatie reserves	0	16	-54	-69
Gerealiseerde resultaat	-20	-18	-9	9
Saldo van baten en lasten	-448	-522	-406	116
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	79	-17	-96
Gerealiseerde resultaat	-448	-443	-423	20

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Bedrijfsruimte	Bedrag
Onderzoek herstructurering bedrijventerreinen	19
Overig	6
Totaal	25
Mutatie reserve	-27
Totaal na mutatie reserve	-1

Ten behoeve van de subsidieaanvraag bij de Provincie Gelderland voor de herstructurering van de vier bedrijventerreinen in de gemeente is in 2012 een budget aangevraagd voor het inwinnen van (extern) advies. Aangezien inmiddels duidelijk is geworden dat de kosten voor o.m. het inwinnen van extern advies en opstellen van het bestemmingsplan niet subsidiabel zijn, hebben we het onderzoek uiteindelijk intern uitgevoerd. Het hierdoor in 2013 'bespaarde' budget kunnen we dan beschikbaar houden voor deze niet subsidiabele kosten.

E. Telecommunicatie	
Leges (Algemene verordening ondergrondse infrastructuur)	55
Onderzoek glasvezelnetwerk	15
Overigen	9
Totaal	79
Mutatie reserve Risico herstelkosten sleuven en lasgaten	-55
Mutatie reserve bestrijding dalende Algemene uitkering	-15
Totaal na mutatie reserve	9

Leges (Algemene verordening ondergrondse infrastructuur)/ Mutatie reserve Risico herstelkosten sleuven en lasgaten

In vergelijking met 2012 zijn er veel meer instemmingbesluiten verleend voor de aanleg van kabels. Daarbij is er een aantal aanvragen geweest, die een groot gebied bestrijken. Hiermee is ook de verhoging van de lengte afhankelijke leges zichtbaar.

De meldingen voor onderhoud en reparatie werk aan kabels en leidingen worden sinds 2013 afgehandeld via het meldingssysteem MOOR. Dit systeem zorgt voor een administratieve afhandeling van deze meldingen. Dit heeft een positief gevolg voor de afrekening van straatwerk bonnen en degeneratievergoedingen.

In 2014 wordt de module voor instemmingbesluiten / vergunningen toegevoegd aan MOOR. Hiermee zal ook voor vergunningen de administratieve last worden verlaagd en de afhandeling van leges worden vereenvoudigd.

De meerinkomsten worden aan de reserve Risico herstelkosten sleuven en lasgaten gedoteerd (ingesteld op basis van uw besluit op het voorstel 'Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren, raad april 2010').

Onderzoek glasvezelnetwerk/ Mutatie reserve bestrijding dalende Algemene uitkering

Het initiatief voor de uitrol van een glasvezelnetwerk ligt voor particuliere aansluitingen bij marktpartijen. Uit marktonderzoek is gebleken dat de grootste behoefte aan uitsluiting op glasvezel bij inwoners in de kern Oosterbeek ligt. Om een glasvezelnetwerk aan te leggen willen exploitanten ten minste 30% deelname hebben.

Voor de zakelijke markt zijn wij in overleg om in het kader van de herstructurering van bedrijventerreinen in eerste instantie op de Schaapsdrift een glasvezelnetwerk aan te leggen.

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid				
Lasten	337	337	323	14
Baten	9	9	9	-1
Saldo van baten en lasten	-327	-327	-314	13
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-327	-327	-314	13
B. Dienstverlening				
Lasten	1.125	1.122	1.176	-55
Baten	517	507	528	21
Saldo van baten en lasten	-608	-615	-648	-34
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-608	-615	-648	-34
C. Belastingen				
Lasten	583	615	633	-18
Baten	40	40	35	-5
Saldo van baten en lasten	-543	-575	-598	-23
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-543	-575	-598	-23
D. Bestuur en organisatie				
Lasten	2.458	3.048	3.504	-456
Baten	0	80	612	532
Saldo van baten en lasten	-2.458	-2.968	-2.892	76
Mutatie reserves	212	301	127	-174
Gerealiseerde resultaat	-2.246	-2.667	-2.765	-99
Saldo van baten en lasten	-3.937	-4.485	-4.452	33
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	212	301	127	-174
Gerealiseerde resultaat	-3.725	-4.184	-4.325	-142

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

B. Dienstverlening	Bedrag
Rijbewijzen	-17
Leges GBA-producten	-17
Totaal	-34

Rijbewijzen

Geprognosticeerde aantallen zijn achtergebleven door minder aanvragen mede omdat de leeftijdskeuring vanaf 01-01-2014 van 70 naar 75 jaar is gegaan. Velen hebben daardoor gewacht tot na die tijd.

Leges GBA-producten

Door vermindering regeldruk vanuit landelijke overheid is het aantal aanvragen uittreksel GBA sterk teruggelopen (bijv. bij inschrijving onderwijsinstelling) door actief gevoerde communicatie.

C. Belastingen	Bedrag
Voorziening belastingdebiteuren	-25
Overig	2
Totaal	-23

Voorziening belastingdebiteuren

De omvang van de openstaande belastingdebiteuren ouder dan 1 jaar is toegenomen. Oorzaak hiervan is een toename van het aantal belastingschuldigen dat een beroep doet op de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) en een toename van het aantal bedrijven waarvoor een faillissementsaanvraag loopt. Om het risico dat de vorderingen uiteindelijk niet voldaan kunnen worden te dekken is de voorziening belastingdebiteuren ingesteld. Om de voorziening op voldoende niveau te brengen is een storting van € 25.000 noodzakelijk.

D. Bestuur en organisatie	Bedrag
Interne producten	188
Wachtgeldverplichtingen	-104
Overigen	- 8
Totaal	76
Mutatie reserve	-174
Totaal	-99

Wachtgeldverplichtingen

Om te kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders is een extra storting in de voorziening Niet-actief personeel en voormalig wethouders gedaan. We verwijzen u tevens naar de toelichting op betreffende voorziening (toelichting op de balans).

Interne producten

ICT	219
Archief	28
Tractie	-70
Overigen	11
Totaal	188
Mutatie reserve ICT	-174
Totaal incl. mutatie reserve	14

G. Informatie en Communicatie Technologie	Bedrag
Technisch beheer	-5
Applicatiebeheer	34
Investeringsplan	126
Telefonie	-3
Projecten	67
Mutatie reserve	-174
Totaal	45

Applicatiebeheer

Door in 2013 meer project- en planmatig te gaan werken bij ICT, zijn er minder incidentele kosten gemaakt dan de jaren ervoor. De aan het begin van het jaar bekende projecten zijn via de investeringskredieten gefinancierd. Hierdoor zijn er voordelen ontstaan bij applicatiebeheer.

Investeringsplan

Door het uitstellen van een aantal vervangingen is een voordeel van ongeveer € 63.000 behaald. Daarnaast zullen nog enkele in 2013 opgestarte investeringen pas in 2014 afgerond worden. De hiervoor gereserveerde kapitaallasten (€ 53.000) vallen hierdoor in 2013 vrij . Het resterende voordeel op de kapitaallasten van € 10.000 is gehaald doordat binnen de in 2013 afgesloten kredieten een voordeel van € 59.000 werd behaald. Voor de verantwoording van de investeringskredieten wordt verwezen naar de daarop betrekking hebbende bijlage. Het voordeel op het investeringsplan zal toegevoegd worden aan de reserve ICT, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor het meerjareninvesteringsplan. Bij de voorjaarsnota zullen wij u een geactualiseerd plan presenteren.

Projecten

Het aantal audits waar een gemeente mee te maken krijgt, is aan het groeien. Om meer grip op deze terugkerende kosten te krijgen, worden de kosten voortaan aparte geboekt. De schatting van de verwachte uitgaven voor 2013 is aan de hoge kant geweest. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 20.000.

Wegens extra werkzaamheden van de ingehuurd projectleider voor het BGT project, is dit budget overschreden. Het nadeel kan opgevangen worden door een extra onttrekking van € 8.000 uit de reserve. De overschrijding van 2013 wordt gecompenseerd uit het budget voor 2014, waardoor in 2014 een lager onttrekking uit de reserve zal plaatsvinden. Bij de voorjaarsnota zullen wij deze mutatie verwerken.

De verwachte uitgaven voor de implementatie van Xential hebben in 2013 niet plaats gevonden. De uitrol van het pakket zal in 2014 gebeuren. Het niet besteedde geld(€ 56.000) wordt niet onttrokken aan de reserve en zal bij de voorjaarsnota opnieuw aangevraagd worden.

Voor GovUnited zijn er in 2013 twee onvoorziene uitgaven geweest. Eerst het failliet van onze website-hosting organisatie (Waxtrapp) en later in het jaar (september) de herkapitalisatie van GovUnited zelf. De

tussentijdse uitbreiding van het budget was niet voldoende om deze extra kosten volledige te dekken, zodat er op dit budget een nadeel ontslaan is van € 23.000 .

Mutatie Reserve

In onderstaand overzicht treft u aan de begrote en de uiteindelijke werkelijke mutaties aan de reserve ICT aan. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij u naar eerder genoemde verantwoording.

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Resultaat
Investeringsplan	-98	28	126
Project BGT	-40	-48	-8
Project Xential	-60	-4	56
Totalen	-198	-24	174

Archief	Bedrag
Inhuur inrichting zaaksysteem/digitalisering	10
Doorschuif btw Gelders Archief	19
Overigen	-1
Totaal	28

Inhuur inrichting zaaksysteem/digitalisering

Bij de najaarsnota hebben wij u geïnformeerd over deze inhuur. Het inhuren van een goede werkracht voor het DIV-werkveld heeft echter langer geduurd dan verwacht. Hierdoor is het project later gestart en is het beschikbare budget voor 2013 niet ingezet. De doorlooptijd van de ondersteuning blijft 2 jaar. Wij stellen u voor dit budget middels resultaatbestemming beschikbaar te houden voor dit project.

Doorschuif btw Gelders Archief

Bij de afrekening van de doorschuif btw met het Gelders archief is een voordeel van € 19.000,- ontstaan. Dit overschot is ontstaan omdat in 2013 een hoger doorschuif BTW bedrag is terug ontvangen in verband met de gerealiseerde nieuwbouw van het Gelders Archief .

Opgemerkt dient te worden dat binnen het voordeel van dit product nog geen rekening gehouden is met een mogelijke kleine nabetaling van de bijdrage aan het Gelders Archief over 2013. Omdat op dit moment de hoogte van deze nabetaling niet bekend is zullen wij u dit bij de voorjaarsnota 2014 rapporteren.

Tractie	
Brandstof	-9
Verzekeringspremies	-6
ACV inhuur transporten	-18
ACV inhuur werkplaats	-23
Overigen	-14
Totaal	-70

Brandstof

Door de inzet van de serviceteams naar gepland/regulier onderhoud is er een hogere inzet van materieel en daarmee meer brandstofkosten.

Verzekeringspremies

Door de omvang van het werk- en voertuigenpark en hogere premies door geleden schades is het bedrag aan verzekeringen hoger.

ACV inhuur transporten

Door een wijziging van inzet van de serviceteams naar gepland/regulier onderhoud en het omvormen van het groenareaal komt meer afval vrij dat afgevoerd dient te worden.

ACV inhuur werkplaats

Door een intensiever gebruik en veroudering van het materieel zijn de kosten van onderhoud hoger.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2013 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorzien uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Algemene uitkering				
Lasten	0	2	-4	5
Baten	23.463	23.228	23.206	-22
Saldo van baten en lasten	23.463	23.226	23.210	-17
Mutatie reserves	0	0	-24	-24
Gerealiseerde resultaat	23.463	23.226	23.186	-40
B. Belastingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	6.679	6.894	7.139	245
Saldo van baten en lasten	6.679	6.894	7.139	245
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	6.679	6.894	7.139	245
C. Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	635	607	926	-319
Baten	1.963	2.412	2.410	-2
Saldo van baten en lasten	1.328	1.805	1.484	-321
Mutatie reserves	250	675	644	-31
Gerealiseerde resultaat	1.578	2.480	2.128	-352
Saldo van baten en lasten	31.470	31.926	31.833	-93
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	250	675	620	-54
Gerealiseerde resultaat	31.720	32.600	32.453	-147

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Algemene uitkering	Bedrag
Algemene uitkering oude jaren	- 114
Accres	129
Mutaties in aantallen van de maatstaven	- 73
Overig	18
Totaal	- 40

Algemene uitkering oude jaren

Van een aantal maatstaven zijn de aantallen nog niet definitief zodat de verdeling van het gemeentefonds kan wijzigingen. De belangrijkste mutatie voor de verdeling 2012 is de wijziging van de WOZ-waarde per 01-01-2012. Deze is hoger dan vorig jaar was ingeschat. Bij de verdeling van het gemeentefonds wordt rekening gehouden met eigen inkomsten zoals de OZB. Hierbij zijn de WOZ-waarden de maatstaven voor de verdeling. Als deze toenemen, daalt de algemene uitkering af als gevolg van een aanpassing van de verdeling van het gemeentefonds.

Accres

Na het verschijnen van de septembercirculaire 2013 zijn over de invulling van het aanvullende beleidspakket van € 6 miljard nieuwe afspraken gemaakt in de begrotingsafspraken 2014. Deze begrotingsafspraken hebben ook effect op de hoogte van de accressen in 2013 en verder. Ook de najaarsnota (NJN) van het Rijk heeft effect op het accres 2013.

Accresontwikkeling <i>(Bedragen x € 1.000.000)</i>	2013
Accres septembercirculaire	-157,318
<i>Verschil (dec-sept)</i>	79,626
Accres decembercirculaire	-77,692
Accres in procenten, decembercirculaire	-0,44%

De begrotingsafspraken hebben een positief effect op het accres 2013. In de begrotingsafspraken 2014 is afgesproken dat in 2013 € 650 miljoen wordt toegevoegd aan de OCW-begroting (deze middelen hebben betrekking op 2014). Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van het accres 2013. Dit effect wordt enigszins gedempt door onderuitputting op departementale begrotingen die bij NJN van het Rijk bekend is. Per saldo resteert een positieve bijstelling van het accres 2013 van bijna € 80 miljoen.

Normaal gesproken is de decembercirculaire geen bijstelmoment voor het accres. Omdat de begrotingsafspraken samenhangen met de ontwerpbegroting 2014, is er voor gekozen om het positieve effect van de afspraken in 2013 te verwerken in de betalingen aan gemeenten. Ook het effect van de NJN 2013 op het accres 2013 wordt meegenomen in de betalingen aan gemeenten.

Hiermee ontstaat, zoals in de septembercirculaire 2013 is toegezegd, duidelijkheid over de accresstand voor de jaarafsluiting 2013.

Mutaties in aantallen van de maatstaven

Als gevolg van diverse mutatie van aantallen van de maatstaven, die nu definitief zijn, is de werkelijke hoogte van de algemene uitkering lager dan begroot. De daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de bijstandontvangers, lage inkomens en klantpotentieel.

Overig

Als gevolg van uitkering van de herverdeelreserve, afrondingen en overige aanpassingen vinden er kleine mutaties plaats op de algemene uitkering. Dit resulteert in een voordeel van € 18.000 voor 2013.

B. Belastingen	Bedrag
Baten OZB woning eigenaren 2013	47
Baten OZB niet woning eigenaren 2013	-19
Baten OZB niet woning gebruikers 2013	-65
Baten OZB woning eigenaren oude belastingjaren	61
Baten OZB niet woning eigenaren oude belastingjaren	144
Baten OZB niet woning gebruikers oude belastingjaren	75
Overig	2
Totaal	245

Baten OZB

Bij het afsluiten van het dienstjaar 2013 is inmiddels voor 98% van de objecten een Woz-beschikking en een aanslag OZB opgelegd. De opbrengst OZB eigenaren voor woningen bedraagt tot nu toe voor het belastingjaar 2013 4,309 mln. De opbrengst OZB eigenaren voor niet-woningen bedraagt tot nu toe 1,190 mln. De raming voor OZB eigenaren voor belastingjaar 2013 bedroeg 5,458 mln. Op basis van de prognose van de mogelijke opbrengst van objecten die nog een aanslag moeten krijgen, verwachten wij dat de geraamde opbrengst voor OZB eigenaren gerealiseerd zal worden met een voordeel van € 28.000

De opbrengst OZB gebruikers niet-woningen voor het belastingjaar 2013 bedraagt tot nu toe 0,809 mln.

De raming voor OZB gebruikers niet-woningen bedroeg 0,881 mln. Op basis van de prognose van de mogelijke opbrengst van objecten die nog een aanslag moeten krijgen en een analyse van de opbrengst tot nu toe verwachten wij dat de raming niet gerealiseerd kan worden. Het effect van leegstand van niet-woningen op de opbrengst blijkt groter dan verwacht. Wij verwachten dat de uiteindelijke opbrengst OZB gebruikers op een nadeel van € 65.000 zal uitkomen.

Voor de jaren voor 2013 was een bedrag van € 18.000 geraamd als nog op te leggen OZB.

Deze raming is te conservatief gebleken. Over oude belastingjaren nl. een opbrengst van € 239.000 gerealiseerd. Dit betrof € 21.000 OZB woning eigenaren, € 143.000 OZB niet-woning eigenaren en € 75.000 niet-woning gebruikers.

Op basis van gegevens over nog af te ronden objecten verwachten wij nog een opbrengst van € 62.000 over oude belastingjaren te kunnen realiseren.

C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedrag
Stelpost besparing inkopen, vervangingen en investeringen	-250
Treffen voorziening debiteuren	-122
Nieuw beleid	47
Stelpost onvoorzien	44
Correctie debiteuren Sociale Zaken	-41
Slotuitkering Centrum voor automatisering Oost-Nederland	39
Financiering (renteresultaat)	-33
Overigen	11
Totaal	-305
Mutatie reserve	-47

C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedrag
Totaal incl. mutatie reserve	-352

Besparing inkopen, vervangingen en investeringen

In de raadsbrief van 9 juli 2013 hebben wij aangekondigd dat wij de uitgaven op geplande inkopen en (vervangings)investeringen de resterende maanden van 2013 zouden onderzoeken en taakstellend uitstellen. Hiermee verwachtten wij een voordeel van € 250.000 te behalen. In de Najaarsnota 2013 hebben we voordeel ingeboekt op het product C. Overige algemene dekkingsmiddelen.

In overleg met de producthouders zijn de inkoop- en investeringsbudgetten in beeld gebracht en beoordeeld. Op basis hiervan zijn investeringen vertraagd. Het gaat om vervanging van inventaris, ICT en onderwijshuisvesting. In het geval van ICT en onderwijshuisvesting zijn de voordelen in de betreffende reserves gestort. Wat betreft onderwijshuisvesting is in de Najaarsnota 2013 besloten, in afwijking van de daarvoor geldende werkwijze, het saldo in de reserve onderwijshuisvesting te storten.

Dit heeft ook zijn weerslag gehad op de noodzakelijkheid om de uitgaven van de geplande inkopen te bezien.

Treffen voorziening debiteuren

Als gevolg van een faillissement is het onzeker of de vorderingen die gemeente Renkum heeft op Agens Werkende Kracht B.V. voldaan zullen worden. Het totaal van de vorderingen bedraagt € 122.000. Om dit risico te dekken is een voorziening debiteuren getroffen voor € 122.000. Op het moment dat het faillissement definitief is afgewikkeld is door de curator en de gemeente Renkum bericht heeft ontvangen over de eventuele uitkering op de vorderingen, kan deze voorziening ingezet worden voor het deel dat de vorderingen definitief oninbaar verklaard moeten worden.

Nieuw beleid/ Mutatie reserve

Via de algemene uitkering worden middelen ontvangen voor Nationale uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP). Deze middelen ontvangen de gemeenten door middel van een zogenaamd kasschuifstelsel. Dit wil zeggen dat de gemeenten tot en met 2014 middelen ontvangen uitvoering te geven aan het NUP. In 2015 worden ontvangen middelen weer in mindering gebracht op de algemene uitkering.

Omdat wij deze middelen niet direct inzetten voor het NUP worden deze in de reserve algemene uitkering gestort om de eenmalige korting in 2015 op te vangen.

Stelpost onvoorzien

Hiervoor verwijzen we u naar het 'Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien' (onderdeel 'Resultaatbepaling').

Correctie debiteuren Sociale Zaken

De voorzieningen debiteuren Sociale Zaken worden in overeenstemming gebracht met de uitgangspunten van de balanswaardering van deze debiteurengroep. Dit resulteert in een nadeel van € 41.000.

Slotuitkering Centrum voor automatisering Oost-Nederland

De gemeente Renkum was aangesloten bij het Centrum voor automatisering Oost-Nederland (CON). CON was een gemeenschappelijke regeling die in 1973 is opgericht om kennis te bundelen in verband met de ontwikkeling van de informatietechnologie. In verband met de steeds meer toenemende toepassing van automatisering gedurende de jaren negentig zijn de bedrijfsactiviteiten in 1998 overgedragen aan een particulier partij. Voor het personeel dat overgang naar de particulier partij ontstond op basis van de sociaal statuut een wachtgeldverplichting. De laatste wachtgeldplichting is per september 2013 vervallen.

Middels een slotuitkering is het restant van de algemene reserve van het CON uitbetaald aan de deelnemende gemeenten op basis van het inwonertal. Voor de gemeente Renkum betekent dit een slotuitkering van € 38.787,36. De slotuitkering is als incidentele meevaller geboekt op Overige baten en lasten.

Financiering (renteresultaat)

In 2013 is de doorbelasting van financiering naar de producten lager dan begroot omdat niet alle investeringen die in 2013 zijn begroot zijn gerealiseerd. Deze doorbelasting vindt plaats tegen 5% rente terwijl de werkelijke rente veel lager is. Door deze lagere doorbelasting ontstaat hierdoor een nadeel bij dit product.

Bij de producten binnen de programma's levert deze lagere doorbelasting een voordeel op van totaal ruim € 100.000. Deel van dit voordeel (€ 25.000) zit bij riolering en wordt afgewikkeld via de reserve Rioolheffing.

Resultaatbepaling

Inleiding

In dit hoofdstuk zullen we ingaan op de bepaling van het resultaat over het jaar 2013. Allereerst gaan we in op het gerealiseerde saldo van lasten en baten. Vervolgens komen de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves aan bod en daarop volgend het gerealiseerde resultaat. Daarna geven we u op hoofdlijnen inzicht in de mutaties die na het samenstellen van de Najaarsnota 2013 hebben plaatsgevonden en gaan we in op de resultaatbestemming- en besteding.

Gerealiseerd saldo van lasten en baten

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming, onderverdeeld in de netto lasten en baten, is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013
Netto lasten	60.715
Netto baten	62.458
Saldo van lasten en baten	1.743

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Op grond van het BBV worden de mutaties in de reserves afzonderlijk gepresenteerd. Het betreft de volgende mutaties:

<i>Pr.</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
1	Reserve re-integratieactiviteiten	28
1	WWB	2
2	Brede scholen	80
2	IHP	1.132
2	G-onderhoud	538
2	Onderwijshuisvesting	-2.488
2	WMO	-884
3	Gawar-terrein	72
3	Bestemmingsplannen	27
4	Afvalstoffenheffing	123
4	LOP	2
4	Rioolheffing	-818
5	N.v.t.	0
6	MUP	-26
6	Onderhoud wegen	-630
7	Monumenten	-5
7	Airborne-activiteiten	15
7	MFC 3B4	-58
8	Bedrijventerreinen	-2.000
8	Herstelkosten sleuven en lasgaten	-54
9	ICT	99
9	Onderhoud gebouwen	425
	Weerstandsreserve	399
	Algemene uitkering	64
	Bestemde resultaat	101
	Bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	1.970
	Co-financiering	17
	Meerjarige projecten	3
	Totaal mutaties reserves	-1.865

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.

Voor nadere toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerd resultaat

In de volgend tabel vindt u een overzicht van het resultaat na bestemming.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013
Netto lasten	60.715
Netto baten	62.458
Saldo van lasten en baten	1.743
Mutaties reserves:	
Mutaties algemene reserve	399
Mutaties bestemmingsreserve	-2.264
Totaal	-1.865
Totaal	-122

Het rekening resultaat is als volgt te specificeren:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013
Resultaat gemeentebegroting	-32
Resultaat grondexploitatie	-90
Totaal resultaat	-122

Analyse rekeningresultaat 2013

In de volgende tabel vindt u een nadere specificatie van de totstandkoming van het rekeningsaldo over 2013. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de programma's.

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000</i> (- = nadeel)	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
Programma 1			
A. Arbeidsparticipatie	-604	-521	82
B. Inburgering	-191	-162	29
D. Inkomensvoorziening	-1.545	-1.600	-54
E. Minimabeleid	-1.414	-1.368	46
Overigen programma 1	-28	-26	2
Subtotaal	-3.782	-3.677	105
Programma 2			
A. Lokaal gezondheidsbeleid	-345	-258	87
D. Sociale samenhang en leefbaarheid	-613	-589	25
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	-316	-348	-32
K. Lokale educatieve agenda	-232	-195	38
N. Leerlingenvervoer	-586	-611	-26
Overigen programma 2	-7.057	-7047	10
Subtotaal	-9.149	-9.048	102
Programma 3			
D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten	-193	-201	-8
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	-1.026	-1.065	-40
Overigen programma 3	-970	-961	9
Subtotaal	-2.189	-2.227	-39
Programma 4			
A. Milieu en duurzaamheid	-327	-283	44
D. Riolering en water	344	516	172
Overigen programma 4	-2.461	-2.477	-15
Subtotaal	-2.444	-2.244	201
Programma 5			

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000</i> (- = nadeel)	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
A. Toezicht en handhaving	-824	-787	37
B. Brandveiligheid	-1.796	-1.772	24
Overigen programma 5	-289	-290	-1
Subtotaal	-2.909	-2.849	60
Programma 6			
D. Wegen, straten en pleinen	-3.015	-3.061	-45
Overigen programma 6	-785	-777	7
Subtotaal	-3.800	-3.838	-38
Programma 7			
Overigen programma 7	-3.957	-3.944	12
Subtotaal	-3.957	-3.944	12
Programma 8			
Overigen programma 8	-443	-423	20
Subtotaal	-443	-423	20
Programma 9			
Overigen programma 9	-4.184	-4.325	-142
Subtotaal	-4.184	-4.325	-142
Algemene dekkingsmiddelen			
Algemene uitkering	23.226	23.186	-40
Belastingen	6.894	7.139	245
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.480	2.128	-352
Subtotaal	32.600	32.453	-147
Totaal	-257	-122	135

Resultaatbestemming- en besteding

Inleiding

Het BBV gaat uit van een saldo van baten en lasten. Vervolgens wordt het resultaat bestemd in de zin van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Daarna volgt het resultaat.

Bij de resultaatbestemming wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbestemming in de zin van de reeds geplande mutaties in reserves en de “echte” resultaatbestemming die ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dit laatste wordt het voorstel tot resultaatbesteding genoemd.

De Jaarstukken 2013 sluiten met een nadelig saldo van € 122.000. Dit saldo bestaat uit een nadelig saldo van € 90.000 binnen de grondexploitatie en een nadeel van € 32.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de jaarstukken vindt u een toelichting op het resultaat. Vaststelling van deze jaarstukken betekent dat de raad het college decharge verleent voor het in de jaarrekening verantwoorde financieel beheer.

Als gevolg van het nadelig resultaat, doen wij geen voorstellen voor resultaatbesteding.

Resumé

Op grond van het voorgaande, wordt het rekeningresultaat 2013 als volgt besteed:

Resultaatbestemming en -besteding jaarrekening <i>Bedragen x € 1.000</i>	2013
Saldo van lasten en baten	1.743
Mutaties reserves	-1.865
Storting in reserve	0
Resultaat	-122
Resultaatbesteding/ Overloopposten	0

Resultaat na besteding	-122

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2013. In deel I (het jaarverslag) is reeds een nadere uitwerking met betrekking tot de genoemde onttrekkingen gegeven.

Verloop onvoorzien 2013 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken 2013	
Explosievenonderzoek park Dennenkamp Oosterbeek	23
Kaderstellende notitie Besturingsfilosofie	24
Johannahoeveweg	20
Besturingsfilosofie	19
Koninklijk bezoek	20
Planschadeverzoek	9
Aanpassen drempels omleidingsroute Airborne	6
Totaal aanspraken	121
Restant	44

Het restant van de post onvoorzien van € 44.000 komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van 2004 wordt de jaarrekening door de accountant ook beoordeeld op de financiële rechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt aandacht besteed aan overschrijdingen van de begroting. De begroting 2013 is op programmaniveau door de raad vastgesteld, zodat voor budgetoverschrijdingen op programmaniveau goedkeuring moet worden gevraagd. Om te voldoen aan het begrotingsrechtmatigheidscriterium worden de volgende budgetoverschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting gemeld.

Lasten <i>Bedragen x € 1.000</i> Programma	Begroot na wijz. 2013	Rekening 2013	Over- schrijding
01 Werk & inkomen	15.552	15.482	70
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	14.836	14.695	141
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	4.823	3.890	934
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	10.556	10.005	551
05 Veiligheid	4.408	4.370	38
06 Verkeer	4.355	4.429	-74
07 Sport, kunst & cultuur	4.426	4.393	33
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	614	609	5
09 Burger, bestuur & organisatie	5.121	5.664	-543

Programma 6 Verkeer

De producten Verkeersmaatregelen, Veerdiensten en Wegen, straten en pleinen zijn verantwoordelijk voor de overschrijding van de lasten binnen programma 6.

Binnen het product Verkeersmaatregelen is een nadeel van € 13.000 ontstaan met betrekking tot de lasten, m.n. op het budget verkeerslichten en onderzoek/ advies.

Binnen het product Veerdiensten is er een tekort van € 33.000 met betrekking tot de lasten. Dit als gevolg van een hogere bijdrage in het exploitatietekort van het Drielse veer over 2012. Hier staan echter van externen verkregen baten tegenover. Per saldo is er een nadeel van € 7.000.

Binnen het product Wegen, straten en pleinen waren de uitgaven voor openbare verlichting hoger, met name door hogere energielasten. Kleinere nadelen waren er op het gebied van straatreiniging, gladheidsbestrijding en verkeersborden. Het totale nadeel binnen dit product is € 47.000.

Deze overschrijdingen passen binnen het vastgestelde beleid, en zijn daarmee rechtmatig.

Programma 9 Burger, bestuur & organisatie

Binnen het programma burger, bestuur & organisatie is een overschrijding van de lasten binnen de producten Dienstverlening, Belastingen en Bestuur & organisatie ontstaan. In het geval van Dienstverlening en Belastingen gaat het om uitgaven die gecompenseerd worden door direct daaraan gerelateerde inkomsten. De uitgaven zijn hierdoor als rechtmatig te bestempelen.

In het geval van Bestuur & organisatie is er een nadeel € 456.000. Het pensioen van een ex-wethouder en een wethouder is overgedragen. Dit bedrag is in de voorziening Niet actief personeel en wethouder gestort. Per saldo is er geen voor- of nadeel. Daarnaast is er binnen dit product een nadeel van € 167.000. Om te kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders is een extra storting in de voorziening Niet-actief personeel en voormalig wethouders gedaan.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geven we in de jaarstukken inzicht in de incidentele baten en lasten. Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. In de onderstaande tabel is opgenomen welke baten en lasten in deze jaarrekening zijn opgenomen die aan dit criterium voldoen. We hebben ons daarbij uit praktische overwegingen beperkt tot baten en lasten van € 100.000 of meer. Voor de volledigheid merken we nog op dat in dit overzicht niet is meegenomen wanneer structurele budgetten incidenteel niet uitgegeven zijn.

Incidentele baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijz.	Progr. Rek.
Programma 1			
1B Vooruitontvangen middelen WI	-375	0	0
1D Eigen risico inkomensvoorziening	250	206	259
Programma 2			
2L IHP	521	0	0
2L Reserve IHP	121	642	642
Programma 4			
4D Voordeel rentetoevoeging reserve rioolheffing	0	0	-143
Programma 7			
7D 3B4 sport (voorbereidingskosten)	103	121	121
Algemene dekkingsmiddelen			
Onvoorziene uitgaven	165	44	0
Vrijval weerstandsreserve tbv inkomensvoorziening	-250	-250	-250
Vrijval rente weerstandsreserve	0	-185	-185
OZB / toeristenbelasting / hondenbelasting	0	-205	-450
Inkooptaakstelling	0	-250	-227
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0	147
Totaal incidentele baten en lasten	535	123	86-
Waarvan baten	-625	-640	-885
Waarvan lasten	1.160	763	799

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Conform artikel 4.1 van de WNT dienen onderstaande gegevens openbaar gemaakt te worden in de jaarstukken (betreffende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen):

a. de naam	Dhr. T. Visser Dhr. J. Steverink Mw. J. Le Comte
b. de beloning	€ 26.977 € 85.636 € 68.241
c. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 720 € 1.596 € 0
d. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.046 € 14.546 € 11.589
e. de functie of functies	Gemeentesecretaris Gemeentesecretaris Griffier
f. de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar	1-1-2013 tot 1-4-2013 1-4-2013 t/m 31-12-2013 1-1-2013 t/m 31-12-2013

Balans per 31 december 2013

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013		2012
ACTIVA			
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	0		0
Materiële vaste activa	36.518		36.061
Financiële vaste activa	2.982		2.739
TOTAAL VASTE ACTIVA	39.500		38.800
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden			
Projecten in exploitatie	7.598		7.290
Projecten niet in exploitatie	740		757
Vorderingen	6.281		7.620
Liquide middelen	653		394
Overlopende activa	1.404		625
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.676		16.686
TOTAAL GENERAAL	56.176		55.486

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013		2012
PASSIVA			
VASTE PASSIVA			
Eigen Vermogen			
Algemene reserve	14.720		17.089
Bestemmingsreserves	18.234		13.847
Saldo na bestemming	-122		154
Totaal eigen vermogen	32.832		31.090
Voorzieningen	4.130		3.526
Langlopende schulden	8.950		11.300
TOTAAL VASTE PASSIVA	45.912		45.916
VLOTTENDE PASSIVA			
Kortlopende schulden	8.932		8.697
Overlopende passiva	1.332		873
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	10.264		9.570
TOTAAL GENERAAL	56.176		55.486

Waarderingsgrondslagen 2013

Wettelijke voorschriften

Op de jaarrekening zijn de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. De jaarrekening bevat de balans inclusief een toelichting.

Waardering van activa en passiva

Algemeen

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna een andere grondslag wordt vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen worden lineair berekend. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De verkrijgingprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging worden opgenomen. De afschrijvingen geschieden deels lineair op basis van de economische levensduur en deels op basis van annuïteiten (met name voor afschrijvingskosten die in tarieven doorberekend worden en/of waarvoor een gelijke bijdrage van rijk, provincie of derden wordt verkregen).

Bijdragen van derden ten behoeve van bepaalde investeringen zijn in mindering gebracht op de desbetreffende activapost. Ten behoeve van bepaalde investeringen gevormde reserves zijn tot de inwerkingtreding van het BBV (2004) eveneens in mindering gebracht op de desbetreffende activapost.

Financiële vaste activa

De waardering van de verstrekte langlopende geldleningen is samengesteld uit de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen.

De deelnemingen zijn tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Voorraden

De voorraden van in exploitatie genomen projecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten. Onder de bijkomende kosten zijn onder andere toegerekende rente en personeelskosten begrepen. Indien van toepassing wordt tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Wanneer van een complex binnen de voorraad onderhanden werk een uiteindelijk verlies wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening getroffen. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op de waarde van de voorraden.

Kosten van niet in exploitatie genomen gronden worden alleen geactiveerd wanneer er een reëel en stellig voornemen bestaat dat deze in de nabije toekomst zullen worden bebouwd. Deze verwachting moet zijn gebaseerd op een raadsbesluit, waarin inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. De vervaardigingskosten worden geactiveerd tot maximaal het niveau van de huidige marktwaarde van de grond.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Voor incurante vorderingen wordt een voorziening opgenomen. Deze wordt in mindering gebracht op de vordering.

Reserves

Reserves zijn de vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te bestemmen. Dit is echter niet het geval wanneer de politiek een bepaalde bestemming aan de reserve heeft gegeven (= bestemmingsreserve in tegenstelling tot de algemene reserve). Een deel van de algemene reserve bestaat uit het weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om risico's op te vangen die in de Risicoparagraaf zijn vermeld.

Onder reserves wordt ook verstaan:

egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht wegens door de organisatie geleverde prestaties.

Voorzieningen

Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's (als een risico niet is te kwantificeren moet dit risico opgenomen worden in de Risicoparagraaf). Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico (groter of kleiner is niet toegestaan). Mutaties in voorzieningen vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen. Onder de langlopende schulden worden alle geldleningen o/g opgenomen met een restant looptijd groter dan één jaar.

Afwijking grondslagen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen zijn, indien nodig, aangepast aan de bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Staat van baten en lasten

De lasten en baten worden aan de jaren toegerekend waarop ze betrekking hebben. Mutaties met betrekking tot het boekjaar die in een eerder of later jaar plaatsvinden worden als transitoria meegenomen. Bij de resultaatbepaling wordt uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel. Verliezen worden genomen zodra ze bekend zijn en opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn.

Doorrekeningmethodieken kostenverdeelstaat

Toelichting kostenverdeelstaat

De gehanteerde systematiek van kostenverdeling is gelijk aan voorgaande jaren.

Bij de kostenverdeling in deze jaarrekening zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de kostenverdeling vindt plaats op basis van de begrote kosten en de begrote urenverdeling;
- een uitzondering wordt gemaakt voor de grondexploitatieprojecten. Daarbij vindt de doorbelasting wel plaats op basis van de werkelijke uren;
- de saldi die ontstaan op de kostenplaatsen doordat de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting worden verantwoord op functie 960.

Afschrijvingslasten en rente

De afschrijvingslasten en rentelasten worden toegerekend en bepaald op een wijze zoals vermeld onder 'vaste activa' en 'resultaatbepaling'. Naast aan derden betaalde rente worden tevens de gederfde renteopbrengsten als gevolg van financiering van vaste activa met eigen middelen (reserves en voorzieningen) als last verantwoord. Een deel van deze berekende rente wordt toegevoegd aan de voorzieningen als inflatiecorrectie, het resterende deel is ten gunste van de exploitatie gebracht.

De rentetoe rekening vindt in hoofdlijnen plaats op basis van het renteomslagpercentage en wordt berekend over de balanswaarde van de vaste activa aan het begin van het boekjaar. Het gehanteerde renteomslagpercentage is op begrotingsbasis vastgesteld en bedraagt 5% met uitzondering van het percentage gehanteerd bij de financiële vaste activa en verstrekte geldleningen. Bij deze categorie vaste activa is het doorbelastingpercentage gelijk gesteld aan de te ontvangen vergoedingspercentages.

Toelichting op de balans

Activa

Immateriële vaste activa

Er is geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Conform artikel 35 van het BBV worden materiële vaste activa onderverdeeld in:

- Investerings met een economisch nut:
Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:
Hierbij gaat het om activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Ze genereren geen middelen, er is geen markt voor.

De boekwaarde van de materiële vaste activa, gesplitst naar economisch en maatschappelijk nut, is als volgt samengesteld:

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderings	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2013
Investerings economisch nut	34.397	4.191	1.525	0	2.442	34.621
Gronden en terreinen	2.528	0	0	0	0	2.528
Grond 't Klooster	863					863
Grond Bachlaan	489					489
Grond Openbaar primair onderwijs	200					200
Grond Bijzonder primair onderwijs	232					232
Grond Bijzonder speciaal onderwijs	111					111
Grond Gymnastiekgebouwen	65					65
Grond Sport	244					244
Grond Rijnkom	118					118
Grond Veentjesbrug	137					137
Grond Overig	69					69
Woonruimte	189	0	0	0	0	189
Appartement Dorpsstraat 61b Renkum	189	0	0	0	0	189
Bedrijfsgebouwen	19.939	1.661	1.516	0	1.153	18.931
Gemeentehuis	204				23	181
Gemeentelijke eigendommen	772				79	693
Brede school Marlijn/Mariënborn	2.361				75	2.286
Brede school Dennenkamp	3.898				110	3.788
Brandweer	1.689		1.493		70	126
Openbaar primair onderwijs	358				64	294
Bijzonder primair onderwijs	3.161				233	2.928
Bijzonder speciaal onderwijs	1.081	238			70	1.249
Bijzonder voortgezet onderwijs	3.334	1.388			215	4.507
Onderhoud onderwijsgebouwen	274				24	250
Gymnastiekonderwijs	104		19		20	65
Sport	4		4		0	0
Rijnkom	1.254				109	1.145
Cultuur en Maatschappelijk werk	423	35			27	431
Gemeentewerf	633				22	611
Begraafplaatsen	389				12	377
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	8.473	2.148	0	0	506	10.115

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2013
Gemeentewerf	56				37	19
Onderwijs	269				10	259
Sport	86				11	75
Riolering algemeen	3.508	2.148			313	5.343
Afkoppelen hemelwater	4.521				132	4.389
Begraafplaatsen	18				1	17
Overig	15				2	13
Vervoermiddelen	277	0	0	0	80	197
Serviceteam tractie	277				80	197
Machines, apparaten en installaties	870	0	9	0	147	714
Serviceteams	85				15	70
Grootschalige basiskaart	9				5	4
Gemeentehuis	500				65	435
ICT	49				20	29
Bestuur	20				3	17
Verkeerslichten	16				7	9
Gymnastiekonderwijs	26		9		2	15
Sport	37				7	30
Afval	21				10	11
Riolering	3				0	3
Begraafplaatsen	72				7	65
Markten	27				3	24
Overig	5				3	2
Overige materiële vaste activa	2.121	382	0	0	556	1.947
Gemeentehuis	473	102			46	529
ICT	960	280			434	806
Openbaar primair onderwijs	137				11	126
Bijzonder primair onderwijs	165				17	148
Bijzonder voortgezet onderwijs	85				6	79
Sport	44				13	31
Afval inzamelmiddelen	9				6	3
Riolering	12				4	8
Begraafplaatsen	188				9	179
Overig	48				10	38

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2013
Investerings maatschappelijk nut	1.663	428	0	0	197	1.893
Gronen en terreinen	0	72	0	0	72	0
Grond GAWAR-terrein	0	72			72	0
Grond, weg- en waterbouwk. werken	393	352	0	0	57	687
Abri's	29				3	26
GVVP (MUP)	172	352			25	499
Verkeerslichten, -zuilen, -borden en wegmarkering	191				29	162
Machines, apparaten en installaties	389	4	0	0	33	360

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2013
Openbare verlichting	33				4	29
Verkeerslichten	356	4			29	331
Overige materiële vaste activa	881	0	0	0	35	846
Openbare verlichting	833				31	802
Verkeersborden	10				1	9
Bijzonder primair onderwijs	38				3	35
Totaal materiële activa	36.060	4.619	1.525	0	2.639	36.514

Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke getallen afwijken van de totalen.

Voor gronden en terreinen zijn de volgende uitgaven gedaan:

Gronden en terreinen <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Maatschappelijk nut</i>	
Sanering GAWAR-terrein	72
Totaal	72

In 2013 is een groot deel van de sanering GAWAR-terrein uitgevoerd.

Voor bedrijfsgebouwen zijn de volgende uitgaven gedaan:

Bedrijfsgebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Economisch nut</i>	
Permanente uitbreiding Dorenweerd College	1.388
Nieuwbouw Radar/ASB Utrechtseweg Oosterbeek	238
Aanpassing toegankelijkheid sporthal Doorwerth	35
Totaal	1.661

Brandweer

De brandweerkazerne Doorwerth is in 2013 tegen boekwaarde voor 4 jaar overgegaan naar de VGGM.

Gymnastiekonderwijs/Sport

De gymzaal bij de Paasbergschool Oosterbeek was na de sloop niet afgewaardeerd. Dit is in 2013 alsnog gebeurd.

Voor grond, weg- en waterbouwkundige werken zijn de volgende uitgaven gedaan:

Grond, weg- en waterbouwkundige werken <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Economisch nut</i>	
Riolering Cornelia. Schadeweg	228
Riolering Jan van Riebeeckweg	779
Riolering Dorpsstraat e.o.	29
Bergingsbezinkbassins	11
Vorbereiding riolering Zuiderbeekweg-Ploegsweg-Fangmanweg	16
Vervanging rioolgemalen (electrisch)	99
Vervanging rioolgemalen (persleiding)	45
Groene bergingen Bram Streeflandweg	941
<i>Maatschappelijk nut</i>	
Oosterbeek zuidoost 30 km/uur (WE-5)	29
Aanpassen inritconstructies (WE-6)	20
Kruispunt Wolfhezerweg – Parallelweg (WL2)	277
Schoolomgeving/ -routes	26

Grond, weg- en waterbouwkundige werken <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
Totaal	2.500

Voor machines, apparatuur en installaties zijn de volgende uitgaven gedaan:

Machines, apparatuur en installaties <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Maatschappelijk nut</i>	
N225 Renkum Dorpsstraat VRI 121	5
Totaal	5

Voor overige materiële vaste activa zijn de volgende uitgaven gedaan:

Overige materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Economisch nut</i>	
Inventaris gemeentehuis	88
Inrichting voorruimte trouwzaal	14
WebLogic Suite	17
BAG-WOZ	30
ICT uitwijk apparatuur	43
ICT uitwijk software	5
KCC: telefonie uitbreiding	10
Migratie Corsa	9
Upgrade Coda en verplichtingen Corsa	37
Aanschaf Ipads teamleiders	6
Key2applicaties	43
Upgrade Citrix 2013	54
Upgrade ArcGis/Geoweb	10
Melddesk BOR	4
Key2Hulpverlening	10
Kassasysteem Publiekszaken	2
Totaal	382

Financiële vaste activa

In de volgende tabel geven we de grootste mutanten per component weer, zo nodig voorzien van een toelichting. De boekwaarde van de financiële vaste activa is als volgt samengesteld:

Financiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Aflossing/ Afschrijving	31-12-2013
Verstrekte langlopende leningen	1.668	271	0	0	23	1.916
Gemeentelijk stimuleringsfonds	1.628	250				1.878
Leningen u/g fietsplan	26	21			22	25
Overige leningen	14				1	13
Aandelen gemeenschappelijke regeling / deelneming	1.057	0	0	0	0	1.057
Aandelen BNG	204					204
Aandelen Afvalcombinatie de Vallei	854					854
Bijdragen aan activa en eigendommen van derden	14	0	0	0	5	9
Bijdrage kunstgras Oosterbeek	11				3	8
Diversen	3				2	2
Totaal	2.739	271	0	0	28	2.982

Gemeentelijk stimuleringsfonds

Op basis van het raadsbesluit om starterleningen te verstrekken voor totaal € 750.000 is al een deel van dit bedrag gestort (€ 250.000) in het gemeentelijk stimuleringsfonds.

Vorraden

De samenstelling van de voorraden is als volgt:

Vorraden	31-12-2012	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Complexen in exploitatie	13.100	13.185
Voorziening	- 5.811	- 5.586
Totaal complexen in exploitatie	7.289	7.599
Complexen niet in exploitatie	799	740
Voorziening	- 42	0
Totaal complexen niet in exploitatie	757	740
Totaal voorraden	8.047	8.338

Voor een aantal complexen in exploitatie is een voorziening gevormd. De reden hiervoor is dat er een verlies op deze complexen wordt verwacht. Het verloop van de voorziening voorraden per complex is in de volgende tabel weergegeven.

Voorziening voorraden				
<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2013
<i>Projecten in exploitatie</i>				
3B4 woningbouw	1.442	66	0	1.508
Oosterbeek hoog	3.045	63	0	3.108
Dalzone	50	0	0	50
Willemsen Naaldhout	34	0	0	34
Tussen de lanen	373	0	373	0
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	867	19	0	886
<i>Projecten niet in exploitatie</i>				
Terrein Kranen	36	0	36	0
Projecten dorpsvernieuwing	6	0	6	0
Totaal	5.853	148	415	5.586

Op de volgende pagina's treft u een verloopoverzicht aan van de complexen in exploitatie. Ook hierbij zijn de getroffen voorzieningen in een aparte kolom zichtbaar gemaakt.

Specificatie projecten (vermeerderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	01-01-2013	Grond aankopen	Interne doorber.	VTU extra	Ov. Kosten bouwrijp / aanleg	rentebijbeschrijving	Overige bestedingen
Projecten in exploitatie							
3B4 bouwgrondexploitatie	3.541		13	24		63	
Oosterbeek hoog	4.859		1	21		54	
Oosterbeek centrum Dalzone	2.232		8	7	23	65	
Wolfsheide	191		3			6	
Willemsen Naaldhout	161					4	
Tussen de lanen	373						
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.080			14		6	
Dennenkamp (woningbouw)	1.158		25	6		35	15
Dennenkamp (herstel park)	-58		5	7	65	-1	
Bergerhof	-431		7	2	6	-11	
Dorpsstraat oost	-6		2		22		
Totaal	13.100	0	64	81	116	221	15
Projecten niet in exploitatie							
Talsmalaan	446		5			13	
Veritasweg	206		3	1		6	
Terrein Kranen	36						
Projecten dorpsvernieuwing	111		53	28			
Totaal	799	0	61	29	0	19	0
Totaal projecten	13.900	0	125	110	116	240	15

Interne doorberekening

Inzet ambtelijke organisatie van 1.419 uur voor projecten.

VTU extern

Inhuur externe projectleider en advies.

Bouwrijp/ aanleg

Civiel werk aan diverse projecten.

Rentebijbeschrijving

Er wordt een rente van 3% toegerekend over de boekwaarde per 1 januari 2013.

Overige besteding

Inbreng in het project herstel park Dennenkamp.

Specificatie projecten (verminderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	verkopen	Subsidies rijk	Overige verminderingen	Resultaat afgesloten complexen	Saldo 31-12-2013
Projecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie			2		3.639
Oosterbeek hoog					4.935
Oosterbeek centrum Dalzone					2.335
Wolfsheide					200
Willemsen Naaldhout					165
Tussen de lanen				373	0
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan					1.100
Dennenkamp (woningbouw)					1.239
Dennenkamp (herstel park)			15	3	0
Bergerhof					- 427
Dorpsstraat oost			33	- 14	- 1
Totaal	0	0	50	362	13.185
Projecten niet in exploitatie					
Talsmalaan					464
Veritasweg					216
Terrein Kranen				36	0
Projecten dorpsvernieuwing			27	106	59
Totaal			27	142	739
Totaal projecten	0	0	77	504	13.924

Overige verminderingen

Inbreng van woningbouw Dennenkamp van € 15.000 en diverse bijdragen ontwikkelaars voor gemeentelijke kosten.

Resultaat afgesloten projecten

Diverse projecten zijn afgesloten. De boekwaarde worden hiervan afgeboekt. Projecten dorpsvernieuwingen zijn een 10-tal externe projecten die zijn afgesloten.

Prognose voor de komende jaren

Projecten <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Reeds getroffen voorzieningen	Kosten nog beschikbaar o.b.v. voorcalculatie	Resterende opbrengsten o.b.v. voorcalculatie	Geraamd eindresultaat o.b.v. voorcalculatie na voorzieningen*
Projecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	3.639	1.508	338	2.469	0
Oosterbeek hoog	4.935	3.108	74	1.901	0
Oosterbeek centrum Dalzone	2.335	50	93	2.378	0
Wolfsheide	200		19	219	0
Willemsen Naaldhout	165	34	51	182	0
Tussen de lanen	0				0
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.100	886	11	225	0
Dennenkamp (woningbouw)	1.239		176	1.415	0
Dennenkamp (herstel park)	0				0
Bergerhof	- 427		106	203	- 524
Dorpsstraat oost	- 1		1		0
Totaal	13.185	5.586	869	8.992	- 524
Projecten niet in exploitatie					
Talsmalaan	464		68		532
Veritasweg	216		27		244
Terrein Kranen	0	0			0
Projecten dorpsvernieuwing	59			64	0
Totaal	739	0	95	64	776
Totaal projecten	13.924	5.586	964	9.061	247

* Een negatief bedrag betreft een negatieve boekwaarde (inkomsten zijn hoger dan de uitgaven).

Projecten niet in exploitatie**Prijs per m2**

Talsmalaan € 125,=

Veritasweg € 206,=

Vorderingen

De samenstelling van de vorderingen is als volgt:

Vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Debiteuren	1.014	1.438
Voorziening dubieuze debiteuren	-199	0
Debiteuren belastingen	547	488
Voorziening belasting debiteuren	-108	-132
Dubieuze debiteuren bijzondere bijstand soza	130	149
Voorziening dubieuze debiteuren soza	-69	-79
Debiteuren soza terugvord. En verhaal	1.064	1.201
Voorz. dub. Debiteuren soza terugv. En verhaal	-555	-603
Nog te ontvangen bedragen	1.388	2.023
Te vorderen omzet belasting	3.070	3.135
Totaal	6.282	7.620

De nog te ontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2013
Aanvraag IAU 2011 (toegekend)	1098		1098	
Aanvraag IAU 2012	123			123
Nog te ontvangen EB	169		169	
Pgo afwikkeling	5		5	
Nog te ontvangen WTCG	14		14	
Stadsregio taskforce onderzoek	10		10	
Vergoeding jur. Kn. explosieven spoorb	11		11	
Teruggave btw expl. 2012 GA	6		6	
Afrekening.Bbz rijk 2013		2		2
Project ophogen bushaltes		105		105
Bijdrage prov.stroomverbruik 2013		18		18
Overb.teruggaaf WAO/WIA		-55		-55
Teruggaaf WAO/WIA 2013		111		111
NTO subsidie provincie Gelderland		8		8
Te ontvangen dividendbelasting 2012 (ACV)		17		17
Totaal	1.436	206	1.313	329

Nog te ontvangen bedragen overigen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2013
Toeristenbelasting 2012	327		327	
Energie Marlijn 2012	36		36	
Op te leggen OZB	48		48	
Bijdrage Drielse veer	32		32	
Bijdrage Nedvang plastic 4 ^e kwartaal	47		47	
Bijdrage taskforce	16		16	
Bonus Permar 2011	9		9	
Vuilverwerking diverse fracties ACV	19		19	
Bijdrage NVMP 3e	1		1	
Afrekening VGGM 2012	15		15	
Energie Marienborn 201	8		8	
Energie Koningskinderen 2012	7		7	
Energie BOL 2012	4		4	
Bijdrage openbare verlichting	17		17	
Te ontvangen begeleid werken 2012		9		9
Toeristenbelasting 2013		299		299
Bijdrage Nedvang 3e kw 2013		9		9
Bijdrage Nedvang 3e kw 2013		1		1
Bijdrage Nedvang 3e kw 2013		37		37
Bijdrage Nedvang 4e kw 2013		8		8
Bijdrage Nedvang 4e kw 2013		1		1
Bijdrage Nedvang 4e kw 2013		35		35
Nog te ontvangen eigen bijdrage		183		183
Afrekening ACV		260		260
Bijdragen inz.Drielse Veer		45		45
Afrekening stroomverbruik 2013		35		35
Nog op te leggen belasting over 2011 tm 2013		121		121
Nog op te leggen belasting over 2011 tm 2013		17		17
Totaal	586	1060	586	1060

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Kas	9	11
Kleine kasvoorschotten	1	2
ABN-Amro	0	60
BNG belastingen	640	0
ING belastingen leges	0	18
Rabobank	2	54
Rabobank spaarrekening	1	249
Totaal	653	394

Overlopende vlottende activa

De samenstelling van de overlopende vlottende activa is als volgt:

Overlopende vlottende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Vooruit betaalde bedragen	1.143	620
Overige	261	5
Totaal	1.404	625

De vooruitbetaalde bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vooruitbetaalde bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Facturen geboekt in 2013 ivm btw maar betrekking op 2014	423
Voorschot factuur betaald in 2013 maar betrekking op 2014	507
Diversen	213
Totaal	1.143

Passiva

Eigen vermogen

Reserves

Reserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen voor zover niet bestemd om fluctuaties op te vangen in de exploitatiesfeer, ofwel het verschil tussen bezittingen en schulden (eigen vermogen).

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

4. de algemene reserve;
5. bestemmingsreserves;
6. overige bestemmingsreserves.

Een algemene reserve is een reserve met een algemeen karakter en dus vrij aanwendbaar.

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Zolang de raad de bestemming kan wijzigen, is sprake van een reserve. Zodra dit niet meer kan, is sprake van een voorziening. Er zijn bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.

In de volgende tabel is het verloop van de reserves in 2013 weergegeven.

Staat van Reserves	31-12-2012	Resultaat 2012	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Algemene Reserve	17.089	71	0	2.439	14.721
Vrije algemene reserve	10.150				10.150
Weerstandsreserve	3.793			399	3.394
Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	3.147	71	0	2.041	1.176
Bestemmingsreserves	13.847	83	7.632	3.327	18.235
Afvalstoffenheffing	1.397			123	1.274
Bestemmingsplannen	291		62	89	264
GAWAR-terrein (nutsbedrijf)	109			72	37
Monumenten	89		5		94
Brede school/praktijklokalen VSO	80			80	
WWB	45			2	42
Uitkering WMO	691		884		1.575
LOP	65			2	63
Cultuur- en Airborne activiteiten	161			15	145
Algemene uitkering	555		183	177	561
Bestemde resultaat	41	83	-83	18	23
ICT	503		28	127	404
Co-financiering	149		34	50	133
IHP	1.132			1.132	
Rioolheffing	5.295		818		6.113
G-onderhoud	538			538	
Re-integratieactiviteiten	809			28	781
MUP	73		26		99
Onderhoud gebouwen	1.775			425	1.350
Meerjarige projecten	51			3	48
Bedrijven terreinen			2.000		2.000
Onderwijshuisvesting			2.488		2.488
Wegenonderhoud			1.075	445	629
MFC 3b4			58		58
Herstelkosten sleuven en lasgaten			54		54
Totaal reserves	30.936	154	7.631	5.766	32.955

Algemene reserve

Vrije algemene Reserve	
Doel:	Het voorzien in dekkingsmiddelen binnen de exploitatie (rentecomponent) en het zonodig op peil brengen van andere reserves en voorzieningen
Vorming:	Uit de resultaatbestemming
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Weerstandsreserve	
Doel:	Het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd
Vorming:	Ten laste van de exploitatie c.q. de vrije reserve wanneer de

	hoogte dat vereist
Hoogte:	Conform het berekende noodzakelijke weerstandsvermogen
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Conform de begroting 2013 is € 250.000 van de weerstandsreserve vrijgevallen. In de najaarsnota 2013 is besloten € 88.000 aan de weerstandsreserve te onttrekken in verband met vertraagde opbrengsten binnen de grondexploitatie. Uit de jaarstukken blijkt dat een onttrekking van € 146.000 noodzakelijk is.

Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	
Doel:	Het opvangen van nadelen die zijn ontstaan door bezuinigingen van het Rijk via o.a. algemene uitkering
Vorming:	Resultaten vanaf 2009 en eenmalige storting van € 3.500.000 uit de vrije algemene reserve
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Uit het jaarrekeningresultaat 2012 is € 72.000 toegevoegd aan deze reserve. Voor het project herstructurering bedrijventerreinen is een bedrag € 2.000.000 onttrokken conform raadsbesluit van 19 december 2012 en toegevoegd aan de nieuw gevormde reserve bedrijventerreinen. Tevens is, conform het amendement dat is aangenomen bij de begroting 2011 € 25.000 aan de reserve onttrokken in verband met de startersleningen. In de voorjaarsnota 2013 is ingestemd met een onttrekking van € 16.000 voor onderzoek naar de aanleg van een glasvezelkabelnet. Deze onttrekking is uiteindelijk niet noodzakelijk geweest. Het desbetreffende deel van de reserve is vrijgevallen.

Bestemmingsreserves

Afvalstoffenheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen
Vorming:	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking
Hoogte:	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

De onttrekking van € 123.000 betreft het exploitatieresultaat op het product Afvalverwijdering en -verwerking (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product afvalverwijdering en -verwerking	576
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-755
Plus: m.b.t. de verhoging van de BTW van 19% naar 21%.	56
Totaal	-123

De stand van de reserve ligt boven het maximum. In de Begroting 2014 is voorgesteld een deel van de reserve in te zetten voor een verlaging van de tarieven in de periode 2014-2016.

Bestemmingsplannen	
Doel:	Dekking van de kosten voor de actualisatie van bestemmingsplannen binnen de gemeente Renkum.
Vorming:	Dotatie met ingang van 2010 jaarlijks € 70.000. Voor de actualisering van de ca 10 vaste bestemmingsplannen is in totaal ca. € 700.000 benodigd. De bestemmingsplannen moeten eens in de tien jaar geactualiseerd worden. De dotatie van € 70.000 is hierop gebaseerd.
Hoogte:	Minimaal 0, maximaal € 700.000*
Duur:	N.v.t. (na tien jaar zullen de bestemmingsplannen wederom geactualiseerd worden)
Bestedingsraming:	Maximaal de hoogte van de reserve * in de praktijk zal deze hoogte waarschijnlijk niet bereikt

	worden aangezien actualisatie bestemmingsplannen een continu proces is waarin niet ineens ongeveer 10 bestemmingsplannen geactualiseerd worden. Desondanks is deze hoogte het zuiver rekenkundig maximum.
--	---

Begroot was een onttrekking van (saldo)	-73
Werkelijke onttrekking van (saldo)	-27
Saldo (zie toelichting bij product 3C)	46

De onttrekking was begroot op € 73.000. Aangezien er € 46.000 minder is uitgegeven, is een onttrekking van € 27.000 toereikend.

GAWAR-terrein	
Doel:	Opvangen van risico's van financiële claims i.v.m. sanering GAWAR-terrein
Vorming:	Eenmalige dotatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot na afwikkeling sanering
Bestedingsraming:	Nog niet bekend

In 2013 is de sanering van het GAWAR-terrein bijna afgerond. De netto kosten van € 72.000 die hier betrekking op hebben worden onttrokken uit deze reserve.

Monumenten	
Doel:	Afdekken van risico's met betrekking tot monumenten
Vorming:	Jaarlijks (voordelig exploitatiesaldo monumenten)
Hoogte:	Onbepaald (maximum van € 150.000 is verdedigbaar)
Duur:	Onbeperkt
Bestedingsraming:	Afhankelijk van het opgetreden exploitatietekort

Met de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is sinds 2007 de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de discipline archeologie gewijzigd. De gemeente kan eisen stellen aan archeologisch onderzoek op ontwikkellocaties. Zijn de financiële consequenties ervan onevenredig hoog dan kan de initiatiefnemer het onevenredige deel in rekening brengen bij de gemeente. Als daarvoor geen voorziening is getroffen is een reserve het enige alternatief. De bijdrage uit het gemeentefonds ter hoogte van circa € 14.000 per jaar wordt als voeding van deze reserve benut. De uitgaven (ad. € 9.000) hadden betrekking op het Renkumse onderdeel (in uren) van de aanstelling per 01-01-2010 van een regioarcheoloog. Renkum beschikt vanaf die datum voor bijna 90 uur per jaar over een gekwalificeerde seniorarcheoloog die zijn expertise kan inzetten in allerhande situaties waarbij bodemverstoringen aan de orde zijn. Het kan zowel gaan om werkzaamheden waarbij de gemeente initiatiefnemer is als bij situaties waarin een derde partij in beeld is. Het niet benodigd budget ad. € 5.000 is aan de reserve toegevoegd.

Brede scholen/praktijklokalen VO	
Doel:	Verbreding naam/doel reserve tot: Egaliseren van kosten en opvangen van risico's van omvangrijke projecten brede scholen en realisatie/uitbreiding/kwaliteitsverbetering praktijklokalen voortgezet speciaal onderwijs
Vorming:	Eenmalig en indien noodzakelijk vorming vanuit resultaatbestemming van enig jaar.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na afronding vorming brede scholen
Bestedingsraming:	Een maximum van € 253.000 voor praktijklokalen en restant voor opvang incidentele kosten brede scholen.

Deze reserve is in 2013 opgegaan in de reserve onderwijshuisvesting.

WWB	
Doel:	Egaliseren van het inkomensdeel WWB
Vorming:	Resultaat inkomensdeel WWB
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Mutatie reserve/Decentralisaties

De voorbereidende werkzaamheden binnen de gemeente voor de invoering van de Participatiewet worden tijdelijk uitgevoerd met behulp van externe inzet. De kosten van deze ondersteuning bedragen € 19.000. Binnen de reserve WWB is een bedrag van € 45.000 beschikbaar dat als dekking kan fungeren voor de kosten van deze tijdelijke ondersteuning. Omdat binnen het totale taakveld WWB uitvoering een voordeel behaald is van € 17.000, kan dit voordeel ingezet worden voor deze kosten van ondersteuning en behoefde de onttrekking aan de reserve voor maar slechts € 2.000 plaats te vinden.

Uitkering wet maatschappelijke ondersteuning	
Doel:	Egalisatie van rijksontvangsten versus uitgaven WMO in rijkstaken vanaf 2007
Vorming:	Jaarlijks uit verschil saldo toegekende middelen uit gemeentefonds en besteding met betrekking tot deze gedecentraliseerde taken
Hoogte:	Maximaal € 500.000
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Jaarlijks (indien het saldo dit toelaat)

Reserve Wmo

Het totale resultaat op het product Individuele voorzieningen bedraagt € 884.000. Dit voordeel van € 884.000 is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve Wmo. Ultimo 2012 bedroeg het reserve € 691.000. De totale reserve bedraagt inclusief de storting 2013 € 1.579.000. Opgemerkt dient te worden dat vanaf de jaarrekening 2012 de hoogte van het maximale reserve overschreden is.

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)	
Doel:	Uitvoeren projecten uit het landschapsontwikkelingsplan
Vorming:	Storting van beschikbaar budget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Begroot was een onttrekking van (saldo) -58

Werkelijke onttrekking van (saldo) -2

Saldo (zie toelichting bij product 4A) **56**

De onttrekking was begroot op € 58.000. Aangezien er € 56.000 minder is uitgegeven, is een onttrekking van € 2.000 toereikend.

Cultuur- en Airborneactiviteiten	
Doel:	Besteding aan cultuur- en Airborneactiviteiten
Vorming:	Eenmalige dotatie bijdrage UPC 2007
Hoogte:	Afhankelijk van de resterende budgetten per jaar
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In 2013 is een gebruikelijke uitname van € 15.300 begroot maar daarnaast ook een aanvullende uitname voor het Koninklijk Bezoek. Het saldo op het product Kunst, cultuur en cultuureducatie is zodanig dat volstaan kan worden met de jaarlijkse uitname waardoor er dus meer dekking uit de reserve in toekomstige jaren resteert.

Algemene uitkering	
Doel:	Besteding van door het Rijk via de Algemene uitkering ontvangen middelen waarvan de aanwending door uw Raad is geautoriseerd/ maar nog niet tot besteding in het lopende boekjaar(en) heeft geleid
Vorming:	Uit exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van de (eventueel incidentele) projecten
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Het verloop van de reserve is hieronder schematisch weergegeven:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 1-1-2013	2013 storting *a	2013 aanwending	Saldo 31-12-2013
1. Transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar WMO	81	0	5	76
2. Uitvoeringskosten inburgering	0	21	0	21
3. Elektronisch kinddossier	3	0	3	0
4. Radicalisering	18	0	18	0
5. Combifunctie	139	24	25	138
6. AWBZ-pakketmaatregelen	95	49	40	104
7. Suppletie uitkering bommenregeling	113	0	87	26
8. Nationaal uitvoeringsprogramma	98	50	0	148
9. Implementatie jeugdzorg	0	40	0	40
10. Overig	9	0	0	9
Totaal	555	183	177	561

*a Via de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn in 2013 en hiervoor middelen ontvangen voor taakmutaties. Een deel van deze middelen zijn nog niet besteed en worden in de reserve gestort om de taken kunnen uitvoeren die hiermee verband houden.

- 1) Geen bijzonderheden. Dit bedrag is nodig in 2014 om de decentralisatie (verder) vorm te geven;
- 2) Uitvoeringskosten inburgering: Ontvangen in 2013 voor activiteiten in 2014.
- 5) De aanwending 2013 is conform begroting. De storting van € 24.000 is het saldo tussen uitgaven en ontvangsten 2013 van de combinatiemiddelen 2013.
- 6) De uitname van 2013 is begroot. De storting van 49 is het verschil tussen de in 2013 begrote post voor AWBZ pakketmaatregelen versus de uitgaven hierin.
- 7) Suppletie uitkering voor de beken dat in 2011 is ontvangen is in 2012 volledig uitgegeven. De suppletie uitkering 2012 voor de Beekdal moet nog voor een deel worden uitgevoerd in 2013. De uitkering voor Wolfsheide is nog niet aangewend.
- 8) Voor nationaal uitvoeringsprogramma wordt geld ontvangen op basis van een kasschuifstelsel. Dit betekent dat de ontvangen gelden in 2015 moeten worden terugbetaald via een verrekening in het gemeentefonds.
- 9) Dit zijn de resterende middelen over 2013 voor de implementatie van de jeugdzorg. Dit bedrag is noodzakelijk in kalenderjaar 2014 om de decentralisatie van de jeugdzorg vorm te geven.

Bestemde resultaten	
Doel:	Inzichtelijk houden van jaarlijkse vorming en besteding van bestemde resultaten (overloopposten en resultaatbestemmingen).
Vorming:	Uit resultaatbestemming
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	1 kalenderjaar na jaar van autorisatie resultaatbesteding
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Per 1-1-2013 bestond de reserve bestemde resultaten uit:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Gift Albricht	23
MFC 3B4	18
Totaal jaarrekening 2012	41

Uit de resultaatbestemming 2012 is tijdens kalenderjaar 2013 het volgende toegevoegd:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Aanpassing toe- en doorgankelijkheid sporthal Doorwerth	17
Actualiseren woonvisie	15
Veer Renkum/Heteren	10
Laageletterdheid	11
Groenonderhoud	30

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Totaal	83

Per 31-12-2013 resteert alleen de gift Albricht van € 23.000. De overige posten zijn ingezet voor het desbetreffende doel.

De gift van Albricht wil ons college ondanks haar ouderdom in de reserve laten staan en op termijn inzetten voor de visie waaronder de middelen destijds zijn ontvangen.

ICT	
Doel:	ICT bestedingen meerjarig te egaliseren
Vorming:	Uit voordelig (jaar)saldo exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In 2013 heeft een onttrekking van € 75.000 plaatsgevonden in verband met de in de begroting opgenomen taakstelling vervangingsinvesteringen. De resterende onttrekking van per saldo € 24.000 heeft betrekking op het investeringsplan ICT.

Investeringsplan

Door het uitstellen van een aantal vervangingen is een voordeel van ongeveer € 63.000 behaald. Daarnaast zullen nog enkele in 2013 opgestarte investeringen pas in 2014 afgerond worden. De hiervoor gereserveerde kapitaallasten (€ 53.000) vallen hierdoor in 2013 vrij. Het resterende voordeel op de kapitaallasten van € 10.000 is gehaald doordat binnen de in 2013 afgesloten kredieten een voordeel van € 59.000 werd behaald. Voor de verantwoording van de investeringskredieten wordt verwezen naar de daarop betrekking hebbende bijlage. Het voordeel op het investeringsplan zal toegevoegd worden aan de reserve ICT, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor het meerjareninvesteringsplan. Bij de voorjaarsnota zullen wij u een geactualiseerd plan presenteren.

Wegens extra werkzaamheden van de ingehuurde projectleider voor het BGT project, is dit budget overschreden. Het nadeel kan opgevangen worden door een extra onttrekking van € 8.000 uit de reserve. De overschrijding van 2013 wordt gecompenseerd uit het budget voor 2014, waardoor in 2014 een lager onttrekking uit de reserve zal plaatsvinden. Bij de voorjaarsnota zullen wij deze mutatie verwerken.

De verwachte uitgaven voor de implementatie van Xential hebben in 2013 niet plaats gevonden. De uitrol van het pakket zal in 2014 gebeuren. Het niet besteedde geld (€ 56.000) wordt niet onttrokken aan de reserve en zal bij de voorjaarsnota opnieuw aangevraagd worden.

Mutatie Reserve

In onderstaand overzicht treft u aan de begrote en de uiteindelijke werkelijke mutaties aan de reserve ICT aan. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij u naar eerder genoemde verantwoording.

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Resultaat
Investeringsplan	-98	28	126
Project BGT	-40	-48	-8
Project Xential	-60	-4	56
Totalen	-198	-24	174

Cofinanciering	
Doel:	Het mogelijk maken van (investerings)projecten waarvoor geen of onvoldoende middelen zijn opgenomen in de begroting en die slechts kunnen worden gerealiseerd met behulp van cofinanciers.
Vorming:	Uit de buffer 2008 bij de resultaatbestemming 2008.
Hoogte:	€ 200.000
Duur:	Tot de reserve is uitgeput.
Bestedingsraming:	Het volledige bedrag

De toevoeging van € 34.000 betreft een reservering ten behoeve van het veer Renkum-Heteren. Deze storting heeft plaatsgevonden in lijn met de besluitvorming in de begroting 2014.

De onttrekking van € 50.000 heeft betrekking op de motie molen de Hoop die is aangenomen bij de behandeling van de begroting 2013.

IHP	
Doel:	Beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten
Vorming:	Voordelen a.g.v. uitstel nieuw-/verbouw betreffende het IHP naar een volgend jaar.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisatie project
Bestedingsraming:	N.v.t.

Deze reserve is in 2013 opgegaan in de reserve onderwijshuisvesting.

Rioolheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van riolering om ongewenste schommelingen in het tarief voor rioolheffing te voorkomen
Vorming:	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering
Hoogte:	Conform GRP
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform GRP

De toevoeging van € 818.000 betreft het exploitatieresultaat op het product Riolering en water (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product Riolering en water	1.335
Minus: 50% straatreiniging	-329
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-193
Plus: inflatie (0,1% over de stand van de reserve per 1-1)	5
Totaal	818

Verder verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Conform het GRP 2010-2014 zou de stand van de reserve per 31-12-2012 ca. € 6.000.000 bedragen. Het huidig saldo wijkt gering af. Het budget is benodigd voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

G-onderhoud schoolgebouwen	
Doel:	Reserveren van voordelen binnen het G-onderhoud als gevolg van ver-/nieuwbouw obv het IHP voor onvoorziene onderhoudsuitgaven
Vorming:	Middelen uit de voorziening G-onderhoud schoolgebouwen die niet noodzakelijk zijn op basis van de onderhoudsplanung tot en met 2011
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Deze reserve is in 2013 opgegaan in de reserve onderwijshuisvesting.

Re-integratieactiviteiten	
Doel:	Opvangen van nadelen op Re-integratieactiviteiten als gevolg van een dalende rijksbijdrage
Vorming:	Middels dotatie van het voordelig exploitatiesaldo als gevolg van de toerekening van overhead aan het participatiebudget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledige besteding van de toegevoegde middelen

Omdat de exploitatie binnen het door het rijk beschikbaar gestelde budget bleef, was het niet nodig de gereserveerde onttrekking aan de reserve van € 193.000 in te zetten.

Begin 2003 is gebleken dat enkele medewerkers van het team Sociale Zaken in het verleden, ondanks een recht hierop, niet in de uitloopschaal geplaatst zijn. Deze omissie is in 2013 hersteld. De kosten hiervan bedroegen € 28.000. Aangezien het medewerkers betreft die worden ingezet ten behoeve van re-integratie, kan dekking voor deze incidentele kosten gevonden worden binnen de reserve Re-integratie.

Bestemmingsreserve MUP	
Doel:	Meerjarig egaliseren van bestedingen binnen het MUP GVVP (Meerjaren Uitvoerings Programma; Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan)
Vorming:	Uit exploitatie wanneer de uitgaven binnen het MUP in enig boekjaar het beschikbare budget onderschrijden, zodat de middelen kunnen worden ingezet in een boekjaar waarin de uitgaven het beschikbare budget overschrijden.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering M.U.P 2011-2014
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve.

De dotatie aan de reserve betreft de onderschrijving van de budgetten t.b.v. uitvoering van het MUP. Een specificatie is te vinden in programma 6 (A), onderdeel Jaarrekening.

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

In de reserve groot onderhoud gebouwen resteert (na uitname van € 424.831 t.b.v. de voorziening groot onderhoud gebouwen) € 1.350.358. € 143.000 hiervan is geormerkt t.b.v. de 2e fase renovatie concertzaal (cf raadsbesluit d.d. 28-9-2011). Het voornemen is het restant van de reserve groot onderhoud gebouwen in te zetten ten behoeve van de verwachte kosten van renovatie en functioneel onderhoud. In het op te stellen beleidsplan voor renovatie wordt een en ander in kaart gebracht.

In 2013 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden.

Meerjarige projecten	
Doel:	Besteding van eerder meerjarig door uw Raad beschikbaar gestelde middelen die door diverse oorzaken niet volledig in eerdere jaren aangewend konden worden.
Vorming:	Uit resterende saldi die in de individuele jaren resteren en conform projectplanning(en) voor die meerjarige projecten benodigd zijn.
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van meerjarige projecten.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

De onttrekking van € 3.000 betreft het Integraal Uitvoeringsprogramma (3.A Gebiedsvisies). Het binnen de exploitatie beschikbaar budget was € 32.000, in werkelijkheid was € 33.000 benodigd. Deze € 1.000 is, tezamen met een onttrekking van € 2.000 m.b.t. een inkoopstaakstelling, onttrokken aan de reserve.

Bedrijventerreinen	
Doel:	Herstructurering bedrijventerreinen
Vorming:	Uit de egaliseringsreserve algemene uitkering
Hoogte:	€ 2.000.000
Duur:	Tot en 2018
Bestedingsraming:	Conform hoogte van de reserve

Voor het project herstructurering bedrijventerreinen is een bedrag € 2.000.000 gestort conform raadsbesluit van 19 december 2012.

Reserve Onderwijshuisvesting	
Doel:	Het beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten.
Vorming:	Reserveren van voordelen die in enig jaar ontstaan zijn ten

	opzichte van begrote bedragen zodat deze ingezet kunnen worden in kalenderjaren dat er overschrijding t.o.v. de begroting ontstaat. Indien (meerjarige) besluitvorming een uitname niet verhindert.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Het saldo in de reserve onderwijshuisvesting van afgerond € 2.488.000 is ontstaan door:

- Het samenvoegen van de reserves brede scholen/praktijkonderwijs, reserve IHP en reserve G-onderhoud. Deze reserves hadden per 1 januari 2013 een saldo van € 1.750.000.
- Het uitvoeren van eerdere besluiten waarvan de *belangrijkste* zijn:
Stortingen gebaseerd op de najaarsnota 2013 van € 739.000 bestaande uit het uitstel van de Radar Utrechtseweg naar 2014 (€ 539.000) en de fiscale afwikkeling van de Dennenborgh (€ 200.000).
Daarnaast is, gebaseerd op het coalitieakkoord, het saldo van het product onderwijshuisvesting 2013 van € 31.000 aan deze reserve toegevoegd.

Onderhoud wegen	
Doel:	Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning
Vorming:	Ten laste van exploitatie op basis van meerjarenplanning. Dit betreft het saldo van de jaarlijks geraamde kosten voor groot onderhoud wegen en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Verder wordt rekening gehouden met de jaarlijkse inflatie (zie onderstaand).
Hoogte:	Conform meerjarenplanning onderhoud wegen (Beleidsnota Wegbeheer Renkum; BWR)
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Vaststellen conform meerjarenplanning onderhoud wegen

De toevoeging van € 1.075.000 bestaat uit (bedragen x € 1.000):

Toevoeging vanuit voorziening naar reserve (cf raadsvoorstel 'Actualisatienota Wegbeheer 2013-2017', januariraad 2013)	182
Regulier exploitatiebudget	865
Budget vanuit stelpost onvoorzien m.b.t. drempels Airbornewandeltocht	6
Inflatie	22
Totaal	1.075

De onttrekking van € 445.000 heeft betrekking op het uitgevoerde onderhoud in 2013 (zie tevens 6.A Wegen, straten en pleinen).

Verder verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Reserve incidentele lasten MFC 3b4	
Doel:	Opvangen van nog niet gekwantificeerde lasten realisatie MFC 3b4
Vorming:	In de kalenderjaren 2013 t/m 2015 storten van het saldo tussen begrote uitgaven minus werkelijke uitgaven.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

In 2013 is er een voordeel van afgerond € 58.000 binnen het taakveld sportaccommodatie (onderdeel van sport algemeen). Dit bedrag is, conform de in de raad van 25 september 2013 aangenomen motie, in de reserve gestort.

Risico herstelkosten sleuven en lasgaten	
Doel:	Dekking herstelkosten als gevolg van het graven van sleuven
Vorming:	Vanuit meeropbrengsten leges
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Deze reserve is ingesteld op basis van uw besluit op het voorstel 'Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren, raad april 2010'.

De aannemer die kabels en leidingen aanlegt of vervangt is verantwoordelijk voor de nazorg van de sleuven. De meeste verzakkingen komen echter pas na afloop van de onderhoudstermijn van 6 maanden voor. Het is in die gevallen lastig om te bewijzen wie voor deze schade verantwoordelijk kan worden gehouden en om deze schade te laten herstellen. Ingestelde reserve is bedoeld om de herstelkosten als gevolg van het graven van sleuven te dekken.

De ontvangen leges voor de behandeling van meldingen, aanvragen, coördinatie, toezicht en handhaving zijn in 2013 € 55.000 hoger dan begroot. Deze meerinkomsten zijn aan de reserve toegevoegd.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn afgezonderde vermogensbestanddelen die bestemd zijn om fluctuaties in de exploitatie of latente verplichtingen op te vangen (vreemd vermogen).

Voorzieningen worden gevormd wegens (art. 44 BBV):

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

In de volgende tabel is het verloop van de voorzieningen in 2013 weergegeven. In het vervolg van deze paragraaf geven we per voorziening aan wat het doel en het motief van deze voorziening is, hoe de vorming ervan plaatsvindt en wat de hoogte, de duur en de bestedingsraming is. Vervolgens geven we een specificatie van de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen.

Staat van Voorzieningen		31-12-2012	Toevoegingen	Vrijval	Onttrekkingen	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Niet actief personeel en wethouders	1.464	804	0	373	1.894	
Garantiesalarissen	51	0	0	13	38	
Onderhoud wegen	182	0	182	0	0	
Onderhoud gebouwen	0	815	0	28	787	
Onderhoud sportparken	90	45	0	29	105	
G-onderhoud schoolgebouwen	189	69	0	171	88	
Investering stedelijke vernieuwing II	916	166	0	32	1.049	
Sanering Zuiderbeekweg	35	24	0	23	35	
Reorganisatie Permar 2012-2014	429	0	0	189	240	
Belastinglatentie Brede School Dennekamp	169	0	169	0	0	
Totaal voorzieningen	3.526	1.922	352	859	4.237	

Voorzieningen

Niet-actief personeel + wethouders	
Doel:	Voldoen aan betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders
Vorming:	Ten laste van de exploitatie wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Conform de begroting is een bedrag van € 77.000 in de voorziening gestort.

In verband met uitbetaling door Zwitserleven van opgebouwd pensioen bij is in 2013 een bedrag van € 457.000 ontvangen. Dit bedrag is in de voorziening gestort.

Voor 2014 is een incidentele toevoeging gedaan van € 166.000 i.v.m. nieuwe verplichtingen aan niet-actief personeel. Deze is mogelijk door een aantal incidentele meevallers zoals:

- het fiscale voordeel dat de organisatie heeft gehad door de Werkkostenregeling
- de teruggave van de Aof premie

Tevens is binnen de organisatie strak gestuurd op inhuur en het invullen van vacatures.

De voorziening wordt ingezet voor de financiële verplichtingen die de organisatie heeft ten aanzien van personeel waar geen arbeidsverplichting /arbeidsproductiviteit tegenover staat.

Op basis van de berekening van de huidige wachtgeldregeling en pensioenen is per 31-12-2013 een bedrag nodig van € 1.894.000. Dit betekent dat in 2013 een extra storting van € 104.000 moet worden gedaan om de voorziening op de gewenste hoogte te krijgen. Als gevolg van de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd lopen de wachtgeldverplichtingen langer door, hiervoor is € 30.000 extra gestort. Door een fout in de stand van de reserve per 31 december 2012 is een extra storting van € 74.000 benodigd geweest.

In 2013 hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:

•	Wachtgeldregeling voormalig personeel	€	182.000
•	Wachtgeldregeling wethouders	€	111.000
•	Pensioenen voormalige wethouders	€	<u>80.000</u>
	Totaal	€	373.000

Garantiesalarissen	
Doel:	Opvangen van kosten garantiesalarissen in het kader van de functiewaardering
Vorming:	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na uitdiensttreding van alle medewerkers met een garantiesalaris
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

In het kader van de functiewaardering is een aantal medewerkers een garantieschaal toegekend. In 2013 zijn de werkelijke salariskosten hierdoor hoger dan de functieschaal. Deze hogere lasten van € 13.000 worden opgevangen door een onttrekking uit de voorziening.

Onderhoud wegen	
Doel:	Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning
Vorming:	Ten laste van exploitatie op basis van meerjarenplanning. Dit betreft het saldo van de jaarlijks geraamde kosten voor groot onderhoud wegen en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Verder wordt rekening gehouden met de jaarlijkse inflatie (zie onderstaand).
Hoogte:	Conform meerjarenplanning onderhoud wegen (Beleidsnota Wegbeheer Renkum; BWR)
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Vaststellen conform meerjarenplanning onderhoud wegen

Als gevolg van het raadsbesluit van januari 2013 bij de behandeling van de Actualisatienota Wegbeheer 2013-2017 (Raad januari 2013), is het saldo van de voorziening overgeheveld naar bestemmingsreserve wegenonderhoud.

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Conform het raadsvoorstel 'Kernareaal en onderhoud (115823)' is een deel van de reserve onderhoud gebouwen omgezet in een voorziening. Het gaat om een bedrag van ca. € 425.000. Met deze geïnstand van

de voorziening is het mogelijk het meerjarig onderhoudsplan uit te voeren en komt de voorziening niet negatief te staan.

De toevoeging van € 815.000 bestaat uit het vanuit de reserve overgehevelde bedrag van € 425.000 en uit de jaarlijkse dotatie van € 390.000. De onttrekking van € 28.000 betreft het uitgevoerde onderhoud in 2013.

Onderhoud sportparken	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten sportparken
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie van € 45.000
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

De dotatie van € 45.000 betreft de jaarlijkse (begrote) dotatie ten laste van de exploitatie. Uit het saldo zijn in 2013 betalingen gedaan ten behoeve van het onderhoud van de sportparken conform het onderhoudsplan.

G-onderhoud schoolgebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten schoolgebouwen
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

In 2013 is conform het besluit IHP 2013-2020 € 69.000 in de voorziening gestort en is er aan declaraties van de schoolbesturen een bedrag van € 171.000 betaald.

Investering stedelijke vernieuwing III	
Doel:	Afzonderlijk zichtbaar houden van geormerkte gelden van de provincie voor investering stedelijke vernieuwing (ISV)
Vorming:	Dotatie van ontvangen gelden die niet in het lopende jaar worden uitgegeven
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door de provincie beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

De toevoeging van € 166.000 betreft het voorschot voor ISV-3 van de provincie Gelderland.

De onttrekking betreft het project Zuiderbeekweg en de geluidssanering spoor Arnhem-Utrecht.

Sanering Zuiderbeekweg	
Doel:	Opvangen van de kosten voor de monitoring vervuiling grondwater en sanering hiervan.
Vorming:	Uit de voorziening grondexploitatieproject Zuiderbeekweg
Hoogte:	Conform berekening van de monitoring t/m 2016
Duur:	Tot uiterlijk 2019
Bestedingsraming:	Conform offerte

Uit het ISV was nog een bedrag van € 24.000 beschikbaar voor de sanering Zuiderbeekweg.

De eerste monitoringsronde is in 2013 afgerekend en er heeft een eerste termijn betaling plaatsgevonden voor de tweede monitoringsronde.

Reorganisatie Permar 2012-2014	
Doel:	Fasegewijs op basis van de realisatie van het reorganisatieplan gelden uit deze voorziening beschikbaar te stellen aan de Permar WS
Vorming:	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	2013 - 2014
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Op 19 december 2012 heeft u het aandeel van gemeente Renkum in de kosten van de reorganisatie van Permar WS van € 491.000 beschikbaar gesteld uit het rekeningresultaat 2012 en besloten tot het treffen van deze voorziening voor deze kosten. De Permar heeft verantwoording afgelegd over haar boekjaar 2012. De reorganisatiekosten voor 2012 bedroegen € 471.000. Voor de resterende kosten, groot € 3.255.000, heeft de Permar een voorziening getroffen, en zal zij op basis van de realisatie van de reorganisatie, de gemeenten verzoeken bij te dragen in de gemaakte kosten. Voor de gemeente Renkum betekent dit dat voor de kosten

uit 2012 de gemeente een bedrag van € 62.000 opneemt als nog te betalen bedrag. Voor het overig gedeelte van het aandeel van de gemeente in de reorganisatiekosten is deze voorziening van € 429.000 getroffen. Op basis van de rapportages van Permar WS over de voortgang van de reorganisatie over het eerste, tweede en derde kwartaal 2013 is in totaal €189.000 uitbetaald ten laste van deze voorziening.

Belastinglatentie brede school Dennenkamp	
Doel:	Financiering van 10 jaarlijkse aan de fiscus te betalen btw tranches voortvloeiende uit de realisatie van de brede school Dennenkamp
Vorming:	Uit belastingrestitutie fiscus
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door het Rijk beoogde beleid. Dit zal ca 2017/2018 plaatsvinden.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

Geruime tijd zijn wij in overleg geweest met de belastingdienst over de fiscale afwikkeling van de in 2008 opgeleverde Bredeschool de Dennenborgh. De belastingdienst heeft nu geconcludeerd dat op onderdelen onterecht Btw in rekening is gebracht. Direct gevolg is dat deze voorziening kan worden opgeheven. Conform uw besluit bij de najaarsnota 2013 is dit voordeel plus het van de belastingdienst terugontvangen bedrag toegevoegd aan de reserve onderwijshuisvesting.

Langlopende schulden

Bedragen x € 1.000	Bedrag
Stand per 1 januari 2013	11.300
Nieuwe leningen	0
Reguliere aflossingen	2.350
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2013	8.950

Een overzicht van de samenstelling en het verloop van de langlopende schulden is opgenomen in bijlage 2 Treasury.

Kortlopende schulden

De samenstelling van de kortlopende schulden is als volgt:

Kortlopende schulden, Banksaldi <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
BNG rekening courant	2.944	1.099
Totaal	2.944	1.099

Kortlopende schulden, Kasgeldleningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Kasgeldleningen	0	0
Totaal	0	0

Kortlopende schulden, overige schulden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Crediteuren (incl. betalingen onderweg)	2.330	3.551
Nog te betalen bedragen	1.564	2.111
Nog te betalen salaris, sociale lasten, belastingen	852	873
Bedragen buiten rekening	0	2
Diverse te betalen bedragen	42	2
Betalingen onderweg Soza	800	697
Af te dragen belastingdienst Soza	257	161
Door te betalen crediteuren soza	142	199
Totaal	5.987	7.596

De post nog te betalen bedragen betreft posten waarvan de prestaties in 2013 zijn geleverd, terwijl de bijbehorende betaling in 2013 zal plaatsvinden. In dit bedrag is onder andere opgenomen:

Nog te betalen bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2013
Bijdrage explosieven onderzoek	110			110
Beheer en onderhoud geluidschermen	57			57
Rente langlopende leningen 2013		135		135
Groot onderhoud Aquarijn		128		128
Subsidie woningisolatie		79		79
Algemene uitkering		144		144
Nog te betalen HbH natura 2013		85		85
Energiekosten Rijnkom		47		47
Verwacht exploitatietekort Rijnkom		34		34
1000 okp groencontainers van ACV		38		38
Ozb naheffingen 2013		29		29
Connexion december 2013		28		28
Diversen	837	500	815	522
Groot onderhoud Aquarijn 2011	107		107	0
Vergoeding klokuren Radar 2011	80		80	0
Rente langlopende leningen	169		169	0
Nog te betalen hulp bij huishouden	390		390	0
Verwacht exploitatietekort Rijnkom	37		37	0
Prognose algemene uitkering 2012	157		157	0
Nadeel Permar 2012	54		54	0
Afrek 4 ^e kwartaal Permar		108		108
Reorganisatie Permar	62		62	0
Bemiddelingstraject Vivare	30		30	0
Terug te betalen subsidies	21			21
Totaal	2.111	1.247	1.901	1.564

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

In onderstaande tabel staat een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen:

Vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	31-12-2012
Vooruit ontvangen bedragen	1.328	868
Overige	4	6
Totaal	1.332	873

In onderstaande tabel staat een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen:

Vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en provincie <i>Bedragen x € 1.000</i>	1-1-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2013
Wet inburgering	3	0	3	0
WWB werkdeel	-171	31	28	-168
Subsidie woningproductie (KAN)	816	0	17	799
Schuldhelpverlening 2009	17	0	17	0
Verb. Binnenklimaat scholen	23	0	23	0
OAB periode 2011-2014	87	105	51	141
Dorpsplein Wolfheze ontvangen provincie gelden	92	10	0	102
Bedrijventerrein ontv. Provincie Gelderland	0	320	4	316
VO subsidie buurtkracht wonen DW	0	40	11	29

Vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en provincie	1-1-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Regiocontract recreatieve verbinding	0	70	0	70
Besluit woninggebonden subsidie	0	23	0	23
Totaal	868	599	154	1.313

Vooruit ontvangen bedragen, overige	1-1-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Project budget kring gem. Renkum	0	5	0	5
Afkoop Giesbeek speelplek	0	10	0	10
Totaal	0	15	0	15

Meeneemregeling 2013

Binnen de financiering is van het Participatiebudget is er een mogelijkheid om 25% van het budget een jaar eerder of later in te zetten ten opzichte van het begrotingsjaar (de meeneemregeling). Tot en met 2012 was er al € 171.000 van dit budget op deze wijze ingezet. Verwacht werd dat dit in 2013 met € 49.000 zou oplopen tot 220.000 Op basis van de exploitatie in dit jaar vermindert echter deze post vooruitbetaalde lasten met € 31.000 Zodat hier een voordeel ontstaat van € 80.000. Daarbij dient opgemerkt te worden dat van dit bedrag wel € 28.000 extra ingezet is t.b.v. het beleidsveld Inburgering (zie verder bij deze verantwoording).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht gemeenten om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover:

- die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en
- deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost.

Voorbeelden daarvan zijn langlopende huurcontracten en leasecontracten.

De commissie BBV geeft in vraag 5 van deel 14 (mrt06) antwoord op de vraag wanneer niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen belangrijk zijn. Zij stellen daarbij dat het niet de bedoeling is dat in de toelichting een lange lijst van meerjarig aangegane verplichtingen wordt opgenomen. Het gaat alleen om verplichtingen die politiek-bestuurlijk en financieel gezien van belang zijn. Zij verwijzen daarbij concreet naar:

- een grensbedrag op basis van de financiële verordening ex artikel 212
- minimum bedragen in het kader van de Europese aanbestedingen. Het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten (PRPG) adviseert voor deze contracten in de toelichting op de jaarrekening bij de „niet uit de balans blijvende verplichtingen” het volle bedrag waarover het contract is afgesloten op te nemen, zodat meerjarige doorwerking van een mogelijke rechtmatigheidsfout of –onzekerheid bij een aanbesteding kan worden voorkomen.

In onze financiële verordening is in artikel 7 opgenomen dat de raad vooraf geïnformeerd wil worden over “nieuwe meerjarige verplichtingen waarvan de jaarlijkse lasten groter zijn dan € 250.000.”

Op basis van de aanbestedingsregels moeten leveringen en diensten die een bedrag vertegenwoordigen van meer dan € 200.000 Europees worden aanbesteed. Het gaat daarbij om de totale waarde van het contract over de looptijd van het contract, met een maximum van 4 jaar. Wanneer een contract voor 4 jaar wordt afgesloten voor € 50.000 per jaar, moet dit contract dus Europees worden aanbesteed.

In 2013 zijn geen nieuwe meerjarige verplichtingen afgesloten van meer dan € 250.000. Wel heeft één Europese aanbesteding plaatsgevonden. Dit betreft de inkoop van de brandverzekering. Het afgesloten contract heeft een looptijd van 3 jaar m.i.v. 1 juli 2013. Het contract vertegenwoordigt een contractwaarde van € 56.350 per jaar.

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Nummer van de lening
34	272.268	Dienstencentrum	St. bejaardenwerk Renkum	St. Pensioenfonds Rabobankorganisatie
59	74.874	zalencentrum + woning	St. tot Behoud Parochiehuis	Rabo: 3550.926.790
61	32.686	bouw clubhuis	St. Clubhuis R.Z.C.	SNS: 82.69.40.943
62	136.134	renovatie banen	Beheerst. De Waayenberg	Rabo: 3550.916.450
66	90.756	renovatie banen	St. Paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.929.455
76	45.378	renovatie/verbouw	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.944.497
95	157.689	renovatie zwembad	Instructiebad O'beek	Rabo: 3550.901.429
102	204.201	ver- en nieuwbouw clubgebouw	Beheerst. De Waayenberg	Rabo: 3550.916.620
103	68.067	nieuwbouw tafeltennisaccommodatie	Tafeltennisver. Kracht en Vriends.	Rabo: 3550.903.286
104-I	984.703	herfinanciering	SOBR	Rabo: 3550.910.231
104-II	220.000	verbouwing bibliotheek O'beek	SOBR	Rabo: 3161.970.659
104-III	140.000	inrichting bibliotheek O'beek	SOBR	Rabo: 3161.970.640
105	80.000	herstruc. Park Hartenstein	Oosterbeekse tennisvereniging	Rabo: 3550.930.852
106	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.956
107	1.300.000	renovatie/verbouw	NV Sportfondsenbad R/H	BNG: 40.0099251
108	70.000	bedrijfskapitaal	St. paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.958.102
109	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.980
110	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.48.367
113	787.309	(her)financiering huisvestingslasten + exploitatie	St. Welzijn Gem. R'kum "De Bries"	Rabo: 3550.909.055
115	90.202	renovatie/verbouw	Midgetgolfvereniging Duno	SVn: 873546020
116	100.000	aankoop pand op "De Melkweg"	Stichting Hospice Wageningen	Stichting Vrienden van Rustenburg
117-I	105.000	hyph.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.474
117-II	105.000	hyph.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.660
A	19.308.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Vivare (4491)	Divers: 11 leningen
B	42.401.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Woonzorg Nederland (4201)	Divers: 7 leningen

Bij gemeensch. waarb.		besluit		Saldo begin dienstjaar 01-01-2013		Totaal der	Saldo 31-12-2013	
Andere borgen	Aandeel gemeente (%)	Raad / Collge	Rente-perc.	Totaal	Gewaarb. door de gemeente	aflossingen in het dienstjaar	Totaal	Gewaarb. door de gemeente
	100	21-01-76	7,125	71.760	71.760	16.133	55.627	55.627
	100	21-12-88	6,400	29.160	29.160	3.507	25.653	25.653
	100	24-01-90	5,600	3.417	3.417	1.361	2.056	2.056
	100	19-09-90	4,000	19.060	19.060	5.445	13.615	13.615
	100	24-04-91	5,750	19.994	19.994	2.444	17.550	17.550
	100	20-01-93	4,400	22.464	22.464	1.923	20.541	20.541
	100	29-06-94	4,000	22.343	22.343	11.872	10.471	10.471
	100	25-02-98	6,000	88.587	88.587	10.200	78.387	78.387
	100	28-10-98	5,450	4.903	4.903	4.041	862	862
	100	25-10-00	4,400	128.306	128.306	25.251	103.055	103.055
	100	25-10-00	4,600	74.989	74.989	22.430	52.559	52.559
	100	25-10-00	4,600	99.714	99.714	5.712	94.002	94.002
	100	28-06-00	5,200	35.711	35.711	3.996	31.715	31.715
St waarborgf. Sport	50	10-06-02	4,300	147.479	73.739	45.378	102.101	51.050
	100	30-06-04	4,960	884.000	884.000	52.000	832.000	832.000
St waarborgf. Sport	50	06-10-06	5,400	10.692	5.346	4.308	6.384	3.192
St waarborgf. Sport	50	10-06-02	4,300	124.790	62.395	45.378	79.412	39.706
St waarborgf. Sport	50	10-06-02	4,800	234.453	117.227	30.252	204.201	102.101
	100	08-11-99	4,350	215.364	215.364	31.583	183.781	183.781
St waarborgf. Sport	100	01-01-08	5,000	60.881	60.881	5.953	54.928	54.928
Gem. Wageningen	50	27-05-10	3,000	60.000	30.000	47.500	12.500	6.250
St waarborgf. Sport	50	15-05-12	3,700	105.000	52.500	17.500	87.500	43.750
St waarborgf. Sport	50	13-09-12	3,700	105.000	52.500	12.500	92.500	46.250
				2.584.600	2.190.553	423.201	2.161.399	1.869.101
WSW + achtervang	50			13.995.000	6.997.500	569.000	13.426.000	6.713.000
WSW + achtervang	50			36.122.000	18.061.000	(2.341.000)	38.463.000	19.231.500
				50.117.000	25.058.500	(1.348.799)	54.050.399	27.813.601

In de loop van het jaar gewaarborgd: nihil

Deel III

Bijlagen

Bijlage 1 Productenrekening

Op grond van de artikelen 66 t/m 70 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten bestaat de productenrekening uit de volgende onderdelen:

1. uitwerking van programma's in producten inclusief baten, lasten en saldo
2. een overzicht van kapitaallasten inclusief afschrijvingen en toegerekende rente
3. een lijst van verbonden partijen
4. een toelichting op onderhanden werk inzake grondexploitatie

Specificatie lasten en baten per product

Deze specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Overzicht kapitaallasten

<i>Bedragen in 1.000 euro's</i>	2013		2012	
LASTEN				
Rente				
rente van opgenomen langlopende geldleningen	338		414	
rente van opgenomen kortlopende geldleningen	3		3	
rente berekend over reserves en voorzieningen	1.560		1.526	
Totaal rente		1.901		1.943
Afschrijvingen		2.644		3.353
Voordelig renteresultaat		519		484
TOTAAL LASTEN		5.064		5.780
BATEN				
Rente				
Rente van uitgezette kortlopende geldleningen	2		29	
Totaal rente		2		29
Doorberekende kapitaallasten				
kapitaallasten exploitatie	2.178		2.087	
kapitaallasten grondexploitatie projecten	240		311	
Extra afschrijvingen	2.644		3.353	
Totaal doorberekende kapitaallasten		5.062		5.751
TOTAAL BATEN		5.064		5.780

Lijst verbonden partijen

Voor dit overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen.

Toelichting onderhanden werk grondexploitatie

Voor deze toelichting verwijzen wij u naar de toelichting op de voorraden. Deze is terug te vinden in de toelichting op de balans.

Bijlage 2 Weerstandscapaciteit en Risico's

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, oftewel de weerstandsreserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de begrotingsruimte en mogelijkheden tot kostenreductie. Achtereenvolgens wordt ingaan op deze onderdelen van de weerstandscapaciteit.

1. Post onvoorzien

Op grond van de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement nemen wij jaarlijks een bedrag van € 165.000 op in de begroting voor incidentele onvoorzien uitgaven. Structurele risico's kunnen alleen in het jaar van ontstaan ten laste van de post onvoorzien worden gebracht. De jaren erna dient de tegenvaller in de begroting te worden opgenomen.

In 2013 is voor totaal € 112.000 gebruik gemaakt van de post onvoorzien. In de volgende tabel is het verloop van de post onvoorzien in 2013 weergegeven.

Verloop onvoorzien 2013	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken 2013	
Explosievenonderzoek park Dennenkamp Oosterbeek	23
Kaderstellende notitie Besturingsfilosofie	24
Johannahoeveweg	20
Besturingsfilosofie	19
Koninklijk bezoek	20
Planschadeverzoeken	9
Aanpassen drempels omleidingsroute Airborne	6
Totaal aanspraken	112
Restant	44

Het restant van de post onvoorzien komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Voor 2014 t/m 2017 is jaarlijks € 165.000 beschikbaar om toekomstige risico's op te vangen.

2. Vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve / weerstandsreserve

Een deel van de algemene reserve is onder de noemer “weerstandreserve” rentevrij gemaakt. De rente over deze weerstandsreserve wordt niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierdoor heeft inzet van de weerstandsreserve geen gevolgen voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid en hoort de weerstandsreserve tot de weerstandscapaciteit. De stand van de weerstandsreserve per 1-1-2013 bedroeg € 3.793.000. In de begroting 2013 is besloten € 250.000 van de reserve te laten vervallen. In de najaarsnota 2013 is besloten € 88.000 aan de weerstandsreserve te onttrekken in verband met vertraagde opbrengsten binnen de grondexploitatie. Uit de jaarstukken blijkt dat een onttrekking van €146.000 noodzakelijk is. Hiermee is de stand van de reserve per 31-12 € 3.394.000. Met de vaststelling van de begroting 2014 is besloten de weerstandsreserve per 1-1-2014 met € 888.000 te verhogen tot € 4.283.000.

3. Onbenutte belastingcapaciteit

Wanneer belastingen of heffingen binnen de gemeente niet ‘maximaal’ zijn, is er sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Dit houdt in dat de gemeente extra inkomsten zou kunnen genereren uit belastingen en heffingen wanneer een bepaald risico de gemeente daartoe dwingt. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat een belastingverhoging niet in het jaar zelf mogelijk is. Voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit hanteren wij de zogeheten artikel-12 norm. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een “redelijk peil eigen heffingen”, willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De artikel 12-norm geeft een norm voor het maximum OZB-tarief en gaat uit van 100 % kostendekking voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing hanteren wij al kostendekkende tarieven. Dit betekent dat hier geen onbenutte belastingcapaciteit aanwezig is.

De artikel 12 norm voor de OZB bedraagt op grond van de meicirculaire 2013 0,1651 % van de WOZ-waarde. Dit betreft het gewogen gemiddelde percentage van de WOZ-waarde voor woningen en niet-woningen. Voor onze gemeente bedraagt het gemiddelde percentage 0,1353 %. Dit betekent dat er op basis van de bovenstaande uitgangspunten een onbenutte belastingcapaciteit resteert binnen de OZB van € 1.372.000.

4. Stille reserves

Van stille reserves is sprake als activa onder de opbrengstwaarde of tegen nul zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze bezittingen ontstaan dan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Wij zouden er voor kunnen kiezen de opbrengst toe te voegen aan de algemene reserve en de rente in te zetten als structurele weerstandscapaciteit. In de nota Weerstandsvermogen scharen wij de stille reserves echter onder de incidentele weerstandscapaciteit. Gemeenten kennen over het algemeen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële bezittingen en stille reserves in materiële bezittingen.

Onder de *financiële bezittingen* worden deelnemingen in bedrijven verstaan. Bij de gemeente Renkum gaat het om deelnemingen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Afvalcombinatie de Vallei (ACV). Tot nu toe zijn er nog geen gemeenten geweest die aandelen BNG hebben verkocht. De ACV verzorgt de afvalverwijdering binnen onze gemeente. Het verkopen van de aandelen en daarmee de zeggenschap is op dit moment niet aan de orde. Bovendien moeten wij er rekening mee houden dat de dividenden die wij via deze deelnemingen verkrijgen structureel in de begroting zijn opgenomen. Een eventuele verkoop van aandelen legt daarmee een structurele last op de begroting waar dekking voor moet worden gezocht. Deze stille reserves zijn vooralsnog dan ook niet meegenomen bij het berekenen van de weerstandscapaciteit.

De directe opbrengstwaarde van *materiële vaste activa* kan hoger liggen dan de boekwaarde. Er is echter pas sprake van stille reserves wanneer het gaat om niet bedrijfsgebonden activa die direct verkoopbaar zijn. De meeste gemeentelijke eigendommen zoals schoolgebouwen, dorpshuizen, sporthallen en het gemeentehuis worden gebruikt voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Bij niet bedrijfsgebonden gebouwen activa kan gedacht worden aan een dienstwoning of vrijgekomen gebouwen. Strategische aankopen binnen de grondexploitatie zijn bedoeld om op termijn in de ontwikkeling van projecten te worden betrokken. Daarom worden ook deze eigendommen beschouwd als duurzaam verbonden aan de bedrijfsuitoefening. Aangezien er in de meerjarenbegroting reeds een taakstelling is opgenomen op de verkoop van gemeentelijke eigendommen die niet tot het kernareaal behoren, waarden wij de stille reserves op nihil.

5. Begrotingsruimte

Wanneer de (bijgestelde) meerjarenbegroting sluit met een positief saldo, is sprake van een begrotingsruimte. Structurele begrotingsruimte biedt de mogelijkheid om structurele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Een incidenteel positief begrotingssaldo c.q. een verwacht positief rekeningresultaat kan gebruikt worden als incidentele weerstandscapaciteit in het desbetreffende jaar. In de meerjarenbegroting verwachten wij, op basis van de raadsbrief naar aanleiding van de decembercirculaire (inboeknummer 127201), de onderstaande begrotingssaldi. Deze saldi worden meegenomen in de weerstandscapaciteit. Besluiten om deze saldi in te zetten, hebben daarmee wel direct consequenties voor het weerstandsvermogen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014	2015	2016	2017
Saldo begroting	51	29	70	260
Amendementen				
Taakstelling Bibliotheek irt MFC 3B4: * verlaging taakstelling * onttrekking algemene reserve		-80 80		
Wmo-budget 2015: verlaging taakstelling		-10	-10	-10
RenkumKaart: * toevoeging budget * onttrekking algemene reserve	-50 50			
Rioolheffing *)	0	0	0	0
Totaal	0	-10	-10	-10
Meerjarenbegroting 2014 na amendementen	51	19	60	250
Decembercirculaire gemeentefonds 2013	-111	181	201	239
Meerjarenbegroting incl. effecten gemeentefonds	-60	200	261	489

*) is meegenomen in tarievenvoorstel raad december 2013

6. Kostenreductie

Wanneer het mogelijk is een kostenreductie door te voeren zonder dat dit het niveau van de gemeentelijke dienstverlening aantast, behoort deze bezuiniging tot de weerstandscapaciteit. Aangezien onder de huidige bezuinigingen reeds taakstellingen voor kostenreductie zijn opgenomen, is de aanvullende weerstandscapaciteit op nihil gewaardeerd.

Risico's

In het vervolg van deze bijlage wordt per paragraaf uit de begroting aangegeven welke risico's er spelen. Daar waar mogelijk wordt ook aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg is als het risico zich voordoet.

1. Lokale inkomsten

De inkomsten van een gemeente bestaan enerzijds uit inkomsten vanuit het Rijk in de vorm van algemene en specifieke uitkeringen en anderzijds uit inkomsten uit gemeentelijke belastingen en retributies. Achtereenvolgens wordt ingaan op risico's met betrekking tot (de inkomsten in verband met) de decentralisaties in het sociaal domein, de algemene uitkering, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, inkomensvoorziening, arbeidsparticipatie, de Wet Inburgering, gemeentelijke leges, de toeristenbelasting en de onroerendezaakbelasting.

Decentralisaties in het sociaal domein

Een groot aantal maatschappelijke taken gaan van het rijk / de provincie naar de gemeenten vanuit de visie van een terugtrekkende overheid en het aanspreken van de burger op de eigen kracht en verantwoordelijkheid. De gemeente krijgt de regierol in het sociale domein.

Concreet betekent het dat vanaf 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van het gehele spectrum van de Jeugdzorg onder de gemeenten valt. Per 1 januari 2015 wordt ook onder verantwoordelijkheid van de gemeente de Participatiewet, de samenvoeging van de Wwb, Wsw en een deel van de Wajong ingevoerd. Verder wordt per 1 januari 2015 de begeleiding uit de AWBZ naar Zvw en Wmo geëffectueerd en per 1 augustus 2014 treedt de wet passend onderwijs in werking.

Genoemde decentralisaties gaan gepaard met een aanzienlijke toename van het gemeentelijk budget waarbij het rijk het voornemen heeft om hierop een aanzienlijke korting toe te passen.

Het risico op het niet binnen het beschikbare budget realiseren van genoemde decentralisaties is daarmee aanzienlijk.

Kansklasse :4

Gevolgklasse :5

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Omdat in 2012 de normeringssystematiek in werking is getreden, wordt ook weer afgerekend op basis van de werkelijke bestedingen van het Rijk. Hoe meer het Rijk uitgeeft, hoe meer de gemeente uitgekeerd krijgt uit het Gemeentefonds en omgekeerd. Dit geeft een onzekerheid voor de meerjarenbegroting.

De gemeenten krijgen per 1 januari 2015 op grond van de nieuwe Wmo, Jeugdwet en Participatiewet een brede integrale verantwoordelijkheid voor het sociale domein. Met de decentralisaties zijn grote bedragen gemoeid. Voor een deel gaat het om nieuw geld voor gemeenten, voor een ander deel zijn het nu nog specifieke uitkeringen. De decentralisaties gaan gepaard met aanzienlijke ombuigingstaakstellingen. Per saldo is op termijn een verdubbeling van het gemeentefonds geen ondenkbare uitkomst. De omvang van de budgetten die worden overgedragen, zal pas in 2014 worden gecommuniceerd. Het risico dat deze budgetten niet toereikend zijn voor de bijbehorende taken, is meegenomen onder "decentralisaties in het sociaal domein".

Daarnaast hebben wij te maken met de wet Houdbaarheid Overheids Financiën (HOF) en het schatkistbankieren. Op dit moment zijn de (financiële) consequenties van deze maatregelen onbekend.

Verder loopt er nader onderzoek naar alle clusters van het gemeentefonds om te kijken of er aanpassingen van de verdeling, of het volume van de clusters, noodzakelijk zijn. Hierdoor zullen herverdeeffecten ontstaan. Deze herverdeeffecten kunnen zowel positief als negatief voor een individuele gemeente uitvallen. Het herverdeeffect mag nooit groter zijn dan € 15 per inwoner per jaar. Gezien de grote financiële gevolgen van de decentralisaties, is de aanpassing van het verdeelstelsel uitgesteld tot in ieder geval 2014.

Vanaf 2015 geldt er een plafond op het BTW-compensatiefonds (BCF). Een overschrijding van het BCF-plafond leidt tot een uitname uit het gemeentefonds, een onderschrijding van het plafond leidt tot een dotatie aan het gemeentefonds. Wel wordt het BCF-plafond verhoogd vanwege de btw die gemeenten straks verschuldigd zijn over diensten waarvoor de huidige financiers van de te decentraliseren taken dat nu ook

zijn. Daarnaast is een gezamenlijke werkgroep van Rijk en VNG bezig om in kaart te brengen welke aanvullende btw-last ontstaat vanwege de samenwerking tussen gemeenten in het sociale domein. De werkgroep presenteert op het Bestuurlijk Overleg financiële verhoudingen van aankomende mei zijn bevindingen

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Er ligt nog steeds een relatie tussen het Wmo budget als integratie-uitkering en de dekking voor het totale product Individuele voorzieningen, terwijl deze dekking los staat van het beleid. Dit betekent tot nu toe dat, als i.v.m. het objectief verdeelmodel van de Wmo middelen binnen het gemeentefonds, er, ondanks een indexatie van het macrobudget voor loon- en prijsstijgingen, een lagere uitkering komt (net als bij de algemene uitkering), dit leidt tot een bijstelling van de dekking van dit product (en dus een tekort), en geen nadeel binnen de algemene dekkingsmiddelen. Feitelijk zouden alleen de taakmutaties doorgevoerd moeten worden als aanpassing van beleid binnen dit product, en zou mogelijke noodzakelijke indexatie gedekt moeten worden uit de stelpost loon- en prijscompensatie.

Op basis van de septembercirculaire 2013 stijgt het Wmo budget 2014 ten opzichte van de raming uit de meicirculaire 2013 met € 203.000. Deze stijging is feitelijk gelijk aan het niet doorgaan van de korting op het macrobudget van € 89.000.000. Binnen deze stijging is nog geen rekening gehouden met een nominale indexering. De prijsindexatie voor 2014 wordt pas bekend in 2014.

Ten opzichte van het Wmo budget 2013 stijgt het budget 2014 met 256.000. Binnen het Wmo budget zit echter een component nieuwe beleid (maatwerkvoorziening), welke geraamd is op ongeveer € 103.000. Een tweede component nieuw beleid betreft een extra budget t.b.v. de extramuralisering door lagere ZZP, groot 88.000. Per saldo stijgt het budget voor bestaand beleid dus reëel met € 65.000 in verband met een door het rijk verwachte volumestijging van de vraag naar huishoudelijke verzorging.

Tenslotte is er de afgelopen twee jaar substantieel bezuinigd op de voormalige “WVG” voorzieningen, zodat op dit moment geen extra middelen uit de integratie-uitkering ingezet hoeven te worden t.b.v. woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen of rolstoelen.

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 5

Inkomensvoorziening

Tekorten op de Inkomensvoorziening (budget Gebundelde Uitkering) komen tot maximaal 10% voor rekening van de gemeente. Overschotten mogen door de gemeente worden behouden. Als de gemeente het rijksbudget overschrijdt, kan zij achteraf een aanvullende uitkering aanvragen bij het ministerie. Het toekennen van deze uitkering is niet vanzelfsprekend. Het hangt af van onder andere instroom- en uitstroomcijfers (lokaal, regionaal en landelijk) en de mate waarin de gemeente zelf voldoende inspanningen verricht om de instroom te beperken en de uitstroom te vergroten.

De voor 2013 toegekende rijksbijdrage is niet voldoende om de totale lasten van de bijstand te dekken. De totale lasten bedroegen € 7.502.000 terwijl de rijksbijdrage € 7.173.000 bedroeg.

Voor de periode 2013 – 2015 is een Meerjarige Aanvullende Uitkering aangevraagd en toegekend. Het financieel risico voor Renkum is hierdoor teruggebracht tot maximaal 7,5% van de overschrijding van het Rijksbudget. Uit de jaarcijfers blijkt de overschrijding € 329.000 (4,6%) te bedragen. Dit tekort blijft daarmee in zijn geheel voor rekening van de gemeente.

Verwacht wordt dat de rijksbijdrage voor 2015 de uitkering van 2014 zal benaderen. Onduidelijk is nog in welke mate wij financieel worden gecompenseerd voor de instroom van voormalige Wajongers en Wsw'ers, die vanaf 1 januari niet meer kunnen instromen in deze regelingen. Vooralsnog gaan wij uit van een rijksbijdrage van ongeveer € 7.200.000. Het tekort op de inkomensvoorziening (op grond van de MAU) bedraagt maximaal € 540.000. Wanneer de ambities uit het Verbeterplan 100% worden waargemaakt zal het tekort in 2015 verder teruglopen naar een tekort van minder dan ½ %. In de begroting 2014 is rekening gehouden met een tekort van € 70.000.

Een ander nog niet financieel te vertalen risico bestaat uit het feit dat met de inwerkingtreding van de Participatiewet per januari 2015, de loonkostensubsidie voor mensen met een arbeidsbeperking betaald wordt uit het I-deel. Het Inkomensdeel en het Werkdeel (dat onderdeel uit gaat maken van het ongedeeld budget voor het sociaal domein) zijn communicerende vaten. Overschotten en tekorten hangen rechtstreeks samen met zowel de situatie op de arbeidsmarkt als ook de mate waarin onze re-integratie aanpak succesvol blijkt.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

Arbeidsparticipatie

Het Kabinet Rutte-Ascher past de contouren van de Participatiewet aan op basis van de afspraken die zij in het Sociaal Akkoord op 11 april 2013 met werkgevers en werknemersorganisaties hebben gesloten. Wanneer

in 2015 de (nieuwe) Participatiewet van kracht gaat, verandert de samenstelling van het participatiebudget. De rijksmiddelen voor de Wsw vallen dan binnen het participatiebudget en er worden middelen voor de nieuwe doelgroepen, zoals de jonggehandicapten, toegevoegd. Op dit moment is het financieel kader van de Participatiewet nog niet bekend. Een belangrijke wijziging t.o.v. het sociaal akkoord is dat herkeurde Wajongers met arbeidsvermogen niet worden overgeheveld naar de gemeente. Zij blijven een uitkering levensonderhoud ontvangen van het UWV en vallen onder hun re-integratieverantwoordelijkheid. In de afgelopen periode is de uitvoering van de re-integratie voortdurend aangepast aan de steeds verder dalende budgetten. De visie, uitgangspunten en werkwijze voor 2013 en 2014 staan verwoord in de uitvoeringsnotitie Participatie en Re-integratie die het college op 2 april 2013 heeft vastgesteld. Tevens zijn de uitstroomdoelstellingen en doelstellingen op het terrein van inkomsten uit deeltijdarbeid aangescherpt op basis van het Verbeterplan dat onderdeel uitmaakt van de aanvraag MAU.

Nu de Participatiewet door de Tweede Kamer is aangenomen, kunnen wij onze beleidsuitgangspunten nader uitwerken. Ongewijzigd is dat gemeenten in de Participatiewet de opdracht krijgen mensen die zelf niet in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen naar eigen mogelijkheden te laten werken bij een reguliere werkgever met behulp van het instrument loonkostensubsidie. Gemeenten betalen de loonkostensubsidie uit de inkomensvoorziening. Wanneer een gemeente in de toekomst onvoldoende resultaten boekt, heeft dit ook financiële gevolgen voor het hier boven genoemde risico op de inkomensvoorziening. Het inhoudelijk risico binnen arbeidsparticipatie heeft dus feitelijk zijn weerslag op het financieel risico bij de uitvoering van het product Inkomensvoorziening.

Leges

De gemeente gaat bij het berekenen van de leges er vanuit dat er een bepaalde hoeveelheid omgevingsvergunningen, begrafenissen en dergelijke worden aangevraagd. De leges voor omgevingsvergunningen zijn voor het overgrote deel afkomstig van enkele grote(re) aanvragen. Voor het overige hebben wij vooral te maken met een groot aantal kleine aanvragen. Er bestaat echter het risico dat de werkelijke aantallen lager of hoger uitvallen. De aanvragen zijn ook gedeeltelijk conjunctuurgevoelig. Hierdoor zullen de gemeentelijke inkomsten per legessoort afwijken van de begroting. De afgelopen jaren lieten zien dat de totale legesopbrengsten per saldo meer bedroegen dan de begroting. Echter, vanaf 2012 zien wij een afname van het aantal grotere aanvragen die relatief veel leges opbrengen. Ook voor 2014 hebben wij te maken met onzekerheid ten aanzien van de aanvragen en hebben wij de verwachte legesopbrengsten omgevingsvergunningen in de begroting neerwaarts bijgesteld van € 470.000 naar € 225.000. Het risico dat vervolgens overblijft, schatten wij als volgt in:

Kansklasse : 4
Gevolgklasse : 2

Toeristenbelasting

Als gevolg van de economische crisis kunnen er verschuivingen optreden in het vakantiepatroon van de toerist. Dit kan ertoe leiden dat er minder overnachtingen worden geboekt dan in voorgaande jaren het geval was. De aangiften voor de toeristenbelasting worden jaarlijks achteraf ingediend. In 2013 waren de inkomsten uit de toeristenbelasting over 2012 € 30.000 lager dan was geschat

Kansklasse : 2
Gevolgklasse : 2

Baten OZB

Norske Skog Parenco heeft een bezwaarschrift ingediend tegen de vastgestelde waarde voor het jaar 2013. Dit houdt verband met de gewijzigde situatie voor deze vestiging van Norske Skog. De waarde is vastgesteld op € 54.648.000 en kan als het bezwaarschrift toegekend moet worden aanzienlijk dalen en daarmee ook de aanslagen onroerende zaakbelastingen ten aanzien van Norske Skog voor het jaar 2013 en navolgende jaren.

Kansklasse : 4
Gevolgklasse : 4

2. Onderhoud kapitaalgoederen

Risico's met betrekking tot de kapitaalgoederen kunnen bestaan uit:

- risico's in verband met het nagestreefde kwaliteitsniveau bij het onderhoud van de kapitaalgoederen;
- risico's in verband met een discrepantie tussen het noodzakelijke onderhoud conform de beheersplannen en de daarvoor beschikbare financiële middelen.

Aan het onderhoud van de wegen, de gemeentelijke riolering en de gemeentelijke gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag, welke regelmatig worden geactualiseerd. De voor het onderhoud beschikbare middelen zijn opgenomen in de begroting. Hierdoor zijn de bovenstaande risico's grotendeels ondervangen. Door middel van evaluaties wordt vastgesteld of het werkelijke kwaliteitsniveau overeenkomt met het gewenste niveau.

Wel is sprake van risico's ten aanzien onderwijshuisvesting, verzakkingen aan de Europalaan en onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs zijn bepalingen opgenomen wanneer een school recht heeft op nieuwbouw, uitbreiding en vergoeding van onderhoud. Tevens is de bepaling van de capaciteit van een gebouw opgenomen en normbedragen voor de toe te kennen voorzieningen.

De huisvesting van het onderwijs kan voor gemeenten een groot investeringsniveau inhouden. Dit is afhankelijk van de toestand van de gebouwen, de leerlingaantalontwikkeling en capaciteitsproblemen. Leerling-prognoses vormen de basis en het referentiekader voor de meerjarenplanning (capaciteit/financiën). Om een meerjarig inzicht te krijgen is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) inclusief financiële meerjarenplanning vastgesteld (2013-2020). Er is per dorpskern inzichtelijk gemaakt wat de behoefte aan 'onderwijskundige vernieuwingen' en vervangende nieuwbouw in komende jaren is. Hiervoor is structurele dekking binnen het IHP tot 2020. Het nadeel vanaf kalenderjaar 2020 en verder is niet meer te dekken uit de reserve onderwijshuisvesting. De financiële consequenties van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan zijn meegenomen in de meerjarenbegroting. Daarnaast ligt er een wetsvoorstel inzake overheveling buitenonderhoud waarin het erop neer komt dat al het onderhoud en aanpassingen aan po schoolgebouwen wordt overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Waarschijnlijk zal de wet per 1 januari 2015 in werking treden.

In geval van nieuwbouw of grootschalige renovatie voor 1 januari 2015, waarvan de gemeente de kosten vergoedt, ontstaat er een voordeel bij de schoolbesturen aangezien zij de eerste jaren met lagere onderhoudslasten te maken krijgen na nieuwbouw of renovatie. Hierover moeten afspraken gemaakt worden tussen de gemeente en de schoolbesturen. Dit vormt een risico voor de gemeente.

Kansklasse : 2

Gevolgklasse : 3

Verzakkingen Europalaan

In het gebied tussen de Europalaan en de Brinkweg zijn in 2004 verzakkingen in het maaiveld en bebouwing geconstateerd. De vulmaterialen in de voormalige zandwinputten, zijn ingeklonken waardoor waarschijnlijk de schaden zijn ontstaan. Als gemeente (bestuur en directie) hebben wij ingestemd om een nader technisch en juridisch onderzoek uit te voeren. Beide onderzoeken zijn inmiddels afgerond. Hieruit is gebleken dat de gemeente niet juridisch aansprakelijk is. De openbare ruimte zal meer dan gebruikelijk aandacht en investeringen vergen. Er vindt overleg met de bewoners plaats om tot passende adviesmaatregelen te komen voor hun terreinen en woningen, zonder dat verantwoordelijkheden van eigenaren worden overgenomen.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het onderhoudsplan voor de gemeentelijke gebouwen wordt geactualiseerd. Daarbij kijken wij ook naar de levensduur van de gemeentelijke gebouwen en mogelijke renovatiekosten die op ons afkomen. Op basis van het nu actuele onderhoudsplan zijn deze renovatiekosten niet meegenomen in de begroting. Een overzicht van de te verwachten renovatiekosten vanaf 2014 wordt voorbereid.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

3. Financiering

Risico's met betrekking tot financiering kunnen bestaan uit renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. In het Treasurystatuut zijn richtlijnen opgenomen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Concreet betekent dit dat moet worden voldaan aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm en dat de te gebruiken financiële producten en te kiezen tegenpartijen beperkt zijn. De risico's die daarna resteren zijn renterisico's en kredietrisico's met betrekking tot gewaarborgde geldleningen.

Renteontwikkelingen

Een belangrijk risico vormt de renteontwikkeling. Grote mutaties in het werkelijke rentepercentage kunnen financiële consequenties tot gevolg hebben wanneer de gemeente op dat moment een beroep moet doen op de geld- of kapitaalmarkt. De lage rentepercentages hebben er toe geleid dat in de voorjaarsnota 2013 is besloten de in de begroting toegepaste (reken)percentages te verlagen. De rekenrente voor lange termijn financiering en voor de toerekening van rentekosten aan investeringen is bijgesteld van 5 naar 4 %. Voor de naar verwachting in 2013 en 2014 aan te trekken nieuwe langlopende leningen is gerekend met een rentepercentage van 3 %. De rekenrente over het financieringstekort is voor 2014 vastgesteld op 1,0 %. Voor 2015 wordt gerekend met een percentage van 2,0 % en met ingang van 2016 wordt een percentage van 3 %

gehanteerd. De gehanteerde percentages zijn voorzichtig ten opzichte van de geprognosticeerde renteontwikkeling op de kapitaalmarkt. Daarom verwachten wij hier op dit moment geen risico.

Gewaarborgde geldleningen

Het gemeentelijke beleid met betrekking tot het verlenen van garanties voor geldleningen is gebaseerd op het uitgangspunt “nee, tenzij”. Op dit moment staat de gemeente echter wel garant voor een aantal geldleningen met een totaal bedrag van € 1.848.000 per 1-1-2014. De financiële verplichtingen van garanties voor de particuliere woningbouw zijn met ingang van 1 januari 1995, onder betaling van een afkoopsom, overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Dit betreft een bedrag van € 25.945.000. Wij hebben hiervoor een achtervang functie.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

Schatkistbankieren en wet HOF

Eén van de maatregelen uit het Regeerakkoord van het kabinet is de invoering van het verplicht schatkistbankieren door decentrale overheden. Dit houdt in dat wij onze overtollige middelen moeten overboeken naar de schatkist. Gezien onze liquiditeitspositie heeft de invoering van het schatkistbankieren voor onze gemeente geen rentederiving tot gevolg. Op dit moment zijn de uitvoeringskosten nog onbekend.

Op 23 april 2013 heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingestemd met het wetsvoorstel houdbare overheidsfinanciën. De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) stelt dat de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. Op 18 januari 2013 hebben het Rijk en de decentrale overheden een financieel akkoord gesloten. Onderdeel daarvan is genoemd saldopad voor de EMU-macronorm voor de gezamenlijke decentrale overheden. In het voorjaarsoverleg 2015 wordt bezien of op basis van de dan beschikbare realisaties de geprojecteerde daling in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is. In het financieel akkoord is afgesproken dat deze kabinetsperiode van een sanctie wordt afgezien zolang er geen sanctie uit Europa volgt.

4. Bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering signaleren wij de volgende risico's.

Openstaande taakstellingen

In de (geamendende) begroting 2013 waren taakstellingen opgenomen voor totaal € 1.652.000. Daarnaast stonden nog taakstellingen open in verband met de RUD en de begraafplaatsen. De totaal te realiseren opgave was daarmee € 1.726.000. Hieronder is weergegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de realisatie van die taakstellingen.

Bijstellingen en ombuigingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Gerealiseerd	Niet haalbaar 2013	Niet haalbaar str.
1. Werk & inkomen				
Vooruit ontvangen middelen WI *)	375	0	375	
Kinderopvangtoeslag voor doelgroep	57	57		
Uitvoeringskosten inburgering	11	11		
2. Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
4. Wijk activeren en inspanningen bundelen	25	25		
9. Overdragen spec. Onderw. Onderst. Activiteiten *)	46	44	2	
Peuterspeelzaalwerk	37	31	6	
3. Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen				
14. Afschaffen bomenverordening	30	0	30	
4. Milieu, natuur & duurzaamheid				
Landschapsontwikkelingsplan	35	35		
Gemeentelijke begraafplaatsen	25	25		
6. Verkeer				
15. Verkeersmaatregelen alleen i.c.m. regulier gepland onderhoud	15	15		
7. Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur				
Beheer en onderhoud sportterreinen	100	54	46	
Monumenten	30	30		
MFC 3B4	100	100		
8. Bedrijvigheid, recreatie & toerisme				
Afbouwen specifieke activiteiten Economische Zaken en incorporeren in overige taakvelden	50	50		
21. Promoten huidige toeristische activiteiten en stopzetten van	25	25		

Bijstellingen en ombuigingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Gerealiseerd	Niet haalbaar 2013	Niet haalbaar str.
de financiering van vernieuwing				
22. Airborne wandeltocht overlaten aan de sector	16	16		
9. Burger, bestuur & organisatie				
Vergroten van de efficiency binnen de eigen organisatie	200	200		
Regionale uitvoeringsdienst	49	49		
Raadsbudget	35	35		
Algemene dekkingsmiddelen				
Vrijval stelpost vervangingsinvesteringen	115	115		
Reductie van – materiële - inkoopbudgetten	200	200		
Uitstel investeringen	150	150		
Totaal	1.726	1.267	459	0

*) Deze taakstelling was al in 2012 gerealiseerd.

In de geamendeerde begroting 2014 zijn voor de jaren 2014 t/m 2017 de volgende taakstellingen opgenomen:

Bijstellingen en ombuigingen 2014-2017 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2014	2015	2016	2017
Ombuigingen 2013	913	1.887	2.059	2.161
Ombuigingen 2014	275	1.275	1.425	1.675
Amendementen		-90	-10	-10
Totaal	1.189	3.072	3.474	3.826

Risico voor het weerstandsvermogen is dat wij niet in staat zijn om alle taakstellingen op het gewenste moment in te vullen. Wanneer een taakstelling bijvoorbeeld inhoudt dat personeel moet worden ontslagen, hebben wij te maken met uitkeringen in het kader van de werkloosheidswet en met re-integratiekosten. De re-integratiekosten bedragen circa € 4.500 per persoon. De ww-plicht bedraagt 70 % van het salaris voor maximaal 3 jaar. Daarnaast hebben wij bij bezuinigingen waarbij gesubsidieerde instellingen betrokken zijn te maken met de redelijke termijn van de Algemene Wet Bestuursrecht. Dit kan leiden tot vertragingen bij de invulling van taakstellingen. Aangezien bij de ombuigingsvoorstellen al zoveel mogelijk rekening is gehouden met dergelijke factoren, schatten wij de kans op een dergelijk risico in als klein.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

Kosten ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog

Tot nu toe zijn wij binnen de gemeente Renkum al op verschillende locaties geconfronteerd met munitieresten, metaalscherven en onontpofte munitie uit de Slag om Arnhem in de Tweede Wereldoorlog. Zo zijn er al opruimwerkzaamheden uitgevoerd langs de spoorlijn en, meer recent, rond de Oosterbeekse en Heelsumse beken.

In feite is er sprake van twee type risico's:

- I. Het risico is dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen;
- II. Het risico is dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten.

I: Voor het risico dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen zijn de volgende beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: communiceren over de oorlogshistorie van het gebied, risicokaart up to date houden, inzicht verwerven over het gedrag van ondergrondse explosieven en de staat waarin deze verkeren.
2. Detectief: plan maken zodat bij vondsten (projecten of daarbuiten) snel kan worden opgetreden, zorgen dat rampenplan doorleefd is, zorgen dat contacten met EOD warm zijn.
3. Correctief: rampenplan doorleven en goed uitvoeren.
4. Repressief: jaarlijks monitoren op vondsten en incidenten, verslag laten leggen hiervan.

II: Voor het risico dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten zijn preventieve en detectieve beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: reserveringen maken (onvoorzien of benoemd), gemaakte afspraak met ministerie over (structurele) risicogemeente (suppletie-uitkering), bij projecten risico vastleggen in overeenkomsten, niet in eigen grond roeren, toezicht houden op betreden van risicovolle (afgeschermd gebied).
2. Detectief: contacten onderhouden met ministerie over mogelijkheden suppletie-uitkering, transparant communiceren via de planning- en controleyclus.

Bij het roeren in de grond worden de preventieve maatregelen uitgevoerd, zoals het raadplegen van de risicokaart en, bij verhoogd risico, het doen van onderzoek naar niet-gesprongen explosieven. Er doen zich daarbij twee typen situaties voor:

- de grond wordt (gepland) geroerd en bij verhoogd risico worden maatregelen getroffen (verder onderzoek, detectieve maatregelen, plan aanpassen). Kosten zijn vaak (maar niet altijd) op de projectontwikkelaar/initiatiefnemer te verhalen. Bv: Oosterbeekse beken, woningbouwprojecten, grondwatermeetnet;
- de preventieve maatregelen wijzen niet op een verhoogd risico, maar toch blijken niet-gesprongen explosieven aanwezig en moet de gemeente ingrijpen. Bv: Renkums beekdal.

Overigens worden met enige regelmaat niet-gesprongen explosieven gevonden, terwijl er geen sprake is van het roeren in de grond. Granaten e.d. worden door inwerking van vorst naar het oppervlak gewerkt. Bv: Trappershorst.

De kans- en gevolklassen voor beide typen risico's wordt als volgt ingeschat:

Type 1: *Kansklasse* : 1
Gevolgklasse : 5

Type 2: *Kansklasse* : 2
Gevolgklasse : 3

Planschadevergoedingen

Bij een bestemmingsplanwijziging of een afwijking artikel 2.12, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, loopt de gemeente het risico te worden geconfronteerd met claims tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Voor de bepaling van de planschade wordt een vergelijking gemaakt tussen de planologische toestand voor en na de schadeveroorzakende bestemmingsplanwijziging of afwijking. Daarbij is niet de feitelijke situatie bepalend, maar de bouw- en gebruiksmogelijkheden die door het genomen besluit zijn ontstaan. De geleden schade moet meer zijn dan een normaal maatschappelijk risico.

Een verzoek om toekenning planschadevergoeding dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit te worden ingediend.

De behandeling van planschadeverzoeken besteden wij uit aan een deskundig adviesbureau. De advieskosten bedragen circa € 3.500 per verzoek. De planschadevergoedingen variëren per verzoek van ongeveer € 1.000 tot enkele tienduizenden euro's en zijn dan ook moeilijk in te schatten. Sinds medio 2005 kunnen door de gemeente overeenkomsten gesloten worden met initiatiefnemers van een nieuwe ontwikkeling dat de planschadekosten voor rekening zijn van de initiatiefnemer. Deze overeenkomsten worden sindsdien gesloten. Echter er zijn nog enkele plannen in ontwikkeling dan wel recent onherroepelijk geworden waarvoor nog verzoeken om toekenning planschadevergoeding kunnen worden ingediend en waarvoor nog geen planschadeovereenkomsten zijn gesloten. Ook de planschade die volgt uit (algehele) herzieningen van bestemmingsplannen, die de gemeente opstelt, blijft voor rekening van de gemeente. De advieskosten van een verzoek om toekenning planschadevergoeding en de rente op de planschadekosten kunnen niet bij initiatiefnemers worden neergelegd met een overeenkomst. Deze kosten blijven daarom voor de gemeente. In 2013 is één verzoek om tegemoetkoming planschadevergoeding toegekend voor een bedrag van € 8.570 (inclusief rente). Twee verzoeken zijn afgewezen. Voor deze drie verzoeken zijn ook drie planschadeadviezen opgesteld door het deskundig adviesbureau. De kosten hiervan bedroegen circa € 10.500.

Kansklasse : 2
Gevolgklasse : 2

Boetes bij niet tijdige besluitvorming of informatieverstrekking

In het kader van de Wet dwangsom & beroep bij niet tijdig beslissen kan de gemeente een dwangsom verschuldigd zijn wanneer een besluit niet tijdig wordt genomen. Intern zijn procedures uitgezet om deze dwangsommen zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de afhandeling van verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) gelden kortere afhandelingstermijnen. Ook zijn er bureaus actief die een WOB-verzoek doen - meestal over een vaag onderwerp – en die niet het antwoord, maar vooral de termijnen van beantwoording in de gaten houden in de hoop dat de gemeente een fout maakt. De kans dat een dwangsom betaald moet worden is bij dit soort verzoeken dus groter.

Kansklasse : 1
Gevolgklasse : 1

Proceskostenvergoeding

Door het bepaalde in artikel 7:15 van de Algemene wet bestuursrecht loopt de gemeente het risico dat zij de kosten moet vergoeden van een indiener van een bezwaar- of beroepsschrift. Kostenvergoeding vindt alleen plaats indien het bezwaar of beroep gegrond wordt verklaard “wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid”. Per geval bedragen deze kosten (in beginsel) minimaal € 472. Meest reëel is een kostenvergoeding van € 944. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een kostenvergoeding zijn streng. Het college schat het risico dan ook in als beperkt. In 2013 is in één geval een proceskostenvergoeding uitbetaald.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Verplichting ten aanzien van ingehuurd personeel

Wanneer wij gebruik maken van ingehuurd personeel, brengt dat een aantal verplichtingen met zich mee. Sinds 1 juli 2012 moeten bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen aan andere bedrijven voldoen aan de registratieplicht Waadi (Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs). Dit betekent dat in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel moet staan vermeld dat het bedrijf arbeidskrachten ter beschikking stelt aan andere werkgevers. Deze registratieplicht Waadi heeft ook consequenties voor bedrijven die personeel inlenen. Als zij zaken doen met een bedrijf dat niet goed geregistreerd staat, dan lopen ook zij het risico op een boete van 12.000 euro of meer voor elke arbeidskracht die via een niet-geregistreerd bedrijf aan het werk is. Bedrijven kunnen via de Waadi-check op de site van de Kamer van Koophandel controleren of het uitlenende bedrijf staat geregistreerd.

Verder kunnen wij aansprakelijk worden gesteld voor de afdracht van loonbelasting en btw voor inhuurkrachten. Dit zal met name gelden in geval van een faillissement. Voor zelfstandigen kunnen wij een en ander ondervangen door jaarlijks een VAR-verklaring op te vragen. Bij detachering- en uitzendbureaus kan gebruik worden gemaakt van een zogeheten g-rekening. Dit gebeurt op dit moment bij een detacheringbureau.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Overige claims

Financiële consequenties van schadeclaims kunnen niet worden voorzien en zijn daarom niet in de begroting opgenomen. Nadelige gevolgen van claims hebben daardoor direct invloed op de financiële positie van de gemeente. Wij hebben in 2013 30 schadeclaims ontvangen. Het totale bedrag dat gedeclareerd is, bedraagt € 16.000. Hierbij moet wel worden aangegeven dat niet bij iedere claim een schadebedrag wordt genoemd. Een claim loopt via onze verzekeringsmaatschappij. Ons eigen risico bedraagt per dossier € 5.000. 29 claims worden door ons afgehandeld. Hiervan zijn er twee nog in behandeling. Wij hebben zelf € 9.400 uitbetaald voor acht dossiers. Via de verzekeringsmaatschappij is in totaal € 8.000 uitbetaald voor twee claims.

Wij hebben 14 claims bij derden ingediend. Het totaal van deze vorderingen bedraagt € 6.60. Er is inmiddels € 1.600 ontvangen. Een vordering was oninbaar en drie vorderingen zijn nog niet betaald.

Van het jaar 2010 lopen er nog 10 claims de waarde van deze claims is onbekend.

Van het jaar 2011 lopen nog 2 vorderingen via onze verzekeringsmaatschappij. Er is in totaal € 8.500 betaald in 2012 voor deze beide claims. In 2011 is voor een claim ook € 1.500 betaald. Dit betekent dat we voor beide claims het eigen risico hebben betaald, de rest is voor rekening van de verzekeringsmaatschappij.

5. Verbonden partijen

Zoals in de paragraaf verbonden partijen is weergegeven, participeert de gemeente in een aantal verbonden partijen. De deelname kan financiële risico's met zich meebrengen, omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door de individuele gemeenten. Ook kunnen autonome ontwikkelingen in de uitvoering van bestaande regionale taken leiden tot tekorten. Op dit moment speelt er met name een risico ten aanzien van Permar WS en, in geringere mate, ten aanzien van GovUnited.

Gemeenschappelijke regeling Permar WS

De Gemeenschappelijke Regeling Permar WS heeft de afgelopen 3 jaar een negatief exploitatieresultaat. Op grond van de gemeenschappelijke regeling wordt het negatieve exploitatiesaldo ten laste gebracht van de algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar WS. De algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar is inmiddels nihil en dit betekent dat de deelnemende gemeenten de tekorten moeten aanvullen door storting van een extra gemeentelijke bijdrage.

De Wet werken naar vermogen (Wwvv) vond geen doorgang en dit heeft grote gevolgen voor de uitvoering van de Wsw. De aangekondigde bezuinigingen op de rijksbijdrage per arbeidsjaar (fte gewogen met mate van arbeidshandicap) was in eerste instantie van de baan, maar het rijk faciliteert de herstructurering van de Sw-sector niet met rijksmiddelen om tot efficiëntere bedrijfsvoering te komen. De sector moet de

reorganisatie uit eigen middelen betalen. Dit geldt ook voor Permar WS. Eind december 2012 hebben alle deelnemende gemeenten kennisgenomen van de reorganisatieplannen van Permar WS en de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. Permar WS geeft sinds 2013 uitvoering aan dit proces dat nog niet afgerond is.

De Participatiewet is door de Tweede Kamer aangenomen. Deze plannen brengen extra risico voor de exploitatie van Permar WS met zich mee. Er komt één wet en financiering voor van de Wsw en WWB. De instroom in de Wsw stopt vanaf 2015 en gemeenten krijgen ruimte om zelf beschut werk te organiseren. Er komt zowel een daling van het aantal Wsw plaatsen als een efficiëncykorting op de Wsw van € 500 per jaar per Wsw plek. Dit betekent dat de Wsw zoals Permar WS deze nu uitvoert langzaam leeg gaat lopen. Dit heeft grote gevolgen voor de exploitatie van Permar WS. De deelnemende gemeenten hebben in 2012 uitgesproken om gezamenlijk een werkbedrijf te willen vormen voor de uitvoering van de nieuwe wet. Het is op dit moment onduidelijk hoe dit vorm gegeven gaat worden. In 2014 worden zowel de inhoud als de organisatorische vormgeving van de regionale samenwerkingsverbanden nader verkend en ingevuld.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

GovUnited

GovUnited is een samenwerkingsverband van gemeenten op het gebied van de e-overheid. GovUnited helpt haar deelnemers door de bundeling van kennis, het organiseren van de inkoopvraag en het stimuleren van innovatie. GovUnited is gestart als project binnen de stichting ICTU. In 2012 is het project verzelfstandigd binnen de stichting GovUnited.

De gemeente Renkum neemt geen zitting in het bestuur van de stichting. Dit betekent dat in het geval dat de stichting failliet zou gaan, de gemeente Renkum hier niet op kan worden aangesproken. De stichting GovUnited heeft de voorfinanciering van de projectkosten voor de realisatie van Triple-C van stichting ICTU overgenomen. Om dat mogelijk te maken, hebben alle deelnemende gemeente hun aandeel in de voorfinanciering betaald aan de stichting GovUnited. Daarmee is de hoofdelijke aansprakelijkheid per gemeente voor de volledige som afgedaan.

GovUnited heeft namens de deelnemende gemeente een aanbesteding georganiseerd voor een midoffice suite waarmee elektronische dienstverlening mogelijk wordt. Deze aanbesteding is gewonnen door Logica. In 2012 heeft Green Valley het contract van Logica overgenomen. Green Valley is nu de leverancier van de volledige suite en is contractpartij voor de gemeente Renkum. Het contract voorziet in het beschikbaar stellen van de midoffice suite met als tegenprestatie een jaarlijkse vergoeding die via GovUnited voldaan wordt. De einddatum van het leveringscontract is 16 oktober 2016.

De midoffice suite is cruciaal voor de huidige gemeentelijke bedrijfsvoering en heeft een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling ervan. Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen wordt vroegtijdig gestart met een onderzoek naar opvolging of verlenging van de huidige midoffice suite.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

6. Grondbeleid

De gemeentelijke projectenportefeuille omvat diverse projecten. Van deze projecten wordt een prognose gemaakt van de verwachte uitkomst van het project op het moment dat het project in exploitatie wordt genomen. Wanneer een tekort wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening getroffen. Dit betekent dat deze risico's direct worden afgedekt.

Van de projecten die nog niet in exploitatie zijn genomen, loopt de gemeente risico dat de boekwaarde niet wordt terugverdiend. De boekwaarde per 31-12-2013 van deze projecten bedraagt totaal € 740.000. Dit risico is in kansklasse 3 ingedeeld. Dit betekent dat de financiële gevolgen van het risico € 370.000 bedraagt. Dit bedrag is verdeeld over 2014 en 2015 als incidentele risico.

Daarnaast is sprake van een renterisico (3%) bij het niet volgens planning realiseren van de verwachte opbrengsten. De huidige prognose van de opbrengsten is € 6,5 miljoen voor 2014, € 1,7 miljoen voor 2015 en € 0,7 miljoen voor 2016. Dit risico is in kansklasse 3 ingedeeld.

Als gevolg van de situatie op de woningmarkt staan de grondprijzen de laatste tijd onder druk. Dit kan betekenen dat de grondprijs, waarmee gerekend is voor de totale verwachte opbrengsten van ongeveer € 8,2 miljoen, inmiddels boven de marktwaarde ligt. Voor het bepalen van een meer reële grondprijs is een inschatting gemaakt op basis van een aantal taxaties voor grondprijzen die de afgelopen jaren uitgevoerd zijn voor diverse projecten. Gezien het feit dat deze projecten niet 1 op 1 te vergelijken zijn gaat het hierbij om een benadering van de grondprijs. Tevens zijn de risico's van de betreffende projecten verschillend. Op basis van deze benadering bedraagt het totale risico € 3,0 miljoen.

Kansklasse : divers

Gevolgklasse : 5

7. Subsidies

Op het gebied van subsidies zijn geen risico's te melden.

Bijlage 3 Financiering

Treasurybeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2013 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats. Hieruit blijkt dat wij in 2013 hebben voldaan aan de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2013 (=grondslag)	64.075			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5 %			
- in bedrag	5.446			
(2) Omvang vlottende schuld	3.111	0	526	1.898
- opgenomen gelden < 1 jaar	2.967	0	458	1.601
- schuld in rekening-courant	145	0	68	296
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
- overige geldleningen (niet vaste schuld)	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	903	1.287	590	280
- contante gelden in kas	10	10	11	10
- tegoeden in rekening-courant	675	1.224	504	206
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	218	53	75	64
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	2.209	-1.287	-64	1.617
Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.446	5.446	5.446	5.446
Ruimte (1) – (4)	3.238	6.734	5.511	3.829

Tabel A Kasgeldlimiet

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2013 tot en met 2016 is weergegeven in tabel B. Op basis van de begroting 2014 gaan wij er vanuit dat voor de reguliere bedrijfsvoering in 2014 voor totaal € 8 miljoen aan leningen zal moeten worden aangetrokken. De leningen voor het project Mfc3B4 zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Uit de tabellen blijkt dat we in 2013 hebben voldaan aan de renterisiconorm. De verwachting is dat dit de komende jaren opnieuw het geval zal zijn.

Bedragen x € 1.000	2013	2014	2015	2016
(1) Rentehervormingen				
(2) Aflossingen	2.350	2.350	2.650	2.250
(3) Renterisico (1+2)	2.350	2.350	2.650	2.250
(4) Renterisiconorm	12.815	12.815	12.815	12.815
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	10.465	10.465	10.165	10.565
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal 2010	64.075			
(4b) Vastgesteld percentage	20%			
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	12.815			

Tabel B Renterisiconorm 2013 t/m 2014

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2013
Gemeenten/provincies	zonder	-
Overheidsbanken	zonder	9
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	2.082
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut	met en zonder	882
Totaal		2.973

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Intern liquiditeitsbeheer

Het doel van de gemeente Renkum is om haar interne liquiditeitsrisico's te beperken door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte en een lange termijn liquiditeitsplanning. Er worden regelmatig korte termijn plannings opgesteld om de ontwikkeling van de liquiditeitspositie te volgen. Een planning voor de lange termijn wordt gelijktijdig met de begroting opgesteld en zonodig tussentijds geactualiseerd. Deze werkwijze zal in 2011 worden gecontinueerd.

Gemeentefinanciering**Financiering**

De leningenportefeuille per 31 december 2013 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2013 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2013	Restant 31-12-2013
400099232	5.000	2004	2014	4,04 %	500	500
400101261	4.000	2005	2015	3,38 %	400	800
063431	8.500	2006	2016	3,99 %	850	2.550
40106846	3.000	2011	2021	2,85 %	300	2.400
40107281	3.000	2012	2022	2,63 %	300	2.700
Totaal						8.950

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2013	11.300	3,30 %
Nieuwe leningen	0	
Reguliere aflossingen	2.350	3,58 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2013	8.950	3,20 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand per 31-12-2013	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	1.057	23,22 %
Leningen	1.916	0,01 %
Totaal	2.973	

Tabel F Uitgezette gelden

In 2013 is een extra dividenduitkering van € 60.554 ontvangen van de ACV. Dit veroorzaakt, samen met de reguliere dividenduitkeringen, het hoge rendement op deelnemingen.

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. In aanvulling daarop is in 2010 een spaarrekening geopend

bij de Rabobank. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt ook gebruik gemaakt van andere financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal 3 instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die, passend binnen het Treasurystatuut, de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt. Als gevolg van de invoering van het schatkistbankieren in 2014, zullen middelen vanaf dat moment worden uitgezet in de schatkist of bij medeoverheden. Het Treasurybeleid zal daar nog op worden aangepast.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering en uitzettingen, worden ook voor korte termijn financiering en uitzettingen de tarieven van een drietal instellingen met elkaar vergeleken.

Bijlage 4 Kredieten

Investeringskredieten facilitair

Bedragen *€ 1.000	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2014
Omschrijving					
Inventaris gem.huis 20 jaar	105	66	39	nee	39
Inventaris gem.huis 15 jaar	107	8	99	nee	99
Inventaris gem.huis 10 jaar	0	14	-14	ja	0
Inrichting voorruimte trouwzaal	14	14	0	ja	0
Totaal	225	102	124		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Toelichting

De vervanging van meubilair wordt in 2014 afgerond. In 2013 zou dit eigenlijk al, conform afspraak, gerealiseerd moeten zijn, maar door problemen bij de leverancier (uiteindelijk failliet) is dit niet gelukt.

Investeringskredieten ICT

Afgesloten investeringskredieten	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant
BAG-WOZ	33	49	-16
ICT uitwijk software	24	23	1
KCC: telefonie uitbreiding	10	10	0
Migratie Corsa	10	9	1
Aanschaf Ipads teamleiders	10	6	4
Key2applicaties	110	43	67
Upgrade ArcGis/Geoweb	10	10	0
Key2Hulpverlening	12	10	2
Totalen	219	160	59

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Toelichting

De investeringen voor de migratie van Corsa, de KCC telefonie uitbreiding, de Ipads voor de teamleiders, de upgrade van het GRIS systeem, en de aanschaf van key2Schuldhulpverlening zijn afgerond en hebben niet tot overschrijding van de investeringsbedragen geleid.

De BAG-WOZ is afgerond. Hierbij is het investeringsbedrag wel overschreden. Er moest meer software aangeschaft worden dan voorzien. Tevens moesten er extra werkzaamheden uitgevoerd worden.

De investering voor de Key2applicaties wordt afgesloten. Het resterende bedrag dat niet uitgegeven is, was bestemd voor het voorbereiden van de basisregistratie WOZ. Dit traject (een samenwerking tussen Arnhem en Renkum) is echter in 2013 tot stilstand gekomen vanwege de onvoorziene groei van de verwachte kosten. Er vind op dit moment een herbezinning plaats, die in 2014 zal leiden tot een nieuw aangepast project.

Niet afgesloten investeringskredieten	Begroting totaal	Werkelijk totaal	Restant	Naar 2014
Weblogic Suite	50	34	16	16
ICT uitwijk apparatuur	82	62	20	20
Upgrade Coda en verpl.Corsa	56	37	19	19
Upgrade Citrix 2013	100	54	46	46
Melddesk BOR	20	4	16	16
Kassasysteem Publiekszaken	26	2	24	24
Totalen	334	193	141	141

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Toelichting

Bij het testen van de ICT uitwijk opstelling, zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen, zodat dit project nog niet afgerond kan worden. Verwacht wordt dat de extra benodigde investeringen in de eerste helft van 2014 plaats zullen vinden.

De lopende investering voor de WebLogicSuite zal in het eerste kwartaal 2014 afgerond worden.

Een aantal geplande investeringen zijn in 2013 opgestart: Upgrade Citrix 2013, het gesloten kassasysteem van Burgerzaken, en de upgrade van Coda en Melddesk. Verwacht wordt dat deze investeringen nog tot en met 2014 doorlopen.

Investeringskredieten Onderwijsinvesting

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2014
Aanpassen Airborneschool	982	0	982	nee	982
Radar kooklokaal 2009 rvs 09/2009	54	0	54	nee	54
1e inr/olp 7e,34e en 35e groep Radar	36	0	36	nee	36
Radar kozijnen inclusief glas	173	0	173	nee	173
Nieuwbouw Radar/ABS Utr.weg	2.706	-297	3.003	nee	3.003
Parkeerverhardingen etc. Radar/ABS	100	0	100	nee	100
Ondergrondse aansluit.Utr.weg	64	0	64	nee	64
4 keer olp eerst inr.groep 36 t/m 39	46	0	46	nee	46
Aanp.schoolgebouw Wijn.v.Arnhemweg	1.150	0	1.150	nee	1.150
Perm.Uitbreiding Dorenweerd College	1.500	1.498	2	nee	2
Totaal	6.811	1.201	5.609		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Aanpassen Airborneschool

In september heeft u ingestemd met de aanpassing van de Airborneschool en hiervoor een krediet beschikbaar gesteld (punt 1). Het schoolbestuur is bouwheer en is gestart met de planvoorbereiding. In 2014 zal gestart worden met het ontwerp en de realisatie en aanspraak gemaakt worden op het investeringkrediet.

Speciaal onderwijs

De punten 2 t/m 4 en 8 betreffen de aanpassingen en 1° inrichting/onderwijsleerpakket voor de locatie aan de Wijnand van Arnhemweg. Deze aanpassingen zijn nog niet uitgevoerd en worden integraal meegenomen met de uitvoering van scenario B van het door u vastgestelde IHP. In september heeft u ingestemd met de aanpassingen aan het schoolgebouw aan de Wijnand van Arnhemweg en hiervoor een krediet beschikbaar gesteld (punt 9). Het schoolbestuur is bouwheer en is gestart met de planvoorbereiding. In 2014 zal gestart worden met het ontwerp en de realisatie en aanspraak gemaakt worden op het investeringkrediet.

De punten 5 t/m 7 betreffen de investeringen voor De Vaart en het Vierbeek College die beschikbaar zijn gesteld voor realisatie nieuwbouw aan de Utrechtseweg. Voor nieuwbouw aan de Utrechtseweg is een aanbesteding gehouden voor de ontwerpende partijen en heeft er gunning plaatsgevonden. Het voorbereidingkrediet is verstrekt. Tevens is de aanbestedingsprocedure voor de uitvoerende partijen gestart, waar begin 2014 gunning zal plaatsvinden. Het restant van het door u beschikbaar gestelde krediet wordt in 2014 in termijnen verstrekt na opdrachtverstrekking van de aannemer(s).

Beramende uitbreiding Dorenweerd College

Punt 10 heeft betrekking op de uitbreiding van het Dorenweerd College. Op 30 januari 2013 heeft u ingestemd met permanente uitbreiding van het Dorenweerd College. Het gebouw is in oktober opgeleverd. Realisatie heeft binnen het door u beschikbaar gestelde budget plaatsgevonden. Het krediet is afgesloten, er vindt alleen nog een nabetaling van €2.000 plaats in 2014. Door het Dorenweerd College zijn bij de uitbreiding ook een aantal duurzaamheidsmaatregelen doorgevoerd. Dit mede naar aanleiding van het door u aangenomen amendement voor het beschikbaar stellen van een duurzaamheidslening. Met het Dorenweerd College worden hierover begin 2014 definitieve afspraken gemaakt.

Investeringskredieten Toegankelijkheid gebouwen

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2014
Aanp.toegankelijk sporthal Doorwerth	47	35	12		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Investeringskredieten Plantsoenen en parken

<i>Bedragen *€ 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2014
Urnenmuur Harten	23	0	23		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en 2013

Toelichting

De urnenmuur is in 2013 gereed gekomen. Financiële afronding volgt in 2014.

Investeringskredieten Riolering

<i>Bedragen *€ 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2014
Bergingsbezinkbassins	86	10	76		
Riolering project C. Schadeweg	301	228	73		
Riolering project J.v. Riebeeckweg	995	877	118		
Riolering project Dorpsstraat e.o.	50	53	-3		
Vorb.riolering Zuiderb-Ploegs-Fang	85	16	69		
Rioolgem. verv. (elec/15jr)	510	540	-30		
Rioolgem. verv. (persleid/45jr)	45	45	0	ja	0
Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterk.	107	70	36		
Voorber.kred.gr.berg.Br.Streeflandwg	88	98	-10		
Groene bergingen Br.Streeflandweg	1.155	919	236		
Totaal	3.421	2.856	565		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en 2013

Riolering Benedendorpsweg

Project opgeleverd in 2012.

Bergbezinkbassins

Overdracht van bergbezinkbassins is in de eerste helft van 2013 tot stand gekomen. Het resterende budget wordt volgens afspraak gereserveerd voor de samenwerking in de zuiveringskring.

Riolering project Cornelia Schadeweg

Project is opgeleverd en bevindt zich nu in de garantietermijn. In het eerste kwartaal van 2014 kan het project financieel worden afgerond.

Riolering project Jan van Riebeeckweg

Het project is in augustus 2013 opgeleverd.

Riolering project Dorpsstraat

De aanbestedingprocedure zal in februari 2014 afgerond worden. De ontwerpfase start medio april 2014. De uitvoeringsfase start medio juni 2014 en loopt t/m september 2014.

Vorbereiding riolering project Zuiderbeekweg - Ploegseweg

Project wordt integraal en in samenwerking met G5 partners voorbereid en uitgevoerd. Gemeente Overbetuwe bereidt het project voor en gemeente Arnhem verzorgt de begeleiding van de uitvoering.

Rioolgemalen vervangen

Het project is conform het opleverdossier opgeleverd. De aansluitende meerjarige onderhoudstermijn loopt van juni 2013 tot juni 2023.

Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterketen

Op diverse locaties in het rioolsysteem zijn meetpunten aangebracht. De meetgegevens worden opgenomen in een centrale database. Het systeem is opgeleverd en voorgefinancierd door het Waterschap. Financiële afronding (afrekening met het Waterschap) heeft nog niet plaatsgevonden.

Groene bergingen Bram Streeflandweg

Het project is opgeleverd. De onderhoudstermijn voor het civiele werk loopt af op 3 oktober 2014 en de onderhoudstermijn voor het groenwerk loopt af op 11 december 2015. Het project wordt in 2014 financieel afgerond.

Investeringskredieten Verkeersmaatregelen

<i>Bedragen * € 1.000</i>					
Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2014
Europalaan Waterwg tot Kloosterk	20	20	0		
O'beek ZO (30km) WE-5	92	93	-2		
Aanpassen inritconstructies (WE+6)	54	54	0		
Kruisp. Wolfhezerweg-Parallelweg WL2	350	277	73		
Fietsp. Fonteinallee-Noordberg N225	80	-76	156	nee	156
Heelsumsepad (FL-3)	20	0	20		
Fietsenrekken (FS-2)	10	0	10		
Schoolomgeving/-routes	160	121	39		
VRI 121 N225, Renkum Dorpsstraat	77	62	15		
Totaal	862	551	311		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

Europalaan Waterweg tot Kloosterkampstraat

In 2012 is een financiële bijdrage geleverd aan de aanpassingen van de Europalaan in het kader van Bergerhof. Deze werkzaamheden zijn in het voorjaar van 2013 afgerond.

Oosterbeek zuidoost 30 km/uur

De werkzaamheden zijn begin 2013 afgerond. Het nadeel is ontstaan doordat is besloten de (parkeer)situatie ter plaatse van de doorsteek Mariëbergweg tussen de Prins Hendrikstraat en de Julianaweg direct ook flink te verbeteren. Dit heeft de verkeersveiligheid op deze locatie verbeterd, voor relatief weinig kosten door werk met werk te maken.

Aanpassen inritconstructies

De eerste fase van dit project was in 2012 afgerond. Daarmee zijn de inritconstructies en 30 km-entrees in Doorwerth, Heveadorp en Wolfheze uniform ingericht. Met de herprioritering van het MUP is aanpak van de 30 km-entrees in Oosterbeek, Renkum en Heelsum gepland in 2014.

Kruispunt WolfhezerwegParallelweg (WL-2)

Het project is in 2013 volledig uitgevoerd. Eindafrekening volgt in 2014.

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Er is uitsluitsel over de eigendomskwestie tussen de provincie en een particuliere eigenaar, nabij de Broekhorst. De particulier kan aantonen dat hij de grond die wij nodig hebben voor het fietspad in eigendom heeft. Een andere ontwikkeling is dat in 2013 vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen een vooronderzoek is gestart naar de potentie van een snelfietsroute Arnhem-Wageningen. Aanleg van dit ontbrekende stuk fietspad vormt hier een onderdeel van. Reeds toegezegde subsidies vanuit de Stadsregio en de provincie blijven voor dit project beschikbaar. Begin 2014 heeft de Stadsregio een adviesbureau ingehuurd om dit project verder voor te bereiden. Wij zijn hier nauw bij betrokken.

Heelsumsepad (FL-3)

Dit project is in het geherprioriteerde MUP ingepland in 2104.

Fietsenrekken (FS-2)

Voor dit project is in het kader van de BDU in 2013 90% subsidie beschikt, waardoor (samen met de gemeentelijke bijdrage) € 100.000 beschikbaar is voor nieuwe fietsparkeervoorzieningen bij met name de bushaltes. Omdat de maatregelen rondom de HOV Arnhem Wageningen in 2014 worden opgepakt, hebben wij besloten ook deze fietsvoorzieningen in 2014 op te pakken. De subsidie blijft beschikbaar.

Dorpsstraat rode fietssuggestiestroken

Dit project wordt meegenomen in het rioolproject Dorpsstraat-Leeuwenstraat, uitvoering in 2014.

Schoolomgeving/-routes

De afgelopen jaren hebben wij nagenoeg alle schoolomgevingen aangepakt, door het plaatsen van het bekende kleurige Julie-materiaal en kleine infrastructurele aanpassingen. Na de herprioritering van het MUP staan de Wegwijzer in Doorwerth en de drie scholen langs de Bram Streeflandweg, evenals kleine aanpassingen in het reeds geplaatste materiaal, op de planning in 2014. Daarna is het project afgerond.

Investeringskredieten Wegen, straten en pleinen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2014
Omschrijving					
Openbare verlichting Benedendorpsweg	132	37	95	ja	0
Totaal	132	37	95		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten in CODA tot en met 2013

Toelichting

Het project is afgerond. De aanbesteding is gunstiger uitgevallen dan geraamd. Bijkomende voordeel is ontstaan doordat er aan het ondergrondse leidingennet minder werkzaamheden behoefde plaats te vinden dan verwacht.

Investeringskredieten Concertzaal

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2014
Omschrijving					
Renovatie concertzaal	648	459	189		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 2013

In 2011 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor het in oude luister herstellen van de Concertzaal. In totaal is hiervoor een bedrag van 1,1 miljoen euro beschikbaar. Het herstel in oude luister betreft voornamelijk bouwkundige voorzieningen aan de binnenzijde van het pand.

Gezien het nog niet afgeronde investeringskrediet en uw besluit uit de najaarsnota 2013 (inzetten reserve cofinanciering € 70.000) verzoeken wij u dit krediet in 2014 af te ronden.

Bijlage 5 Baten en lasten per kostensoort

Bedragen x 1000		11	21		22	23	30	31	321	322
		Loonbetalingen en sociale premies	Werkelijk betaalde rente	Werkelijk ontr. rente en winstuitk.	Toegerekende rente	Af: hrijvingen	Personeel van derden	Energie	Huren	Pachten
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten					1				
	Baten			185	1.560					
01 Werk & inkomen	Lasten					189				
	Baten									
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten					648	235			
	Baten			0						
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten					72	113			
	Baten									
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten					514	39	32		
	Baten			61					6	
05 Veiligheid	Lasten							2		
	Baten									
06 Verkeer	Lasten					137	8	60		
	Baten									
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten		0			132	22	53		
	Baten								157	1
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten					2				
	Baten								10	
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten	865				3	272			
	Baten									

<i>Bedragen x 1000</i>		332	333	34	341	343	401	402	411	
		Or. verkopen van duurzame goederen	Or. aankopen en uitbest. duurz. goed.	Overige goederen en diensten	Betaalde belastingen	Aankopen niet duurz. goederen diensten	Belastingen op producenten	Belasting op inkomen van gezinnen	Inkomensoverdracht van het Rijk	Inkomensoverdrachten aan het Rijk
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten					8				-4
	Baten			72			6.938	201	23.206	
01 Werk & inkomen	Lasten					203				35
	Baten			0					11.448	
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten				100	1.003				
	Baten			122					4.393	
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten		222			121				
	Baten	60		284						19
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten		132		5	4.406				-9
	Baten			4.049			238	2.943	176	
05 Veiligheid	Lasten		3			1.412				
	Baten	1.493		26						
06 Verkeer	Lasten		3		12	890				
	Baten			26						
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten				29	513				
	Baten			74					160	
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten		5			23				
	Baten			122						
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten					633				158
	Baten			718					456	

Bedragen x 1000		421		422		423		424	425	60
		Baten m.b.t. verg. en verh. soc. nitk.	Subsidies aan marktproducenten	Overink. overdr. van overh. (niet-Rijk)	Sociale uitkeringen in geld	Overige inkomensoverdrachten	Soc. verstrekking in natura aan pers.	Ink. overdr. aan overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten	Reserveringen
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten									658
	Baten									691
01 Werk & inkomen	Lasten		25		8.151		502	3.471	80	
	Baten	234				0				31
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten						4.369	1.881	978	1.780
	Baten	885				5				234
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten		3						0	376
	Baten			189						359
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten							18	183	839
	Baten									251
05 Veiligheid	Lasten							173	28	
	Baten									
06 Verkeer	Lasten		79					6		970
	Baten			77						487
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten							174	1.747	217
	Baten									58
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten							5	103	67
	Baten			4						50
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten				238			97	8	859
	Baten									155

		61	622	63	Totaal
		Kapitaallasten	Or. verrekeningen van kosten p.	Overige verrekeningen	
<i>Bedragen x 1000</i>					
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	35	295		992
	Baten		593		33.445
01 Werk & inkomen	Lasten		2.826		15.482
	Baten		92		11.806
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten	558	3.144		14.695
	Baten		9		5.647
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten	334	2.464	186	3.890
	Baten		148	605	1.662
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten	619	3.226		10.005
	Baten		39		7.762
05 Veiligheid	Lasten		2.752		4.370
	Baten		2		1.521
06 Verkeer	Lasten	102	2.162		4.429
	Baten				590
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten	85	1.422		4.393
	Baten				449
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten	1	403		609
	Baten				186
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten	1	2.531		5.664
	Baten		9		1.339

Bijlage 6 Welk beleid is voor handen?

Programma 01 Werk & inkomen

A. Arbeidsparticipatie

- Re- integratieverordening WWB 2012
- Uitvoeringsnotitie Participatie & reïntegratie, april 2013
- Beleidsregels individuele loonkostensubsidie WWB,
- Beleidsregels premieregeling uitstroom WWB,
- Verordening cliëntenparticipatie WWB, WIJ, IOAW, IOAZ 2011, intern huishoudelijk reglement
- Gemeenschappelijke regeling Permar WS 2011
- WSW-beleid gemeente Renkum 2007
- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw 2009

B. Inburgering en integratie

- Gewijzigde wet inburgering 2013
- Notitie inburgering en integratie in de gemeente Renkum 2009 - 2011
- Verordening wet inburgering

C. Volwassenen Educatie

- Wet educatie en beroepsonderwijs 2013
- Beleidsnota integrale visie volwassenen educatie 2009 – 2014

D. Inkomensvoorziening

- Handhavingsverordening WWB, Bbz 2004, Ioaw en Ioaz gemeente Renkum 2013
- Maatregelverordening WWB, Bbz 2004, Ioaw en Ioaz 2013
- Toeslagenverordening WWB 2012
- Beleidsregels terugvordering Wet werk en bijstand
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Renkum 2013
- Verbeterplan MAU 2013-2015

E. Minimabeleid

- Verordening bijdrageregeling RenkumKaart gemeente Renkum 2013
- Regeling Categoriale bijstand voor chronische zieken en gehandicapten
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Verordening langdurigheidstoelage 2012;
- Collectieve ziektekostenverzekering
- Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening gemeente Renkum 2013-2015
- Beleidsregels schuldhulpverlening
- Beleidsregels bijzondere bijstand (diverse)
- Nota Minimabeleid

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

A. Lokaal gezondheidsbeleid

- Nota Lokaal en Regionaal gezondheidsbeleid 2012 -2014

B. Maatschappelijk werk

- Lokale en regionale nota Gezond Verbinden 2012-2014

C. WMO beleid

- Verordening Wmo
- Beleidskader WMO 2012-2015

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

- Sociale Structuurvisie
- WMO-visie
- Raadsbrief Kulturhus

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

- Nota Centrum voor Jeugd en Gezin (2010 e.v.)

- Integraal jeugdbeleid gemeente Renkum (2011)

G. Mantelzorg & vrijwilligers

- Uitvoeringsbeleid vrijwilligerswerk ‘Samendoen’ 2013 - 2015
- Vrijwilligersbeleid Gemeente Renkum 2001, zie WMO beleidskader
- Kaderstellende beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning 2009 – 2011
- Uitvoeringsplan mantelzorgbeleid 2009 - 2011

H. Zelfredzaamheid en participatie

- Nota AWBZ Pakketmaatregel 2010 e.v.

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

- Regionale en lokale nota gezondheidsbeleid “Gezond Verbinden” 2012-2014

K. Lokale educatieve agenda

- Wettelijk kader (Wet OKE)
- Uitvoeringsplan VVE 2010-2014

L. Onderwijshuisvesting

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2007
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Renkum 2007
- Integraal huisvestingsplan 2013-2020
- Beleidsnota onderwijshuisvesting gemeente Renkum 2011

M. Leerplicht en RMC

- Leerplichtwet 1969
- De "Instructie voor leerplichtambtenaar en RMC functionaris gemeente Renkum 2009"

N. Leerlingenvervoer

- Verordening leerlingenvervoer gemeente Renkum 2009/ aanpassing 2012
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2007

O. Peuterspeelzaalwerk

- Verordening Kinderopvang gemeente Renkum 2013
- Kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk Renkum

P. Lokaal jongerenwerk

- Nota Integraal Jeugd- en jongerenbeleid Gemeente 2011

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

A. Gebiedsvisies

- Strategische Visie
- Ruimtelijke Visie
- Economische Visie
- Sociale Visie
- Toekomstvisie Renkum 2030 (2006)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Klingelbeekseweg (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Veentjesbrug (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Schaapsdrift (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Cardanuslaan (2011)
- Landgoederenvisie (2013)
- Businessplan voor de bedrijfsomgeving Renkum (2012)

B. Volkshuisvesting

- Woonvisie 2010 -2014 (De nieuwe Nota Wonen 2014 is in januari 2014 vastgesteld)
- Bestuursovereenkomst Verstedelijking & Mobiliteit Subregio:Arnhem Noord 2012 - 2014
- Regionale Huisvestingsverordening Stadsregio Arnhem Nijmegen 2013
- Prestatie afspraken Gemeente Renkum – Vivare 2011-2014
- Investeringsprogramma ISV 2010 - 2014 Gemeente Renkum
- Programma woonservicegebied kern Renkum (2009)

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

- Nota Grondbeleid 2007
- Methodiek Projectmanagement RO-projecten (herziene versie 2012)

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

- Welstandsnota 2013
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2011
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2013/2014

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

A. Milieu en duurzaamheid

- Milieunota Renkum 2013-2016
- Milieuprogramma 2013
- Geluidsbeleidsplan 2009
- Nota Bodembeleid Renkum 2010
- Kadernota Duurzaam Renkum 2010

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

- Landschapsontwikkelingsplan (LOP) (2006)
- Visie Landgoederen en Buitenplaatsen (2013)
- Bosbeleidsplan Gemeente Renkum 2003-2013 (beheerplan)

C. Plantsoenen en parken

- Beleidsplan Groenbeheer 2012
- Speelruimteplan: Ruimte voor spelen, bewegen, ontdekken en ontmoeten (2010)
- Buiten Zicht Groenstructuur gemeente Renkum (2004)

D. Riolering en water

- Watervisie Renkum werkt aan water (2007)
- Uitvoeringsprogramma water (2009)
- Gemeentelijk Rioleringsplan Renkum (GRP) 2010-2014
- Basis Rioleringsplan (BRP) 2010-2014
- Beleidsnota Duurzaam waterbeheer 2002
- Afkoppelen hemelwater Renkum (1999)

F. Milieuhandhaving

- Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma Omgevingsvergunningen 2011
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2013/2014

Programma 05 Veiligheid

A. Toezicht en handhaving

- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2011 (4F)
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2013/2014

D. Integraal veiligheidsbeleid

- Integraal Veiligheidsbeleid Gemeente Renkum 2001

Programma 06 Verkeer

A. Verkeersmaatregelen

- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) (2010)
- Meerjaren Uitvoeringsprogramma GVVP 2011-2014 (MUP), geherprioriteerd juni 2013.
- Beleidsregels uitritten en uitwegen (2012)

B. Parkeren

- Parkeernota Gemeente Renkum 2003 (update in 2014)

D. Wegen, straten en pleinen

- Beleidsnota Wegbeheer 2013-2017
- Actualisatienota Wegbeheer 2013-2017 (2013)
- Renkums Licht doorgelicht 2006-2015

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

- Cultuurvisie 2005 – 2015

B. Openbaar bibliotheekwerk

- Gemeentelijk Bibliotheekbeleidskader 2012 - 2015

C. Monumenten

- Beleidsnota Archeologie 2010
- Welstandsnota 2012
- Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen 2013

D. Sport algemeen

- Kadernota en uitvoeringsprogramma ‘Sportief verbinden’

E. Sportaccommodaties

- Kadernota en uitvoeringsprogramma ‘Sportief Verbinden’

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

A. Bedrijfsruimte

- Economische Visie

C. Recreatie & toerisme

- Ruimtelijke Visie
- Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan 2006 (TROP)

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

- Communicatie, voetbal en het weer, daar hebben we toch allemaal verstand van? (1998)
- Nota Burgerparticipatie (2013)

B. Dienstverlening

- Programma Open@Renkum 2006

D. Bestuur en organisatie

- Toekomstvisie 2030
- Archiefverordening
- Documentprotocol
- Agressiebeleid
- Integriteitsbeleid 2001 en evaluatienota 2004
- Mandaatregeling
- Verordening vergoeding commissie en raad
- Verordening vergoeding wethouders
- Financiële en controleverordening Gemeente Renkum
- Adviezen en voorstellen Begeleidingsgroep "Bestuur 2000+" 2002
- Organisatie en mandaatbesluit
- Naar een Renkums organisatie- en managementmodel 2002
- Teamleiders in het Renkums afdelingenmodel, 2004
- Werving en selectiebeleid 2006
- Functiebeschrijving en waardering volgens Vbalans 2001
- Regeling werktijden 2007
- Uitvoeringsplan Arbo 2007-2009
- Informatiebeleidsplan

- Dienstverleningsconcept
- E-mail en Internet protocol/ Beleidsnotitie mobile telefonie
- Diensten- en ActiviteitenGids (DAG)

Bijlage 7 Specifieke uitkeringen (SiSa)

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			INDICATOREN					
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 04</i>		
			€ 35.322	€ 0	€ 15.758	€ 86.843		
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
			<i>Indicatornummer: G1 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G1 / 03</i>			
			0,00	0,00	Nee			
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
			<i>Indicatornummer: G1A / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 02</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 03</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 04</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 05</i>	
			0274 (Renkum)	168,25	9,82	128,22	3,05	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			INDICATOREN					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 7.151.087	€ 122.430	€ 340.252	€ 1.756	€ 19.917	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.		
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
<i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 10</i>					
€ 120.729	€ 5.933	€ 0	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr..	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 87.573	€ 34.500	€ 21.763	€ 39.947	€ 16.775	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
			<i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			INDICATOREN					
SZW	G5	<p>Wet participatiebudget et (WPB) gemeente 2013</p> <p>Wet participatiebudget et (WPB)</p> <p>Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	<p>Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen</p> <p>Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering</p> <p>Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02</p>					
			Aard controle D1					
			Indicatornummer: G5 / 01					
			467					
			<p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07</p> <p>Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze</p>	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw
			Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk					
			Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
Indicatornummer: G5 / 02	Indicatornummer: G5 / 03	Indicatornummer: G5 / 04	Indicatornummer: G5 / 05	Indicatornummer: G5 / 06	Indicatornummer: G5 / 07			
Ja	€ 880.786	€ 72.458	€ 836	€ 0	€ 0			

Vaststelling Jaarstukken 2013

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Renkum in haar openbare vergadering van 28 mei 2013.

De raad van de gemeente Renkum

de griffier,

de voorzitter,

mr. J.I.M. le Comte

J.P. Gebben